

V Bruseli 20. júla 2015
(OR. en)

11083/15

CFSP/PESC 435
COPS 245
FIN 527
PE 128

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	10549/15
Predmet:	Hlavné aspekty a základné možnosti SZBP (časť II písm. E bod 25 Medziinštitucionálnej dohody z 2. decembra 2013) – 2014 – návrh výročnej správy vysokej predstaviteľky Európskej únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Európskemu parlamentu

Delegáciám v prílohe zasielame „Hlavné aspekty a základné možnosti SZBP (časť II písm. E bod 25 Medziinštitucionálnej dohody z 2. decembra 2013) – 2014 – návrh výročnej správy vysokej predstaviteľky Európskej únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Európskemu parlamentu“ v znení, ktoré schválila Rada 20. júla 2015.

**Návrh výročnej správy vysokej predstaviteľky Európskej únie pre
zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Európskemu parlamentu**

Hlavné aspekty a základné možnosti SZBP

– 2014 –

ÚVOD	15
1. Príklady angažovanosti EÚ vo svete.....	16
2. Budúce výzvy.....	20
A. Prehľad činností podľa regiónov	21
1. Južné susedstvo, mierový proces na Blízkom východe a Arabský polostrov.....	21
1.1. Severná Afrika.....	21
1.1.1. Alžírsko	21
1.1.2. Maroko.....	22
1.1.3. Tunisko	23
1.1.4. Líbya.....	24
1.2. Blízky východ.....	25
1.2.1. Egypt.....	25
1.2.2. Jordánsko	26
1.2.3. Libanon.....	27
1.2.4. Sýria.....	28
1.2.5. Mierový proces na Blízkom východe	30

1.3.	Arabský polostrov, Irán a Irak.....	35
1.3.1.	Rada pre spoluprácu v Perzskom zálive (GCC) a jej členské štáty.....	35
1.3.2.	Irán.....	36
1.3.3	Irak.....	38
1.3.4.	Jemen.....	41
1.4.	Regionálna spolupráca.....	42
1.4.1.	Liga arabských štátov	42
1.4.2.	Organizácia islamskej spolupráce (OIS)	43
1.4.3.	Únia pre Stredozemie	44
2.	Rusko, východné susedstvo a Stredná Ázia.....	44
2.1.	Ruská federácia	44
2.2.	Východné partnerstvo: multilaterálne vzťahy	48
2.3.	Čiernomorská synergia.....	51
2.4.	Východné partnerstvo: bilaterálne vzťahy	52
2.4.1.	Ukrajina	52
2.4.2.	Bielorusko.....	58
2.4.3.	Moldavská republika	60
2.4.4.	Gruzínsko.....	63

2.4.5.	Azerbajdžan	66
2.4.6.	Arménsko.....	66
2.4.7	Konflikt v Náhornom Karabachu	67
2.5.	Stredná Ázia	68
2.5.1.	Regionálne vzťahy	68
2.5.2.	Dvojstranné vzťahy	69
3.	Západný Balkán	71
4.	Turecko a západná Európa.....	79
4.1.	Turecko.....	79
4.2.	Západná Európa.....	83
5.	Ázia a Tichomorie.....	86
5.1.	Stretnutia Ázia – Európa (ASEM).....	86
5.2.	Východná Ázia	87
5.2.1.	Čína.....	87
5.2.2	Osobitná administratívna oblasť Hongkong.....	88
5.2.3.	Taiwan	89
5.2.4.	Japonsko	89

5.2.5.	Kórejská republika.....	90
5.2.6.	Kórejská ľudovodemokratická republika	91
5.2.7.	Mongolsko	92
5.3.	Juhovýchodná Ázia	93
5.3.1.	Združenie národov juhovýchodnej Ázie (ASEAN).....	93
5.3.2.	Mjanmarsko/Barma	93
5.3.3.	Thajsko	94
5.3.4.	Kambodža.....	94
5.3.5.	Indonézia	95
5.3.6.	Filipíny.....	95
5.3.7.	Vietnam	96
5.3.8.	Singapur.....	96
5.3.9.	Malajzia	97
5.3.10.	Brunej.....	97

5.4.	Južná Ázia	98
5.4.1.	Zoskupenie južnej Ázie pre regionálnu spoluprácu (SAARC).....	98
5.4.2.	India	98
5.4.3.	Nepál.....	99
5.4.4.	Bhután.....	99
5.4.5.	Afganistan.....	99
5.4.6.	Pakistan.....	101
5.4.7.	Bangladéš.....	102
5.4.8.	Srí Lanka.....	103
5.4.9.	Maldivy.....	104
5.5.	Tichomorie	104
5.5.1.	Austrália.....	104
5.5.2.	Nový Zéland	105
5.5.3.	Fidži	107
5.5.4.	Šalamúnove ostrovy	107
5.5.5.	Regionálne otázky	108

6.	Afrika	108
6.1.	Africká únia	108
6.2.	Západná Afrika	111
6.2.1.	Bezpečnosť a rozvoj v regióne Sahel	112
6.2.2.	Mauritánia	113
6.2.3.	Mali	114
6.2.4.	Niger	115
6.2.5.	Burkina Faso	116
6.2.6.	Senegal	117
6.2.7.	Gambia	119
6.2.8.	Guinea-Bissau	120
6.2.9.	Guinea	121
6.2.10.	Sierra Leone	122
6.2.11.	Libéria	122
6.2.12.	Pobrežie Slonoviny	123
6.2.13.	Togo	124
6.2.14.	Nigéria	125
6.3.	Východná Afrika	126
6.3.1.	Džibutsko	127

6.3.2.	Eritrea	128
6.3.3.	Etiópia.....	129
6.3.4.	Somálsko	129
6.3.5.	Južný Sudán.....	131
6.3.6.	Keňa.....	132
6.3.7.	Madagaskar.....	133
6.3.8.	Maurícius	134
6.3.9.	Seychely.....	134
6.3.10.	Tanzánia	135
6.3.11.	Uganda.....	136
6.4.	Stredná Afrika	138
6.4.1.	Oblasť Veľkých jazier a Konžská demokratická republika (KDR).....	138
6.4.2.	Stredoafrická republika.....	143
6.5.	Južná Afrika	144
6.5.1.	Angola	145
6.5.2.	Namíbia	146
6.5.3.	Botswana	146
6.5.4.	Zambia	146
6.5.5.	Zimbabwe	147

6.5.6.	Juhoafrická republika.....	147
6.5.7.	Svazijsko.....	148
6.5.8.	Lesotho	149
6.5.9.	Mozambik.....	149
6.5.10.	Malawi.....	150
7.	Amerika.....	151
7.1.	Spojené štáty a Kanada.....	151
7.1.1.	Spojené štáty.....	151
7.1.2.	Kanada	153
7.2.	Latinská Amerika a Karibská oblasť	154
7.2.1.	Bilaterálne vzťahy medzi regiónmi	154
7.2.2.	Subregionálne vzťahy	155
7.2.3.	Bilaterálne vzťahy	157
B.	Riešenie hrozieb a globálnych výziev	164
1.	Nešírenie a odzbrojenie.....	164
1.1.	Nešírenie zbraní hromadného ničenia a ich nosičov	165
1.1.1.	Zmluva o nešírení jadrových zbraní	165
1.1.2.	Zmluva o všeobecnom zákaze jadrových skúšok.....	166

1.1.3.	Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu (MAAE).....	167
1.1.4.	Dohovor o chemických zbraniach	167
1.1.5.	Dohovor o biologických a toxínových zbraniach.....	168
1.1.6.	Kontrola vývozu	169
1.1.7.	Haagsky kódex správania proti šíreniu balistických rakiet	170
1.1.8.	Činnosti v kozmickom priestore.....	170
1.2.	Konvenčné zbrane	171
1.2.1.	Zmluva o obchodovaní so zbraňami.....	171
1.2.2.	Ručné a ľahké zbrane	172
1.2.3.	Protipechotné míny a kazetová munícia.....	173
1.2.4.	Kontrola vývozu	174
1.2.5.	Wassenaarske usporiadanie	174
2.	Medziregionálne hrozby a globálne výzvy	174
2.1.	Organizovaná trestná činnosť	174
2.2.	Námorná bezpečnosť	175
2.3.	Politika v oblasti kybernetiky a kybernetická bezpečnosť	177
2.4.	Znižovanie chemických, biologických, rádiologických a jadrových rizík.....	178
2.5.	Energetika.....	178

2.6.	Zmena klímy.....	180
2.7.	Migrácia.....	181
2.8.	Drogy.....	183
2.9.	Zodpovedné získavanie nerastov.....	184
2.10.	Boj proti terorizmu	185
C. Príspevok k účinnejšiemu multilaterálnemu poriadku (OSN, Rada Európy, OBSE, G7/G8/G20).....		
1.	OSN.....	187
2.	Mier a bezpečnosť	188
3.	Ľudský, hospodársky a sociálny rozvoj a rozvojový program po roku 2015	189
4.	Spolupráca s africkými, karibskými a tichomorskými (AKT) krajinami	191
5.	G7/G20.....	192
6.	Rada Európy (RE).....	193
7.	Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe	193
D. Podpora demokracie, ľudských práv, medzinárodného humanitárneho práva a právneho štátu.....		
1.	Presadzovanie ľudských práv, medzinárodného humanitárneho práva, demokracie a právneho štátu	197
2.	Ľudské práva vo všetkých politikách EÚ	198
3.	Napĺňanie priorít EÚ v oblasti ľudských práv	200

4.	Ľudské práva vo všetkých vonkajších politikách	206
5.	Demokracia a právny štát.....	209
6.	Presadzovanie univerzálnosti, činnosť na multilaterálnej a regionálnej úrovni	210
E.	Komplexný prístup, predchádzanie konfliktom, mediácia a reakcia na krízu	211
1.	Komplexný prístup.....	211
2.	Predchádzanie konfliktom a mediácia	212
3.	Reakcia na krízu a operačná koordinácia.....	214
F.	Spoločná bezpečnostná a obranná politika.....	215
1.	Zlepšenie spôsobilostí	215
1.1.	Spôsobilosti	217
1.1.1.	Civilné spôsobilosti	218
1.1.2.	Vojenské spôsobilosti	219
1.1.3.	Satelitné stredisko EÚ	221
1.2.	Získané poznatky a výcvik	222
1.2.1.	Získané poznatky	222
1.2.2.	Odborná príprava a cvičenia.....	223
1.3.	Koncepcie činností v rámci SBOP	226

2.	Zvýšenie účinnosti	228
2.1.	Partnerstvá	228
2.2.	Bojové skupiny a rýchla reakcia	232
3.	Väčšia jednotnosť	232
3.1.	Prepojenie medzi vnútornou a vonkajšou bezpečnosťou	232
3.2.	Civilno-vojenská synergia	234
ČASŤ II: VYHLIADKY NA ROK 2015		235
1.	Susedné krajiny	235
2.	Európa a Stredná Ázia	242
3.	Afrika	245
4.	Amerika	247
5.	Ázia a Tichomorie	250
6.	Medzinárodná bezpečnosť	255
7.	Ľudské práva a demokracia	260
8.	Globálne otázky	261
PRÍLOHY		264
Príloha I: Prehľad právnych aktov v oblasti SZBP (reštriktívne opatrenia) za rok 2014		264
Príloha II: Appearances before the European Parliament in 2014		275
1.	Appearances of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014	275

2. Appearances on behalf of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014.....	276
3. Appearances of Senior EEAS Representatives before the European Parliament in 2014 and Exchanges of views with newly appointed Heads of Delegation.....	281
Príloha III: Vyhlásenia	288
Príloha IV: Rozpočet SZBP na rok 2014	291
Príloha V: Posúdenie koordinácie a komplementárnosti SZBP s ďalšími vonkajšími finančnými nástrojmi EÚ	295

ČASŤ I: POHĽAD NA ROK 2014

ÚVOD

Rok 2014 bol pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie (SZBP) rozhodujúcim rokom. Ozbrojený konflikt, ničenie a straty na ľudských životoch v susedstve Európskej únie si vyžiadali rýchle a rozhodné opatrenia a poukázali na potrebu skutočne jednotnej európskej spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky.

EÚ použila v uplynulom roku celú škálu nástrojov, ktoré má k dispozícii v rámci SZBP, ako aj mimo nej, s cieľom reagovať na tieto výzvy, riešiť ich integrovaným spôsobom a zmierniť ich vplyv na dotknuté krajiny i na Európu. Širšie globálne zmeny, ktoré sú v pozadí početných a zároveň prebiehajúcich kríz, ktorým sme boli vystavení, takisto zdôrazňujú potrebu vytvoriť dlhodobú stratégiu pre vonkajšiu činnosť EÚ.

V snahe zohľadniť tento komplexný prístup a tam, kde je to vhodné, obsahuje táto správa odkazy na politiky a nástroje, ktoré nepatria do SZBP, ako sú napríklad rozvojová spolupráca, obchod a humanitárna pomoc.

V roku 2014 nastúpilo do funkcie nové vedenie, ktoré je odhodlané presadzovať ešte lepšiu koordináciu medzi Európskou službou pre vonkajšiu činnosť, útvarmi Európskej komisie a členskými štátmi, aby sa zachoval globálny vplyv EÚ pri podpore mieru, demokracie, právneho štátu a ľudských práv.

EÚ počas celého roka spájala svoje diplomatické pôsobenie s novými aj existujúcimi misiami spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP) v teréne, humanitárnymi intervenciami v oblastiach zasiahnutých krízami a poskytovaním rozvojovej pomoci tým, ktorí ju potrebujú. Tiež sme úzko spolupracovali s našimi medzinárodnými, regionálnymi a miestnymi partnermi.

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ prispieva k celosvetovému mieru a bezpečnosti vo viacerých smeroch. Po prvé, EÚ sa priamo zapája do mierových rokovaní, ktoré niekedy vedie v mene medzinárodného spoločenstva, ako napríklad medzi Belehradom a Prištinou a v prípade rozhovorov o jadrových otázkach s Iránom.

Po druhé, EÚ dokáže zhromaždiť širokú škálu nástrojov – politické a hospodárske – na riešenie dôležitých výziev v oblasti zahraničnej politiky. Vo svete, kde sú bezpečnostné výzvy čoraz zložitejšie, má prístup EÚ k vonkajšej činnosti mimoriadnu pridanú hodnotu, pretože sa zaoberá všetkými rozmermi krízy od jej koreňov až po okamžité prejavy. Prínosy takéhoto prístupu vidíme v tak rozmanitých situáciách, ako sú napríklad opatrenia EÚ na riešenie krízy na Ukrajine a v tom, ako postupovala v boji proti pirátstvu v Africkom rohu.

Po tretie, EÚ úzko spolupracuje s medzinárodnými a regionálnymi partnermi, ktorých zároveň materiálne podporuje, pri riešení regionálnych výziev, pri ktorých môže výsledky priniesť jedine kolektívne úsilie, či už ide o zmenu klímy, trvalo udržateľný rozvoj alebo riadenie rizík katastrof a zmierňovanie ich následkov. Rok 2014 bol kľúčovým z hľadiska príprav na rokovania v rámci OSN, pokiaľ ide o rozvojové ciele po roku 2015, rámec zo Sendai pre zníženie rizika katastrof na obdobie 2015 – 2030 a Rámcový dohovor OSN o zmene klímy. V snahe podporiť demokraciu poslala Európska únia volebné pozorovateľské tímy na Maldivy, do Guiney Bissau, Malawi, Mozambiku, Kosova¹, Egyptu a do Tuniska. EÚ tiež zintenzívnila spoluprácu so svojimi regionálnymi a strategickými partnermi s cieľom čeliť globálnym hrozbám a výzvam.

1. Príklady angažovanosti EÚ vo svete

Táto správa odzrkadľuje hĺbku a rozsah angažovanosti EÚ vo svete. Tieto príklady poskytujú náhľad do rozličných oblastí vonkajšej činnosti Únie, v ktorých sa EÚ podarilo niečo dosiahnuť.

¹ Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

Východné susedstvo – Ukrajina a Rusko

Európska únia sústredila v celom roku 2014 svoje úsilie na zmiernenie krízy na Ukrajine a pracovala na dosiahnutí trvalého riešenia, pričom na tento účel podporila viaceré iniciatívy. Politické iniciatívy išli ruka v ruke s veľkým balíkom pomoci v hodnote 11,1 miliardy EUR na najbližších sedem rokov s cieľom pomôcť stabilizovať hospodársku a finančnú situáciu Ukrajiny, podporiť pokojný prechod, podnietiť politické a hospodárske reformy a podporiť inkluzívny rozvoj. V snahe pomôcť Ukrajine zabezpečiť jej energetickú bezpečnosť EÚ vyjedнала dohodu umožňujúcu dodávky plynu až do konca marca 2015. V decembri 2014 sa oficiálne začala poradná misia EÚ pre reformu sektora civilnej bezpečnosti na Ukrajine (misia SBOP).

EÚ zároveň prijala reštriktívne opatrenia, pokiaľ ide o ruskú protiprávnu anexiu Krymu a destabilizáciu východných častí Ukrajiny.

Došlo k pozastaveniu rokovaní o novej dohode medzi EÚ a Ruskom, ako aj diskusií o vízach a niekoľkých programov spolupráce medzi EÚ a Ruskom.

Dvere pre dialóg s Ruskom zostali otvorené, no vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku sa jasne vyjadrila, že v otázke záväzku EÚ týkajúceho sa medzinárodného práva a univerzálnych hodnôt nie sú možné kompromisy.

Južné susedstvo – Sýria a Irak

EÚ odsudzuje brutálne činy a porušovanie ľudských práv páchané v Sýrii, a to predovšetkým Asadovým režimom, ale aj organizáciami ISIL/Dá'iš, Džabhatu-n-Nusra a inými teroristickými skupinami. S cieľom reagovať na naliehavé potreby obyvateľov Sýrie sa EÚ postavila na čelo medzinárodnej reakcie s viac ako 3 miliardami EUR od začiatku konfliktu a členské štáty schválili zriadenie Regionálneho trustového fondu EÚ (tzv. fond Madad), ktorý vznikol v reakcii na krízu. Znamená to, že EÚ je hlavným svetovým darcom, pokiaľ ide o riešenie dôsledkov tejto krízy.

EÚ plne podporovala úsilie spoločného zástupcu Organizácie Spojených národov a Ligy arabských štátov Lachdara Brahímího a jeho nástupcu, osobitného vyslanca OSN Staffana de Misturu, o strategickú deeskaláciu násilia ako základu pre širší politický proces.

EÚ pokračovala počas celého roku 2014 vo svojej politike podpory politického riešenia konfliktu, pričom zároveň ukladala a presadzovala reštriktívneho opatrenia, ktoré sa zameriavajú na Asadov režim a jeho stúpencov a potrvajú tak dlho, ako budú trvať represie. EÚ bola v popredí, aj pokiaľ ide o podporu návrhov na zavedenie kontroly deklarovaných sýrskych chemických zbraní, čo napokon viedlo k ich zničeniu.

Pokiaľ ide o Irak, EÚ potvrdila svoj záväzok krajinu podporovať. Predovšetkým sme naliehavo vyzývali irackú vládu, aby oslovila všetky iracké komunity a presadzovala zmierenie a reformy. Vzhľadom na náročné prostredie z hľadiska bezpečnosti EÚ úzko spolupracovala s OSN a inými medzinárodnými aktérmi v teréne.

Vysoká predstaviteľka spoločne s Európskou komisiou a členskými štátmi pripravili prvú komplexnú stratégiu EÚ zameranú na riešenie kríz v Sýrii a Iraku a na riešenie hrozby, ktorú predstavuje ISIL/Dá'iš.

Stratégia spája iniciatívy EÚ a členských štátov a zvyšuje ich účinnosť prostredníctvom významného finančného balíka, ktorý má slúžiť na tieto priority: núdzová pomoc, stabilizácia a rozvoj v regióne, ako aj boj proti hrozbe, ktorú predstavujú teroristické skupiny. Tieto opatrenia sú namierené na Sýriu a Irak, ale aj na Libanon, Jordánsko a Turecko.

Stredoafrická republika

EÚ zohrávala počas roku 2014 spolu s medzinárodnými partnermi aktívnu úlohu pri stabilizácii Stredoafrickej republiky a jej navrátení na cestu k trvalej obnove.

Ako súčasť svojej komplexnej reakcie na krízu v Stredoafrickej republike EÚ využila všetky nástroje, ktoré má k dispozícii, vrátane vojenskej operácie SBOP. Rada spustila 1. apríla 2014 operáciu EUFOR RCA na podporu medzinárodného úsilia o vytvorenie bezpečného prostredia v hlavnom meste Bangui a na ochranu najohrozenejších skupín obyvateľstva. EÚ zorganizovala popri samite EÚ – Afrika 2. apríla mini-samit o Stredoafrickej republike s účasťou na vysokej úrovni vrátane generálneho tajomníka OSN Pan Ki-muna.

EÚ a jej členské štáty v roku 2014 podstatne zvýšili svoju humanitárnu angažovanosť v Stredoafrickej republike a úzko spolupracovali s OSN a inými agentúrami s cieľom poskytovať v teréne čo najviac pomoci. Vzhľadom na pretrvávajúce napätie medzi komunitami a úplný rozpad sociálnej štruktúry krajiny venovala EÚ osobitnú pozornosť boju proti beztrestnosti a obnoveniu právneho štátu. Zamerala sa aj na podporu dialógu, zmiernenie napätia a budovanie dôvery medzi komunitami. Táto skutočnosť išla ruka v ruku so zriadením trustového rozvojového fondu EÚ na podporu krajiny s účasťou mnohých darcov.

Účinný multilateralizmus a partnerstvá

V čoraz komplexnejšom a prepojenejšom svete závisí účinnosť EÚ pri riešení celosvetových výziev od silných partnerstiev. Európska únia pracovala v roku 2014 na prehĺbovaní vzťahov s obdobne zmýšľajúcimi partnermi na celom svete, či už v podobe silnejších bilaterálnych, regionálnych alebo multilaterálnych väzieb.

EÚ a OSN sú kľúčovými partnermi v oblasti mieru a bezpečnosti. EÚ je aj naďalej spoľahlivým a odhodlaným partnerom OSN, či už pri predchádzaní krízam, ich riešení, alebo pri ochrane ľudských práv, spravodlivosti, rovnosti a rovnoprávnosti, dobrej správy vecí verejných, demokracie a právneho štátu.

Má tiež jasnú víziu a vplyvný hlas v diskusiách o programe na obdobie po roku 2015 a medzinárodných rokovaníach zameraných na dosiahnutie novej globálnej dohody o klíme v roku 2015.

2. Budúce výzvy

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ sa nachádza v kontexte roztriešteného ale vzájomne prepojeného globálneho prostredia, ktoré je čoraz zložitejšie, nejasnejšie a nepredvídateľnejšie. Tieto globálne zmeny si budú vyžadovať rozhodné konanie zo strany EÚ založené na jednote a schopnosti včas výzvy identifikovať a vopred plánovať svoju činnosť, ale tiež rýchlo reagovať na meniace sa okolnosti.

V roku 2015 sa bude EÚ aj naďalej zameriavať na stabilizáciu situácie vo svojom susedstve a zároveň podporovať mier a prosperitu na celom svete. Naďalej sa bude angažovať v hľadaní mierového a trvalého riešenia konfliktu na Ukrajine. Pokiaľ ide o oblasti na juh od EÚ, okrem venovania plnej pozornosti ukončeniu utrpenia miliónov ľudí postihnutých konfliktom v Sýrii a Iraku, ako aj strachom a násilím, ktoré šíri ISIL/Dá'iš, EÚ zintenzívni aj úsilie o riešenie súčasnej krízy v Líbyi a migračného tlaku.

Viac ako desať rokov od prijatia európskej susedskej politiky sa situácia na hraniciach EÚ podstatne zmenila. V roku 2015 preto dôjde k preskúmaniu európskej susedskej politiky s cieľom zabezpečiť, aby boli politiky EÚ v jej susedstve prispôsobené súčasnej situácii na mieste, záujmom EÚ a diferencovaným cieľom a potrebám daných krajín.

Tento rok je rozhodujúci aj vzhľadom na viaceré medzinárodné rokovania. Perspektíva jadrovej dohody s Iránom predstavuje historickú príležitosť riešiť obavy týkajúce sa mierovej povahy iránskeho programu obohacovania uránu a mohla by byť základom budúcej spolupráce s Iránom v dôležitých oblastiach politiky. Rokovania o novej globálnej dohode o klíme, ako aj o globálnom rozvojovom rámci po roku 2015 vrátane udržateľných rozvojových cieľov budú dôležitými krokmi k udržateľnejšej budúcnosti. EÚ sa nachádza v kľúčovej fáze rokovaní o Transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve (TTIP) so Spojenými štátmi, ktoré má potenciál na posilnenie zamestnanosti a rastu na oboch stranách Atlantiku. TTIP má takisto významný geo-politický a geo-ekonomický rozmer, pretože sa v rámci neho uprostred globálnej neistoty prehĺbujú transatlantické väzby a chránia spoločné normy. Tento rok bude rozhodujúci aj z hľadiska vymedzenia ďalšieho smerovania vonkajšej činnosti Únie, keďže EÚ zvažuje, ako zosúladiť všetky svoje nástroje a vonkajšie politiky, aby sme mohli primerane reagovať na hrozby, výzvy a príležitosti v meniacom sa globálnom kontexte. V tomto úsilí bude mať rozhodujúci význam nová ambiciózna a operačná stratégia európskej bezpečnostnej a zahraničnej politiky.

A. Prehľad činností podľa regiónov

1. Južné susedstvo, mierový proces na Blízkom východe a Arabský polostrov

1.1. Severná Afrika

1.1.1. Alžírsko

EÚ vyslala na prezidentské voľby, ktoré sa konali v apríli, misiu expertov na voľby, aby vykonala technické a menej verejné hodnotenie procesu, ako by tomu bolo v prípade kompletnej volebnej pozorovateľskej misie. Táto misia vydala niekoľko odporúčaní zameraných najmä na transparentnosť a sledovateľnosť procesu.

Počas roku 2014 úspešne pokračoval rytmus politického dialógu a zasadnutí v rámci dohody o pridružení. Minister Ramtane Lamamra sa v apríli 2014 v Bruseli stretol s komisárom Štefanom Füleom. V rámci dohody o pridružení medzi EÚ a Alžírskom zasadol v marci asociačný výbor a v máji asociačná rada. Popri zasadnutí asociačnej rady bol parafovaný protokol umožňujúci Alžírsku účasť na programoch a v agentúrach EÚ. V roku 2014 sa konalo aj niekoľko zasadnutí tematických podvýborov a prebehlo niekoľko neformálnych dialógov. Rokovania o akčnom pláne európskej susedskej politiky, ktoré sa začali v druhom polroku 2013, navyše pokračovali v roku 2014 ďalšími tromi zasadnutiami. Alžírsku budú na obdobie rokov 2014 – 2017 pridelené prostriedky do výšky 148 miliónov EUR.

Táto krajina zohrala významnú úlohu sprostredkovateľa v súvislosti s krízou v Mali. EÚ sa do tohto úsilia zapojila a osobitný zástupca EÚ pre Sahel Michel Dominique Reveyrand-de Menthon sa zúčastnil na rozhovoroch medzi malijskými orgánmi a povstaleckými skupinami, ktoré zorganizovala alžírská vláda.

1.1.2. Maroko

Už existujúce úzke vzťahy Maroka s EÚ sa v roku 2014 ďalej prehĺbili v celej škále záležitostí. EÚ udržiavala s Marokom politický dialóg na vysokej úrovni a naďalej podporovala postupnú realizáciu reforiem, na ktoré sa Maroko podujalo po prijatí novej ústavy v roku 2012.

V priebehu roka 2014 Maroko a EÚ vyriešili problémy týkajúce sa úpravy mechanizmu vstupných cien pre sektor ovocia a zeleniny, čo malo zásadný vplyv na vývoz marockých paradajok do EÚ. V septembri boli vydané prvé povolenia na rybolov pre plavidlá EÚ. Rokovania o DCFTA (prehĺbenej a komplexnej dohode o voľnom obchode) sú pozastavené, až kým nebudú k dispozícii výsledky sprievodných štúdií pre určité sektory, ktoré vypracúvajú marocké orgány. V januári 2015 sa začali rokovania o partnerstve v oblasti mobility (o paralelných dohodách o zjednodušení udeľovania víz a o readmisii).

Komisár Štefan Füle navštívil Rabat v máji a komisár Johannes Hahn v decembri. Asociačná rada zasadla 16. decembra 2014. V nadchádzajúcich rokoch budú na partnerstvo EÚ s Marokom naďalej pridelené značné finančné prostriedky (v priemere 809 miliónov EUR na obdobie rokov 2014 – 2017), v dôsledku čoho zostáva Maroko jedným z najväčších príjemcov finančnej a technickej pomoci EÚ v rámci susedskej politiky.

Pokiaľ ide o Západnú Saharu, EÚ tak ako v predchádzajúcich rokoch vyjadrila svoju podporu úsiliu generálneho tajomníka OSN a jeho osobného vyslanca veľvyslanca Christophera Rossa, dosiahnuť spravodlivé, trvalé a vzájomne prijateľné politické riešenie. Maroko je na obdobie rokov 2014 – 2016 členom Rady OSN pre ľudské práva.

1.1.3. Tunisko

V roku 2014 úspešne prebehli transparentné, inkluzívne a dôveryhodné parlamentné a prezidentské voľby, ako to uznala volebná pozorovateľská misia EÚ, ktorá bola na mieste od septembra 2014 do januára 2015. Tieto úspechy si získali širokú podporu a uznanie EÚ a medzinárodného spoločenstva.

V roku 2014 došlo k pozitívnemu pokroku v bilaterálnych vzťahoch medzi EÚ a Tuniskom. Pri príležitosti zasadnutia asociačnej rady 14. apríla bol odsúhlasený akčný plán pre privilegované partnerstvo a v marci bolo podpísané spoločné vyhlásenie o partnerstve v oblasti mobility, pokiaľ ide o otázky spojené s migráciou. Očakáva sa, že s novými orgánmi, ktoré sú výsledkom volieb, sa programu v oblasti dvojstranných vzťahov prínavráti pravidelnejšia štruktúra a pokročí sa v práci na hlavných spisoch (DCFTA, partnerstvo v oblasti mobility). V roku 2014 sa zintenzívnili dialógy o reforme sektora bezpečnosti s výhľadom na väčšiu podporu zo strany EÚ v budúcnosti. Dôkazom celkovej angažovanosti EÚ voči prechodu Tuniska k demokracii boli návštevy predsedu Európskej rady Hermana Van Rompuya vo februári, komisára Štefana Füleho v marci a podpredsedu Komisie Michela Barniera v septembri, ako aj návšteva veľvyslancov z Politického a bezpečnostného výboru v júni.

1.1.4. Líbya

Politická a bezpečnostná situáciu v Líbyi sa v roku 2014 výrazne zhoršila. V snahe posilniť svoju podporu EÚ v máji 2014 vymenovala Bernardina Leóna, ktorý bol dovtedy osobitným zástupcom EÚ pre oblasť južného Stredozemia, za osobitného vyslanca EÚ pre Líbyu. Bernardino León bol v septembri 2014 vymenovaný za osobitného zástupcu generálneho tajomníka OSN.

Prebiehajúci konflikt nepriaznivo ovplyvnil úsilie EÚ o spoluprácu zamerané na podporu politickej transformácie. Stupňovanie násilia prinútilo EÚ spolu s väčšinou ostatných medzinárodných partnerov, aby rozhodli o dočasnom premiestnení zamestnancov svojej delegácie a misie EUBAM, civilnej misie SBOP, ktorá poskytuje technickú pomoc a odbornú prípravu v oblasti riadenia hraníc. Bez ohľadu na ťažkosti poskytovala EÚ v roku 2014 technickú pomoc, a to najmä v oblastiach verejnej správy, podpory migrantov a vnútorne vysídlených osôb, bezpečnosti, vzdelávania, médií, občianskej spoločnosti a zmierenia. EÚ aktívne podporuje sprostredkovateľské úsilie misie OSN v Líbyi s cieľom nájsť mierové riešenie a nerušene pokračovať v procese politického prechodu v Líbyi. EÚ vyslala na voľby do ústavodarného zhromaždenia vo februári 2014 misiu expertov na voľby.

Pretrvávajúce a markantné zhoršenie politickej a bezpečnostnej situácie je pre EÚ stále jednou z hlavných výziev. V súlade s medzinárodným úsilím bude potrebné činnosť EÚ aj naďalej koordinovať a sústrediť na podporu dosiahnutia politickej dohody/prechodu, zlepšenie bezpečnostnej situácie a na rozvoj inštitucionálnej kapacity. Ďalšie smerovanie činnosti v rámci SBOP, ako sa realizovala v rámci misie EUBAM Líbya, je predmetom strategického preskúmania zo strany členských štátov v príslušných orgánoch Rady.

1.2. Blízky východ

1.2.1. Egypt

EÚ je odhodlaná spolupracovať s Egyptom ako s kľúčovým partnerom v regióne. Oceňuje úsilie, ktoré egyptská vláda vyvinula v priebehu roka 2014 s cieľom dosiahnuť prímerie v Gaze a usporiadať následnú darcovskú konferenciu. EÚ sa počas celého 2014 EÚ naďalej angažovala v Egypte a sprevádzala ho v procese jeho prebiehajúcej transformácie. V záujme úspešného a udržateľného politického prechodu k pevnému demokratickému systému sa konali návštevy na vysokej úrovni a pravidelné kontakty zamerané na zdôraznenie významu inkluzívneho procesu, hospodárskej podpory a obáv v súvislosti s obmedzovaním ľudských práv a základných slobôd.

Vzhľadom na to, že ústavný proces sa vyznačoval nedostatočnou inkluzívnosťou a priestorom pre nesúhlasné názory – tak pri príprave, ako aj pri kampani, vyslala EÚ v januári 2014 misiu expertov EÚ na pozorovanie referenda o novej ústave. V máji EÚ vyslala volebnú pozorovateľskú misiu na prezidentské voľby, ktorá uviedla, že sa konali v náročnom politickom kontexte a kriticky sa vyjadrila k čiastočnému mediálnemu pokrytiu a veľmi obmedzenému priestoru pre nesúhlasné názory. Parlamentné voľby sa ešte nekonali.

Formálny dialóg medzi EÚ a Egyptom v rámci európskej susedskej politiky ostal i naďalej *de facto* pozastavený. Akčný plán bol predĺžený do marca 2015, kým prebehnú rokovania o novom akčnom pláne. Vo februári a decembri 2014 sa konali konzultácie zamerané na oživenie formálneho dialógu medzi EÚ a Egyptom, a to s cieľom postupne obnoviť zasadnutia podvýborov a začiatkom roka 2015 začať rokovania o novom akčnom pláne.

Rada na zasadnutí 10. februára prijala závery, v ktorých vyjadrila poľutovanie nad zhoršujúcou sa situáciou v oblasti ľudských práv a pripomenula závery z augusta 2013, ktoré sa týkali zamerania spolupráce na sociálno-ekonomický sektor a občiansku spoločnosť a v ktorých sa rozhodlo o pozastavení vývozných licencií na vybavenie, ktoré by sa mohlo použiť na vnútornú represiu².

Na rok 2014 boli pre Egypt dostupné celkové prostriedky približne vo výške 185 miliónov EUR, ktoré pozostávali z príspevkov pre krajinu (115 miliónov EUR) a z fondov investičného nástroja európskej susedskej politiky (približne 70 miliónov EUR).

Platnosť pôvodného rozhodnutia EÚ z marca 2011, ktorým sa ukladajú reštriktívne opatrenia voči 19 osobám úzko spojeným s režimom bývalého prezidenta Husního Mubaraka, sa v marci 2014 predĺžila o ďalší rok.

1.2.2. Jordánsko

Podujatia na vysokej úrovni a vzájomné návštevy medzi EÚ a Jordánskom pokračovali počas celého roka (Asociačná rada EÚ – Jordánsko; návšteva komisára Štefana Füleho a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku/podpredsedníčky Komisie v Jordánsku a návšteva kráľa Abdalláha v Bruseli). Tieto udalosti potvrdili nesmierne vysokú úroveň politických a ekonomických vzťahov medzi oboma stranami, ako aj uznanie EÚ za podporu a pohostinnosť, ktorú Jordánsko poskytlo sýrskym utečencom, a takisto aj záväzok EÚ naďalej Jordánsko podporovať. Jordánsko sa považuje za kľúčového partnera pri presadzovaní mieru, stability a prosperity na Blízkom východe aj inde.

Krajinu naďalej o veľkej miere ovplyvňovala pretrvávajúca kríza v Sýrii a v Iraku. Konflikty so sebou okrem prílevu utečencov, ktorých počet presiahol do konca roka 2014 viac ako 619 000 registrovaných sýrskych utečencov, prinášajú aj stratu obchodných trás, trhov a dodávok energie.

² Európsky parlament prijal 6. februára uznesenie o situácii v Egypte (2014/2532(RSP)).

EÚ aj naďalej zintenzívňovala svoju podporu Jordánsku, tak prostredníctvom humanitárnej pomoci, ako aj dlhodobějších opatrení, a to s cieľom zabezpečiť, aby príliv utečencov neohrozil výsledky dosiahnuté za posledné roky v oblasti rozvoja. EÚ vyčlenila od začiatku krízy v Sýrii na podporu Jordánska viac ako 300 miliónov EUR, z toho 66 miliónov EUR len na rozvojovú podporu v roku 2014.

Najvýznamnejšie úspechy, pokiaľ ide o vykonávanie akčného plánu EÚ a Jordánska, sa zaznamenali v oblasti migrácie a mobility a v oblasti obchodu, a to podpísaním partnerstva v oblasti mobility a zakončením prieskumných rozhovorov o prehĺbenej a komplexnej zóne voľného obchodu (DCFTA).

1.2.3. Libanon

EÚ podporuje vládu Libanonu a dôrazne sa angažuje v záujme bezpečnosti a stability krajiny. V priebehu roka si EÚ a Libanon zachovali vysokú mieru angažovanosti, ako to dokazujú návštevy VP/PK, komisára pre európsku susedskú politiku Štefana Füleho, osobitného zástupcu EÚ pre ľudské práva Stavrosa Lambrinidisa a koordinátora pre boj proti terorizmu Gilla de Kerchoveho v Bejrúte a návšteva libanonského premiéra Tammana Salama v Bruseli. Dialóg v rámci európskej susedskej politiky pokračoval 9 zasadnutiami podvýborov a zasadnutím asociačného výboru.

EÚ opakovane zdôraznila, že je potrebné, aby Libanon dodržal svoje ústavné lehoty na usporiadanie prezidentských a parlamentných volieb. Rok 2014 bol poznačený paralýzou libanonských vnútroštátnych inštitúcií; EÚ vydala miestne vyhlásenia, v ktorých vyjadrila poľutovanie nad takýmto vývojom a vyzvala vládu, aby urýchlene usporiadala parlamentné voľby, a parlament, aby zvolal zasadnutie s cieľom zvoliť prezidenta.

Libanon poskytol do konca roka 2014 útočisko približne 1,15 milióna registrovaných utečencov zo Sýrie, čím sa stal krajinou s najvyšším počtom utečencov na obyvateľa na svete. EÚ si je plne vedomá výziev, ktoré predstavuje vplyv neustáleho toku utečencov na hospodárstvo krajiny a jej sociálny systém, a preto naďalej vyjadrovala veľké uznanie za podporu a veľkodušnosť, ktorú orgány a obyvateľstvo tejto krajiny prejavili všetkým ľuďom, ktorí utekajú zo susedných krajín.

Rada vo svojich záveroch zo 14. apríla vyjadrila uznanie Libanonu za to, že ponecháva otvorené hranice a poskytuje bezpečný prístav utečencom zo Sýrie. V záveroch z 20. októbra a 15. decembra Rada uznala, že kríza v Sýrii stavia Libanon a Jordánsko pred obrovské bezpečnostné výzvy, a potvrdila odhodlanie EÚ hľadať spôsoby, ako ešte zvýšiť podporu obom krajinám v tomto ohľade. V záveroch ďalej ocenila úsilie, ktoré tieto krajiny vyvíjajú, ako aj pomoc Turecka, pokiaľ ide o poskytovanie útočiska utečencom zo Sýrie.

EÚ v roku 2014 vyčlenila pre Libanon viac ako 182 miliónov EUR, čo je viac než trojnásobok sumy dvojstrannej pomoci pred krízou. EÚ sa zúčastnila na zasadnutí medzinárodnej podpornej skupiny pre Libanon pod vedením OSN s cieľom mobilizovať podporu pre Libanon, aby mohol čeliť dôsledkom krízy v Sýrii.

Vzhľadom na kritickú bezpečnostnú situáciu v Libanone vrátane útokov na libanonské bezpečnostné sily EÚ pokročila pri tvorbe svojich programov na podporu sektora bezpečnosti a libanonských ozbrojených síl.

1.2.4. Sýria

Kríza v Sýrii, ktorá v roku 2014 trvala štvrtý rok, mala i naďalej ničivý a pretrvávajúci vplyv na Sýriu a celý región. Európska rada, ktorá zasadla 20. augusta, bola „hlboko znepokojená zhoršovaním bezpečnostnej a humanitárnej situácie v Iraku a Sýrii v dôsledku okupácie častí ich územia organizáciou Islamský štát v Iraku a Levante (ISIL/Dá'íš).

EÚ vyjadrila svoje odhodlanie prispieť k boju proti hrozbe, ktorú predstavujú ISIL/Dá'íš a iné teroristické skupiny v Iraku a Sýrii (v súlade s rezolúciou BR OSN č. 2170 z augusta), ako aj proti hrozbe, ktorú predstavujú zahraniční bojovníci (v súlade s rezolúciou BR OSN č. 2178 zo septembra). Rada na zasadnutí 20. októbra schválila stratégiu na boj proti terorizmu/zahraničným bojovníkom v Sýrii a Iraku a poverila VP/PK, aby vypracovala komplexnú regionálnu stratégiu pre Sýriu a Irak a to aj pokiaľ ide o hrozbu ISIL/Dá'íš.

Pokiaľ ide o mierovú misiu UNDOF (Sily OSN na pozorovanie dohody o odpútaní vojsk), Európska rada vyzvala všetky strany konfliktu v Sýrii, aby rešpektovali jej mandát a zaistili bezpečnosť a voľnosť pohybu jednotiek OSN vrátane tých, ktoré pochádzajú z členských štátov EÚ, a odsúdila útoky na misiu a zadržanie niektorých jej členov.

EÚ nekompromisne odsúdila brutálne činy a porušovanie ľudských práv páchané v Sýrii predovšetkým Asadovým režimom, ako aj činy páchané teroristickými skupinami ISIL/Dá'iš, Džabhatu-n-Nusra a inými, ako to uviedla nezávislá medzinárodná vyšetrovacia komisia zriadená Radou OSN pre ľudské práva, a naďalej vyzývala na vyvodenie zodpovednosti.

EÚ presadzuje politické riešenie konfliktu v Sýrii založené na zásadách Ženevského komuniké z roku 2012. V tejto súvislosti EÚ podporovala úsilie spoločného zástupcu Organizácie Spojených národov a Ligy arabských štátov Lachdara Brahimího až do jeho odstúpenia v máji a Rada 15. decembra vyjadrila záväzok plne podporovať úsilie jeho nástupcu, osobitného vyslanca OSN Staffana de Misturu, o strategickú deeskaláciu násilia ako základu pre širší politický proces.

V reakcii na rastúce potreby obyvateľov Sýrie zasiahnutých krízou stojí EÚ na čele medzinárodnej reakcie s viac ako 3 miliardami EUR od začiatku konfliktu (približne 1,6 miliardy EUR z rozpočtu EÚ a takmer 1,5 miliardy EUR od členských štátov EÚ), čo z nej robí hlavného svetového darcu pri riešení dôsledkov tejto krízy.

EÚ naďalej vyzývala na dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva a práva v oblasti ľudských práv a ochranu civilistov a bezpečnosť humanitárneho personálu. Uvítala rezolúciu BR OSN č. 2139 z februára, č. 2165 z júla a č. 2191 z decembra, ktoré podporujú efektívnu pomoc naprieč hranicami a líniami konfliktu.

EÚ podporovala politické riešenie konfliktu, no zároveň pokračovala vo svojej politike zavádzania a presadzovania reštriktívnych opatrení³ zameraných na Asadov režim a jeho stúpencov tak dlho, ako potrvajú represie.

Politickými, finančnými a logistickými prostriedkami podporovala misiu OSN a Organizácie pre zákaz chemických zbraní zameranú na ničenie chemických zbraní. Táto spoločná misia sa formálne skončila 30. septembra a EÚ na Sýriu stále vyvíja tlak, aby zaistila úplné a nezvratné zlikvidovanie programu chemických zbraní.

1.2.5. Mierový proces na Blízkom východe

EÚ v roku 2014 prispela k izraelsko-palestínskym rokovaniam sprostredkovaným Spojenými štátmi, a to aj svojou ponukou bezprecedentnej politickej, hospodárskej a bezpečnostnej podpory obom stranám v kontexte dohody o konečnom štatúte a v kontexte osobitného privilegovaného partnerstva. Pozastavenie rokovaní sprostredkovaných zo strany USA v apríli však spôsobilo neistotu, pokiaľ ide o pokrok v mierovom procese, k čomu ešte viac prispelo vystupňovanie násilia v Predjordánsku vrátane východného Jeruzalema a Pásmu Gazy.

Izraelská vojenská operácia s názvom Ochranné ostrie (Protective Edge) je tretím konfliktom v Gaze za posledných 6 rokov. Jej súčasťou bola rozsiahla pozemná operácia zameraná na ničenie tunelov medzi Gazou a Izraelom a raketového arzenálu bojovníkov; vyžiadala si približne 2 300 životov, z toho väčšinu tvorilo palestínske civilné obyvateľstvo. EÚ zdôraznila, že je neustále potrebné chrániť civilné obyvateľstvo.

³ http://www.eeas.europa.eu/statements-eeas/2014/141215_01_en.htm.

V rámci následného medzinárodného úsilia o zabezpečenie trvalého prímeria a zásadnej zmeny humanitárnej, politickej a bezpečnostnej situácie v Pásme Gazy EÚ zdôraznila neudržateľnosť *status quo ante*, odsúdila nevyberavé raketové útoky na izraelské civilné obyvateľstvo zo strany Hamasu a ďalších militantných skupín, odsúdila skutky vedúce k stratám na životoch stoviek civilistov v Gaze, zdôraznila, že je potrebné chrániť civilné obyvateľstvo podľa medzinárodného humanitárneho práva, a dôrazne vyzvala Palestínsku samosprávu, aby postupne prevzala všetky svoje vládne funkcie v Gaze. Vyzvala tiež na rozpustenie vojenských skupín v Gaze. EÚ rokovala s príslušnými stranami o tom, ako by mohla prispieť k zaisteniu trvalého prímeria a k vytvoreniu podmienok na ukončenie režimu blokády prostredníctvom nástrojov SZBP, ako sú napr. obnovenie a predĺženie misie EUBAM Rafah a misie EUPOL COPPS, prostredníctvom humanitárnej pomoci a pomoci pri obnove, a to aj na zasadnutí styčného výboru *ad hoc* v septembri a na konferencii o Palestíne s názvom „Obnova Gazy“, ktorá sa konala v októbri v Káhire.

EU vyjadrila svoju dohodnutú pozíciu v záveroch Rady z novembra 2014 a vyzvala na zásadnú zmenu politickej, bezpečnostnej a hospodárskej situácie v Pásme Gazy vrátane ukončenia blokády.

VP/PK počas svojej novembrovej návštevy v tomto regióne zdôraznila potrebu dôveryhodnej politickej perspektívy pre mierový proces na Blízkom východe založenej na existencii dvoch štátov, pričom poukázala aj na regionálne aspekty a kľúčový význam Arabskej mierovej iniciatívy.

EÚ je pripravená spoločne s medzinárodnými partnermi pracovať na iniciatíve opätovne začať mierový proces v súlade s jej mierovými zásadami, ako ich vyjadrila v záveroch Rady z júla 2014, a jej dlhodobou pozíciou uprednostňujúcou to, aby Izraelský štát a nezávislý, demokratický, celistvý, zvrchovaný a životaschopný palestínsky štát existovali vedľa seba v mieri a bezpečnosti a vzájomne sa uznávali.

Pred koncom roka 2014 prispelo k zvýšeniu napätia na mieste viacero faktorov: pokračujúce rozširovanie izraelských osád, ničenie domov a vyst'ahovávanie; opakované zrážky na posvätnom mieste Haram al-Šaríf/Chrámovej hore vo východnom Jeruzaleme; niekoľko teroristických útokov na Izraelčanov v Jeruzaleme a Predjordánsku; katastrofálna humanitárna situácia v Gaze; nedostatočný pokrok v palestínskom zmierovacom procese a pozastavenie káhirských rokovaní o trvalom prímerí v Gaze.

Prezident Abbás obnovil svoje snahy v OSN o prijatie rezolúcie BR OSN požadujúcej ukončenie izraelskej okupácie ku konkrétnemu dátumu. Rada vo svojich novembrových záveroch opätovne potvrdila, že je ochotná zohrávať významnú úlohu a aktívne prispievať k tomu, aby sa prostredníctvom rokovaní dosiahlo riešenie všetkých otázok týkajúcich sa konečného štatútu. Strany a všetkých významných zainteresovaných aktérov vrátane kvarteta, Ligy arabských štátov a BR OSN vyzvala, aby v záujme dosiahnutia tohto cieľa prijali potrebné kroky.

Dialóg medzi Palestínskou samosprávou a EÚ pokračoval v rámci európskej susedskej politiky a na základe priorít, ktoré boli spoločne dohodnuté v akčnom pláne na rok 2013. Po letnom konflikte v Gaze EÚ opakovane zdôraznila potrebu trvalého a komplexného riešenia vrátane zrušenia blokády, návratu Palestínskej samosprávy k svojim vládnym povinnostiam v Pásme Gazy a urýchléného obnovenia dôveryhodných mierových rokovaní.

Tento odkaz, ako aj trvalé odhodlanie EÚ podporovať budovanie palestínskeho štátu vzhľadom na perspektívu riešenia založeného na existencii dvoch štátov, zopakovala VP/PK na zasadnutiach styčného výboru *ad hoc* v septembri a na medzinárodnej darcovskej konferencii v Káhire v októbri.

Pozornosť sa naďalej venovala činom, ktoré ohrozujú vykonateľnosť riešenia spočívajúceho v existencii dvoch štátov, a to najmä pretrvávajúcemu rozširovaniu izraelských osád, násiliu zo strany osadníkov, ničeniu (vrátane projektov financovaných EÚ), vyst'ahovávaniu a nútenému presťahovávaniu.

EÚ opätovne potvrdila platnosť medzinárodných ľudských práv a humanitárneho práva na okupovanom palestínskom území a vyzvala Izrael, aby v plnej miere splnil svoje záväzky vyplývajúce z medzinárodného práva.

EÚ sa v úlohe pozorovateľa zúčastnila na zasadnutí vysokých zmluvných strán štvrtého Ženevského dohovoru, ktoré sa uskutočnilo v decembri 2014 v Ženeve.

Dvojstranná spolupráca sa aj naďalej rozvíjala na základe akčného plánu EÚ a Izraela z roku 2005, no dosiahnutie vyššej úrovne dvojstranných vzťahov s Izraelom však závisí od skutočného pokroku v mierovom procese na Blízkom východe, ako aj od posilneného záväzku k spoločným hodnotám. V roku 2014 sa neuskutočnili žiadne zasadnutia asociačného výboru ani rady, ale prebiehal produktívny dvojstranný dialóg.

V roku 2014 sa dosiahol pokrok vo viacerých oblastiach akčného plánu, ako je nadobudnutie platnosti komplexnej dohody v oblasti letectva, zapojenie sa Izraela do programu Horizont 2020 a podpísanie dohody medzi Európskym monitorovacím centrom pre drogy a drogovú závislosť a izraelským orgánom pre boj proti drogám.

Na politickej úrovni sa vzťahy s oboma partnermi zviditeľnili prostredníctvom návštev predsedu Európskeho parlamentu Martina Schulza, predsedu Európskej komisie Josého Manuela Barrosa a prvej návštevy vysokej predstaviteľky pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku/podpredsedníčky Komisie Federicy Mogheriniovej v novej funkcii.

Policajná misia EÚ na palestínskom území (EUPOL COPPS) naďalej pokračovala vo svojom strategickom pôsobení v sektoroch bezpečnosti a spravodlivosti Palestínskej samosprávy. Misia pokračovala v spolupráci s políciou na budovaní kapacít na operačnej úrovni s cieľom posilniť jej výkonnosť (napr. v oblasti policajnej práce v komunitách, kontroly davu a nepokojov), organizáciu (napr. v oblasti riadenia ľudských zdrojov, výcvikových kapacít) a zodpovednosť. Misia naďalej uľahčovala koordináciu medzi izraelskou a palestínskou políciou prostredníctvom účelových podujatí. V sektore súdnictva sa misia angažovala s cieľom pomôcť objasniť úlohy a mandáty inštitúcií sektora spravodlivosti, a to podporovaním spoločnej dohody medzi inštitúciami a kľúčových legislatívnych iniciatív v tomto ohľade.

Misia tiež uľahčila prijatie novej stratégie pre sektor spravodlivosti na roky 2014 – 2016. Aj naďalej sa pokračovalo v úsilí budovať inštitúcie a v pomoci pri budovaní kapacít s kľúčovými justičnými orgánmi Palestínskej samosprávy vrátane najvyššej súdnej rady, ministerstva spravodlivosti, generálnej prokuratúry a palestínskej advokátskej komory.

Činnosti pomocnej hraničnej misie EÚ (EUBAM) v Rafahu sa zameriavali na projekt pripravenosti Palestínskej samosprávy. Cieľom projektu je pomáhať pohraničnému orgánu Palestínskej samosprávy pri vytváraní vízie a konkrétneho programu a pri rozvoji operačných kapacít na spravovanie hraničného priechodu v Rafahu podľa medzinárodných noriem (t. j. schengenských noriem EÚ). Misia EUBAM v Rafahu má na pripravenosti Palestínskej samosprávy spravovať hraničný priechodu v Rafahu priamy záujem, keďže misia a pohraničné orgány Palestínskej samosprávy majú na tomto hraničnom priechode úzko spolupracovať. Misie EUBAM aj EUPOL COPPS prehodnotili v reakcii na poslednú krízu v Gaze svoje plány na možné obnovenie a rozšírenie svojich činností v Pásme Gazy (a to z hľadiska rozsahu aj mandátu) v rámci úsilia EÚ o podporu izraelsko-palestínskych rokovaní o trvalom prímerí, ktoré sprostredkúva Egypt.

1.3. Arabský polostrov, Irán a Irak

1.3.1. Rada pre spoluprácu v Perzskom zálive (GCC) a jej členské štáty

Dialóg so šiestimi členmi Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive (Bahrajn, Katar, Kuvajt, Omán, Saudská Arábia a Spojené arabské emiráty) a s jej sekretariátom sa uskutočnil pri príležitosti zasadnutia Spoločného výboru pre spoluprácu a politický dialóg na úrovni vysokých úradníkov v apríli 2014. VP/PK navštívila v januári 2014 Katar, Saudskú Arábiu, Omán, Spojené arabské emiráty a Kuvajt. Zasadnutie Spoločnej rady EÚ – GCC a zasadnutie ministrov, ktoré sa mali uskutočniť 23. júna v Luxemburgu, boli odložené na základe žiadosti zo strany GCC a budú nanovo naplánované v prvej polovici roka 2015. Popri septembrovom zasadnutí Valného zhromaždenia OSN usporiadala v tom čase nadchádzajúca vysoká predstaviteľka Federica Mogheriniová vo funkcii ministerky zahraničných vecí Talianska, ktoré zastávalo rotujúce predsedníctvo Rady EÚ, zasadnutie trojky GCC v New Yorku, ktoré bolo zamerané na vzťahy medzi EÚ a GCC, kľúčové regionálne otázky a globálne otázky. Uskutočnili sa viaceré iniciatívy týkajúce sa spolupráce na regionálnej a bilaterálnej úrovni, medzi ktoré patrili aj politické dialógy o boji proti terorizmu so Saudskou Arábiou a Spojenými arabskými emirátmi.

VP a útvary v jej službách naďalej pozorne sledovali situáciu v Bahrajne a uvítali úspešné konanie komunálnych a parlamentných volieb 22. a 29. novembra 2014, pričom vyjadrili nádej, že v novom volebnom období by sa mohla otvoriť nová kapitola politického rozvoja Bahrajnu tým, že sa budú uprednostňovať reformy ako jediný spôsob na zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja a stability v kráľovstve. EÚ naďalej dôrazne odsudzovala používanie násilia a vyzývala na skutočné národné zmierenie prostredníctvom inkluzívneho dialógu, ako aj na plné vykonávanie odporúčaní bahrajnskej nezávislej vyšetrovacej komisie a odporúčaní uvedených vo všeobecnom pravidelnom preskúmaní Rady OSN pre ľudské práva.⁴

⁴ Európsky parlament prijal 6. februára 2014 uznesenie o Bahrajne, najmä o prípadoch Nabíla Radžaba, Abulhadího al-Chawádža a Ibráhíma Šarífa (P 7 TA (2014) 0109), zamerané na situáciu v oblasti ľudských práv v Bahrajne.

V decembri 2014 bol akreditovaný nový vedúci delegácie v Spojených arabských emirátoch (Abú Zabí). Delegácia bola zriadená v druhom polroku 2013. EÚ a Spojené arabské emiráty pokračovali v spolupráci v oblasti ľudských práv na druhom a treťom zasadnutí neformálnej pracovnej skupiny EÚ – SAE pre ľudské práva, ktoré sa konali 28. – 29. apríla v Abú Zabí a 20. novembra v Bruseli.

Všeobecnejšie, EÚ podrobne sledovala situáciu v oblasti ľudských práv v krajinách Perzského zálivu, usilujúc sa o konštruktívnu spoluprácu s miestnymi orgánmi, pričom vo viacerých konkrétnych prípadoch a horizontálnych otázkach zároveň používala celé spektrum diplomatických nástrojov, a to predovšetkým pokiaľ ide o vyžívanie trestu smrti.

V priebehu roku 2014 sa dosiahol pokrok v rokovaní o dohode medzi EÚ a Spojenými arabskými emirátmi o bezvízovom styku.

1.3.2. Irán

Obavy medzinárodného spoločenstva z iránskeho jadrového programu boli počas celého roka 2014 aj naďalej v centre vzťahov tejto krajiny s EÚ. Bývalá VP Catherine Ashtonová sa v úlohe vyjednávačky v mene skupiny E3+3 (Francúzsko, Nemecko a Spojené kráľovstvo, ako aj Čína, Rusko a Spojené štáty) na základe mandátu Bezpečnostnej rady OSN aktívne angažovala v diplomatickom úsilí pri hľadaní trvalého a komplexného riešenia iránskej jadrovej otázky. Rokovania pokračovali počas celého roka. S cieľom zaistiť ich kontinuitu nová VP Federica Mogheriniová 5. decembra 2014 vymenovala Catherine Ashtonovú za osobitnú poradkyňu pre uľahčenie rozhovorov o jadrových otázkach s Iránom.

Po tom, čo bola 24. novembra 2013 prijatá dočasná šesťmesačná dohoda známa ako spoločný akčný plán, sa rozhovory naďalej zameriavali na hľadanie komplexného dlhodobého riešenia iránskej jadrovej otázky. Cieľom rokovaní zostáva dohodnúť sa s Iránom na overiteľných zárukách, že iránsky jadrový program má výlučne mierovú povahu. Prvé stretnutie na úrovni politických riaditeľov sa konalo vo februári 2014 vo Viedni krátko po začatí vykonávania spoločného akčného plánu a rokovania pokračovali plynulým tempom. Počas rozhovorov na vysokej úrovni, ktoré sa konali 2. – 19. júla 2014 vo Viedni, sa spoločný akčný plán predĺžil do 24. novembra 2014. Nasledovalo niekoľko kôl rokovaní na politickej úrovni a úrovni expertov, ale na stretnutí na úrovni ministrov 18. – 24. novembra 2014 vo Viedni sa komplexnú dohodu dosiahnuť nepodarilo; ministri sa dohodli na predĺžení ženevského spoločného akčného plánu do konca júna 2015.

Rozhodnutím Rady EÚ sa tiež do 30. júna 2015 predĺžili opatrenia týkajúce sa uvoľnenia sankcií, ktoré sa dohodli v spoločnom akčnom pláne. Išlo o pozastavenie určitých sankcií EÚ s cieľom umožniť zabezpečenie poistenia a prepravy v súvislosti s predajom iránskej ropy súčasným zákazníkom, dovoz iránskych petrochemických produktov, ako aj obchod so zlatom a vzácnymi kovmi s iránskou vládou. Zachovali sa aj zvýšené prahové hodnoty pre povolenie finančných prevodov do Iránu a z neho. Základná štruktúra sankcií sa nezmenila.

Európsku úniu povzbudilo niekoľko krokov, ktoré Irán prijal na zlepšenie vzťahov so susedmi v regióne a medzinárodným spoločenstvom. Irán zohrával konštruktívnu úlohu pri mierovej transformácii vlády v susednom Iraku. Pokračujúce zasahovanie Iránu do konfliktu v Sýrii a podpora organizácií ako Hizballáh a Hamas a hútióv v Jemene znepokojuje EÚ a regionálnych a medzinárodných partnerov.

Napriek nádejnému signálom v roku 2013 po zvolení prezidenta Rúháního, akými bolo napríklad prepustenie viacerých väzňov svedomia, nebol v roku 2014 zaznamenaný v oblasti ľudských práv žiadny pokrok. VP/PK počas svojej návštevy Teheránu v marci 2014 riešila s vládou otázku ľudských práv a stretla sa s niekoľkými aktivistkami. EÚ aj naďalej nastoľovala otázku stavu ľudských práv v Iráne na bilaterálnej a multilaterálnej úrovni a vo verejných vyhláseniach, či už ako všeobecnú zásadu alebo vo vzťahu ku konkrétnym prípadom. Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch EÚ aj v roku 2014 podporila rezolúciu, ktorú na Valnom zhromaždení OSN predložila Kanada.⁵

1.3.3 Irak

V júni sa bezpečnostná situácia v Iraku rapídne zhoršila v dôsledku rozsiahleho útoku a následného prevzatia veľkých častí irackého územia skupinou ISIL/Dá'iš. Od augusta sa pod vedením Spojených štátov formovala globálna koalícia na boj proti ISIL/Dá'iš, ktorá zahŕňa členské štáty EÚ a krajiny daného regiónu a ktorá má bojovať proti hrozbe ISIL/Dá'iš a podporovať irackú vládu pri opätovnom získavaní územia a zaisťovaní bezpečnosti obyvateľstva. V rámci koalície sa na ISIL/Dá'iš vzťahuje zbrojné embargo a zmrazenie aktív uložené rezolúciami Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 1267 (1999), č. 1989 (2011), č. 2170 (2014) a č. 2178 (2014).

EÚ vyjadrila svoju podporu koalícii pri viacerých príležitostiach. Okrem toho, Rada na zasadnutí 20. októbra schválila stratégiu EÚ na boj proti terorizmu/zahraničným bojovníkom a vyzvala vysokú predstaviteľku/podpredsedníčku Komisie, aby vypracovala komplexnú regionálnu stratégiu EÚ pre Sýriu a Irak, ako aj pre hrozbu ISIL/Dá'iš.⁶ VP/PK sa zúčastnila na zasadnutí globálnej koalície na boj proti ISIL/Dá'iš, ktoré sa konalo 3. decembra v ústredí NATO. EÚ opakovane poukazovala na potrebu podporovať dobrú koordináciu medzi stratégiami a akciami EÚ a úsilím globálnej koalície.

⁵ Európsky parlament prijal okrem toho uznesenie o stratégii EÚ pre Irán so silnými odkazmi na ľudské práva v Iráne (2014/2625 (RSP)).

⁶ Stratégia bola prijatá 6. februára 2015.

Vymenovanie Haidara al-Abádiho za nového predsedu vlády vyvolalo nádej na inkluzívnejší politický proces, ako tomu bolo za predchádzajúcich vlád. VP/PK sa 3. decembra zúčastnila na bilaterálnom stretnutí s predsedom vlády al-Abádím a na konci decembra navštívila Bagdad a Erbil.

Pred vyhrotením situácie v teréne sa v januári 2014 v Bruseli konalo prvé zasadnutie Rady pre spoluprácu EÚ – Irak na úrovni ministrov. Toto zasadnutie nadviazalo na prvé kolo zasadnutí týkajúcich sa spolupráce a zasadnutí podvýborov v rámci dohody o partnerstve a spolupráci medzi EÚ a Irakom z konca roka 2013. Kým sa táto dohoda neratifikuje (začiatkom decembra 2014 ju malo ešte ratifikovať 15 členských štátov), predbežne sa vykonávajú niektoré jej kapitoly, a to najmä tie, ktoré sa týkajú obchodu a určitých oblastí spolupráce. Kríza v Iraku spomalila vykonávanie tejto dohody, ale EÚ a iracká vláda sa dohodli na obnovení činností v jej rámci v prvej polovici roka 2015.

Napriek zložitej bezpečnostnej situácii si však EÚ zachovala svoje záväzky voči Iraku a úzko spolupracuje s OSN (vo všeobecnosti s UNAMI v politických záležitostiach a s UNHCR, OCHA a UNOPS v humanitárnych záležitostiach) a s inými medzinárodnými aktérmi v teréne. EÚ vláde Iraku prízvukovala naliehavú potrebu zapojenia všetkých spoločenstiev v Iraku, zmierenia a reforiem. V tejto súvislosti privítala dohodu medzi federálnou vládou a kurdskou regionálnou vládou týkajúcu sa rozdelenia príjmov z ropy ako krok na budovanie dôvery. Bilaterálna spolupráca EÚ sa bude sústreďovať na vzdelávanie, správu vecí verejných a prístup k energii pre všetkých⁷⁸.

⁷ V roku 2014 sa iracké orgány a EK dohodli na štvorročnom programe spolupráce pre Irak (2014 – 2017) s prostriedkami vo výške 78 miliónov EUR. Program bude podporovať súčasné politické procesy a posilňovať mier a stabilitu. Projekty EÚ sa zamerajú na správu vecí verejných a právny štát, prístup k národnému verejnému vzdelávaniu a k energii pre chudobných ľudí a ľudí vo vzdialených oblastiach.

⁸ Európsky parlament rázne odsúdil konanie skupiny ISIL/Dá'iš pri viacerých príležitostiach:

- uznesenie Európskeho parlamentu z 12. februára 2014 o humanitárnej kríze v Iraku a Sýrii, najmä v súvislosti s IŠ (2015/2559(RSP))
- uznesenie Európskeho parlamentu zo 17. júla 2014 o situácii v Iraku (2014/2716(RSP))
- uznesenie Európskeho parlamentu z 18. septembra 2014 o situácii v Iraku a Sýrii a o ofenzíve IŠ vrátane prenasledovania menšín (2014/2843(RSP))
- uznesenie Európskeho parlamentu z 27. novembra 2014 o situácii v Iraku: únosy a zneužívanie žien (2014/2971(RSP)).

1.3.4. Jemen

Medzinárodné spoločenstvo a predovšetkým EÚ sú dôležitými aktérmi pri podpore procesu prechodu v Jemene z politického aj finančného hľadiska, a to najmä prostredníctvom skupiny Priateľov Jemenu a jej miestnej štruktúry v Saná, ktoré v úzkej spolupráci s osobitným poradcom OSN Džamalom Benomarom sprevádzali a pozorne sledovali proces prechodu a v tejto činnosti budú naďalej pokračovať.

V súlade s dohodou o prechode k demokracii z roku 2012, ktorú sprostredkovala OSN na základe iniciatívy Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive, bola v januári 2014 ukončená konferencia národného dialógu, ktorá sa začala v marci 2013 s plánovaným ukončením v septembri. EÚ odvtedy neustále podporuje vykonávanie odporúčaní konferencie – podľa záverov Rady z 10. februára 2014 – v súlade s iniciatívou Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive, ako aj ich pretavovanie do novej ústavy, ktorá má schváliť v referende predtým, ako parlamentné voľby zavŕšia súčasnú transformáciu. Žiaľ, pokrok v tejto oblasti je však stále veľmi pomalý a vojenská ofenzíva síl hútiťov, ku ktorej došlo v lete a ktorá využila nespokojnosť obyvateľstva v súvislosti s veľmi potrebnou reformou dotácií na palivá, ilustruje krehkosť procesu transformácie.

EÚ v rámci skupiny 10 veľvyslancov krajín, ktoré konajú v tejto transformácii ako ručiteľia, uvítala uzavretie dohody o mieri a národnom partnerstve z 21. septembra a odvtedy opakovane nabádala všetkých aktérov, najmä prostredníctvom záverov Rady z 20. októbra 2014., aby spolupracovali na jej urýchlennom vykonaní, a to vrátane jej prílohy týkajúcej sa bezpečnosti.

Sankcie, ktoré prijala BR OSN v rámci rezolúcie č. 2140 a ktoré sú nasmerované proti osobám, ktoré narúšajú proces reforiem vytváraním nestability a neistoty v krajine, premietla EÚ aj do európskeho práva.

EÚ opakovane vyjadrila veľké znepokojenie nad zhoršujúcou sa bezpečnostnou situáciou v krajine, pričom vyjadrila neochvejnú podporu boju jemenských orgánov proti terorizmu.

EÚ tiež pozorne sleduje situáciu v oblasti ľudských práv v Jemene, predovšetkým otázku trestu smrti pre mladistvých a práva detí. EÚ zároveň prostredníctvom rozvojovej a humanitárnej pomoci prispela k zlepšeniu zdravotných systémov, sociálnej ochrany, potravinovej bezpečnosti a výživy a k vyriešeniu ďalších naliehavých potrieb najzraniteľnejších skupín obyvateľstva v Jemene.

1.4. Regionálna spolupráca

1.4.1. Liga arabských štátov

EÚ a Liga arabských štátov (LAS) pokračovali v roku 2014 v úzkej spolupráci.

11. júna 2014 sa v Aténach uskutočnilo tretie zasadnutie ministrov zahraničných vecí oboch organizácií. Vyhlásenie, ktoré ministri prijali, sa týkalo tak horizontálnych otázok (ľudské práva, tolerancia, terorizmus), ako aj politických tém (mierový proces na Blízkom východe, Sýria, Líbya). Obe organizácie pokročili vo svojich vzťahoch vytvorením strategického dialógu zameraného na pravidelné a inštitucionalizované výmeny názorov o politických a bezpečnostných otázkach vrátane krízového riadenia, humanitárnej pomoci, boja proti terorizmu, nadnárodnej trestnej činnosti a zbraní hromadného ničenia. Popri niektorých ďalších oblastiach spolupráce sa začal aj obchodný dialóg týkajúci sa vykonávania spoločného pracovného programu.

Zintenzívnili sa kontakty medzi vysokopostavenými úradníkmi oboch organizácií. Okrem iných výmen sa konali štyri zasadnutia vysokých úradníkov: v Káhire (vo februári), na Malte (v máji), v Aténach (v júni) a v Káhire (v novembri), ako aj návšteva veľvyslancov PBV v Káhire spolu s návštevou koordinátora EÚ pre boj proti terorizmu v decembri.

Vykonávanie spoločného pracovného programu EÚ – LAS v oblasti spolupráce pokračovalo činnosťami týkajúcimi sa ľudských práv, pozorovania volieb, posilnenia postavenia žien, energetiky, ako aj seminárov pre mladých diplomatov a diplomatov stredných hodností generálneho sekretariátu LAS.

1.4.2. Organizácia islamskej spolupráce (OIS)

Nový generálny tajomník OIS Iyad Madani zo Saudskej Arábie nastúpil do funkcie v januári 2014. V septembri sa v Bruseli konalo konzultačné stretnutie medzi OIS a EÚ na vysokej úrovni a obe organizácie sa dohodli na spoločnom základe pre budovanie partnerstiev v rôznych oblastiach spolupráce vrátane: dialógu medzi moslimským svetom a EÚ, ochrany moslimských menšín v EÚ, boja proti terorizmu, bezpečnosti, radikalizácie, islamofóbie a iných výziev, ktorým môžu obe organizácie čeliť v budúcnosti. Delegácia nezávislej komisie OIS pre ľudské práva v novembri prvýkrát navštívila inštitúcie EÚ, aby s nimi rokovala o témach súvisiacich s ľudskými právami.

Výsledkom partnerstva medzi OIS a EÚ by mala byť rozsiahla spolupráca siahajúca od dialógu medzi náboženstvami až po hospodárske a politické témy. Doterajšie kontakty sa ukázali ako dobrá cesta k dosiahnutiu lepšieho spoločného porozumenia.

1.4.3. Únia pre Stredozemie

Počas spolupredsedenstva EÚ a Jordánska sa skonsolidovalo fungovanie a inštitucionalizácia Únie pre Stredozemie. Únia pre Stredozemie je naďalej jedinečným fórom 43 partnerov, ktoré poskytuje spoločnú platformu na koordináciu iniciatív a spolupráce v sektorových činnostiach, organizovanie ministerských rozhovorov a na podporu projektov zameraných na posilnenie euro-stredozemskej hospodárskej integrácie.

V roku 2014 sa konali tri ministerské zasadnutia Únie pre Stredozemie: o priemyselnej spolupráci (vo februári), o životnom prostredí (v máji) a o digitálnom hospodárstve (v septembri). Únia pre Stredozemie usporiadala aj šesť zasadnutí vysokých úradníkov: tri v Bruseli (vo februári, v júni a septembri), dve v Barcelone (v apríli a decembri) a jedno v Neapole (v októbri).

2. Rusko, východné susedstvo a Stredná Ázia

2.1. Ruská federácia

Vo vzťahoch EÚ s Ruskom v roku 2014 dominovala otázka ruskej protiprávnej anexie Krymu a pokračujúca destabilizácia Ukrajiny vrátane agresie ruských síl na ukrajinskej pôde a pokračujúcej podpory separatistov zo strany Ruska.

32. samit EÚ – Rusko sa konal 28. januára v Bruseli v obmedzenom zložení a bol zameraný na Ukrajinu a Východné partnerstvo. Prezident Putin pri tejto príležitosti uviedol, že Rusko nemá v zásade žiadny problém s Východným partnerstvom, vyjadril však obavy, pokiaľ ide o vplyv prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu medzi EÚ a Ukrajinou na ruské hospodárstvo. Strany sa dohodli, že sa usporiadajú technické konzultácie s cieľom objasniť, ako môžu byť dohody EÚ o pridružení s niekoľkými partnerskými krajinami z Východného partnerstva prínosné pre všetkých partnerov, nevynímajúc Rusko. Na samite sa tiež diskutovalo o jednotnej vízii spoločného hospodárskeho priestoru od Lisabonu až po Vladivostok, ktorý by mohol pomôcť prekonať súčasné rozdiely, a to za predpokladu, že by sa strany najprv dohodli na novej dohode medzi EÚ a Ruskom, lepšom súlade s WTO a na iných záväzkoch, ako aj na konštruktívnejšej spolupráci v našom spoločnom susedstve. Prijalo sa spoločné vyhlásenie z 28. januára 2014 o boji proti terorizmu⁹.

V reakcii na protiprávnu anexiu Krymu a Sevastopolu Ruskou federáciou, ktorá nasledovala po vojenskej operácii ruských síl na Kryme, Európska rada v marci rozhodla o odstupňovanom prístupe reštriktívnych opatrení (vrátane zákazov vydávania víz a zmrazení aktív) voči určitým ruským a ukrajinským osobám zodpovedným za porušenie zvrchovanosti a územnej celistvosti Ukrajiny.

Rokovania o novej dohode, dialóg o vízach a prípravy na samit naplánovaný na jún sa pozastavili.¹⁰

Rusko, žiaľ, nereagovalo na opakované výzvy EÚ na zastavenie eskalácie a destabilizácie situácie na východnej Ukrajine prostredníctvom toku zbraní, vybavenia a tzv. dobrovoľníkov, čo podnietilo konflikt, vytvorilo kontext, v ktorom došlo k tragédii letu MH17 v júli, a v auguste vyvrcholilo priamym zapojením vojenských prostriedkov a síl do konfliktu.

⁹ http://eu-un.europa.eu/articles/en/article_14531_en.htm.

¹⁰ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/141372.pdf,
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/141707.pdf.

V nadväznosti na závery Európskej rady zo 16. júla a 30. augusta a na vyhlásenie z 11. septembra¹¹ boli proti Rusku prijaté sektorové reštriktívne opatrenia v oblastiach zahŕňajúcich prístup ku kapitálovým trhom, obranu, tovar s dvojakým použitím, citlivé technológie, a to aj vrátane sektora energetiky.

Okrem toho došlo k pozastaveniu viacerých programov spolupráce medzi EÚ a Ruskom. Európska investičná banka a Európska banka pre obnovu a rozvoj tiež pozastavili podpísanie nových finančných operácií v Rusku. Na konci roka obsahoval zoznam ruských a ukrajinských osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahuje zákaz cestovania a zmrazenie aktív, 132 osôb vrátane osôb, ktoré poskytujú podporu ruským činiteľom s rozhodovacou právomocou alebo z nich majú prospech, a 28 subjektov.

Rusko prijalo odvetné opatrenia vrátane zákazu dovozu určitých potravín z EÚ a z niektorých krajín mimo EÚ a takisto uložilo zákaz cestovania okrem iného predstaviteľom viacerých členských štátov, ako aj poslancom Európskeho parlamentu, a to bez zverejnenia zoznamu dotknutých osôb.

¹¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/143990.pdf.
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/144868.pdf.

Začali sa trojstranné rozhovory medzi EÚ, Ruskom a Ukrajinou o dodávkach plynu a cenách s cieľom zabrániť narušeniu zásobovania Ukrajinou a tranzitu plynu cez jej územie. EÚ po niekoľkých kolách rokovaní o týchto otázkach 30. októbra sprostredkovala dohodu medzi Ruskom a Ukrajinou umožňujúcu pokračovanie dodávok plynu až do konca marca 2015. Medzi jej hlavnými bodmi bolo vyrovnanie ukrajinského plynového dlhu na základe predbežnej ceny, pričom konečná cena/dlh sa určia v rámci prebiehajúceho rozhodcovského konania, ako aj dohoda o podmienkach nových dodávok plynu. Európska komisia okrem toho spolupracovala s medzinárodnými finančnými inštitúciami s cieľom zabezpečiť, že Ukrajina bude mať potrebné finančné prostriedky na splnenie svojej časti dohody. Zmluvné strany sa tiež dohodli na tom, že zabezpečia bezpečný tranzit plynu cez územie Ukrajiny do Európskej únie. Rusko na základe údajných námietok EÚ v decembri vyhlásilo ukončenie projektu South Stream, ktorým by sa dodávky plynu viedli do EÚ cez Bulharsko a Srbsko, pričom by sa obišla Ukrajina ako tranzitná krajina. Počas návštevy prezidenta Putina v Ankare bol navrhnutý alternatívny plynovod cez Turecko, ktorým by sa ruský plyn dodával do EÚ so vstupom v Grécku.

Komisia začala v novembri 2013 proces dvojstranných konzultácií s Ruskom, ktorý sa v júni 2014 rozšíril na Ukrajinu a ktorý sa týka rozsiahlej a komplexnej dohody o voľnom obchode medzi EÚ a Ukrajinou (DCFTA), pričom sa konalo asi 10 stretnutí na technickej a politickej úrovni zameraných na riešenie obáv Ruska v súvislosti s vplyvom tejto dohody na ruské hospodárstvo (v oblasti taríf, sanitárnych a fytosanitárnych opatrení, technických prekážok obchodu, energetiky a cieľ).

Na ministerskom zasadnutí 12. septembra 2014 sa dosiahla dohoda o odložení predbežného vykonávania DCFTA a o predĺžení autonómnych obchodných opatrení EÚ v prospech Ukrajiny do konca roka 2015; Rusko zas zachovalo svoje obchodné preferencie voči Ukrajine v rámci Dohody Spoločenstva nezávislých štátov o zóne voľného obchodu.

EÚ privítala septembrové memorandum z Minska a protokol dohodnutý v rámci trojstrannej kontaktnej skupiny ako krok k udržateľnému politickému riešeniu krízy, ktoré sa musí zakladať na rešpektovaní nezávislosti, zvrchovanosti a územnej celistvosti Ukrajiny.

Napriek nepriaznivým okolnostiam zostali komunikačné kanály medzi EÚ a Ruskom otvorené a v roku 2014 pokračoval politický dialóg o prioritných otázkach programu EÚ v oblasti zahraničnej politiky, ako je Sýria, Irán, širší Blízky východ a Afganistan. EÚ naďalej s Ruskom spolupracovala v globálnych otázkach, ako je napríklad boj proti terorizmu, nešírenie zbraní hromadného ničenia, organizovaná trestná činnosť, nezákonné obchodovanie a energetická bezpečnosť.

Situácia v oblasti ľudských práv v Rusku zostala aj v roku 2014 zdrojom veľkých obáv; situáciu charakterizovali ďalšie kroky na obmedzenie slobody tlače a činnosti občianskej spoločnosti, najmä online, a na znemožnenie činnosti opozície, čoho súčasťou bol napríklad pokus zavrieť mimovládne organizácie na základe správnych alebo súdnych konaní.¹² EÚ v tejto súvislosti vyjadrila svoje obavy tak verejne, ako aj v rámci politického dialógu¹³. V roku 2014 sa neuskutočnili konzultácie o ľudských právach medzi EÚ a Ruskom, ktoré sa zvyknú konať dvakrát do roka.

2.2. Východné partnerstvo: multilaterálne vzťahy

V novej geopolitickej situácii po februári 2014 boli spochybnené zásady vypracované po skončení studenej vojny a vyjadrené v roku 1990 v Parížskej charte. Agresia ruských ozbrojených síl na ukrajinskej pôde, ako aj iné opatrenia Ruska voči partnerským krajinám a dokonca aj členským štátom EÚ boli skúškou pevnosti a odolnosti Východného partnerstva a nášho odhodlania spoločne napredovať.

¹² Vyhlásenie EÚ z 22. októbra o slobode združovania a slobode prejavu v Ruskej federácii: http://eeas.europa.eu/delegations/council_europe/press_corner/all_news/news/2014/20141022_en.htm;

Uznesenie Európskeho parlamentu z 23. októbra 2014 o zatvorení mimovládnej organizácie Memorial v Rusku (2014/2903(RSP)): <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=SK&reference=P8-TA-2014-0039>.

¹³ Európsky parlament prijal 2. apríla odporúčanie Rade o zavedení spoločných vízových obmedzení pre ruských úradníkov zapojených do prípadu Sergeja Magnitského (2014/2016(INI)) P7_TA(2014)0258 <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0258+0+DOC+XML+V0//SK>.

Po samite vo Vilniuse v novembri 2013 sa pokračovalo v dosahovaní pokroku v rámci Východného partnerstva. V roku 2014 došlo k podpísaniu najambicióznejších zmluvných vzťahov s tretími krajinami (dohôd o pridružení/DCFTA) medzi EÚ a Gruzínskom, Moldavskou republikou a Ukrajinou. Všetky tri dohody sa začali predbežne vykonávať v roku 2014. V prípade Ukrajiny sa predbežné vykonávanie hlavy dohody o obchode a záležitostiach súvisiacich s obchodom vrátane vytvorenia zóny voľného obchodu presunulo na január 2016.

Pokiaľ ide o SBOP, v marci nadobudla platnosť rámcová dohoda s Gruzínskom o účasti na operáciách krízového riadenia EÚ.

Nadobudnutím platnosti bezvízového režimu v apríli sa dosiahol významný pokrok v oblasti liberalizácie vízového režimu s Moldavskou republikou. Dohoda o zjednodušení udeľovania víz a dohoda o readmisii medzi EÚ a Arménskom nadobudli platnosť 1. januára 2014 a dohody medzi EÚ a Azerbajdžanom nadobudli platnosť 1. septembra 2014. Obe krajiny začali využívať výhody týchto dohôd. EÚ začala rokovania o dohode o zjednodušení udeľovania víz s Bieloruskom.

Zároveň pokračovala podporná práca v rámci multilaterálnych platforiem, ktoré poskytujú partnerským krajinám pomoc pri plnení ich reforiem. Partnerské krajiny, členské štáty EÚ, inštitúcie EÚ a medzinárodné organizácie ponúkli aktívne príspevky, podporu a odborné skúsenosti v súvislosti so seminármi a programami odbornej prípravy. Pomoc prostredníctvom rôznych kanálov ponúkli aj medzinárodné finančné inštitúcie.

V roku 2014 sa činnosť platformy Východného partnerstva v oblasti demokracie, dobrej správy vecí verejných a stability zameriavala najmä na spoluprácu v oblasti SBOP, reformy verejnej správy, boja proti terorizmu, azylu a migrácie, zlepšenia fungovania justície a bezpečného riadenia štátnych hraníc (integrovaného riadenia hraníc). Vykonávanie činností v rámci tejto platformy podporila Rada Európy prostredníctvom nástroja zameraného na aktivity v oblasti reformy súdnictva, boja proti korupcii a spolupráce v oblasti boja proti počítačovej kriminalite.

Panel pre spoluprácu v oblasti SBOP naďalej profitoval zo svojej veľkej viditeľnosti v európskych partnerských krajinách. V roku 2014 sa stretnutia panelu pre spoluprácu v oblasti SBOP zameriavali na otázky bezpečnosti a obrany a panel sa zapojil do aktivít a projektov v spolupráci s Európskou akadémiou bezpečnosti a obrany, ESVČ, útvarmi Európskej komisie a s niektorými členskými štátmi EÚ. Viac ako desiatka projektov zahŕňala spoločné kurzy a programy odbornej prípravy SBOP pre úradníkov z partnerských krajín a členských štátov týkajúce sa rozvoja spôsobilostí krízového riadenia, rôzne semináre vrátane seminárov o bojových skupinách EÚ, spoločnú návštevu EUMM Georgia v teréne, orientačné kurzy SBOP organizované v partnerských krajinách, brífingy o uplatňovaní hľadiska ľudských práv a rodových otázok v rámci misií SBOP, ako aj informačnú konferenciu s občianskou spoločnosťou.

V oblasti integrovaného riadenia hraníc pomohlo vykonávanie projektov v rámci hlavnej iniciatívy k ďalšiemu dosahovaniu cieľov Východného partnerstva, a to konkrétne k zvyšovaniu bezpečnosti a účinnosti kontrol na hraničných priechodoch a k zlepšovaniu celkovej účinnosti orgánov kontroly hraníc a colných úradníkov partnerských krajín. Začal sa nový program budovania kapacít pod vedením agentúry FRONTEX s cieľom pomôcť partnerom pri tomto úsilí.

Hlavná iniciatíva v oblasti prevencie prírodných katastrof a spôsobených ľudskou činnosťou, pripravenosti a reakcie na ne (PPRD) aj naďalej pomáhala zvyšovať kapacity zúčastnených krajín v oblasti prevencie katastrof, pripravenosti a reakcie na ne na miestnej, národnej a regionálnej úrovni. V každej krajine prebieha vykonávanie elektronického atlasu rizík. V novembri 2014 sa začala druhá fáza projektu PPRD s cieľom ďalej posilňovať kapacity partnerských krajín v oblasti civilnej ochrany týkajúce sa prevencie katastrof, pripravenosti a reakcie na ne a postupne priblížiť partnerské krajiny k mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany.

Na štvrtom neformálnom dialógu v rámci Východného partnerstva, ktorý sa konal 11. – 12. septembra v Baku a týkal sa sektora energetiky, mali ministri zahraničných vecí príležitosť rokovať o otázkach spoločného záujmu v oblasti zahraničnej politiky, ako sú: dôsledky rozšíreného susedstva pre región Východného partnerstva, Irán, mierový proces na Blízkom východe a priority BR OSN s osobitným zameraním na tzv. Islamský štát.

2.3. Čiernomorská synergie

Počas roka 2014 napredovala regionálna spolupráca v oblasti Čierneho mora v niektorých odvetviach, ako je životné prostredie, námorné záležitosti a rybárstvo, výskum a inovácia, cezhraničná spolupráca a občianska spoločnosť.

V roku 2014 vykonali ESVČ a útvary Komisie revíziu Čiernomorskej synergie s cieľom vyzdvihnúť pokrok v spolupráci v oblasti čiernomorského regiónu za posledných päť rokov a načrtnúť faktory, ktoré budú ovplyvňovať jej budúci rozvoj. Preskúmanie odhalilo praktickú užitočnosť prostredníctvom konkrétnych projektov, potenciál a pridanú hodnotu tohto regionálneho politického prístupu EÚ.

2.4. Východné partnerstvo: bilaterálne vzťahy

2.4.1. Ukrajina

EÚ pozorne sleduje politickú situáciu na Ukrajine a intenzívne sa angažuje pri hľadaní riešenia krízy, ktorá nastala po mesiacoch občianskych protestov po tom, ako sa ukrajinská vláda v roku 2013 rozhodla pozastaviť prípravy na podpísanie dohody o pridružení na samite Východného partnerstva vo Vilniuse.

VP/PK a komisár pre rozšírenie a susedskú politiku, ako aj ministri zahraničných vecí mnohých členských štátov EÚ a poslanci Európskeho parlamentu navštívili v roku 2014 Kyjev pri viacerých príležitostiach, čím takmer nepretržite preukazovali túto angažovanosť. Úsilie EÚ sa na stretnutiach s orgánmi, opozičnými lídrami a zástupcami občianskej spoločnosti zameriavalo na uľahčenie dialógu a podporu úsilia o stabilizáciu politickej situácie.

Rada 10. februára 2014 zdôraznila svoje znepokojenie najmä nad nahlasovaným porušovaním ľudských práv a prípadmi násilných činov, zavražďovania a nezvestných osôb, pričom uviedla, že je pripravená urýchlene reagovať na akékoľvek zhoršenie situácie v tejto krajine. VP zvolala mimoriadne zasadnutie Rady, ktoré sa konalo 20. februára 2014 a na ktorom sa EÚ vzhľadom na zhoršujúcu sa situáciu konkrétne rozhodla zaviesť cielené sankcie. Rada následne 5. marca tiež prijala sankcie EÚ zamerané na zmrazenie a spätné získanie spreneverených ukrajinských štátnych finančných prostriedkov.

Na druhom mimoriadnom zasadnutí 3. marca 2014 Rada odsúdila jasné porušenie suverenity a územnej celistvosti Ukrajiny agresiou zo strany ruských ozbrojených síl, ako aj skutočnosť, že ruská Rada federácie schválila 1. marca použitie ozbrojených síl na území Ukrajiny. EÚ vyzvala Rusko, aby okamžite stiahlo svoje ozbrojené sily do oblastí ich trvalého rozmiestnenia v súlade s dohodou o postavení a podmienkach rozmiestnenia čiernomorskej flotily na území Ukrajiny z roku 1997. EÚ tiež vyjadrila uznanie nad umiernenou reakciou Ukrajiny. Rada sa rozhodla pozastaviť dvojstranné rozhovory s Ruskou federáciou o vízových otázkach, rozhovory o novej dohode medzi EÚ a Ruskom, ako aj prípravy na účasť na samite skupiny G8 v Soči.

EÚ vo vyhlásení hláv štátov a predsedov vlád po mimoriadnom zasadnutí 6. marca zdôraznila, že riešenie krízy sa musí nájsť na základe rokovaní medzi vládou Ukrajiny a vládou Ruskej federácie, a to aj prostredníctvom prípadných multilaterálnych mechanizmov, a načrtla tri kroky postupu v prípade, ak by destabilizačné konanie Ruska pokračovalo.

Keďže Rusko neprijalo opatrenia na zmiernenie napätia, EÚ 17. marca prijala reštriktívne opatrenia voči osobám zodpovedným za konanie, ktoré narúša alebo ohrozuje územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny, ako aj osobám a subjektom, ktoré sú s nimi spojené. Vzhľadom na negatívny vývoj bezpečnostnej situácie na mieste v nasledujúcich mesiacoch sa zoznamy osôb a subjektov, na ktoré sa reštriktívne opatrenia vzťahujú, ako aj dôvody ich zaradenia do zoznamu, niekoľkokrát doplnili.

Európska rada 20. marca 2014 znovu odsúdila protiprávnu anexiu Krymu a Sevastopola k Ruskej federácii. V súlade so svojou politikou neuznania protiprávnej anexie, ako sa uvádza v záveroch Európskej rady z 20. marca 2014, prijala EÚ počas roka 2014 množstvo opatrení na podporu svojho stanoviska, a to vrátane reštriktívnych opatrení.

Po zasadnutí Rady 14. apríla EÚ odsúdila akcie, ktoré podnikli ozbrojené osoby v mestách na východnej Ukrajine, a vyzvala Rusko, aby upustilo od nezákonného konania na východnej Ukrajine a stiahlo svoje vojsko z ukrajinskej hranice.

Rada vo svojich záveroch z 12. mája uviedla, že tragické udalosti, ku ktorým došlo 2. mája v Odeze, s veľkým počtom mŕtvych a zranených osôb, sa musia dôkladne vyšetriť a zodpovedné osoby sa musia postaviť pred súd. Rada vyzýva, aby na vyšetrovanie dohliadal Medzinárodný poradný panel Rady Európy, čo by bol spôsob ako zabezpečiť jeho nezávislosť a transparentnosť.

Na pozadí pokračujúceho násilia na východnej Ukrajine Rada 23. júna vyzvala všetky strany, aby uzavreli a dodržiavali prímerie, a vyzvala Rusko, aby podporilo mierový plán a prijalo opatrenia na zastavenie toku nelegálnych bojovníkov, zbraní a vybavenia cez hranice na Ukrajinu a využilo svoj vplyv na separatistov s cieľom dosiahnuť, aby ukončili násilie a zložili zbrane. Rada tiež vyjadrila znepokojenie nad rýchlo sa zhoršujúcou situáciou v oblasti ľudských práv a humanitárnou situáciou na východe Ukrajiny a na Kryme.

V nadväznosti na závery Európskej rady zo 16. júla a 30. augusta boli prijaté sektorové reštriktívne opatrenia proti Rusku s ohľadom na jeho konanie, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine, v oblastiach zahŕňajúcich prístup na kapitálové trhy, obranu, tovar s dvojakým použitím a niektoré citlivé technológie pre ropné odvetvie.

Tieto opatrenia boli reakciou na zvýšený prílev bojovníkov a zbraní z územia Ruskej federácie na východnú Ukrajinu a čoraz intenzívnejšie boje, v ktorých bolo nad Doneckom zostrelené lietadlo Malajzijských aerolínií s číslom letu MH17, čo si vyžiadalo takmer 300 životov. Okrem toho Rada 15. decembra a Európska rada 18. decembra ešte viac sprísnila politiku Únie týkajúcu sa neuznania protiprávnej anexie Krymu a Sevastopola.

V roku 2014 prebiehal intenzívny politický dialóg na vysokej úrovni, pričom VP/PK a komisár pre rozšírenie a susedskú politiku vycestovali do Kyjeva v čase občianskych protestov na začiatku roka a po zmene vlády. 13. mája sa uskutočnilo spoločné zasadnutie Európskou komisiou a Kabinetu ministrov Ukrajiny. EÚ sa zúčastnila na stretnutiach s cieľom nájsť udržateľné politické riešenie konfliktu na východnej Ukrajine, a to okrem iného v apríli v Ženeve, v auguste v Minsku a v októbri v Miláne. Rada 15. augusta vyhlásila, že EÚ aktívne podporí všetky formáty stretnutí, ktoré by prispeli k vytvoreniu nového politického stimulu. V tejto súvislosti EÚ privítala memorandum z Minska zo septembra a protokol dohodnutý v rámci trojstrannej kontaktnej skupiny ako krok k udržateľnému politickému riešeniu krízy, ktoré sa musí zakladať na rešpektovaní nezávislosti, zvrchovanosti a územnej celistvosti Ukrajiny. EÚ takisto podporovala a dopĺňala činnosť iných medzinárodných aktérov zapojených do hľadania politického trvalého riešenia krízy na Ukrajine a v jej okolí (OBSE, Rada Európy a OSN). Poskytla silnú podporu osobitnej monitorovacej misii OBSE, ktorá je najväčšou operáciou OBSE v teréne v posledných rokoch. EÚ označila konanie „prezidentských a parlamentných volieb“ v Doneckej „ľudovej republike“ a Luhanskej „ľudovej republike“ 2. novembra mimo ukrajinského právneho rámca a v rozpore s literou a duchom dohôd z Minska za nezákonné a nelegitímne a zdôraznila, že ich neuzná. V tejto súvislosti sa rozhodla posilniť reštriktívne opatrenia EÚ voči separatistom pôsobiacim na východnej Ukrajine, ako to požadovala Rada 17. novembra.

EÚ a jej členské štáty uviedli, že sú otrasené a hlboko zarmútené zostrelením lietadla Malajzijských aerolínií s číslom letu MH17, ku ktorému došlo 17. júla v Donecku, a žiadali, aby sa voči osobám zodpovedným za tieto skutky vyvodila zodpovednosť a aby boli postavené pred súd. EÚ naliehala na Rusko, aby aktívne využívalo svoj vplyv na nelegálne ozbrojené skupiny s cieľom získať plný prístup na miesto nehody a zabezpečiť spoluprácu, pokiaľ ide o získavanie pozostatkov a osobných vecí, ako aj o nezávislé vyšetrovanie.

21. marca boli popri mimoriadnom samite podpísané politické ustanovenia dohody o pridružení medzi EÚ a Ukrajinou. 27. júna boli podpísané aj zostávajúce časti (DCFTA) dohody o pridružení. Európsky parlament udelil súhlas 17. septembra, pričom v ten istý deň dohodu o pridružení ratifikovala Najvyššej rade Ukrajiny, čo umožnilo predbežné vykonávanie jej príslušných ustanovení od 1. novembra. Rada sa 29. septembra rozhodla oddialiť do 1. januára 2016 predbežné vykonávanie hlavy dohody o obchode a záležitostiach súvisiacich s obchodom vrátane vytvorenia zóny voľného obchodu. Prvé zasadnutie Rady pre pridružení medzi EÚ a Ukrajinou v rámci novej dohody o pridružení sa uskutočnilo 15. decembra 2014. Opäť sa na ňom potvrdil spoločný cieľ, ktorým je budovanie demokratickej, stabilnej a prosperujúcej krajiny. VP/PK počas svojej návštevy v Kyjeve v polovici decembra takisto zdôraznila význam spolupráce medzi EÚ a Ukrajinou, pokiaľ ide o program reforiem na Ukrajine.

EÚ počas celého roka 2014 neustále zdôrazňovala potrebu urýchliť vykonávanie reforiem na Ukrajine. EÚ a jej členské štáty vyhlásili, že sú pripravené ďalej sprostredkovať a podporovať reformný proces na Ukrajine, a to spoločne s ostatnými darcami a v súlade s podmienkami MMF. Rada vo svojich záveroch zo 17. novembra vyzvala na hľadanie širokého národného konsenzu s cieľom zintenzívniť tak veľmi potrebné politické a hospodárske reformy na Ukrajine vrátane ústavnej reformy, decentralizácie, reformy súdnictva, presadzovania práva, boja proti korupcii, zabezpečenia práv osôb patriacich k národnostným menšinám, ako aj reformy sektora energetiky. Tieto reformy budú mať rozhodujúci význam pre obnovenie dôvery v podnikateľský sektor a jeho transparentnosť.

Ukrajinské orgány pokračovali v reformách napriek zložitej bezpečnostnej situácii. Právne predpisy týkajúce sa volieb sa zlepšili, ale naďalej je potrebné venovať sa komplexnej reforme v tejto oblasti. Podľa OBSE/Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR) sa predčasné prezidentské voľby, ktoré sa na Ukrajine uskutočnili 25. mája a ktoré EÚ výrazne podporovala, vyznačovali vysokou účasťou a jasným odhodlaním ukrajinských orgánov usporiadať skutočne demokratický proces v súlade s medzinárodnými záväzkami a pri dodržaní základných slobôd, a to aj napriek nepriaznivej bezpečnostnej situácii v dvoch východných regiónoch. EÚ uvítala predčasné parlamentné voľby v októbri ako dôležitý krok pri dosahovaní cieľov Ukrajiny skonsolidovať svoj demokratický vývoj v súlade so svojimi medzinárodnými záväzkami.

Ukrajina počas roka splnila referenčné kritériá v rámci prvej fázy vykonávania akčného plánu na liberalizáciu vízového režimu a postúpila do druhej fázy.

EÚ sa zaväzuje podporovať proces reforiem na Ukrajine a z toho dôvodu schválila v marci balík pomoci pre Ukrajinu na niekoľko ďalších rokov vo výške 11 miliárd EUR. Okrem transakcií vo výške 1,8 miliardy EUR, ktoré v roku 2014 podpísali EIB a EBOR, sa tento rok už poskytlo 1,6 miliardy EUR vo forme úverov a grantov z rozpočtu EÚ alebo ručených z rozpočtu EÚ. EÚ zmobilizovala v reakcii na krízu 10 miliónov EUR v rámci nástroja na podporu stability a mieru (IcSP) na pokrytie nepredvídaných potrieb v súvislosti s pozorovaním volieb, riešenie kľúčových výziev týkajúcich sa monitorovania situácie v teréne a na reakciu na dôležitú potrebu dialógu o kľúčových reformách.

Viac ako 1 milión Ukrajincov je registrovaných ako osoby vysídlené v rámci krajiny. EÚ v roku 2014 zmobilizovala v súvislosti so zhoršujúcou sa situáciou civilného obyvateľstva zasiahnutého konfliktom vyše 32,5 milióna EUR zameraných na proces prípravy na zimu, humanitárne potreby obyvateľstva, opatrenia na budovanie mieru a včasnú obnovu. Rada vo svojich záveroch zo 17. novembra zdôraznila, že je nevyhnutné pokračovať v mobilizácii pomoci zo strany EÚ a medzinárodnej pomoci.

10. apríla bola vytvorená skupina na podporu Ukrajiny ako súčasť záväzku EÚ pomôcť Ukrajine na ceste reforiem. Rada 23. júna schválila koncepciu misie v rámci SBOP, ktorá má pomôcť Ukrajine pri reforme sektora civilnej bezpečnosti vrátane polície a právneho štátu. Misia SBOP (poradná misia EÚ pre reformu sektora civilnej bezpečnosti na Ukrajine) sa oficiálne začala 1. decembra 2014.

2.4.2. Bielorusko

Počas celého roka 2014 EÚ neustále pripomínala, že je odhodlaná viesť voči Bielorusku politiku kritickej angažovanosti, a to aj prostredníctvom dialógu a účasti na vhodnom partnerstve. Pripomenula, že vývoj dvojstranných vzťahov v rámci Východného partnerstva závisí od pokroku, ktorý Bielorusko dosiahne pri dodržiavaní zásad demokracie, právneho štátu a ľudských práv. EÚ opätovne zdôraznila svoju ochotu pomôcť Bielorusku pri plnení záväzkov v tejto oblasti.

Bielorusko vykonalo v roku 2014 viacero pozitívnych krokov: prepustenie prominentného politického väzňa Bialackého; aktívna účasť na multilaterálnom prístupe v rámci Východného partnerstva; intenzívne konzultácie s EÚ o otázkach modernizácie; organizovanie niekoľkých seminárov so zapojením občianskej spoločnosti; zlepšenie vzťahov s diplomatickým zborom v Minsku; začatie rokovaní s EÚ o dohode o zjednodušení udeľovania víz a dohode o readmisii a záujem o začatie rokovaní o partnerstve v oblasti mobility. Bielorusko tiež zaujalo konštruktívny prístup v súvislosti s vývojom na Ukrajine a situáciou v regióne, predovšetkým tým, že bolo hostiteľom rozhovorov, ktoré viedli k podpisu dohody z Minska. Súčasťou toho boli konkrétne kroky zamerané na ekonomickú ale aj politickú stabilizáciu Ukrajiny, Moldavskej republiky a Gruzínska.

Všetky tieto kroky prispeli k vytvoreniu pozitívnejšej atmosféry medzi EÚ a Bieloruskom.

EÚ v reakcii na pozitívne kroky Bieloruska vypracovala zoznam prípadných ďalších konkrétnych opatrení zameraných na prehĺbenie svojej politiky kritickej angažovanosti voči Bielorusku (Rada začala rokovať o tomto zozname v decembri 2014).

Pravidelne tiež vyjadrovala znepokojenie nad nedostatočným dodržiavaním ľudských práv, zásad právneho štátu a demokratických zásad v Bielorusku počas roku 2014. V tomto kontexte VP vydala osobitné vyhlásenia, v ktorých vyjadrila poľutovanie nad vykonaním trestu smrti v troch prípadoch v Bielorusku. EÚ vo svojich kontaktoch s partnermi v bieloruskej administratíve opakovane zdôrazňovala, že je dôležité, aby boli prepustení a rehabilitovaní všetci politickí väzni, a vyjadrovala obavy v súvislosti s prípadmi prenasledovania obhajcov ľudských práv, občianskej spoločnosti a opozičných aktivistov. EÚ spolupredložila na zasadnutí Rady pre ľudské práva uznesenie, ktorým sa predĺžil mandát osobitného spravodajcu pre situáciu v oblasti ľudských práv v Bielorusku o ďalší rok.

Rada v nadväznosti na ročné preskúmanie predĺžila 30. októbra reštriktívne opatrenia EÚ voči Bielorusku (do 31. októbra 2015). V preskúmaní aktualizovala zoznam osôb a subjektov, voči ktorým sú opatrenia zamerané, pretože sa domnievala, že už neexistujú dôvody na zachovanie obmedzení voči viacerým osobám a subjektom. Celkový počet osôb, na ktoré sa vzťahujú sankcie, bol 201, pričom na 18 subjektov sa naďalej vzťahuje zmrazenie aktív. Zoznam sa nerozšíril.

V januári 2014 sa začali rokovania o dohode o zjednodušení udeľovania víz a dohode o readmisii. Bieloruská strana uviedla ako cieľ podpísanie týchto dohôd na nadchádzajúcom samite Východného partnerstva v Rige v roku 2015. Počas roku 2014 sa uskutočnili dve kolá rokovaní.

ESVČ a minister zahraničných vecí Bieloruska sa v januári 2014 dohodli na začatí predbežnej fázy konzultácií o témach súvisiacich s modernizáciou. Cieľom tejto predbežnej fázy je určiť najlepší spôsob budúcej spolupráce v otázkach modernizácie medzi EÚ a bieloruskou vládou (ako sa uvádza vo vyhlásení zo samitu Východného partnerstva vo Vilniuse).¹⁴ Počas štyroch kôl konzultácií sa diskutovalo takmer o všetkých témach a mali by byť ukončené v roku 2015. Bielorusko má veľký záujem o usmernenia EÚ a odovzdávanie know-how vo všetkých dotknutých oblastiach, ako aj o konkrétnu pomoc pre projekty.

2.4.3. Moldavská republika

Vzťahy medzi EÚ a Moldavskou republikou sa v roku 2014 výrazne prehĺbili. Dvomi historickými úspechmi bolo nadobudnutie účinnosti bezvízového režimu 28. apríla 2014 a podpísanie komplexnej novej dohody o pridružení vrátane prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu (DCFTA) 27. júna 2014. Moldavská republika urýchlene ratifikovala dohodu 2. júla a od 1. septembra sa veľké časti dohody vrátane DCFTA začali predbežne uplatňovať. V súčasnosti prebieha ratifikácia dohody členskými štátmi a Európsky parlament udelil súhlas s jej uzavretím v nelegislatívnom uznesení schválenom 13. novembra.

Inštitucionálne štruktúry dohody začali fungovať na konci roka a predpokladalo sa, že prvé zasadnutie asociačnej rady by sa mohlo uskutočniť v prvom štvrtroku 2015. Bilaterálne vzťahy by sa v blízkej budúcnosti mali zamerať na vykonávanie dohody, čo si vyžaduje značné reformy a aproximáciu právnych predpisov s *acquis* EÚ zo strany Moldavskej republiky. V júni bol prijatý program pridruženia obsahujúci priority reforiem.

¹⁴ Pre predbežnú fázu sa vymedzili tieto oblasti spolupráce medzi EÚ a Bieloruskom v otázkach modernizácie: 1) podpora obchodu a investícií; 2) správa hospodárskych záležitostí; 3) privatizácia a rozvoj podnikov; 4) sociálne reformy; 5) oblasti sektorovej spolupráce: vzdelávanie, energetika, doprava, životné prostredie, regionálny rozvoj; 6) zlepšenie systému súdnictva, reformy volebného systému, ochrana ľudských práv.

Počas roku 2014 pokračovali pravidelné kontakty na vysokej úrovni vrátane návštev predsedu Hermana Van Rompuya v máji a predsedu Komisie Josého Manuela Barrosa v júni. V máji sa konalo bezprecedentné zasadnutie medzi členmi Európskej komisie a vládou Moldavskej republiky a uskutočnili sa aj dve zasadnutia Skupiny pre európsku činnosť Moldavskej republiky (vo februári a septembri).

Komisár Johannes Hahn sa rozhodol navštíviť Kišiňov 6. novembra a bola to jeho prvá zahraničná návšteva v úlohe nového komisára pre európsku susedskú politiku a rokovania o rozšírení.

Krajina pokračovala v procese reforiem, hoci najmä počas predvolebného obdobia došlo k niekoľkým oneskoreniam v kľúčových oblastiach, ako je reforma sektora spravodlivosti a predovšetkým reforma prokuratúry. Parlamentné voľby sa konali 30. novembra a medzinárodní pozorovatelia ich zhodnotili ako slobodné a spravodlivé, hoci vylúčenie jednej politickej strany niekoľko dní pred dňom konania volieb vyvolalo určité obavy.

Rusko po podpísaní dohody o pridružení rozšírilo rozsah ekonomických odvetných opatrení zameraných na dovoz z Moldavskej republiky, ako napríklad zákaz dovozu mäsa a ovocia. Po tom, ako Rusko v septembri 2013 zakázalo dovoz moldavského vína, EÚ už 1. januára 2014 odstránila dovozné kvóty na víno.

Moldavská republika požiadala v dôsledku zákazov zavedených v júli 2014 o dodatočný prístup na trh EÚ (nad rámec prístupu, ktorý mu bol udelený v DCFTA). Európska komisia navrhla 1. septembra poskytnúť dodatočný bezcolný prístup, pokiaľ ide o jablká, slivky a stolové hrozno z Moldavskej republiky. Kvóty na bezcolný dovoz nadobudli účinnosť 30. decembra.

Moldavská republika dostala v roku 2014 okrem svojho prídely z rozpočtu na dvojstrannú pomoc vo výške 101 miliónov EUR ešte ďalších 30 miliónov EUR ako pomoc pridelenú v rámci zásady „viac za viac“ na podporu vykonávania DCFTA.

Dvojstranná pomoc sa v roku 2014 zameriavala na podporu poľnohospodárstva a rozvoja vidieka a reforiem politiky verejných financií. Výber sektorov je v súlade s jednotným rámcom podpory pre Moldavskú republiku – viacročným programovým dokumentom prijatým v júni 2014. Komisár Johannes Hahn podpísal pri príležitosti svojej novembrovej návštevy v Kišiňove memorandum o porozumení s vládou v Kišiňove, ktoré vychádza z priorít a pridelených rozpočtových prostriedkov podľa jednotného rámca podpory.

Nadalej sa vynakladalo značné úsilie a zdroje na vykonávanie dohôd uzavretých v predchádzajúcich rokoch medzi EÚ a Moldavskou republikou v oblasti letectva, poľnohospodárstva, civilnej ochrany, účasti v agentúrach a na programoch EÚ a operáciách SBOP.

EÚ sa aj nadalej zúčastňovala na procese budovania dôvery a procese urovnávania sporu medzi Moldavskou republikou a jej separatistickým regiónom Podnesterska. Počas roka 2014 však rozhovory o urovnaní vo formáte 5 + 2 uviazli na mŕtvom bode po tom, čo boli trikrát zrušené na žiadosť zástupcov Podnesterska. V roku 2014 sa uskutočnili len dva rozhovory v tomto formáte (a to vo februári a v júni); nadalej sa zameriavali skôr na technické ako na politické aspekty procesu urovnania.

Nadalej pokračovala práca hraničnej podpornej misie EÚ pre Moldavskú republiku a Ukrajinu pri pomoci a poskytovaní odbornej prípravy a poradenstva útvarom pohraničnej stráže a colným orgánom týchto dvoch krajín, pričom sa posilňovali ich kapacity na riešenie colných podvodov, odhaľovanie prevádzachstva a obchodovania s ľuďmi a na vykonávanie účinných hraničných a colných kontrol a hraničného dozoru.

2.4.4. Gruzínsko

Vzťahy medzi EÚ a Gruzínskom boli v roku 2014 veľmi intenzívne a ich súčasťou bol rekordný počet stretnutí na vysokej úrovni: gruzínsky predseda vlády Irakli Garibašvili navštívil Brusel prvýkrát 3. – 4. februára 2014. Vrátil sa 21. mája, aby sa zúčastnil na zasadnutí gruzínskej vlády s kolégiom komisárov pod vedením vtedajšieho predsedu Európskej komisie Josém Manuelom Barrosum, a potom znovu 27. júna pri príležitosti podpísania dohody o pridružení/DCFTA, ako aj pri príležitosti prvého zasadnutia Rady pre pridruženie medzi EÚ a Gruzínskom 17. novembra. Predseda Európskej rady Herman Van Rompuy navštívil Gruzínsko 14. mája a predseda Európskej komisie José Manuel Barroso 12. – 13. júna. Komisár Štefan Füle ho navštívil 3. – 4. marca a 18. júla a komisár Günther Oettinger 20. februára. Okrem toho sa 20. až 21. novembra v Batumi konalo fórum občianskej spoločnosti Východného partnerstva.

Gruzínsko a EÚ podpísali dohodu o pridružení/DCFTA mimoriadne rýchlo 27. júna v Bruseli po tom, čo bola parafovaná na samite vo Vilniuse v novembri 2013. Dohodou sa ustanovuje politické pridruženie a prehĺbuje sa hospodárska integrácia s EÚ. Gruzínsko ratifikovalo dohodu o pridružení 18. júla a veľké časti dohody o pridružení/DCFTA sa predbežne uplatňujú od 1. septembra 2014. V súčasnosti prebieha ratifikácia dohody členskými štátmi a Európsky parlament udelil súhlas s jej uzavretím v nelegislatívnom uznesení schválenom 18. decembra. Medzitým začali fungovať inštitucionálne štruktúry dohody a prvé zasadnutie asociačnej rady sa konalo 17. novembra. EÚ aj Gruzínsko sa 26. júna spoločne dohodli na programe pridruženia, ktorý nahradil akčný plán ESP z roku 2006 a predstavuje spoločne dohodnutý súbor priorít pre vykonávanie dohody o pridružení/DCFTA.

V priebehu roku 2014 urobilo Gruzínsko významný pokrok vo vykonávaní akčného plánu pre liberalizáciu vízového režimu, ktorého cieľom je zaviesť medzi EÚ a Gruzínskom bezvízový režim.

Gruzínska vláda ostro kritizovala podpísanie zmluvy o aliancii a strategickom partnerstve medzi Ruskou federáciou a odtrhnutými územiami Abcházska (a následne medzi Ruskou federáciou a Južným Osetskom), ktorá je podľa nej krokom proti územnej celistvosti Gruzínska a ďalším krokom Ruskej federácie na kontrolu odtrhnutých regiónov. Tieto obavy má aj EÚ, ako sa uvádza vo vyhláseniach a jej dvojstranných kontaktoch s Ruskou federáciou.

Angažovanosť Gruzínska na odtrhnutých územiach je stále dôležitá a vláda prijala opatrenia (hoci len zdržanlivé) s cieľom realizovať svoju stratégiu angažovanosti. EÚ tieto kroky víta a podporuje aktívnejší prístup, pokiaľ ide o angažovanosť v súvislosti s odtrhnutými územiami. Zároveň pokračovali dvojstranné rokovania medzi gruzínskymi orgánmi a Ruskou federáciou, v ktorých sa zaznamenal pokrok v otázkach obchodu, dopravy a kultúry. EÚ tieto kroky víta. Pozície obidvoch strán týkajúce sa základných otázok európskej orientácie Gruzínska, úlohy Ruska vo vojne z roku 2008 a uznania Južného Osetska a Abcházska zo strany Ruska sa však nezmenili. Po podpísaní zmluvy medzi Ruskou federáciou a Abcházskom a údajnom úmysle podpísať zmluvu medzi Ruskom a Južným Osetskom sa neurčil žiadny nový dátum pre dvojstranné rozhovory, no neformálne kontakty pokračujú aj naďalej.

EÚ je naďalej odhodlaná podporovať územnú celistvosť a zvrchovanosť Gruzínska a nájsť mierové riešenie konfliktov, a to pri poskytovaní nepretržitej podpory prostredníctvom činnosti osobitného zástupcu EÚ pre Zakaukazsko a krízu v Gruzínsku (OZEÚ) a pozorovateľskej misie EÚ (EUMM). Mandát EUMM sa na konci roka 2014 predĺžil o dva roky.

V septembri 2008 v nadväznosti na dohodu pozostávajúcu zo šiestich bodov, ktorú sprostredkovala EÚ a ktorou sa ukončila augustová vojna, Európska únia nasadila v Gruzínsku neozbrojenú civilnú pozorovateľskú misiu (EUMM). Hoci sa bezpečnostná situácia odvtedy zlepšila, pretrvávajú nedodržovanie dohody o prímerí, najmä pokiaľ ide o nestiahnutie ruských vojsk na pozície, na ktorých sa nachádzali pred vypuknutím konfliktov. Situácia sa ešte viac zhoršila v novembri 2014 podpísaním dohody o strategickom partnerstve a aliancii medzi Ruskom a Abcházskom.

EUMM nemá žiadne výkonné ani donucovacie kapacity. Jej hlavné úlohy – monitorovanie a prispievanie k budovaniu dôvery – sa v roku 2014 nezmenili. EUMM naďalej iniciovala významné opatrenia na budovanie dôvery a v roku 2014 zriadila fond EÚ na budovanie dôvery. Cieľom týchto opatrení je preťať prepojenie medzi incidentmi a konfliktami a vytvoriť transparentnejšie bezpečnostné opatrenia.

Hoci mandát EUMM platí v celom Gruzínsku, jeho úplné vykonávanie neustále znemožňovalo viacero faktorov. Odopretie prístupu do Abcházska a Južného Osetska je aj naďalej vážnou prekážkou a obmedzuje schopnosť EUMM plniť svoje úlohy. Administratívne demarkačné línie medzi územiaми, ktoré kontroluje Tbilisi, a Abcházskom a Južným Osetskom sa po nasadení pohraničnej stráže Ruskej federácie v roku 2009 postupne zmenili na „hranice“. Tento negatívny vývoj pokračoval aj v roku 2014. EÚ naďalej podporovala vývoj, pokiaľ ide o štatút a humanitárnu situáciu osôb vysídlených z konfliktných oblastí v rámci krajiny.

Misia EUMM Georgia bola pôvodne nasadená na obdobie jedného roka. Jej mandát bol naposledy obnovený v decembri 2014 a predĺžený do 14. decembra 2016.

Gruzínsko sa zúčastňuje na dvoch misiách EÚ v rámci SBOP, a to vyslaním dvoch expertov na misiu EUTM Mali a nasadením 156 vojakov v rámci operácie EUFOR RCA, čím je druhým najväčším prispievateľom na túto operáciu (predĺženú od novembra o ďalšie tri mesiace).

2.4.5. Azerbajdžan

Predseda Komisie José Manuel Barroso navštívil Azerbajdžan 14. júna 2014, počas ktorej podpísal protokol medzi EÚ a Azerbajdžanom o účasti Azerbajdžanu na programoch a v agentúrach EÚ. Komisári Štefan Füle a Günther Oettinger sa 8. až 9. septembra 2014 v Baku zúčastnili na 4. neformálnom ministerskom dialógu Východného partnerstva o energetickej bezpečnosti a zahraničných vzťahoch. Podpredseda Komisie Šefčovič navštívil Baku 28. novembra 2014. 20. septembra 2014 sa v termináli Sanchangal blízko Baku konalo slávnostné otvorenie stavebných prác na južnom koridore zemného plynu. Azerbajdžan sa zaviazal, že sa pre EÚ stane spoľahlivým partnerom v oblasti energetiky, aby EÚ mohla diverzifikovať svoje zásobovanie energiou.

Negatívna tendencia v súvislosti s dodržiavaním ľudských práv pokračovala aj v roku 2014. Medzinárodné spoločenstvo vrátane Rady Európy, OBSE a EÚ vydalo značný počet vyhlásení a odporúčaní v súvislosti so zhoršujúcou sa situáciou v oblasti ľudských práv. Azerbajdžan sa v roku 2014 nepripojil k žiadnej spoločnej pozícii v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ.

Dohoda o zjednodušení udeľovania víz a dohoda o readmisii medzi EÚ a Azerbajdžanom nadobudli platnosť 1. septembra 2014 a spoločné výbory budú monitorovať výsledky ich vykonávania. Prebieha práca s cieľom napredovať v úsilí o dosiahnutie strategického partnerstva pre modernizáciu.

2.4.6. Arménsko

EÚ a Arménsko začali v roku 2014 pracovať na preskúmaní rozsahu pôsobnosti a právneho základu budúcej bilaterálnej spolupráce. Arménsko podpísalo listinu o pristúpení k Eurázijskej hospodárskej únii 10. októbra 2014 a formálne sa stalo jej členom 2. januára 2015.

Dvojstranný politický dialóg medzi EÚ a Arménskom okrem toho pokračoval s rovnakou intenzitou a početnosťou stretnutí aj napriek zmene politiky Arménska v roku 2013, a to vrátane širokej škály stretnutí od expertnej až po ministerskú úroveň.

Dohoda medzi EÚ a Arménskom o zjednodušení udeľovania víz a dohoda o readmisii nadobudli platnosť 1. januára 2014 a vo všeobecnosti boli vykonané uspokojivo. Okrem toho sa Arménsku poskytla možnosť zúčastňovať sa na činnosti agentúr a na programoch EÚ; Arménsko získalo prístup k programom EÚ v oblastiach kultúry, vzdelávania, životného prostredia a vedy, ktoré sú v svetovom meradle špičkové, a arménski štátni zamestnanci získali možnosť začlenenia do agentúr EÚ, napríklad v oblasti bezpečnostnej ochrany letectva, medicíny a životného prostredia, a to na všetkých úrovniach.

EÚ v roku 2014 naďalej pomáhala zlepšovať a vykonávať arménsky národný akčný plán v oblasti ľudských práv a v zásade sa s ním dohodla na sektorovej rozpočtovej pomoci pre oblasť ľudských práv. EÚ vo všeobecnosti aj naďalej presadzovala ľudské práva a základné slobody v Arménsku. Napriek tomu, že Arménsko pokračovalo v riešení niektorých z týchto otázok, v práci je potrebné ešte pokračovať, a to najmä pokiaľ ide o vykonávanie a presadzovanie príslušných právnych predpisov, boj proti korupcii, rodovú rovnosť a o reformu systému súdnictva.

2.4.7 Konflikt v Náhornom Karabachu

Osobitný zástupca EÚ pre Zakaukazsko a konflikt v Gruzínsku Herbert Salber uskutočnil po svojom vymenovaní 1. júla 2014 dve návštevy do Arménska a Azerbajdžanu a so spolupredsedom Minskej skupiny OBSE usporiadal množstvo stretnutí so zameraním na mierové urovnanie konfliktu medzi Arménskom a Azerbajdžanom v Náhornom Karabachu. EÚ vydala dve vyhlásenia o konflikte v Náhornom Karabachu – jedno v auguste o stupňovaní násillia a ďalšie v novembri o zostrelení vojenského vrtuľníka. EÚ prostredníctvom iniciatívy v oblasti zahraničnej politiky pokračovala vo financovaní a zapájaní sa do činností zameraných na budovanie dôvery/mieru (v rámci projektu Európskeho partnerstva pre mierové urovnanie konfliktu v Náhornom Karabachu) na všetkých stranách rozdelených konfliktom, čím dopĺňala prácu spolupredsedov Minskej skupiny.

2.5. Stredná Ázia

2.5.1. Regionálne vzťahy

EÚ naďalej plnila svoj dlhodobý záväzok, pokiaľ ide o dialóg so Strednou Áziou, prostredníctvom svojich zástupcov a vyslancov. OZEÚ Patricia Florová pokračovala začiatkom roka vo vedení dialógu medzi EÚ a Strednou Áziou. Po odstúpení osobitnej zástupkyne EÚ bol v apríli za osobitného vyslanca pre Strednú Áziu vymenovaný János Herman, ktorého úlohou bude zaistiť nepretržitú angažovanosť EÚ v regióne na vysokej úrovni. V tejto funkcii niekoľkokrát navštívil Strednú Áziu, kde sa stretol s prezidentmi, ministrami, veľvyslancami EÚ a občianskou spoločnosťou, pričom sa zameriaval najmä na otázky týkajúce sa vody a energetiky, bezpečnosti a regionálnej spolupráce. Osobitný vyslanec tiež v Bruseli usporiadal každoročné konzultácie medzi EÚ a Čínou o Strednej Ázii a vycestoval do Washingtonu a Moskvy na rokovania o aktuálnych témach.

ESVČ a útvary Komisie pripravili správu o pokroku vo vykonávaní stratégie EÚ pre Strednú Áziu. Tento dvojročný proces bol mimoriadne dobre načasovaný – umožnil zachytiť zmeny v regionálnom a širšom geopolitickom kontexte najmä z hľadiska bezpečnosti (stiahnutie operácie ISAF, ukrajinská kríza, hrozba terorizmu).

Dialóg medzi EÚ a Strednou Áziou bol zameraný na podporu regionálnej spolupráce a účinnej realizácie projektov v rámci iniciatív týkajúcich sa napríklad zásady právneho štátu, vzdelávania, hospodárenia s vodou a správy v oblasti životného prostredia.

Platforma pre právny štát, ktorú koordinuje Nemecko a Francúzsko, podporovala technické semináre na celoštátnej a regionálnej úrovni, ktoré sa týkali najmä podpory reformy súdnictva v Kirgizsku, Tadžikistane a Kazachstane. Pracovná skupina pre justičné kapacity zasadala v apríli 2014 v Bruseli. Tieto podujatia prispeli k úspešným výsledkom 4. konferencie ministrov spravodlivosti, ktorá sa konala v októbri 2014 v Astane a zameriavala na výmenu skúseností v oblasti reformy súdnictva, prístupu k spravodlivosti a práv a slobôd jednotlivcov.

Ako súčasť vzdelávacej iniciatívy sa v Istanbule konal seminár o kvalite odborného vzdelávania a odbornej prípravy učiteľov a v Biškeku sa uskutočnil seminár o potrebách trhu práce a najlepších postupoch v oblasti odborného vzdelávania a prípravy a vysokoškolského vzdelávania.

EÚ v duchu príslušných medzinárodných dohovorov a v súlade so svojou „diplomaciou v oblasti vody“ pokračovala v diplomatickom úsilí o zmiernenie sporov týkajúcich sa vody a o podporu riešenia výziev súvisiacich s riadením zdrojov vody a energie v Strednej Ázii prostredníctvom regionálnej spolupráce.

2.5.2. Dvojstranné vzťahy

V septembri 2014 sa ukončili rokovania o dohode o posilnenom partnerstve a spolupráci s Kazachstanom. Táto dohoda po podpísaní, ratifikácii a vykonaní bude prvou takouto dohodou v regióne Strednej Ázie a bude uľahčovať pevnejšie politické, hospodárske a strategické vzťahy a tok obchodu, služieb a investícií medzi Kazachstanom a EÚ a zároveň prispievať k politickým reformám, reformám právneho štátu a hospodárskym reformám Kazachstanu.

EÚ uvítala prepustenie aktivistky v oblasti práce Rozy Tulatajevovej 19. novembra a naďalej vyjadrovala svoje obavy v ďalších podobných prípadoch porušovania ľudských práv.

Politický dialóg s **Kirgizskou republikou** bol zameraný na podporu demokratizácie a reforiem v oblasti právneho štátu, a to aj pokiaľ ide o citlivú otázku podpory EÚ pre všeobecné voľby v roku 2015. EÚ vyjadrila obavy v súvislosti s právnymi predpismi, na základe ktorých sa mimovládne organizácie, ktoré dostávajú finančné prostriedky od zahraničných vlád a medzinárodných organizácií, kvalifikujú ako „zahraniční agenti“, ako aj v súvislosti s navrhovanými právnymi predpismi týkajúcimi sa „formovania pozitívneho postoja k netradičným formám sexuálnych vzťahov“. V popredí dialógu medzi EÚ a Kirgizskom figurovali prípravy na vstup do Eurázijskej hospodárskej únie v januári 2015, narušenie dodávok energie a makrofinančná pomoc ponúknutá zo strany EÚ. V marci navštívili Kirgizskú republiku delegáti pracovnej skupiny Rady pre východnú Európu a Strednú Áziu (COEST).

Politický dialóg s **Tadžikistanom** sa odvíjal okolo politických a administratívnych reforiem, právneho štátu a ľudských práv, obchodu a hospodárskych vzťahov. EÚ zdôraznila potrebu zabezpečiť inkluzívne a transparentné voľby a dlhodobú politickú stabilitu v krajine. Pozorne sledovala prípad študenta Torontskej univerzity Alexandra Sodikova, ktorý bol zadržaný v júni počas toho, ako vykonával výskum v Tadžikistane. EÚ uvítala jeho prepustenie v júli a jeho následný odchod z krajiny.

V **Turkménsku** EÚ naďalej podporovala ľudské práva a sociálno-ekonomické reformy, ako aj vytváranie právneho rámca pre transkaspický plynovod.

V Turkménsku sa konal samit Spoločenstva nezávislých štátov a konferencia na vysokej úrovni o energetickej charte, čím táto krajina preukázala ochotu prispieť k stabilizácii a mierovým vzťahom v regióne, a to aj pokiaľ ide o otázky vody a energie.

EÚ po snahe o priblíženie s MOP v otázkach detskej a nútenej práce naďalej vynakladala úsilie o podporu užších väzieb medzi **Uzbekistanom** a inými medzinárodnými aktérmi, akými sú napríklad agentúry OSN, Rada Európy, OBSE a Európska investičná banka (EIB).

Rokovania medzi OSN a Uzbekistanom prispeli k dokončeniu národného akčného plánu pre ľudské práva a vďaka rokovaniam s EIB sa obe strany priblížili ku konsenzu o uzavretí rámcovej dohody. Po uzavretí memoranda o porozumení s UNICRI by sa malo v Taškente čoskoro otvoriť regionálne centrum excelentnosti v oblasti chemických, biologických, rádiologických a jadrových materiálov financované EÚ, ktoré by malo pomáhať upevňovať regionálnu spoluprácu a zmierňovať riziká. EÚ naďalej pokračovala v práci v oblasti kľúčových bezpečnostných záležitostí vrátane dialógu na vysokej úrovni o bezpečnosti v Strednej Ázii.

3. Západný Balkán

Západný Balkán, stratégia rozširovania a proces stabilizácie a pridruženia boli aj v roku 2014 kľúčovou politikou Európskej únie a naďalej prináša vzájomné výhody – mier, demokraciu, bezpečnosť a prosperitu v Európe. Rada v záveroch z decembra 2014 opätovne potvrdila svoje jednoznačné odhodlanie podporovať európsku budúcnosť tohto regiónu. Zdôraznila tiež potrebu spravodlivej a prísnej podmienenosti v rámci kodanských politických kritérií a procesu stabilizácie a pridruženia (PSP), ktorý je naďalej spoločným rámcom pre vzťahy s krajinami západného Balkánu až do ich pristúpenia.

Základnými prvkami tohto procesu je aj inkluzívna regionálna spolupráca a dobré susedské vzťahy.

V regióne sa v roku 2014 dosiahol významný posun vpred, v rámci ktorého Belehrad a Priština ešte viac pokročili pri vykonávaní dohôd dosiahnutých počas dialógu, ktorý EÚ uľahčovala, začali sa prístupové rokovania so Srbskom, parafovala sa výlučná dohoda EÚ o stabilizácii a pridružení medzi EÚ a Kosovom¹⁵, pokračovali rokovania o pristúpení s Čiernou Horou a Albánsku sa udelil status kandidátskej krajiny.

VP/PK navštívila v marci a v decembri Bosnu a Hercegovinu a v apríli Srbsko. EÚ uvítala úspešný priebeh volieb v Bosne a Hercegovine, Srbsku a v Kosove.

EÚ spustila v decembri obnovený prístup vo vzťahu k Bosne a Hercegovine s cieľom pokročiť smerom k naplneniu európskej perspektívy tejto krajiny.

¹⁵ Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

Dialóg medzi Belehradom a Prištinou naďalej výrazne napredoval napriek tomu, že volebné procesy v Srbsku (marec 2014) a Kosove (jún 2014) a patová politická situácia, ktorá spôsobila zdĺhavé formovanie koalície vlády v Kosove, ovplyvnili tempo rokovaní. VP/PK aj naďalej pomáhala uľahčovať proces normalizácie medzi Srbskom a Kosovom a v prvých mesiacoch až do predčasných volieb v Srbsku a Kosove podporovala vykonávanie dohôd dosiahnutých počas dialógu.

Začiatkom roka 2014 sa konali tri zasadnutia na vysokej úrovni, posledné 31. marca. Počas nasledujúceho obdobia pokračovala práca na vykonávaní opatrení síce pomalšou, ale konštantnou rýchlosťou. Vo viacerých oblastiach, akými je napríklad integrované riadenie hraníc (IBM), energetika, sloboda pohybu a clá, sa dosiahli konkrétne výsledky.

Dobrý pokrok sa dosiahol aj v regionálnej spolupráci: Kosovo bolo v júni prijaté ako plný účastník procesu spolupráce v juhovýchodnej Európe (SEECP) a v októbri sa pripojilo k civilnej časti regionálneho centra pre overovanie a pomoc pri vykonávaní kontroly zbraní (RACVIAC).

Stále je potrebné dosť veľké úsilie na vykonanie dohody o zásadách, ktorými sa riadi normalizácia vzťahov, a to najmä pri vytváraní združenia/spoločenstva obcí a finalizácii dohôd v oblastiach telekomunikácií a energetiky, ako aj pri plnení dohôd o štruktúre súdnictva a zložkách civilnej ochrany. Odstránenie a nové postavenie barikád (tzv. Mierový park) na hlavnom moste v severnej Mitrovici srbskou stranou spôsobilo vážne zvýšenie napätia. Obe strany zriadili osobitnú pracovnú skupinu na spoločné riešenie otázok týkajúcich sa budúcnosti mosta a poverili úrad EÚ pripravením technického posúdenia mosta.

EÚ a Srbsko otvorili prvou medzivládnu konferenciou 21. januára 2014 novú etapu svojich vzťahov; touto konferenciou sa oficiálne začal proces prístupových rokovaní. Stalo sa tak v dôsledku trvalého pokroku krajiny v oblasti reforiem a jej nepretržitého úsilia o normalizáciu vzťahov s Kosovom. Prístupové rokovania EÚ so Srbskom teraz prebiehajú. Skrining, ktorý sa začal na jeseň roku 2013, sa ukončil v marci 2015.

Predčasné voľby v Srbsku viedli k vytvoreniu novej vlády pod vedením premiéra Aleksandara Vučića.

Srbsko zostalo aj za novej vlády odhodlané podnikat' intenzívne reformy a zachovalo si konštruktívny prístup k regionálnej spolupráci. Krajina by však mala venovať osobitnú pozornosť odstráneniu omeškania, pokiaľ ide o predkladanie akčných plánov podľa kapitoly 23 (súdnictvo a základné práva) a kapitoly 24 (spravodlivosť, sloboda a bezpečnosť). Rada vyzvala Srbsko, aby v súlade s rokovacím rámcom postupne napredovalo v zosúlad'ovaní so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ.

V nadväznosti na rozhodnutie Rady z júna 2013, ktorým uznala úsilie Kosova o normalizáciu vzťahov so Srbskom a ktorého výsledkom bola tzv. bruselská dohoda, Komisia v máji 2014 uzavrela rokovania o výlučnej dohode EÚ o stabilizácii a pridružení medzi EÚ a Kosovom. Znenie výlučnej dohody EÚ bolo parafované v júli 2014. V roku 2014 pokračoval dialóg o liberalizácii vízového režimu s Kosovom, je však potrebné realizovať ďalšie reformy.

Po strategickom preskúmaní misie EULEX KOSOVO v roku 2013 pokračovali v prvých mesiacoch roku 2014 rokovania s členskými štátmi o budúcnosti misie, ktorých výsledkom bolo prijatie nového dvojročného mandátu v júni 2014.¹⁶ Misia popri rokovaníach o svojej budúcnosti pokračovala vo vykonávaní svojho mandátu vrátane podpory dialógu medzi Belehradom a Prištinou.

Misia v kontexte dohody z apríla 2013, ktorá sa stala míľnikom, v roku 2014 úspešne prispela k začleneniu 287 bývalých príslušníkov polície srbského ministerstva vnútra do kosovského policajného zboru a aktívne podporila zriadenie regionálneho veliteľstva kosovského policajného zboru na severe krajiny, ktoré odráža etnické zloženie v severných obciach.

Misia EULEX tiež podporovala vykonávanie technickej dohody týkajúcej sa integrovaného riadenia hraníc (IBM). Všetkých šesť hraničných priechodov IBM funguje od svojho zriadenia dobre a v septembri 2014 sa podarilo dosiahnuť zásadný pokrok tým, že sa strany dohodli na vytvorení trvalých hraničných priechodov.

Patová politická situácia, ktorá v Kosove trvala od parlamentných volieb 8. júna do sformovania novej vlády 9. decembra, značne obmedzila misiú pri plnení jej mandátu. Preto sa počas posledných šiestich mesiacov roku 2014 podarilo dosiahnuť len čiastočný pokrok. Misia EULEX sa v úzkej spolupráci s OZEÚ/EUO pripravuje na spoluprácu s novými miestnymi orgánmi a nabáda ich, aby splnili svoje záväzky v oblasti právneho štátu, najmä pokiaľ ide o Pakt cieľov v oblasti právneho štátu podpísaný v novembri 2012.

¹⁶ Vzhľadom na dosiahnuté úspechy a novú realitu na mieste, a to v neposlednom rade pokrok v procese normalizácie, obsahoval nový mandát misie tri strategické zmeny: 1) uplatňovanie politiky „žiadnych nových prípadov za normálnych okolností“, 2) presun všetkých justičných inštitúcií v Kosove pod miestne vedenie a 3) začlenenie sudcov a prokurátorov misie EULEX do miestneho systému súdnictva. Ako ďalší dôsledok nového mandátu sa začal proces reorganizácie, čím sa počet medzinárodného personálu misie EULEX znížil z 1 250 na 800 a počet miestneho personálu z 1 000 na 800.

V priebehu celého roka pokračovalo vyšetrovanie osobitnej vyšetrovacej pracovnej skupiny týkajúce sa zistení uvedených v správe osobitného spravodajcu Dicka Martyho o vážnych obvineniach z vojnových zločinov a organizovanej trestnej činnosti bývalých predstaviteľov Kosovskej oslobodzovacej armády v rokoch 1998 až 2000. Bývalý vedúci prokurátor, veľvyslanec Clint Williamson, prezentoval zistenia svojho vyšetrovania na tlačovej konferencii 29. júla a zároveň oznámil ukončenie svojej funkcie v auguste.¹⁷

VP/PK pokračovala v spolupráci s vedúcimi predstaviteľmi **Bosny a Hercegoviny** (BaH). Po rozsiahlych sociálno-ekonomických protestoch v Bosne a Hercegovine vo februári navštívila krajinu 11. marca a jej vedenie naliehavo vyzvala, aby urýchlene reagovalo na zhoršujúcu sa sociálno-ekonomickú situáciu. Na tomto základe vznikla pod vedením EÚ a v úzkej koordinácii s medzinárodnými partnermi EÚ vrátane medzinárodných finančných inštitúcií iniciatíva Pakt pre rast a zamestnanosť.

Po prezidentských a všeobecných voľbách na rôznych úrovniach, ktoré sa konali 12. októbra, EÚ spustila obnovený prístup voči Bosne a Hercegovine s cieľom posunúť krajinu vpred na ceste do EÚ.

VP/PK a komisár Johan Hahn navštívili 5. decembra Sarajevo s cieľom prediskutovať s predstaviteľmi a inštitúciami Bosny a Hercegoviny, ktorí vyjadrili ochotu spolupracovať s EÚ v tomto smere, obnovený prístup. Rada následne prijala závery, v ktorých sa uvádzajú ďalšie kroky v obnovenom záväzku EÚ poskytnúť usmernenia pre ďalšie úsilie.

¹⁷ Jeho nástupca, pracovník ministerstva zahraničných vecí USA David Schwendiman, sa svojej funkcie oficiálne ujme začiatkom roku 2015.

Operácia Althea sa naďalej zameriavala hlavne na budovanie kapacít a odbornú prípravu, pričom si ponechala právomoc a prostriedky zasiahnuť s cieľom podporiť bezpečné a chránené prostredie. Operácia má za bežných okolností v krajine až do 600 vojakov, ale vo volebnom období v druhej polovici roka 2014 sa posilnila o kapacity na získavanie informácií o situácii. Operácia bude mať určitú obmedzenú posilnenú prítomnosť v krajine aj v prvej polovici roka 2015. V novembri 2014 bol výkonný mandát misie predĺžený rezolúciou BR OSN č. 1283 o ďalší rok.

Predčasné všeobecné voľby a riadne prezidentské voľby v **bývalej Juhoslovanskej republike Macedónsko** sa uskutočnili v apríli 2014. Miestne voľby boli podľa hodnotenia Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR) súťaživé a dobre zorganizované, no boli poznačené niekoľkými incidentmi, čo je však závažnejšie, zaujaté informácie v médiách a chýbajúce jasné rozlíšenie medzi štátnymi a straníckymi činnosťami viedli k nerovnakým podmienkam pre kandidátov.

Komisia v októbri opätovne zopakovala svoje odporúčanie začať prístupové rokovania s bývalou Juhoslovanskou republikou Macedónsko. Rada vo svojich záveroch zo 16. decembra uvítala skutočnosť, že program EÚ zostal pre krajinu strategickou prioritou a že sa dosiahol vysoký stupeň zosúladenia s *acquis*. Rada vzala na vedomie odporúčanie začať prístupové rokovania a zdôraznila potrebu konštruktívnejšieho politického dialógu. Vyjadrila vážne znepokojenie, pokiaľ ide o zvyšujúcu sa politizáciu štátnych inštitúcií a prehlbujúce sa nedostatky, pokiaľ ide o nezávislosť súdnictva a slobodu médií, a konštatovala, že neschopnosťou vyriešiť tieto problémy sa ohrozila udržateľnosť reforiem. Rada naliehavo vyzvala orgány, aby podnikli rozhodné kroky na urýchlené riešenie týchto obáv.

Rada tiež pripomenula, že je stále dôležité zachovávať dobré susedské vzťahy vrátane prerokovaného a obojstranne prijateľného riešenia názvu pod záštitou OSN. Uviedla, že sa k otázke začatia prístupových rokovaní vráti v roku 2015 na základe aktualizovaných informácií Komisie o ďalšom vykonávaní reforiem v kontexte dialógu na vysokej úrovni o pristúpení a o konkrétnych krokoch prijatých na podporu dobrých susedských vzťahov a dosiahnutie vzájomne prijateľného riešenia otázky názvu krajiny.

V **Albánsku** pokračovala koaličná vláda pod vedením premiéra Ediho Ramu vo svojom reformnom programe, pričom sa predovšetkým sústredila na päť hlavných priorít pre začatie prístupových rokovaní (reforma verejnej správy, súdnictvo, boj proti korupcii, boj proti organizovanej trestnej činnosti, ľudské práva vrátane ochrany menšín).

Albánsko konkrétne prijalo ďalšie kroky zamerané na reformu súdnictva tým, že sa prostredníctvom spolupráce s Benátskou komisiou zaviazalo posilniť nezávislosť a zodpovednosť súdneho systému. Vláda preukázala politickú vôľu konať rozhodne pri predchádzaní korupcii a boji proti nej prostredníctvom posilnenia právneho rámca a vymenovania národného koordinátora pre boj proti korupcii. V boji proti organizovanej trestnej činnosti sa vo viacerých oblastiach zaznamenal pozitívny vývoj – zintenzívnili sa činnosti v oblasti presadzovania práva, najmä pokiaľ ide o skonfiškovanie drog.

Vzhľadom na toto úsilie a na základe správy, ktorú predložila Komisia, sa Rada 24. júna rozhodla udeliť Albánsku štatút kandidátskej krajiny. Európska rada schválila toto rozhodnutie 27. júna. Rada vo svojich záveroch zo 16. decembra uvítala pokrok, ktorý dosiahlo Albánsko a na základe ktorého bol Albánsku udelený štatút kandidátskej krajiny. V odsekoch 43 a 44 záverov však konštatovala, že Albánsko čakajú veľké výzvy, a vyzvala ho, aby zintenzívnilo svoje reformné úsilie a prijalo rozhodné opatrenia zamerané na riešenie týchto piatich kľúčových priorít, aby sa mohli začať rokovania o pristúpení. Rada podčiarkla najmä, že je potrebné, aby Albánsko okrem iného pokračovalo v komplexnej reforme súdnictva, posilnilo ochranu ľudských práv a protidiskriminačné politiky vrátane rovankého zaobchádzania so všetkými menšinami a prístupu k právam osôb patriacim k týmto menšinám a tiež vykonávalo práva vlastníctva.

Od júna sa však situácia na domácej politickej scéne v Albánsku zhoršila. Opozičná Demokratická strana 10. júla oznámila, že bude bojkotovať prácu parlamentu po tom, ako došlo k fyzickým konfrontáciám medzi poslancami väčšiny a opozície. Bojkot sa formálne ukončil takmer po šiestich mesiacoch 24. decembra 2014, keď sa vláda a opozícia dohodli na štvorbodovom uznesení sprostredkovanom poslancami Európskeho parlamentu Knutom Fleckensteinom a Eduardom Kukanom. V uznesení sa zdôrazňuje, že na to, aby sa mohli naplniť európske ambície krajiny, potrebuje Albánsko konštruktívny a stabilný dialóg medzi opozíciou a vládnuou väčšinou. Bezproblémové vykonávanie politickej dohody obsiahnutej v uznesení v nadchádzajúcich mesiacoch je ešte potrebné preveriť a bude kľúčom k úspešnému riešeniu európskej agendy Albánska.

Pokiaľ ide o regionálnu spoluprácu, Albánsko naďalej zohrávalo pozitívnu a konštruktívnu úlohu a aktívne sa zúčastňovalo na všetkých relevantných regionálnych iniciatívach vrátane procesu spolupráce v juhovýchodnej Európe, ktorého úradujúce predsedníctvo prevzalo Albánsko v júni. Trvalá konštruktívna angažovanosť Albánska, pokiaľ ide o dobré susedské vzťahy, má aj naďalej zásadný význam. Rada okrem toho privítala skutočnosť, že Albánsko dosiahlo plné zosúladenie so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ.

EÚ pokračovala v prístupových rokovaníach s **Čiernou Horou**. Do konca roka 2014 sa otvorilo šesťnásť kapitol, z ktorých dve sa aj predbežne uzavreli. Čierna Hora pokročila v prístupových rokovaníach aj v plnení reforiem zameraných na zabezpečenie nezávislosti a zvýšenie efektívnosti súdnictva, aj keď pokrok v oblasti súdnictva a základných práv bol nerovnomerný.

Rada v záveroch zo 16. decembra 2014 zdôraznila, že Čierna Hora musí ešte viac zintenzívniť svoje úsilie v oblasti právneho štátu. Mala by venovať osobitnú pozornosť odstráneniu oneskorení, ku ktorým došlo vo vykonávaní akčných plánov v oblasti právneho štátu, posilneniu inštitucionálnych kapacít a zabezpečeniu ďalších uspokojivých výsledkov vo vyšetrovaní, stíhaní a odsúdení v oblasti boja proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti.

Čierna Hora zohrávala aj naďalej aktívnu úlohu v oblasti regionálnej spolupráce, a to pokiaľ ide o jej ďalší rozvoj, a dosiahla plné zosúladenie so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou, čím prispela k celkovej stabilite regiónu.

4. Turecko a západná Európa

4.1. Turecko

Turecko bolo pre EÚ ako kandidátska krajina i ako kľúčový partner naďalej dôležitým partnerom pre rokovania vzhľadom na jeho dynamické hospodárstvo a strategickú polohu. EÚ uznáva významnú humanitárnu pomoc, ktorú Turecko poskytlo viac ako miliónu utečencom unikajúcim pred násilím v Sýrii a v Iraku. Turecko naďalej aktívne pôsobilo vo svojom širšom susedstve a bolo aj naďalej významným regionálnym hráčom na Blízkom východe, v oblasti západného Balkánu, v Afganistane a Pakistane, v Zakaukazsku a v Africkom rohu. VP zostala v tejto súvislosti odhodlaná ďalej rozvíjať a zlepšovať politický dialóg medzi EÚ a Tureckom o otázkach spoločného záujmu v oblasti zahraničnej politiky, ako aj boja proti terorizmu, a to aj vzhľadom na veľmi vážny vývoj v regióne, predovšetkým v Sýrii a Iraku. Tento dialóg by sa mal využiť na rozvinutie užšej spolupráce v boji proti ISIL/Dá'iš a jej finančným sieťam, ako aj na posilnenie spolupráce v záujme zastavenia prílevu zahraničných bojovníkov, a zároveň by sa naďalej mala uznávať dôležitosť poskytovania podpory Turecku pri riešení jeho domácich hrozieb terorizmu.

Prezident Recep Tayyip Erdoğan navštívil Brusel v januári 2014, v tom čase v pozícii premiéra. Komisár Štefan Füle navštívil Turecko v júni 2014 a predseda Komisie José Manuel Barroso v septembri 2014. VP/PK a komisári Johannes Hahn a Christos Stylianides spolu Turecko navštívili v decembri 2014 s cieľom posilniť záväzky. Koordinátor EÚ pre boj proti terorizmu navštívil Turecko v roku 2014 dvakrát. EÚ Turecko naďalej nabádala, aby svoju zahraničnú politiku formovalo ako doplnok k politike EÚ a v koordinácii s ňou a aby ju postupne zosúladiť so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ.

EÚ ocenila silnú angažovanosť Turecka v rámci misií SBOP, najmä misií EUFOR Althea a EULEX Kosovo. Prvá pracovná návšteva vojenského štábu EÚ v Turecku sa uskutočnila v januári.

Rada potvrdila dôležitosť, ktorú prikladá vzťahom EÚ s Tureckom, a uvítala vyhlásenie tureckej vlády týkajúce sa pristúpenia k EÚ. V tomto kontexte pripomenula, že Turecko bude schopné urýchliť tempo rokovaní dosiahnutím pokroku pri plnení kritérií, splnením požiadaviek rokovacieho rámca a dodržaním svojich zmluvných záväzkov voči EÚ.

EÚ by naďalej mala byť oporným bodom pre reformy v Turecku, predovšetkým v oblasti právneho štátu a základných práv a slobôd. Počas roku 2014 bolo prijatých alebo zrealizovaných niekoľko reforiem, ale je potrebné ďalšie vytrvalé úsilie o úplné splnenie kodanských kritérií. Rada vo svojich záveroch zo 16. decembra 2014 Turecko naliehavo vyzvala, aby pracovalo na reformách, ktoré by mali zabezpečiť primerané kontroly a vyvážený stav, ktoré by v plnej miere zaručovali slobodu vrátane slobody myslenia, prejavu a médií, ako aj demokraciu, rovnosť, právny štát a dodržiavanie ľudských práv vrátane práv žien, detí a príslušníkov menšín, slobodu náboženského vyznania a vlastnícke práva, a zároveň zlepšilo vykonávanie všetkých rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva. Rada je naďalej znepokojená neoprávneným zasahovaním výkonnej moci do súdnictva a častými zmenami kľúčových právnych predpisov bez náležitých konzultácií so zainteresovanými stranami. Vyjadrila tiež poľutovanie nad skutočnosťou, že vláda svojou reakciou na údajné prípady korupcie z decembra 2013 vážne spochybnila nezávislosť a nestrannosť súdnictva a preukázala narastajúcu neznášanlivosť voči politickej opozícii, protestom verejnosti a kritike médií. Policajné razie a zadržiavanie viacerých novinárov a zástupcov médií v roku 2014 v Turecku v tejto súvislosti spochybnili rešpektovanie slobody médií, ktorá je základnou zásadou demokracie.

Rada pripomenula, že pokrok v prístupových rokovaníach závisí od dodržiavania zásad právneho štátu a základných práv. Na všetky tieto otázky sa kládol dôraz vo viacerých vyhláseniach EÚ, ktoré vydala VP/PK, Komisia a Európsky parlament.¹⁸

EÚ výrazne podporovala obnovené úsilie o mierové riešenie kurdskej otázky a nabáda všetky strany, aby sa naďalej usilovali o napredovanie v procese.

Uvítala nadobudnutie platnosti dohody o readmisii medzi EÚ a Tureckom v októbri, ako aj zistenia správy Komisie o pokroku Turecka pri plnení požiadaviek stanovených v pláne liberalizácie vízového režimu. Pokrok v rámci dialógu o liberalizácii vízového režimu sa bude zakladať na dosiahnutých výsledkoch a podmienke účinného a jednotného vykonávania požiadaviek plánu liberalizácie vízového režimu vo vzťahu k EÚ a všetkým jej členským štátom zo strany Turecka.

¹⁸ Európsky parlament prijal 12. marca 2014 uznesenie o správe o pokroku Turecka za rok 2013 (P7_TA (2014)0235); ďalšie uznesenie o slobode prejavu v Turecku sa prijalo 15. januára 2015.

Rada vyjadrila poľutovanie nad jednostranným vyhlásením Turecka v tejto súvislosti a očakávanie, že Turecko v plnom rozsahu a účinne vykoná dohodu o readmisii aj plán liberalizácie vízového režimu vo vzťahu ku všetkým členským štátom EÚ vrátane nediskriminačného bezvízového vstupu na turecké územie pre občanov všetkých členských štátov EÚ. Vo svojich záveroch zo 16. decembra 2014 zopakovala, že Turecko sa musí jednoznačne zaviazat' k dobrým susedským vzťahom, ako aj k mierovému urovnávaniu sporov v súlade s Chartou Organizácie Spojených národov, vrátane prípadného zapojenia Medzinárodného súdneho dvora. Únia v tomto kontexte opäť vyjadrila vážne obavy a naliehavo Turecko vyzvala, aby sa vyhlo akejkol'vek hrozbe alebo činnosti zameranej proti členskému štátu, ako i zdrojom napätia alebo činnostiam, ktoré poškodzujú dobré susedské vzťahy a mierové urovnávanie sporov. EÚ vyzýva Turecko, aby zastavilo blokovanie prístupu členských štátov do medzinárodných organizácií a mechanizmov. EÚ okrem toho znovu zdôraznila všetky zvrchované práva členských štátov EÚ. Tieto zahŕňajú okrem iného právo na uzavieranie bilaterálnych dohôd a právo na prieskum a využívanie prírodných zdrojov v súlade s *acquis* EÚ a medzinárodným právom vrátane Dohovoru OSN o morskom práve. Zdôraznila tiež, že je potrebné rešpektovať zvrchovanosť členských štátov, pokiaľ ide o ich pobrežné vody a vzdušný priestor. Rada pripomenula, že Európska rada vo svojich záveroch z 24. októbra 2014 vyjadrila vážne obavy v súvislosti s obnovením napätia vo východnej časti Stredozemia a naliehavo vyzvala Turecko, aby prejavilo zdržanlivosť a rešpektovalo zvrchovanosť Cypru nad jeho pobrežnými vodami a zvrchované práva Cypru v jeho výhradnej hospodárskej zóne.¹⁹

¹⁹ Európsky parlament tiež schválil uznesenie o tureckých opatreniach vyvolávajúcich napätie vo výhradnej hospodárskej zóne Cypru v novembri 2014 (P 8_TA (2014) 0052, prijaté 13. novembra 2014).

Rada vo svojich záveroch z decembra 2014 tiež s hlbokým poľutovaním konštatovala, že Turecko napriek opakovaným výzvam stále odmieta splniť svoju povinnosť úplného nediskriminačného vykonávania dodatkového protokolu k dohode o pridružení voči všetkým členským štátom, pričom jej splnenie by mohlo byť pre proces rokovaní významným impulzom. Keďže v tejto záležitosti nedošlo k pokroku, Rada ponechá v platnosti opatrenia, ktoré prijala v roku 2006, čo bude mať trvalý účinok na celkový pokrok v rokovaníach.

Rada uvítala odhodlanie zúčastnených strán vyriešiť cyperskú otázku, ktoré preukázali v spoločnom vyhlásení z 11. februára 2014. Ako sa zdôrazňuje v rokovacom rámci, Rada očakáva, že [...] Turecko bude aktívne podporovať rokovania zamerané na dosiahnutie spravodlivého, komplexného a realistického riešenia cyperskej otázky v rámci OSN v súlade s príslušnými rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN a zásadami, na ktorých je Únia založená.

Závazok a konkrétny príspevok Turecka k takému komplexnému riešeniu má pritom rozhodujúci význam. Za situácie, ktorá v danom okamihu prevažovala, Rada vyjadrila názor, že je viac ako kedykoľvek predtým dôležité zabezpečiť pozitívnu atmosféru, aby sa rokovania o komplexnej dohode o Cypre mohli obnoviť s cieľom dosiahnuť pokrok. Európska rada je v súlade s vyjadrením vo svojich záveroch z marca 2014 pripravená zohrať svoju úlohu pri podpore rokovaní.

4.2. Západná Európa

Vzťahy EÚ s krajinami západnej Európy, ktoré nie sú členskými štátmi EÚ, sú založené na komplexných dohodách o spolupráci, ako je napríklad Dohoda o Európskom hospodárskom priestore (Nórsko, Island a Lichtenštajnsko) alebo Schengenská dohoda (Nórsko, Island, Lichtenštajnsko a Švajčiarsko).

V oblasti SZBP sa v roku 2014 spolupráca EÚ a štátov Európskeho hospodárskeho priestoru/Európskeho združenia voľného obchodu naďalej prehĺbovala v dôsledku toho, že sa pripojili k mnohým vyhláseniam v oblasti SZBP, ako aj prostredníctvom spolupráce v určitých spoločných činnostiach. EÚ tiež viedla pravidelné politické dialógy na rôznych úrovniach a v rozličných súvislostiach, pričom sa zvýšil počet neformálnych dialógov, ktoré sa uskutočnili popri dôležitých medzinárodných podujatiach.

EÚ dobre úzko spolupracuje s **Nórskom** v oblasti zahraničnej politiky, a to najmä pokiaľ ide o Blízky východ (kde Nórsko predsedá styčnému výboru *ad hoc* pre Palestínu), Sýriu, Ukrajinu a arktické otázky. Nórsko sa tiež podieľa na mierových rozhovoroch v Kolumbii (pri ktorých je sprostredkovateľom spoločne s Kubou). V roku 2014 sa na všetkých úrovniach uskutočňovali pravidelné dialógy. Nórsko, tak ako aj **Island**, dôrazne podporuje štatút pozorovateľa v Arktickej rade pre EÚ. Nórsko je naďalej kľúčovým partnerom v oblasti energetickej bezpečnosti, urovnávania krízových situácií, rozvojovej pomoci a podpory ľudských práv.

Spolupráca so **Švajčiarskom** pokračovala v oblastiach, akými sú Zakaukazsko, demokratický proces v severnej Afrike, mierový proces na Blízkom východe a Irán. Švajčiarske predsedníctvo OBSE v roku 2014 sa časovo zhodovalo s krízou na Ukrajine, čo viedlo k zintenzívneniu výmen na všetkých úrovniach. Prezident a minister zahraničných vecí Didier Burkhalter predložil v máji 2014 Rade plán OBSE týkajúci sa Ukrajiny. EÚ sa na vysokej úrovni zúčastnila aj na konferenciách o Sýrii, ktoré usporiadalo Švajčiarsko, a na rozhovoroch o Iráne v Ženeve. Neexistuje síce žiadny formálny politický dialóg, ale prebieha neformálny politický dialóg na úrovni politických riaditeľov. Napriek tomu, že medzi EÚ a Švajčiarskom neexistuje žiadna dohoda o zosúladzovaní politik, Švajčiarsko aj naďalej často prijímalo pozície a opatrenia podobné pozíciám a opatreniam EÚ. Pokiaľ ide o reštriktívne opatrenia EÚ v súvislosti s narúšaním alebo ohrozovaním územnej celistvosti, zvrchovanosti a nezávislosti Ukrajiny a s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine, Švajčiarsko sa nepripojilo v plnom rozsahu, ale sústredilo sa len na zabránenie obchádzania opatrení EÚ.

Spolupráca so Švajčiarskom nad rámec SZBP sa vzťahovala na širokú škálu oblastí. V roku 2014 malo osobitný význam riadenie dôsledkov referenda „proti masovému prist'ahovalectvu“ z februára 2014, ktoré môže ovplyvniť celé vzťahy medzi EÚ a Švajčiarskom, ako aj začatie rokovaní o inštitucionálnej rámcovej dohode v máji 2014, ktoré pokračovali počas celého roka 2014.

Rada prijala v decembri 2014 mandát na začatie rokovaní s **Andorrou, Monakom a San Marínom** o jednej alebo viacerých dohodách o pridružení s cieľom zabezpečiť ich účasť na jednotnom trhu EÚ a prípadnú spoluprácu v iných oblastiach. Rada tiež prijala závery, v ktorých ocenila spoluprácu EÚ s týmito krajinami v oblasti zahraničnej politiky, a vyhlásila, že je pripravená preskúmať možnosti jej posilnenia.

Pokiaľ ide o spoluprácu v rámci SBOP, **Nórsko** sa zúčastnilo na operácii EUNAVFOR Atalanta (prostredníctvom účasti štábnych dôstojníkov na úrovni operačného veliteľstva), misii EULEX Kosovo (2 experti), misii EUPOL COPPS (1 expert) a misii EUCAP Nestor (2 experti) a bolo pozvané na účasť na misii EUAM Ukraine. Je tiež súčasťou Severskej bojovej skupiny.

Švajčiarsko sa zúčastnilo na vojenskej operácii EÚ EUFOR Althea v Bosne a Hercegovine (21 osôb) a na civilných misiách v Kosove (EULEX) (6 osôb), Mali (1 mediálny analytik), a v Líbyi (6 osôb). Švajčiarsko okrem toho vyjadrilo záujem zúčastniť sa na misii EUAM Ukraine. **Nórsko** a **Švajčiarsko** sú tiež významnými partnermi v oblasti rozvoja spôsobilostí.

Island pozastavil svoje prístupové rokovania. S EÚ pokračoval v dialógu o SZBP v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru.

5. Ázia a Tichomorie

5.1. Stretnutia Ázia – Európa (ASEM)

Rok 2014 bol dôležitý pre prehĺbenie spolupráce medzi Áziou a Európou v rámci ASEM. Desiaty samit ASEM na tému „zodpovedné partnerstvo pre udržateľný rast a bezpečnosť“ sa uskutočnil 16. až 17. októbra v Miláne a predsedal mu predseda Európskej rady Herman Van Rompuy.

Umožnil otvorenú diskusiu medzi vedúcimi predstaviteľmi partnerských krajín stretnutia ASEM o otázkach globálneho významu vrátane konektivity, zmeny klímy, trvalo udržateľného rozvoja, hospodárskych a finančných výziev, ako aj o regionálnych a medzinárodných otázkach, ako sú ľudské práva a námorná bezpečnosť, boj proti terorizmu vrátane ISIL a boj proti celosvetovým pandémiám ako ebola. Diskusie viedli k dôležitému vyhláseniu predsedu.

Počet členov ASEM sa rozšíril na 53, pričom Chorvátsko a Kazachstan sa na samite zúčastnili ako o noví partneri. Konali sa dve stretnutia ASEM na ministerskej úrovni, obe v Európe – stretnutie ministrov financií ASEM (v septembri v Miláne) a stretnutie ministrov kultúry (v októbri v Rotterdame). Uskutočnilo sa aj niekoľko ďalších iniciatív a konferencií, ktoré potvrdili dynamiku a význam procesu ASEM pri príležitosti začatia príprav na oslavy svojho 20. výročia v roku 2016.

5.2. Východná Ázia

5.2.1. Čína

Rok 2014 sa vyznačoval historickou návštevou prezidenta Si Ťin-pchinga v inštitúciách EÚ – vôbec prvou návštevou čínskeho prezidenta – 31. marca. Predchádzalo jej 4. kolo strategického dialógu na vysokej úrovni medzi EÚ a Čínou, ktoré sa uskutočnilo v januári medzi VP/PK a členom štátnej rady Jangom Ťie-čchimom. K ďalším stretnutiam na vysokej úrovni patrilo stretnutie predsedov Hermana Van Rompuya a Josého Manuela Barrosa s premiérom Li Kche-čchiangom 15. októbra popri samite ASEM v Miláne. VP/PK sa popri zasadnutí regionálneho fóra ASEAN v auguste v Nepjite stretla aj s čínskym ministrom zahraničných vecí Wangom Ji-om. Predseda Jean-Claude Juncker sa po nástupe do funkcie zúčastnil na dvojstrannom zasadnutí s prezidentom Si Ťin-pchingom, ktoré sa konalo 16. novembra popri samite skupiny G 20 v Brisbane, a predseda Donald Tusk s ním hovoril telefonicky 3. decembra. Značný pokrok sa dosiahol vo vykonávaní strategického programu spolupráce medzi EÚ a Čínou do roku 2020, a to v neposlednom rade v oblasti zahraničnej politiky, bezpečnosti a obrany. V marci sa uskutočnilo spoločné námorné cvičenie zamerané na boj proti pirátstvu. 1. kolo dialógu medzi EÚ a Čínou o bezpečnosti a obrane a prvý seminár na vysokej úrovni o obrane a bezpečnosti sa konali v Číne v októbri a decembri. Začal sa neformálny politický dialóg medzi EÚ a Čínou o Blízkom východe a severnej Afrike. Uskutočnili sa dialógy medzi EÚ a Čínou o Strednej Ázii a Afrike a zasadnutie osobitnej skupiny EÚ – Čína pre oblasť kybernetiky. Osobitný zástupca EÚ pre ľudské práva Stavros Lambrinidis sa v marci v Bruseli stretol s čínskym námestníkom ministra pre zahraničné veci Li Baodongom a 8. až 9. decembra sa v Bruseli konalo 33. kolo dialógu o ľudských právach medzi EÚ a Čínou.

Obavami v súvislosti so situáciou v oblasti ľudských práv sa zaoberali vyhlásenia VP/PK týkajúce sa zaobchádzania s obhajcami ľudských práv a ich príbuznými v Číne (1. februára), smrti obhajkyne ľudských práv Cchao Šunlioovej (15. marca), nedávnej vlny zatýkania a zadržiavania v Číne (28. mája), situácie v oblasti Sin-ťiang (31. júla), ako aj obžaloby ujgurského akademika profesora Ilhama Tohtiho (6. augusta) a jeho odsúdenia (23. septembra).

EÚ a Čína pokračovali v pravidelných vzájomných konzultáciách o dôležitých medzinárodných otázkach na mnohostrannej a dvojstrannej úrovni, pričom Čína podporovala úlohu VP v rozhovoroch E3+3 s Iránom a zohrávala konštruktívnu úlohu vo vzťahu k Severnej Kórei. Medzi EÚ a Čínou existuje dobrá praktická spolupráca v oblasti boja proti pirátstvu a udržiavajú sa pravidelné kontakty medzi misiou EÚ Atalanta a čínskym námorníctvom.

Pokiaľ ide o zmenu klímy, bilaterálne vzťahy sa zintenzívnili na účely 21. konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy, ktorá sa uskutoční v Paríži. Začiatkom roku 2014 sa začal dôležitý projekt EÚ na podporu obchodovania s emisiami skleníkových plynov v Číne.

5.2.2 Osobitná administratívna oblasť Hongkong

Predseda výkonnej rady Hongkongu C.Y. Leung navštívil v máji inštitúcie EÚ a usporiadal stretnutia s predsedami Hermanom Van Rompuyom a Josém Manuelom Barrosom. EÚ v kontexte zavedenia všeobecných volieb, pokiaľ ide o voľby predsedu výkonnej rady Hongkongu v roku 2017, verejne potvrdila svoju silnú podporu hlbšej demokratizácie Hongkongu. EÚ pozorne monitoruje pokrok v tejto otázke, a to aj s ohľadom na demonštrácie, ktoré sa odohrali. Nabáda všetky strany, aby v duchu kompromisu spolupracovali na konštruktívnom riešení v rámci základného zákona a zásady „jedna krajina – dva systémy“, ktorého výsledkom by bol spravodlivý volebný systém umožňujúci vysoký stupeň politickej účasti obyvateľov Hongkongu.

5.2.3. Taiwan

ESVČ uvítala prvé stretnutia v histórii medzi vysokými úradníkmi zodpovednými za dvojstranné vzťahy v kontinentálnej Číne a na Taiwane; priblíženie naprieč Taiwanským prielivom pokračovalo aj v roku 2014 praktickou spoluprácou a opatreniami na budovanie dôvery. EÚ a Taiwan pokračovali aj v hospodárskej a technickej spolupráci v prospech oboch strán.

5.2.4. Japonsko

Paralelné rokovania o dohode o strategickom partnerstve – rámcovej dohode o politickej, odvetvovej a globálnej spolupráci – a rokovania o dohode o voľnom obchode s Japonskom pokračovali v roku 2014. V uvedenom roku sa konali tri kolá rokovaní o dohode o strategickom partnerstve a päť kôl rokovaní o dohode o voľnom obchode. Členské štáty vykonali v júni ročné preskúmanie rokovaní o dohode o voľnom obchode. Tieto dve dohody prispejú po skončení rokovaní k výraznému posilneniu vzťahov, ktoré sa tým posunú na vyššiu, strategickejšiu úroveň.

22. samit EÚ – Japonsko sa konal 7. mája 2014 v Bruseli. Vzhľadom na to, že sa v rámci neho začali nové dialógy o kozmickom priestore a kybernetických otázkach a identifikovali sa niektoré konkrétne oblasti spolupráce medzi Japonskom a prebiehajúcimi operáciami SBOP, najmä v Afrike, poskytol tento dialóg politický impulz pre paralelné rokovania, ako aj pre posilnené partnerstvo medzi EÚ a Japonskom v oblasti bezpečnosti. Vedúci predstavitelia si tiež vymenili názory na témy, ako sú Ukrajina, bezpečnostná situácia vo východnej Ázii, Blízky východ a medzinárodné rokovania o klíme.

Predsedia Herman Van Rompuy a José Manuel Barroso a predseda vlády Šinzó Abe sa stretli aj popri samite o jadrovej bezpečnosti v marci, samite skupiny G 7 v júni a samite ASEM v októbri 2014. Premiér Abe sa takisto stretol s nastávajúcim predsedom Komisie Jeanom-Claudom Junckerom popri samite skupiny G 20 v novembri 2014.

Prejavom posunu k bližšiemu dvojstrannému partnerstvu v oblasti bezpečnosti bola aj marcová návšteva predsedu Vojenského výboru EÚ v Japonsku, ktorý sa stretol najmä s ministrom obrany Igunorim Onoderom, a vôbec prvé spoločné námorné cvičenie proti pirátstvu medzi operáciou EÚ NAVFOR Atalanta a kapacitami japonských námorných sebaobranných síl, ktoré sa konalo v Adenskom zálive v októbri.

5.2.5. Kórejská republika

Strategické partnerstvo EÚ a Kórejskej republiky sa v roku 2014 naďalej rozvíjalo. Kórejská republika má jedinečné postavenie z toho dôvodu, že s EÚ uzavrela tri kľúčové dohody, ktoré pokrývajú všetky tri piliere dvojstrannej spolupráce, t. j. politiku, obchod aj bezpečnosť. Ako doplnok k rámcovej dohode (ktorá nadobudla platnosť v júni 2014) a dohode o voľnom obchode VP v máji v Soule podpísala rámcovú dohodu o účasti na krízovom riadení. Podpredsedníčka Neelie Kroesová a minister pre vedu, IKT a plánovanie Choi Mun-kee podpísali spoločné vyhlásenie na podporu spolupráce v oblasti výskumu a vývoja a konkrétne IKT.

Spolupráca v regionálnych a globálnych otázkach sa tiež zintenzívnila. Dynamiku tohto partnerstva odráža aj narastajúci počet dialógov, ktoré zahŕňajú širokú škálu politických a odvetvových otázok, napr. medzinárodnú spoluprácu a rozvoj, kybernetické otázky, ázijské regionálne záležitosti, nešírenie, odzbrojenie a kontrolu zbraní, krajiny MENA a Perzského zálivu.

5.2.6. Kórejská ľudovodemokratická republika

Vzťahy EÚ s Kórejskou ľudovodemokratickou republikou (KLDR) sa naďalej riadili prístupom kritickej angažovanosti. EÚ v roku 2014 naďalej pozorne sledovala situáciu v regióne a najmä v KLDR vzhľadom na to, že viaceré politiky KLDR vzbudzujú vážne obavy, a to predovšetkým v súvislosti so šírením zbraní a s porušovaním ľudských práv. EÚ tieto otázky otvárala v dvojstranných kontaktoch, ale aj na multilaterálnych fórach.²⁰ EÚ bola spolupredkladateľom rezolúcie v Rade pre ľudské práva (prijatej 28. marca) a rezolúcie v rámci Tretieho výboru Valného zhromaždenia OSN (prijatej 18. novembra), ktoré vychádzali zo zistení vyšetrovacej komisie OSN, ktorými sa poukazuje na systematické, rozsiahle a hrubé porušovanie ľudských práv vrátane zločinov proti ľudskosti v tejto krajine.

Rezolúcia, ktorú prijal Tretí výbor Valného zhromaždenia OSN a následne ju VZ OSN schválilo v decembri so silnou medziregionálnou podporou, bola prelomová v tom, že povzbudila Bezpečnostnú radu OSN, aby prijala vhodné opatrenia, napríklad aby zvážila postúpenie situácie v KLDR Medzinárodnému trestnému súdu a aby zvážila rozsah účinných cielených sankcií voči tým osobám, ktoré podľa všetkého nesú najväčšiu zodpovednosť za zločiny proti ľudskosti.

EÚ naďalej monitorovala situáciu vo vzťahu k šíreniu a celkovému napätiu na polostrove, odsúdila vystreľovanie balistických rakiet v rozpore s rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN a naliehavo vyzvala KLDR, aby sa zdržala akýchkoľvek krokov, ktoré by mohli ešte viac zvýšiť napätie v regióne. EÚ pokračovala vo vykonávaní sankcií BR OSN a svojho vlastného samostatného režimu sankcií, pričom tam, kde to bolo potrebné, aktualizovala zoznam osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia.

²⁰ Európsky parlament prijal uznesenie o situácii v Severnej Kórei (Kórejskej ľudovodemokratickej republike) 17. apríla 2014.

Komunikačné kanály s KĽDR zostali otvorené a v Bruseli sa uskutočnilo niekoľko zasadnutí s predstaviteľmi KĽDR na úrovni vysokých úradníkov. Misia do KĽDR naplánovaná na začiatok novembra 2014 s cieľom usporiadať stretnutie v rámci politického dialógu sa odložila z dôvodu obmedzení vstupu uložených zo strany KĽDR v reakcii na prepuknutie epidémie eboly v západnej Afrike. EÚ je naďalej pripravená pokračovať v rokovaníach o politických otázkach a ľudských právach a prehľbovať ich.

5.2.7. Mongolsko

Komisárka Androulla Vassiliouová navštívila Ulanbátar v septembri pri príležitosti 25. výročia vzťahov medzi EÚ a Mongolskom. Rozvojová pomoc na roky 2014 – 2020 sa zdvojnásobila (65 miliónov EUR) a zosúladila sa s rozvojovou stratégiou Mongolska v oblasti diverzifikácie vývozu, vzdelávania a odbornej prípravy. Mongolsko sa tiež stalo príjemcom v rámci nového posilneného všeobecného systému preferencií (VSP+). Vykonali sa prvé kroky s cieľom rozšíriť politický dialóg vrátane dialógu o ľudských právach. Spolupráca v oblasti obchodu pokračovala podporou diverzifikácie vývozu, stabilného a predvídateľného podnikateľského prostredia, spolupráce v oblasti surovín a pomoci súvisiacej s obchodom. Rozšírila sa na nové oblasti ako poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, veda a inovácia a vzájomné výmeny medzi ľuďmi.

5.3. Juhovýchodná Ázia

5.3.1. Združenie národov juhovýchodnej Ázie (ASEAN)

V roku 2014 došlo na základe realizácie akčného plánu z Bruneja na roky 2013 až 2017 k ďalšiemu posilneniu spolupráce medzi EÚ a ASEAN-om. V rámci úsilia o ambicióznejšie politické partnerstvo medzi EÚ a združením ASEAN sa uskutočnilo viacero návštev na vysokej úrovni, ktoré potvrdili existenciu pozitívneho trendu. 20. stretnutie ministrov EÚ a ASEAN-u sa uskutočnilo 23. júla v Bruseli a v októbri sa popri samite ASEM v Miláne stretli na neformálnom zasadnutí vedúci predstavitelia EÚ a združenia ASEAN. Obidve strany sa dohodli spolupracovať s cieľom transformovať partnerstvo na strategické partnerstvo a poverili svojich vyšších úradníkov, aby na tento účel pripravili plán.

V rámci Regionálneho fóra ASEAN-u pokračovalo toto združenie spolu s EÚ a ďalšími partnermi v riešení regionálnych a medzinárodných bezpečnostných otázok. VP sa 10. augusta zúčastnila na 21. regionálnom fóre ministrov ASEAN-u v Mjanmarsku/Barme, v rámci ktorého informovala o pozícii EÚ, pokiaľ ide o charakter hlavných bezpečnostných výziev, ktoré vplyvajú na tento región, a o potrebe komplexných riešení založených na pravidlách. Opätovne tiež vyjadrila ambíciu EÚ zúčastniť sa na Východoázijskom samite.

5.3.2. Mjanmarsko/Barma

Podpora demokratickej transformácie Mjanmarska/Barmy zostala aj v roku 2014 prioritou EÚ s osobitným zameraním na výzvy týkajúce sa násilia medzi komunitami, mierový proces medzi vládou a etnickými skupinami, ako aj na preskúmanie ústavy a voľby v roku 2015.

1. dialóg medzi EÚ a Mjanmarskom/Barmou o ľudských právach, ktorému spolupredsedať osobitný zástupca EÚ pre ľudské práva Stavros Lambrinidis, sa konal 20. mája 2014 v Nepjite. Diskutovalo sa o diskriminácii, nenávistných prejavoch, násilí medzi komunitami v Jakchajskom štáte a v iných častiach Mjanmarska/Barmy, politických väzňoch, pozemkových právach, ako aj o slobode prejavu. Popri stretnutí ministrov Regionálneho fóra ASEAN-u v auguste 2014 sa VP/PK stretla s prezidentom Theinom Seinom a vedúcou predstaviteľkou opozície Aun Schan Su Ťij-ovou. EÚ bola hlavným predkladateľom rezolúcie Valného zhromaždenia OSN o stave ľudských práv v Mjanmarsku/Barme, ktorá bola na základe konsenzu prijatá koncom roka 2014.

5.3.3. Thajsko

Armáda prevzala v Thajsku moc 22. mája 2014. Rada 23. júna 2014 prijala závery o situácii v Thajsku, v ktorých vyzvala vojenské vedenie, aby urýchlene obnovilo legitímny demokratický proces a ústavu. EÚ tiež prehodnotila svoju spoluprácu: oficiálne návštevy v Thajsku a z neho boli pozastavené a EÚ a jej členské štáty sa rozhodli nepodpísať dohodu o partnerstve s Thajskom, až kým nebude v krajine demokraticky zvolená vláda. Situácia bude mať príslušný dosah aj na iné dohody. Len včasný a dôveryhodný plán na obnovu ústavného poriadku a uskutočnenie dôveryhodných a inkluzívnych volieb umožnia ďalšiu podporu zo strany EÚ.

5.3.4. Kambodža

EÚ pozorne monitorovala situáciu v oblasti ľudských práv a demokracie v Kambodži. Osobitná pozornosť sa venovala slobode prejavu a zhromažďovania. Pozemkové práva a reforma právneho a justičného systému zostali stredobodom rokovaní medzi EÚ a vládou, a to aj na zasadnutí spoločného výboru medzi EÚ a Kambodžou 10. až 13. marca. Dve hlavné politické strany dosiahli 22. júla dohodu, ktorá odblokovala patovú situáciu a ukončila opozičný bojkot národného zhromaždenia. Obavy však vzbudili následné zatknutia spojené s rokovaniami o národnom volebnom výbore a volebnom práve.

5.3.5. Indonézia

Prezidentské a parlamentné voľby a mierový presun moci potvrdili, že Indonézia môže v regióne slúžiť ako vzor demokracie a tolerance.

Dohoda o partnerstve a spolupráci s Indonéziou nadobudla platnosť 1. mája. Rokovania v rámci politického dialógu, zasadnutia vysokých úradníkov, ako aj dialógu o ľudských právach 12. novembra boli odrazom toho, že partnerstvo spočíva na podobných hodnotách, záujmoch a vyhlídkach. Predseda Herman Van Rompuy na svojom stretnutí s novým indonézkym prezidentom Jokom Widodom, ktoré sa konalo 19. novembra v Jakarte, zdôraznil potrebu dosiahnuť trvalé prímerie na Ukrajine a potrebu zintenzívniť medzinárodné úsilie s cieľom zabrániť šíreniu extrémizmu a terorizmu. Ocenil úlohu, ktorú Indonézia zohráva na oboch frontoch tým, že podporuje zvrchovanosť a územnú celistvosť Ukrajiny a odsudzuje ISIL/Dá'iš.

5.3.6. Filipíny

Prezident Benigno Aquino sa v septembri v Bruseli stretol s predsedom Európskej rady Hermanom Van Rompuyom a predsedom Komisie Joséom Manuelom Barrosom. VP/PK sa v júli v Manile stretla so štátnym tajomníkom Filipín pre zahraničné veci. Obe strany nastolili počas týchto rokovaní širokú škálu otázok, a to aj pokiaľ ide o znižovanie rizika katastrof a vývoj v oblasti námornej bezpečnosti. EÚ v nadväznosti na podpísanie komplexnej dohody o Bangsamore v marci 2014 pokračovala v podpore mierového procesu z Mindanaa, a to okrem iného podporovaním medzinárodného monitorovacieho tímu prostredníctvom zložky na ochranu civilistov a podporovaním monitorovacieho tímu tretích strán.

5.3.7. Vietnam

Pozitívny trend dvojstranných vzťahov od podpísania dohody o partnerstve a spolupráci medzi EÚ a Vietnamom v roku 2012 pokračoval aj v roku 2014, o čom svedčia časté kontakty na vysokej úrovni a prehĺbenie spolupráce v širokom okruhu oblastí siahajúcich nad rámec obchodu a rozvoja. 25. marca sa v Hanoji uskutočnili politické konzultácie na vysokej úrovni o bilaterálnych, regionálnych a globálnych otázkach vrátane otázok týkajúcich sa vzťahov EÚ – ASEAN, a to vzhľadom na úlohu Vietnamu ako koordinátora pre vzťahy EÚ v rámci ASEAN-u. Potom nasledovalo 9. zasadnutie spoločného výboru medzi EÚ a Vietnamom 26. marca, ktoré poskytlo príležitosť na zhodnotenie celkového vzťahu medzi EÚ a Vietnamom a najmä predbežného vykonávania dohody o partnerstve a spolupráci medzi EÚ a Vietnamom. VP/PK navštívila Vietnam 12. augusta a predseda José Manuel Barroso 25. až 26. augusta, zatiaľ čo predseda vlády Nguyễn Tấn Dũng navštívil Brusel 13. – 14. októbra, kedy sa stretol s predsedami Hermanom Van Rompuyom, Josém Manuelom Barrosom a Martinom Schulzom.

5.3.8. Singapur

Predseda Európskej rady Herman Van Rompuy navštívil Singapur 17. až 18. novembra. Navštívil prezidenta Singapuru Tonyho Tana a tiež predsedu vlády Leeho Hsien Loonga, pričom potvrdil úzke vzťahy a dobrú spoluprácu medzi Singapurom a EÚ.

Stretnutie vysokých úradníkov medzi EÚ a Singapurom sa uskutočnilo 30. mája v Singapure. Singapur a EÚ určili niekoľko oblastí pre užšiu spoluprácu vrátane námornej bezpečnosti a zdôraznili prioritné oblasti pre spoluprácu medzi ASEAN-om a EÚ.

5.3.9. Malajzia

EÚ a Malajzia usporiadali v júni v Kuala Lumpur zasadnutie vysokých úradníkov s cieľom pokročiť v dialógu o širokom spektre otázok vrátane obnovenia rokovaní o rámcovej dohode o partnerstve a spolupráci a otázok regionálnej bezpečnosti. EÚ s potešením očakáva nadchádzajúce predsedníctvo Malajzie v združení ASEAN v roku 2015. EÚ naďalej podporovala zrušenie trestu smrti a ratifikáciu Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu, pričom podrobne monitorovala bezprecedentnú implementáciu zákona o podnecovaní na protištátnu činnosť (z roku 1948) v roku 2014.

5.3.10. Brunej

Rokovania o rámcovej dohode o partnerstve a spolupráci pokračovali aj v roku 2014. V máji vydala VP/PK vyhlásenie, v ktorom vyjadrila obavy v súvislosti s tým, či je nadobudnutie účinnosti prvej fázy nového národného trestného zákonníka v roku 2014, v ktorom sa stanovujú prísnejšie tresty, v súlade s medzinárodnými záväzkami Bruneja v oblasti ľudských práv. Takéto obavy vyjadrila aj EÚ a jej členské štáty v rámci bilaterálnych kontaktov, ako aj v kontexte všeobecného pravidelného preskúmania OSN, ktoré sa uskutočnilo v máji 2014 v Ženeve. Medzinárodné záväzky, ktoré, ako sa zdá, nový trestný zákonník porušuje, sa týkajú zákazu mučenia, práv dieťaťa, slobody náboženského vyznania alebo viery, slobody prejavu a odstraňovania diskriminácie voči ženám.

5.4. Južná Ázia

5.4.1. Zoskupenie južnej Ázie pre regionálnu spoluprácu (SAARC)

EÚ sa ako pozorovateľ zúčastnila na samite SAARC, ktorý sa 26. – 27. novembra 2014 konal v Káthmandu (Nepál). EÚ bola zastúpená na úrovni vedúceho delegácie, ktorý v rámci otváracieho zasadnutia predniesol odkaz vysokej predstaviteľky/podpredsedníčky Komisie. V odkaze sa zdôraznil veľký význam, ktorý EÚ prikladá SAARC ako vynikajúcej príležitosti na podporu väčšej prepojenosti, integrácie a pokroku v regióne, a tiež ochota EÚ naďalej podporovať túto organizáciu v budúcich činnostiach.

5.4.2. India

Pokračujúce úsilie zamerané na posilnenie strategického partnerstva EÚ – India vstúpilo do druhej dekády. Rok 2014 bol poznačený zmenou vedenia na oboch stranách. Predseda Herman Van Rompuy a nový indický predseda vlády Narendra Modi sa pri príležitosti novembrového samitu G20 v Brisbane dohodli na usporiadaní samitu v roku 2015. Dialóg medzi EÚ a Indiou o politických, bezpečnostných ako aj regionálnych a globálnych otázkach sa uskutočnil na úrovni vysokých úradníkov počas konzultácií o zahraničnej politike v januári. Prvý dialóg o nešírení a odzbrojení sa uskutočnil v máji v Dillí. Celkový súčasný stav našej spolupráce bol preskúmaný na 23. zasadnutí spoločnej komisie EÚ – India, ktoré sa konalo v júni v Naí Dillí. VP a vyšší úradníci EÚ svojich indických partnerov naďalej upozorňovali na nevyriešený prípad dvoch talianskych námorníkov, ktorý je otvorený od februára 2012. Komisárka pre oblasť klímy Connie Hedegaardová v roku 2014 navštívila Indiu ako kľúčového partnera na ceste k dohode o zmene klímy, ktorá sa má uzavrieť v decembri 2015 v Paríži.

5.4.3. Nepál

EÚ a Nepál v roku 2014 posilnili svoje politické a hospodárske vzťahy, a to aj prostredníctvom historicky prvej návštevy nepálskeho predsedu vlády v EÚ. Predseda vlády Sushil Koirala sa stretol s predsedami Hermanom van Rompuyom a Josém Manuelom Barrosom. EÚ naďalej podporovala politickú a hospodársku transformáciu Nepálu, aj pokiaľ ide o nepálsku snahu o dosiahnutie konsenzu pri vypracúvaní novej ústavy a o dôležitosť ďalšej regionálnej spolupráce a integrácie v oblasti južnej Ázie. V októbri komisár pre rozvoj Andris Piebalgs navštívil Nepál a potvrdil strojnásobenie rozvojovej pomoci pre túto krajinu a podporu EÚ pre zámer Nepálu dosiahnuť status krajiny so stredným príjmom do roku 2022.

5.4.4. Bhután

EÚ a Bhután ďalej prehĺbili svoje vynikajúce vzťahy, a to aj o podporu EÚ pre politickú transformáciu, hospodársky rozvoj a ambície tejto krajiny stať sa nezávislou od darcov do roku 2020. V októbri komisár pre rozvoj Andris Piebalgs navštívil Bhután a oznámil strojnásobenie rozvojovej pomoci EÚ.

5.4.5. Afganistan

Rada 23. júna prijala novú stratégiu pre Afganistan až do konca roka 2016, ktorá sa zameriava na rozvoj afganských inštitúcií a v ktorej sa zdôrazňujú priority, akými sú podpora mieru, bezpečnosti a regionálnej stability; posilnenie demokracie; podnecovanie hospodárskeho a ľudského rozvoja a posilňovanie právneho štátu a dodržiavania ľudských práv. V stratégii sa uplatňuje komplexný prístup a poskytuje zastrešujúci rámec pre všetky nástroje EÚ a nevojenské zapojenie členských štátov. OZEÚ Franz-Michael Skjold Mellbin naďalej zohrával dôležitú úlohu pri posilnení prítomnosti EÚ na mieste a uľahčoval koordináciu s členskými štátmi v Kábule.

V prechode v oblasti bezpečnosti, ako aj pri sťahovaní jednotiek ISAF, sa dosiahol očakávaný pokrok a proces sa ukončil do konca roka 2014. Afganské národné bezpečnostné sily (ANSF) opätovne prevzali zodpovednosť za bezpečnosť v celej krajiny, a to aj počas náročného volebného obdobia. Utrpeli postupne čoraz ťažšie straty, najmä na strane policajných síl.

Celková bezpečnostná situácia bola aj naďalej napätá, pričom sa zvýšil počet útokov povstalcov, a to aj v Kábule, a o 25 % narástol počet civilných obetí v porovnaní s rokom 2013. EÚ sa zasadzovala za silnú bezpečnostnú dohodu, ktorá by ISAF umožnila nadviazať na misiu „Resolute Support“.

Počas prezidentských volieb EÚ úzko spolupracovala s OSN, USA a inými medzinárodnými partnermi. EÚ podporila dohodu sprostredkovanú OSN a USA, ktorá viedla ku kompletnému auditu hlasovania a k vytvoreniu vlády národnej jednoty, čím sa zabránilo politickej kríze. Ašraf Ghaní bol 29. septembra uvedený do úradu prezidenta a prostredníctvom prezidentského dekrétu ustanovil Abdulláha Abdulláha za premiéra. EÚ vyslala tím na posúdenie volieb, ktorý pozostával z 15 medzinárodných expertov, pod vedením hlavného pozorovateľa Thijsa Bermána, poslanca EP.

Na konferencii v Londýne v decembri EÚ uvítala ambiciózny reformný program vlády vrátane prvých krokov na riešenie akútnej krízy v oblasti príjmov, ustanovenie opatrení na boj proti korupcii a reformu súdnictva. Prezident Ghaní potvrdil svoj úmysel čo najskôr dokončiť rokovania medzi EÚ a Afganistanom o dohode o spolupráci, partnerstve a rozvoji.

V roku 2014 EÚ vydala v reakcii na závažné porušenia ľudských práv viaceré verejné vyhlásenia, ktoré OZEÚ koordinoval s členskými štátmi EÚ. EÚ vyjadrila znepokojenie nad vysokým počtom obetí útokov vzbúrencov z radov civilistov a nestabilnou bezpečnostnou situáciou. EÚ tiež vydala viacero vyhlásení, v ktorých zdôrazňuje svoju silnú a zásadnú pozíciu proti trestu smrti.

Počas roka 2014 policajná misia EÚ EUPOL Afghanistan prispela k presadzovaniu inštitucionálnej reformy afganského ministerstva vnútra, ďalšej profesionalizácii afganskej národnej polície a k zlepšeniu prepojenia medzi políciou a inštitúciami trestného súdnictva. Misia EUPOL podporila prípravu národnej policajnej stratégie (2014 – 2018) a národného policajného plánu, ktoré podpísal afganský minister vnútra. Dokončenie nových priestorov pre policajnú akadémiu a akadémiu riešenia trestnej činnosti predstavovalo významný míľnik pri prechode k afganskému vedeniu. V oblasti spravodlivosti zohrala misia EUPOL významnú úlohu pri finalizácii prepracovaného trestného poriadku, ktorý prijal parlament. Misia počas roku 2014 čelila v oblastiach svojej pôsobnosti nestabilnej bezpečnostnej situácii. Počas teroristického útoku na kábulskú reštauráciu 17. januára zahynulo 21 civilistov vrátane dánskeho člena misie a britského člena bezpečnostného tímu pracujúceho pre EUPOL. Rada 16. decembra 2014 predĺžila mandát misie do konca roku 2016.

5.4.6. Pakistan

EÚ pokračovala v úzkej spolupráci s Pakistanom v rámci 5-ročného plánu spolupráce EÚ a Pakistanu, ktorý sa prijal v roku 2012. Druhý strategický dialóg medzi EÚ a Pakistanom sa uskutočnil 25. marca v Bruseli medzi VP a pakistanským poradcom pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku, Sartadžom Azízom. Zasadnutie spoločnej komisie v Islamabad, ktorému predchádzali zasadnutia podskupín pre ľudské práva a obchod, sa konalo 24. júna. V spoločnej komisii sa dohodlo, že sa začnú miestne dialógy o energetike a ľudských právach. V júni Jacek Bylica, osobitný zástupca EÚ pre nešírenie a odzbrojenie, navštívil Pakistan s cieľom začať medzi EÚ a Pakistanom dialóg o nešírení. Tretie zasadnutie spoločného výboru pre readmisiu sa uskutočnilo 20. októbra v Bruseli s cieľom dohliadnuť na vykonávanie dohody o readmisii medzi EÚ a Pakistanom (z roku 2010).

Od 1. januára 2014 začal Pakistan využívať preferenčný prístup na trh EÚ v rámci režimu VSP+, za podmienky účinného vykonávania 27 základných medzinárodných dohovorov v oblasti ľudských práv, pracovných práv, ochrany životného prostredia a dobrej správy vecí verejných.

EÚ naďalej spolupracovala s Pakistanom pri riešení otázok v oblasti ľudských práv prostredníctvom dialógu a spolupráce. Okrem podskupiny pre ľudské práva navštívil Pakistan v období 26. – 29. októbra po prvý krát aj osobitný zástupca EÚ pre ľudské práva Stavros Lambrinidis.²¹

5.4.7. Bangladéš

EÚ pokračovala v spolupráci s Bangladéšom, USA a s Medzinárodnou organizáciou práce (MOP) na vykonávaní paktu udržateľnosti, ktorý sa dohodol v júli 2013 v nadväznosti na zrútenie priemyselnej budovy Rana Plaza, s cieľom zlepšiť pracovné podmienky a zdravotné a bezpečnostné normy v bangladéšskom priemysle konfekčného oblečenia. V Bruseli sa 20. októbra uskutočnilo hodnotiace stretnutie na vysokej úrovni, na ktorom sa opätovne potvrdila potreba naliehavého vykonávania záväzkov v týchto oblastiach.

VP 9. januára vydala vyhlásenie v mene EÚ, v ktorom odsúdila násilné činy počas príprav na voľby z 5. januára a vyjadrila poľutovanie nad tým, že neboli vytvorené priaznivé podmienky pre transparentné, inkluzívne a dôveryhodné voľby. Naliehavo vyzvala všetky strany, aby sa zdržali prejavov násilia a zapojili sa do skutočného dialógu zameraného na dosiahnutie dohody o vzájomne prijateľnom spôsobe napredovania s cieľom posilniť demokratickú zodpovednosť a uskutočniť transparentné, inkluzívne a dôveryhodné voľby. Okolnosti okolo volieb prispeli k polarizácii politickej klímy, obmedzeniu slobody médií a zmenšeniu priestoru pre občiansku spoločnosť.

²¹ Európsky parlament prijal v roku 2014 tri uznesenia zamerané na regionálnu úlohu Pakistanu a jeho politické vzťahy s EÚ (2013/2168(INI)), nedávne prípady prenasledovania (2014/2694 (RSP)) a zákony o rúhaní (2014/2969 (RSP)).

V reakcii na to, že „Medzinárodný trestný tribunál“ Bangladéša vydal niekoľko rozsudkov smrti pre osoby odsúdené za vojnové zločiny spáchané počas vojny za oslobodenie v roku 1971, EÚ opätovne potvrdila svoj absolútny nesúhlas s trestom smrti za akýchkoľvek okolností a vyzvala bangladéšske orgány, aby ako prvý krok k jeho zrušeniu zaviedli moratórium na trest smrti.²²

5.4.8. Srí Lanka

Politika EÚ týkajúca sa Srí Lanky sa zameriavala predovšetkým na oblasť zmierenia a ľudských práv. Vo svojich záveroch z 21. marca Európska rada pripomenula svoj záväzok v oblasti zodpovednosti, zmierenia a všeobecných ľudských práv na Srí Lanke. Vyzvala tiež na prijatie uznesenia o Srí Lanke v Rade OSN pre ľudské práva, ktorým by sa zabezpečilo medzinárodné vyšetrovanie údajných vojnových zločinov spáchaných počas vojny oboma stranami.

Členské štáty EÚ boli na zasadnutí Rady Organizácie Spojených národov pre ľudské práva v marci 2014 spolunavrhovateľmi (s USA) rezolúcie, ktorou sa vláda Srí Lanky naliehavo vyzýva, aby dosiahla pokrok, pokiaľ ide o zmierenie, a viedla vyšetrovania údajného porušovania medzinárodných práva v oblasti ľudských práv a humanitárneho práva. V uznesení sa tiež poveril Úrad vysokého komisára OSN pre ľudské práva, aby uskutočnil rozsiahle vyšetrovanie údajného závažného porušovania ľudských práv a súvisiacich trestných činov, ktorých sa mali na Srí Lanke dopustiť obe strany konfliktu. Podobne ako ostatní medzinárodní partneri EÚ tiež vyzvala vládu Srí Lanky, aby plne spolupracovala pri vyšetrovaní s cieľom riešiť otázky zodpovednosti ako dôležitý krok na podporu skutočného zmierenia.

V roku 2014 EÚ vydala vyhlásenia o útokoch proti moslimskej komunite (20. júna), o vymenovaní vyšetrovacieho tímu OSN pre Srí Lanku (1. júla), a o obmedzeniach vzťahujúcich sa na mimovládne organizácie a na slobodu prejavu (23. júla).

²² Európsky parlament prijal dve uznesenia o porušovaní ľudských práv v Bangladéši: Uznesenie o nedávnych voľbách v Bangladéši (2014/2516 (RSP)) a uznesenie o porušovaní ľudských práv v Bangladéši (2014/2834 (RSP)).

5.4.9. Maldivy

Historicky druhé demokratické parlamentné voľby za účasti viacerých strán sa v tejto krajine uskutočnili 22. marca. Konali sa počas politickej krízy, ktorej dôsledkom bola neistota, pokiaľ ide o ďalšiu demokratizáciu Maledív. Volebná pozorovateľská misia EÚ zhodnotila, že voľby boli dobre zorganizované, napriek zásahu zo strany Najvyššieho súdu a jeho konaniu proti volebnej komisii počas týždňov predchádzajúcich všeobecným voľbám. Po prezidentských voľbách v roku 2013 a miestnych a parlamentných voľbách v roku 2014, sú všetky právomoci (zákonodarne, výkonne a súdne) späť v rukách politickej formácie blízkej rodine bývalého prezidenta Maumoonu Abdula Gayooma, čo vyvoláva obavy o budúcnosť upevňovania demokracie.²³

5.5. Tichomorie

5.5.1. Austrália

V nadväznosti na návštevu predsedu Josého Manuela Barrosa v septembri 2011 a návštevu VP/PK v októbri 2011, EÚ a Austrália pokračovali vo výmenách názorov a v dialógoch s cieľom rozšíriť spoluprácu v oblasti zahraničnopolitických a bezpečnostných otázok, krízového riadenia, rozvojovej spolupráce a globálnych otázok. Dňa 16. novembra predseda Európskej rady Herman Van Rompuy uskutočnil bilaterálne stretnutie s predsedom vlády Tonym Abbottom, počas ktorého riešili bilaterálne otázky (rámcová dohoda, vyhladky na dohodu o voľnom obchode) a situáciu na Ukrajine, kde prebieha úzka spolupráca. ESVČ a Austrália takisto podpísali dohodu o výmennom programe pre diplomatov.

V nadväznosti na prijatie mandátu na účely rámcovej dohody medzi EÚ a Austráliou v októbri 2011 sa rokovania po ročnej prestávke obnovili a do konca roka boli takmer ukončené.

²³ Záverečná správa volebnej pozorovateľskej misie Európskej únie, Maldivy 2014.

V Canberre sa 11. decembra uskutočnil bezpečnostný/strategický dialóg EÚ – Austrália na úrovni politických riaditeľov, ktorého rozsiahly program zahŕňal bezpečnostné otázky v Ázii a Tichomorí, námornú bezpečnosť, Rusko/Ukrajinu, Irán, Sýriu/Irak/ISIL/Dá'iš, mierový proces na Blízkom východe, Afganistan, boj proti terorizmu, kybernetickú bezpečnosť a spoluprácu v oblasti krízového riadenia. Predseda Vojenského výboru Európskej únie, generál de Rousiers, po prvý krát navštívil Austráliu na účely rokovaní na vysokej úrovni s ministerstvom obrany. Pravidelné trojstranné stretnutie (EÚ-AUS-NZ) k otázkam týkajúcim sa Tichomoria sa konalo 28. októbra. EÚ a Austrália 6. novembra v Bruseli taktiež uskutočnili svoj prvý dialóg o boji proti terorizmu.

EÚ a Austrália dojednali rámcovú dohodu o účasti, ktorá sa týka účasti Austrálie na operáciách krízového riadenia EÚ.²⁴

Austrália bola vyzvaná na účasť na niekoľkých misiách a operáciách SBOP a po prvýkrát sa na jednej zúčastnila, pričom v rámci podpory misie poskytla Seychelám prostredníctvom misie EUCAP NESTOR cenné odborné znalosti z oblasti práva.

5.5.2. Nový Zéland

V priebehu roka došlo k výmene názorov na otázky geopolitického významu a obojstranného záujmu. Predseda vlády John Key sa 25. marca stretol s predsedom Josém Manuelom Barrosom a predsedom Hermanom Van Rompuyom v Haagu popri samite o fyzickej ochrane jadrových materiálov a jadrových zariadení, pričom vydali spoločné vyhlásenie o prehĺbení partnerstva medzi EÚ a Novým Zélandom.

V spoločnom vyhlásení sa okrem iného oznamuje dohoda o tom, že sa zväžia možnosti napredovania v obchodných a hospodárskych vzťahoch vrátane kritérií pre prípadné otvorenie rokovaní o ďalšej liberalizácii obchodu a investícií medzi EÚ a Novým Zélandom.

²⁴ Dohoda bola podpísaná 22. apríla 2015.

VP/PK sa 24. júna stretla s ministrom zahraničných vecí Murrayom McCullym v Bruseli a 30. júla popri zasadnutí Fóra tichomorských ostrovov v Palau oznámili záver rokovaní o prvej komplexnej právne záväznej zmluve – partnerskej dohode o vzťahoch a spolupráci.

Predseda Jean-Claude Juncker a opätovne zvolený predseda vlády John Key sa stretli 16. novembra v Brisbane popri zasadnutí samitu G20. Minister zahraničných vecí Murray McCully sa po prvý krát stretol s VP/PK 2. decembra v Bruseli, pričom potvrdil odhodlanie rozšíriť partnerstvo medzi EÚ a Novým Zélandom a dosiahnuť užšiu koordináciu v bezpečnostných otázkach počas členstva Nového Zélandu v Bezpečnostnej rade OSN v období rokov 2015 – 2016.

Prvý formálny dialóg o bezpečnosti medzi EÚ a Novým Zélandom na úrovni politických riaditeľov sa konal 12. decembra vo Wellingtone.

V nadväznosti na rámcovú dohodu o účasti Nového Zélandu na operáciách krízového riadenia EÚ, podpísanú v Bruseli 18. apríla 2012, bol Nový Zéland vyzvaný na účasť na niekoľkých misiách a operáciách SBOP. Nový Zéland prispel v októbri a novembri k operácii EUVNAVFOR Atalanta námorným hliadkovacím a prieskumným lietadlom.

V apríli komisár Andris Piebalgs navštívil Tichomorie spolu s ministrom zahraničných vecí McCullym. Prvotným cieľom bolo zhodnotiť pokrok pri vykonávaní spoločných projektov v rámci energetického partnerstva medzi EÚ a Novým Zélandom v Tichomorí, ktoré sa začalo na tichomorskom samite o energetike, ktorý spoločne usporiadali v marci 2013 v Aucklande.

5.5.3. Fidži

Návrat Fidži k demokracii bol 17. septembra konsolidovaný prvými parlamentnými voľbami po vojenskom prevrate v roku 2006. Voľby boli technicky dobre pripravené a poskytli voličom skutočnú možnosť výberu. EÚ podporila volebný proces technickou pomocou a v rámci širšieho medzinárodného monitorovacieho úsilia vyslala misiu expertov na voľby na posúdenie volieb.

EÚ vyslala aj overovaciu misiu s cieľom posúdiť situáciu súvisiacu s požiadavkami článku 96 Dohody z Cotonou. Po týchto misiách EÚ v novembri súhlasila s ukončením tzv. „primeraných opatrení“ (sankcií) podľa článku 96 Dohody z Cotonou a článku 37 nástroja financovania rozvojovej spolupráce, a s obnovením rozvojovej spolupráce s Fidži v plnej miere. Podrobné monitorovanie a podpora v oblasti ľudských práv sa zabezpečí okrem iného prostredníctvom obnoveného politického dialógu a plánovania finančnej pomoci EÚ.

5.5.4. Šalamúnove ostrovy

Parlamentné voľby sa konali 19. novembra a po nich 9. decembra poslanci nového parlamentu bezpečnou väčšinou zvolili za nového predsedu vlády Manasseha Sogavareho. Voľby v roku 2014 prebehli pokojne s relatívne málo závažnými bezpečnostnými incidentami. Tieto voľby predstavujú dôležitý míľnik potvrdzujúci návrat k stabilite a pokrok dosiahnutý v oblasti demokratizácie, dobrej správy vecí verejných a ľudských práv od nasadenia regionálnej pomocnej misie na Šalamúnových ostrovoch (RAMSI) v roku 2003. EÚ poskytla podporu pri aktualizácii zoznamu voličov. EÚ taktiež financovala činnosti zamerané na zvýšenie informovanosti verejnosti o voľbách vo všeobecnosti, a najmä na zvýšenie účasti žien, ako aj technickú pomoc pre vypracovanie vykonávacieho nariadenia k zákonu o integrite politických strán.

5.5.5. Regionálne otázky

EÚ pokračovala v posilňovaní svojho dialógu a partnerstva s tichomorskými ostrovnými krajinami a ich regionálnymi organizáciami. VP/PK sa v júli zúčastnila na 45. zasadnutí Fóra tichomorských ostrovov (PIF) v Korore na Palau a komisár Andris Piebalgs v septembri zastupoval EÚ na tretej konferencii Organizácie Spojených národov o malých ostrovných rozvojových štátoch, ktorá sa konala v Apii (Samoa). Pri tejto príležitosti, 21 malých ostrovných rozvojových štátov (10 tichomorských, 10 karibských a Kapverdy) podpísalo národné indikatívne programy na obdobie rokov 2014 – 2020 (v objeme približne 340 miliónov EUR) v rámci Dohody z Cotonou. Papua-Nová Guinea predbežne vykonáva dohodu o hospodárskom partnerstve (DHP) medzi EÚ a tichomorskými štátmi od 20. decembra 2009 a Fidži ju predbežne vykonáva od 28. júla 2014.

6. Afrika

6.1. Africká únia

Vďaka čoraz väčšiemu prehĺbeniu spolupráce s Africkou úniou (AÚ), OSN a s inými regionálnymi organizáciami sa začali stabilizovať viaceré konflikty, pričom ovocie začína prinášať neustále zdôrazňovanie významu budovania stabilných inštitúcií schopných upevniť demokraciu, ľudské práva a právny štát.

Na 4. samite EÚ – Afrika, ktorý sa konal v Bruseli v apríli 2014, vedúci predstavitelia opätovne potvrdili trvalú podporu EÚ pre africkú mierovú a bezpečnostnú štruktúru prostredníctvom mierového nástroja pre Afriku (APF) a potenciál na poskytnutie ďalšieho zariadenia, ako aj odbornej prípravy a mentorstva. EÚ oznámila začatie operácie EUFOR RCA. Zasadnutie o námornej bezpečnosti, ktoré usporiadala VP/PK, a pripomienky v pléne zdôraznili cenné skúsenosti získané z operácie Atalanta, a veľký záujem krajín západnej Afriky o novú stratégiu EÚ pre Guinejský záliv. Prítomnosť generálneho tajomníka OSN Pan Ki-Muna bola jasným signálom o rozsahu spolupráce medzi EÚ, AÚ a OSN. Dvojstranné stretnutia tiež zohrali kľúčovú úlohu pri posilňovaní vzťahov medzi oboma kontinentmi.

Celkovo sa na samite podarilo vytvoriť pozitívny impulz pre vzťahy medzi EÚ a Afrikou a zabezpečiť pevný základ pre budúci dialóg a spoluprácu. Samit vydal spoločné vyhlásenie potvrdzujúce záväzok voči cieľom stanoveným v spoločnej stratégii Afriky a EÚ, ktorá bola prijatá v roku 2007. Spoločné kľúčové priority a oblasti spoločnej činnosti sa ďalej špecifikovali v pláne na obdobie 2014 – 2017. EÚ je aj naďalej vnímaná ako najdôležitejší obchodný partner Afriky vo všetkých dôležitých oblastiach vrátane oblasti mieru a bezpečnosti.

Mierová a bezpečnostná rada Africkej únie a Politický a bezpečnostný výbor EÚ (PBV) sa 15. mája 2014 v Bruseli stretli po siedmykrát.²⁵

²⁵ Zasadnutie poskytlo príležitosť na otvorenú a štruktúrovanú diskusiu o i) krízových situáciách a hrozbách pre mier a stabilitu od Sahelu až po Africký roh, vrátane konfliktov v Južnom Sudáne, Mali/regiónu Sahel a v Stredoafrickej republike, ako aj o prierezových otázkach nešírenia ručných a ľahkých zbraní, terorizmu, hraniciach a vyst'ahovalectve; ii) posilnení budovania kapacít Afriky v oblasti mieru a bezpečnosti; iii) posilnení spolupráce medzi oboma Mierovou a bezpečnostnou radou AÚ a PBV. Okrem toho boli tieto dva orgány stručne informované o mierovej a bezpečnostnej situácii v Európe (Ukrajina).

V roku 2014 Komisia tiež prijala akčný program v rámci mierového nástroja pre Afriku na obdobie 2014 – 2016 s rozpočtom vo výške 750 miliónov EUR, z toho 325 miliónov EUR pochádza z preklenovacieho nástroja ERF, predovšetkým na podporu prebiehajúcich operácií na podporu mieru v roku 2014. Celkové smerovania akčného programu na obdobie rokov 2014 – 2016 sú vo všeobecnosti v súlade s predchádzajúcimi akčnými programami v rámci mierového nástroja pre Afriku. Priamymi príjemcami zostávajú Africká únia (AÚ) a regionálne hospodárske spoločenstvá/regionálne mechanizmy s takmer 90 % finančných prostriedkov na podporu mierových operácií pod africkým vedením, pričom zvyšok ide na podporu sfunkčnenia africkej mierovej a bezpečnostnej štruktúry (APSA) a na činnosti s rýchlym vplyvom zamerané na predchádzanie konfliktom a krízové riadenie.²⁶

EÚ prostredníctvom APF pokračovala v podpore misií pod vedením AÚ v roku 2014:

- AMISOM v Somálsku: od začiatku misie v roku 2007 dosahuje celkový záväzok v rámci APF na túto misiu takmer 771,1 miliónov EUR, čím sa z EÚ stáva jeden z najväčších darcov pre AMISOM.
- MISCA v Stredoafrickej republike: EÚ poskytla počiatočné financovanie vo výške 50 miliónov EUR a zaviazala sa poskytnúť ďalších 75 miliónov EUR. Viacrozmerná operácia OSN na udržiavanie mieru v Stredoafrickej republike – MINUSCA – prevzala 15. septembra zodpovednosť od afrických síl misie MISCA. Svoj ambiciózny mandát však bude môcť vykonávať až od mája 2015.

²⁶ Akčný program na obdobie rokov 2014 – 2016 zavádza tieto hlavné zmeny: i) zdôraznila sa potreba vypracovania stratégií pre ukončenie operácie a zvýšenie rozdelenia finančného zaťaženia pri dlhodobých mierových operáciách; ii) podpora z APF pre APSA a na budovanie kapacít bude zosúladená s cielenejšou podporou a postupne sa zníži všeobecná podpora na personálne náklady; taktiež sa zjednoduší rozhodovací postup EÚ s cieľom zvýšiť rýchlosť a schopnosť reagovať.

V roku 2014 EÚ tiež podporovala viaceré africké iniciatívy v oblasti mediácie v rámci mechanizmu včasnej reakcie APF, vrátane mechanizmu spoločného overovania Medzinárodnej konferencie o oblasti Veľkých jazier (ICGLR) pri jej misii obnovy a podporovania dôvery medzi Konžskou demokratickou republikou a jej susedmi; procesu mediácie v Južnom Sudáne Medzivládneho úradu pre rozvoj (IGAD) a spoločnej iniciatívy spoločného trhu pre východnú a južnú Afriku/Východoafrické spoločenstvo (COMESA/EAC) s cieľom podporiť pokojné voľby v Burundi.

6.2. Západná Afrika

Po 10 rokoch spoločnej práce sa 30. júna 2014 ukončili rokovania o dohode o hospodárskom partnerstve (DHP) medzi EÚ a západnou Afrikou. Dohoda sa týka obchodu s tovarom, na základe novo prijatého spoločného vonkajšieho colného sadzobníka ECOWAS, a rozvojovej spolupráce a obsahuje revízne doložky pre kapitoly venované pravidlám v oblasti služieb a obchodu. Hlavy štátov ECOWAS poverili hlavných vyjednávačov zo západnej Afriky, aby prijali všetky nevyhnutné opatrenia na rýchle začatie procesu podpísania a vykonávania DHP. Táto dohoda nahradí dočasné dohody o hospodárskom partnerstve s Pobrežím Slonoviny (podpísaná v roku 2008) a s Ghanou (nepodpísaná), ktoré sa neratifikovali/nevykonávali.

Výročný politický dialóg ministrov EÚ a ECOWAS sa uskutočnil 27. novembra 2014 v Aduji a týkal sa škály spisov spoločného záujmu vrátane vývoja v regióne v oblasti mieru a bezpečnosti, otázok vytvárania regionálnych programov a rokovaní o DHP.

6.2.1. Bezpečnosť a rozvoj v regióne Sahel

Počas roka 2014 sa naďalej vykonávala stratégia EÚ pre bezpečnosť a rozvoj v regióne Sahel, ktorej preskúmanie v roku 2013 preukázalo konkrétny pokrok a výsledky vo všetkých štyroch hlavných častiach: politika, rozvoj, bezpečnosť a boj proti násilnému extrémizmu. Uznalo sa, že prepojenie bezpečnosti a rozvoja by malo naďalej byť jadrom politík a operácií EÚ v regióne Sahel, a že vykonávanie stratégie by sa malo rozšíriť o Burkinu Faso a Čad. V tejto súvislosti sa pripravuje nový regionálny akčný plán, ktorý bude zahŕňať ďalšie kroky súvisiace s vykonávaním stratégie pre Sahel.

Počas roka sa venovala zvýšená pozornosť medzinárodnej koordinácii a synergii s partnerskými organizáciami, predovšetkým s OSN, Africkou úniou a s ECOWAS. Pozornosť sa venovala bamackej platforme, ktorá bola spustená po spoločnej návšteve na vysokej úrovni zo strany OSN, EÚ, Svetovej banky v regióne v roku 2013 a ktorá zabezpečuje mechanizmus koordinácie medzi darcami a OSN, AÚ a predovšetkým EÚ. Dôraz sa tiež kladie na postup z Nouakchott²⁷, ktorý sa javí ako sľubný, pokiaľ ide o angažovanie sa AÚ a Alžírsku v oblasti bezpečnosti, a na skupinu G5, ktorá predstavuje dôležitý krok týchto piatich dotknutých krajín k vlastnému prevzatiu zodpovednosti za ďalšie výzvy²⁸.

²⁷ Postup pod vedením Africkej únie, ktorý sa začal v marci 2013: medzi stanovené ciele patrí posilnenie spolupráce v oblasti bezpečnosti a sfunkčnenie africkej mierovej a bezpečnostnej štruktúry v sahelsko-saharskej oblasti. V rámci postupu z Nouakchott sa mali vedúci spravodajských a bezpečnostných služieb 13 sahelsko-saharských krajín pravidelne stretávať každé dva mesiace pod záštitou Africkej únie, pričom ich ministri zahraničných vecí by sa pravidelne stretávali každé tri mesiace.

²⁸ Mauritánia, Mali, Niger, Čad a Burkina Faso.

6.2.2. Mauritánia

EÚ vyslala na prezidentské voľby v júni 2014 misiu expertov na voľby. Tá dospela k záveru, že priebeh volieb sa uskutočnil za priateľných podmienok. Vydala niekoľko odporúčaní na zlepšenie tohto procesu v budúcich voľbách.

Druhý mandát prezidenta Muhammada wulda Abdalazíza začal povzbudivými náznakmi v oblasti politickej stability a kontinuity pri vykonávaní kľúčových politík. Upevňovanie stability a pokračovanie rastu však ohrozuje riziko násilnej islamskej radikalizácie, prehĺbovanie sociálneho a etnického rozdeľovania a nestabilná situácia v regióne. EÚ bude v rámci pravidelného politického dialógu s Mauritániou podrobne sledovať sociálne, etnické a náboženské napätie, ktoré v druhej polovici roka stúpalo.

Mauritánia prevzala predsedníctvo Africkej únie, ako aj spolupredsedníctvo dialógu 5+5 a predsedníctvo Rady ministrov Ligy arabských štátov v januári 2014. Krajina sa preto aktívne angažuje v regionálnych záležitostiach.²⁹

V rámci vzťahov medzi EÚ a Mauritániou došlo k dvom stretnutiam podľa článku 8 politického dialógu (v máji a decembri 2014), návšteve OZEÚ pre región Sahel v januári a decembri a k návšteve komisára Andrisa Piebalgsa vo februári; k podpísaniu indikatívneho národného programu na obdobie rokov 2014 – 2020 v júni a k začatiu rokovaní v máji o predĺžení platnosti protokolu o rybolove.

²⁹ Prezident Azíz spoločne s EÚ predsedal štvrtému samitu EÚ – Afrika, ktorý sa konal v Bruseli v apríli 2014. Na dôkaz svojej angažovanosti v Afrike Mauritánia oznámila svoju účasť na misii MINUSCA, pričom poskytne približne 900 vojakov na nasadenie v roku 2015. Ako angažovaný partner v regióne Sahel, začala Mauritánia vo februári 2014, spolu s Nigerom, Mali, Burkina Faso a Čadom iniciatívu G5 pre región Sahel, ktorej cieľom je stanoviť primerané reakcie na konkrétne výzvy v regióne Sahel, pričom úzko prepojí otázky bezpečnosti a rozvoja, podobne ako stratégia EÚ pre Sahel.

6.2.3. Mali

Od začiatku politickej a bezpečnostnej krízy v Mali – povstanie na severe v januári 2012 a štátny prevrat v marci – EÚ neustále podporovala územnú celistvosť Mali, návrat k ústavnému poriadku a politické vyriešenie krízy prostredníctvom dialógu. EÚ v rámci komplexnej reakcie na malijskú krízu zmobilizovala všetky nástroje, ktoré mala k dispozícii.

Po uskutočnení transparentných prezidentských a parlamentných volieb v roku 2013, ktoré sledovali pozorovatelia EÚ a iní medzinárodní partneri, EÚ významne podporila proces transformácie vedúci k obnoveniu normálneho ústavného stavu, mieru a poriadku. Na konferencii darcov na vysokej úrovni pre Mali, ktorá sa konala 15. mája 2013 v Bruseli, sa darcovia zaviazali poskytnúť viac ako 3,25 miliardy EUR. EÚ samotná sa zaviazala poskytnúť 1,28 miliardy EUR vrátane rozpočtovej pomoci. Na poslednom nadväzujúcom zasadnutí, ktoré sa konalo v septembri 2014, sa konštatovalo, že doteraz sa vyplatila/vyčlenila polovica tejto sumy. Komisia tiež poskytla humanitárnu pomoc v značnom rozsahu.

Pokiaľ ide o bezpečnosť, EÚ poskytla (jednotlivo i spoločne) kritickú podporu v boji voči teroristickým skupinám, a to najmä od januára 2013. Začala vojenskú výcvikovú misiu (EUTM Mali) s cieľom pomôcť armáde Mali pri reštrukturalizácii a zlepšovaní jej spôsobilosti. Misia EUTM Mali doteraz uskutočnila výcvik šiestich práporov ozbrojených síl Mali.

V apríli 2014 sa v Mali zriadila nová civilná misia SBOP – EUCAP Sahel Mali. Vedúci misie a základný tím boli nasadení v júli s cieľom pripraviť začatie misie začiatkom roka 2015.³⁰

EÚ sa tiež ako jeden z mediátorov (spolu s OSN, AÚ, ECOWAS a Organizáciou islamskej spolupráce) aktívne zapájala do alžírskych mierových rokovaní o severnom Mali, ktoré sa začali v júli 2014. EÚ je odhodlaná zúčastniť sa na monitorovacom výbore, ktorý bude monitorovať vykonávanie mierovej dohody.

EÚ je plne odhodlaná podporovať rekonštrukciu a obnovu Mali po návrate krajiny k ústavnému poriadku.³¹

6.2.4. Niger

Nedávna relatívna vnútorná stabilita bola narušená po výmene vlády v auguste 2013, ktorá priniesla zmeny v politických alianciách. Politické napätie rástlo počas roku 2014 spolu s pouličnými demonstráciami, príležitostnými násilnými konfliktami a patovou situáciou v národnom zhromaždení. Pravidelne prebieha politický dialóg o širokej škále vnútroštátnych a regionálnych otázok.

³⁰ Misia bude poskytovať odbornú prípravu a poradenstvo jednotkám vnútornej bezpečnosti (miestnej polícii, národnej polícii a národnej garde), s osobitným zameraním na riadenie ľudských zdrojov a spôsobilosti. Hlavným cieľom misie je pomôcť obnoviť inštitucionálne prepojenie medzi bezpečnostnými silami a politickými orgánmi Mali, a to zavedením transparentného, profesionálneho a na služby orientovaného systému riadenia v rámci ozbrojených síl. Počiatočný mandát misie trvá dva roky. Misia sa nachádza v Bamaku a využíva 80 medzinárodných expertov.

³¹

V roku 2014 bol Niger obeťou rôznych teroristických útokov, ktoré si vyžiadali niekoľko obetí.

Vplyv násilia skupiny Boko Haram, ktorý presahuje z Nigérie do Nigeru, vyvoláva vážne bezpečnostné a humanitárne obavy nigerských úradov. Niger sa v dôsledku toho aktívne zapája do medzinárodného úsilia o zlepšenie bezpečnosti v Nigérii.

Vzťahy medzi EÚ a Nigerom sa v roku 2014 vyznačovali podpísaním indikatívneho národného programu na obdobie rokov 2014 – 2020 v júni a návštevami predsedu Hermana Van Rompuya (február 2014) a osobitného zástupcu pre región Sahel Michela Dominiqua Reveyranda-de Menthona v Niamey (5. – 6. novembra 2014).

V júli 2014 misia EUCAP Sahel Niger ukončila svoj prvý mandát. Rada sa rozhodla tento mandát upraviť a predĺžiť do júla 2016. V druhej polovici roka misia a ďalšie nástroje EÚ vykonali viacero spoločných činností a zintenzívnili svoju činnosť mimo hlavného mesta Niamey s osobitným zameraním na zvýšenie zodpovednosti Nigeru za riešenie situácie a na udržateľnosť úspechov misie.

6.2.5. Burkina Faso

Po 27 rokoch pri moci bol prezident Blaise Compaoré nútený odstúpiť a opustiť krajinu v októbri, vzhľadom na rozsiahle protesty a sociálne nepokoje v dôsledku jeho kroku, ktorým chcel zmeniť ústavu a opäťovne kandidovať v prezidentských voľbách v roku 2015. Po nepokojoch a dvoch týždňoch vojenského režimu sa všetky zainteresované strany (vrátane politických strán a občianskej spoločnosti) dohodli na charte o prechodnom období a vymenovali civilnú osobu Michela Kafanda za dočasného prezidenta. EÚ vyjadrila podporu mierovému prechodu k demokracii a úsiliu medzinárodného spoločenstva, najmä misie AÚ/ECOWAS/OSN, zameranému na uľahčenie procesu prechodu.

Rada pre zahraničné veci sa 17. marca rozhodla rozšíriť stratégiu EÚ pre Sahel aj na Burkina Faso. Následne sa v máji vyslala spoločná misia ESVČ, DEVCO a OZEÚ pre región Sahel, ktorá mala orgánom Burkina Faso tlmočiť dôsledky ich začlenenia do stratégie pre región Sahel a zhromaždiť informácie o možných činnostiach v rámci piliera rozvoja a bezpečnosti stratégie pre región Sahel.

EÚ je členom kontaktnej skupiny ECOWAS pre Burkina Faso a pomôže krajine počas prechodného obdobia s prípravou inkluzívnych a transparentných demokratických volieb, ktoré sa uskutočnia najneskôr v novembri 2015.

6.2.6. Senegal

Vynikajúce a dynamické vzťahy medzi Senegalom a EÚ sú založené na politickom dialógu a obchodnej a rozvojovej spolupráci. Senegal je dôležitým partnerom EÚ vo viacerých regionálnych a medzinárodných prípadoch.

Politický dialóg pokračoval na pravidelnom základe, pričom sa v roku 2014 konali dve zasadnutia, konkrétne v júni a v decembri. Témy, o ktorých sa rokovalo, zahŕňali najmä domáce politiky, zahraničnú politiku Senegalu, bezpečnostnú situáciu v regióne, ako aj hlavné hospodárske výzvy, ktorým Senegal čelí. Ľudské práva boli predmetom diskusie v rámci osobitného dialógu s ministrom spravodlivosti Sidikim Kabaom v novembri. Prostredníctvom politického dialógu a spolupráce EÚ so Senegalom sa EÚ a jej členské štáty sústreďovali na priority, akými sú práva žien a detí, boj proti beztrestnosti, reforma justície a nediskriminácia na základe sexuálnej orientácie.

EÚ podporuje normalizáciu situácie v Casamance, kde konflikt nízkej intenzity prebieha už viac ako 30 rokov. Medzi rôznymi frakciami separatistického Hnutia demokratických síl Casamance (Mouvement des Forces démocratiques de Casamance – MFDC) a vládou Senegalu prebiehajú mierové rozhovory. Z prostriedkov z nástroja na podporu stability a mieru sa financuje podpora pre tento proces a pre obeť konfliktu. Rokovania so severným frontom viedli k tomu, že vodca MFDC Salif Sadio, vyhlásil 1. mája 2014 jednostranné prímerie.

Nelegálna migrácia cez senegalské pobrežie sa zdá byť pod kontrolou vďaka intenzívnejšiemu systému dozoru nad morskými hranicami, s podporou agentúry Frontex a prostredníctvom bilaterálnej spolupráce so Španielskom.

Stretnutia a návštevy na vysokej úrovni sa konali počas celého roka, napr. komisár Andris Piebalgs navštívil Senegal vo februári, prezident Macky Sall sa zúčastnil na samite EÚ – Afrika v apríli, kde sa stretol s predsedom Komisie Josém Manuelom Barrosum a komisárkou Kristalinou Georgievovou. Okrem toho sa minister hospodárstva a financií Amadou Ba v októbri stretol s komisárom Piebalgsom a komisár Neven Mimica sa stretol s predsedom vlády Mohamedom Abdalláhom Bounom Dionnem v novembri. Senegal 28. – 29. novembra zorganizoval samit Medzinárodnej organizácie frankofónie (MOF), kde došlo k bilaterálnym stretnutiam komisára Mimicu s prezidentom Sallom a s ďalšími hlavami africkými štátov.

6.2.7. Gambia

V roku 2014 čelila Gambia hospodárskemu tlaku dvoch externých šokov: pokles v oblasti cestovného ruchu z dôvodu vypuknutia eboly v západnej Afrike a regionálne suchá. Hlavný zdroj znepokojenia EÚ naďalej predstavuje stav demokracie, dodržiavanie zásad právneho štátu a situácia v oblasti ľudských práv. Vo februári vydal hovorca VP/PK vyhlásenie po tom, čo prezident Gambie Yahya Jammeh predniesol nenávisťný prejav voči LGBTI osobám pri príležitosti národného dňa. V reakcii na to, že prezident podpísal zákon trestajúci „homosexualitu s priťažujúcimi okolnosťami“, EÚ vydala v novembri miestne vyhlásenie.

Situácia v oblasti ľudských práv v Gambii pritiahla medzinárodnú pozornosť v októbri, keď bola Gambia predmetom druhého všeobecného pravidelného preskúmania (UPR). EÚ prispela k príprave a spolu s inými aktérmi financovala verejný skrining zasadnutia UPR.³²

³² Návrh správy pracovnej skupiny pre UPR poukázal na niekoľko závažných nedostatkov v oblasti občianskych a politických práv, najmä pokiaľ ide o slobodu prejavu a zhromažďovania. Členské štáty OSN uznali zlepšenia v oblasti vzdelávania a rozvoja centier zdravotnej starostlivosti v krajine, obavy však naďalej pretrvávajú, pokiaľ ide o trest smrti, mimosúdne zatýkanie a zadržiavanie na dlhšiu než zákonom stanovenú dobu, zákonný vek na uzavretie manželstva, slobodu tlače, práva LGBTI osôb atď. Okrem toho EÚ a jej členské štáty zastúpené v Banjule pozorne sledovali návštevu dvoch osobitných spravodajcov OSN pre mimosúdne popravy, popravy bez riadneho konania a svojvoľné popravy a mučenie a iné kruté, neľudské a ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie, ktorá sa uskutočnila v novembri. Návšteva bola na poslednú chvíľu v auguste zrušená a následne naplánovaná na iný termín. Osobitným spravodajcom bol zamietnutý prístup do krídla so zvýšenou ostrahou a do väzenia s odsúdenými na trest smrti v hlavnom väzení a v dôsledku tohto porušenia dohodnutých podmienok zo strany Gambie sa rozhodli nepokračovať v ich plánovaných návštevách iných detenčných centier.

Politický dialóg podľa článku 8 Dohody z Cotonou sa uskutočnil v apríli a viedol k tomu, že gambijské orgány súhlasili so záväzkami v oblasti ľudských práv. Zdá sa, že následné kontakty potvrdili konštruktívny duch tohto zasadnutia. V roku 2014 sa však neuskutočnil žiadny ďalší dialóg podľa článku 8. V novembri vláda Gambie oznámila EÚ, že zamýšľa ukončiť politický dialóg podľa článku 8. Okrem toho v príhovore z 29. novembra, ktorý vysielala celoštátna televízia, minister zahraničných vecí dal do priamej súvislosti miestne vyhlásenie EÚ, v ktorom EÚ kritizuje prijatie zákona o „homosexualite s prirážajúcimi okolnosťami“, s pozastavením politického dialógu zo strany vlády.

6.2.8. Guinea-Bissau

Po dvojročnom prechodnom období, ktoré nasledovalo po prevrate v apríli 2012, sa parlamentné a prezidentské voľby uskutočnili pokojným spôsobom v apríli a máji 2014 a volebná pozorovateľská misia EÚ, ktorú viedol poslanec Európskeho parlamentu Krzysztof Lisek, ich vyhodnotila ako slobodné a dôveryhodné.

S cieľom podporiť nové orgány pri obnove právneho štátu a umožniť im čeliť významným politickým a sociálno-ekonomickým výzvam sa EÚ rozhodla pozastaviť uplatňovanie opatrení podľa článku 96 Dohody z Cotonou.³³

Reštriktívne opatrenia EÚ voči 21 vojenským veliteľom, ktorí sa zúčastnili na prevrate z apríla 2012, zostávajú v platnosti tak, ako sa uvádza v rozhodnutí Rady 2012/285/SZBP.

EÚ úzko spolupracuje s hlavnými medzinárodnými partnermi (OSN, ECOWAS, AÚ, Spoločenstvo portugalsky hovoriacich krajín – CPLP) pri koordinovanej a doplňujúcej podpore úsilia novozvolených orgánov Guiney-Bissau o posilnenie politických inštitúcií, reformu sektora bezpečnosti, posilnenie právneho štátu, boj proti korupcii a nezákonnému obchodovaniu a o podporu trvalo udržateľného rozvoja.

³³ V tejto súvislosti sa v rozhodnutí Rady 2014/467/EÚ zo 14. júla predlžuje platnosť rozhodnutia Rady 2011/492/EÚ, ale pozastavuje sa uplatňovanie jeho opatrení, čo EÚ umožní, aby orgánom poskytla urýchlenú podporu a začala plánovať programy v rámci 11. ERF.

6.2.9. Guinea

Obdobie normalizácie vzťahov medzi Guineou a EÚ sa začalo na konci roku 2013 a v roku 2014 pokračovalo zrušením zbrojného embarga, o ktorom rozhodla Rada EÚ v apríli 2014. Národný indikatívny program v rámci 11. ERF (2015 – 2020) bol podpísaný 6. decembra 2014, pričom sa v ňom vyčlenilo 244 miliónov EUR na spoluprácu v štyroch oblastiach: upevňovanie právneho štátu, mestská hygiena, zdravotníctvo a doprava (v poslednej oblasti pôjde o stratégiu pre ukončenie operácie).

Napriek tomu, sankcie voči piatim osobám považovaným za zodpovedné za masaker zo septembra 2009 boli v roku 2014 predĺžené o jeden rok, vzhľadom na nedostatočný pokrok prebiehajúcich súdnych konaní. Boj proti beztrestnosti zostáva pre EÚ prioritou.

Miestne voľby boli plánované na koniec roka 2014, ale vzhľadom na vplyv vypuknutia epidémie eboly sa neuskutočnili.

Epidémia eboly výrazne zasiahla Gambiu od marca 2014 a postupne prešla z núdzového stavu v zdravotnej oblasti do hospodárskej a sociálnej krízy s potenciálne širšími politickými a regionálnymi dôsledkami. Nedostatočná koordinácia a narastajúci odpor obyvateľstva voči opatreniam proti ebole situáciu mimoriadne komplikujú. K veľmi závažnému incidentu došlo v septembri v dedine Womey, kde došlo k zabitiu tímu poskytujúcemu osvetu o ebole. Delegácia EÚ vydala miestne vyhlásenie.

EÚ sa výrazne angažuje v boji proti ebole v Guinei.

6.2.10. Sierra Leone

Roku 2014 dominovalo vypuknutie eboly a jej závažné politické, bezpečnostné a hospodárske dôsledky pre krajinu i región.

Koordinátor EÚ pre ebolu komisár Christos Stylianides a komisár Vytenis Andriukaitis navštívili v novembri Freetown, aby osobne posúdili situáciu a analyzovali potreby a nedostatky s cieľom lepšie prispôsobiť reakciu EÚ.

Spolu so všetkými členskými štátmi a všetkými nástrojmi prisľúbila EÚ v priebehu roku 2014 približne 1,1 miliardy EUR na boj proti ebole v západnej Afrike.

Hoci vzhľadom na prepuknutie epidémie eboly nebolo možné konzultovať v tejto otázke provincie, práca na ústavnom preskúmaní, ktoré sa začalo v roku 2013, pokračovala s cieľom zlepšiť demokratickú a inkluzívnu správu vecí verejných a zosúladiť ústavu s medzinárodnými záväzkami krajiny v oblasti ľudských práv.

6.2.11. Libéria

V roku 2014 zasiahla Libériu epidémia eboly, ktorá vypukla v marci. Ebola mala silný dopad na celú spoločnosť a vážne politické, bezpečnostné a hospodárske dôsledky pre krajinu i región. Všetky činnosti vlády museli sústrediť úsilie na reakciu na túto krízu.

EÚ poskytla spolu s WHO a s ostatnými partnermi vláde významnú podporu v boji proti tejto kríze. Koordinátor EÚ pre ebolu komisár Christos Stylianides a komisár Vytenis Andriukaitis navštívili v novembri Monroviu, aby osobne posúdili situáciu a analyzovali potreby a nedostatky s cieľom lepšie prispôsobiť reakciu EÚ.

Vzhľadom na krízu spôsobenú ebolou sa čiastočné voľby do senátu, plánované na október, museli odložiť. Návrh vlády uskutočniť voľby 16. decembra bol na základe sťažnosti politických skupín a rozhodnutia súdu odložený. Situácia by mohla mať vplyv na ústavné preskúmanie, ktoré sa plánuje na rok 2015, a možno aj na celú politickú scénu.

Mandát misie OSN v Libérii (UNMIL) sa predĺžil do roku 2015, keďže je misia vnímaná ako užitočná pre stabilitu krajiny vzhľadom na destabilizujúci účinok krízy spôsobenej ebolou.

EÚ a Libéria udržiavajú intenzívnu politickú výmenu, podporovanú rozsiahlym rámcom pre spoluprácu. Politický dialóg podľa článku 8 Dohody z Cotonou sa uskutočnil vo februári 2014. EÚ vykonala svoju stratégiu v oblasti ľudských práv pre Libériu s hlavným zameraním na zrušenie trestu smrti, práva žien a zapojenie občianskej spoločnosti v oblasti ľudských práv. V marci EÚ zorganizovala seminár o predchádzaní konfliktom pre kľúčových členov medzinárodného spoločenstva, pre organizácie občianskej spoločnosti, expertné skupiny a členov vlády.

6.2.12. Pobrežie Slonoviny

V roku 2014 na Pobreží Slonoviny pokračoval proces politického upokojenia a zmierenia po násilnej volebnej kríze z roku 2010. Ide o krehký proces. Prezidentské voľby naplánované na október 2015 by mohli viesť k politickému napätiu a násiliu. Volebná komisia zaznamenala pri ich príprave pomalý pokrok, najmä pokiaľ ide o aktualizáciu zoznamu voličov. Opozícia (FPI) požiadala o zvýšenie podielu svojho zastúpenia vo volebnej komisii a prezident Alassan Ouattara odpovedal na túto žiadosť pozitívne.

Zlepšila sa bezpečnosť a na základe rozhodnutia Bezpečnostnej rady OSN sa misia OSN (UNOCI) na udržiavanie mieru postupne zredukuje. Uplatňovanie sankčných režimov OSN a EÚ bolo opätovne potvrdené (zbrojné embargo, sankcie voči konkrétnym osobám s výnimkou zrušenia sankcií voči poradcovi bývalého prezidenta Laurenta Gbagba, Alcidovi Djédjéovi). Po zrušení embarga na diamanty boli prijaté konkrétne kroky na zavedenie Kimberlejského procesu.

EÚ naďalej podporuje proces zmierenia a odsudzuje beztrestnosť. Je odhodlaná podporovať transparentný, súťažný a inkluzívny proces, ktorý povedie k prezidentským voľbám v roku 2015. EÚ okrem toho podporuje reformy v sektoroch spravodlivosti a bezpečnosti. Poskytnutie rozpočtovej pomoci v roku 2014 zahŕňalo ukazovatele týkajúce sa obnovy policajných staníc a výkonu nestrannej spravodlivosti.

6.2.13. Togo

Po dosiahnutí dohody medzi vládou a opozíciou pred parlamentnými voľbami v roku 2013 sa v máji 2014 uskutočnil národný dialóg o ústavných reformách vrátane otázky obmedzenia počtu prezidentských mandátov na dva mandáty. Národné zhromaždenie však zamietlo návrh na revíziu ústavy, hoci tento zákon bol predložený vládou, ktorá má podporu veľkej väčšiny poslancov. Napriek tomu, že diskusia o revízii ústavy sa na konci roka 2014 obnovila, toto zamietnutie zvýšilo riziko politického napätia a nestability v období pred prezidentskými voľbami v roku 2015. EÚ aktívne podporovala dialóg a flexibilitu pri dokončení ústavných a inštitucionálnych reforiem, na ktorých sa politické strany Toga dohodli v rozličných dohodách.

6.2.14. Nigéria

Vzhľadom na voľby naplánované na február 2015 politické napätie v roku 2014 stúpalo a začali sa objavovať prípady násilností súvisiacich s voľbami. Po prvýkrát od skončenia vojenskej éry v roku 1999 sa očakávala skutočná súťaž vzhľadom na organizáciu a kapacity opozície. S cieľom prispieť k organizácii dôveryhodných a pokojných volieb a s ohľadom na dohodu o tom, že EÚ bude pozorovať voľby v roku 2015, sa v roku 2014 niekoľko misií týkajúcich sa volieb vydalo do Nigérie, aby popri prebiehajúcom programe na podporu volieb poskytli ďalšiu pomoc pri voľbách .

Prezident Nigérie v januári 2014 nakoniec schválil kriminalizujúci zákon o zákaze sobášov osôb rovnakého pohlavia. Nadalej pretrvávajú obavy týkajúce sa trestu smrti, keďže vojenské súdy odsúdili mnohých vojakov na smrť na základe obvinenia zo vzbury a pokusu o vraždu.

V roku 2014 skupina Boko Haram zintenzívnila svoje teroristickú činnosť a vykonala útoky, ktoré svojou brutalitou a frekventovanosťou nemajú obdoby. Svoju geografickú prítomnosť rozšírila hrozným teroristickým násilím páchaným nielen na severovýchode krajiny, ale aj v iných častiach krajiny a čoraz viac aj v susednom Kamerune. Násilie a porušovanie ľudských práv bolo hlásené aj zo strany nigérijských bezpečnostných služieb, ktoré tvrdo postupovali proti povstaniu. EÚ zaradila Boko Haram v máji na zoznam teroristických skupín v súlade s rozhodnutím sankčného výboru BR OSN a v záveroch Rady pre zahraničné veci z 12. mája vyjadrila svoje obavy z pretrvávajúcich teroristických útokov.

EÚ sa naďalej angažovala vo všetkých týchto otázkach v rámci niekoľkých zasadnutí politického dialógu a v rámci dialógu medzi EÚ a Nigériou na ministerskej úrovni, ktorý sa konal v Abuji 27. novembra 2014. Národné voľby, ľudské práva a povstanie Boko Haram predstavovali tri zásadné bilaterálne témy tohto dialógu, na konci ktorého sa prijalo spoločné komuniké.³⁴

6.3. Východná Afrika

Vyšší úradníci EÚ a Východoafrického spoločenstva (EAC) úspešne uzavreli rokovania o dohode o hospodárskom partnerstve (DHP) a parafovali ju v októbri 2014. Dohoda sa týka prístupu tovaru na trh a obsahuje samostatnú kapitolu o rozvojovej spolupráci, flexibilné pravidlá pôvodu, úplnú inštitucionálnu štruktúru a spoluprácu v širokej škále otázok vrátane poľnohospodárstva, sanitárnych a fytosanitárnych opatrení a uľahčenia obchodu.

Šieste ministerské zasadnutie medzi Medzivládny úradom pre rozvoj (IGAD) a Európskou úniou sa uskutočnilo 1. apríla 2014. Strany diskutovali o situácii v Africkom rohu vrátane Južného Sudánu, Somálska a Eritrey. Diskutovalo sa o vykonávaní regionálnej stratégie IGAD a strategického rámca EÚ pre Africký roh, ako aj o statuse a perspektívach budúcej spolupráce medzi úradom IGAD a EÚ.

³⁴ Nigéria bola trikrát predmetom naliehavej diskusie plenárneho zasadnutia Európskeho parlamentu o ľudských právach (v januári, marci, júli) a zakaždým bolo prijaté uznesenie EP o situácii v oblasti ľudských práv v krajine ((2014/2517(RSP), (2014/2634(RSP) a 2014/2729(RSP)).

6.3.1. Džibutsko

Džibutsko bolo aj naďalej významným partnerom v medzinárodnom boji proti pirátstvu v Africkom rohu a v procese stabilizácie Somálska. Rozhodlo sa posilniť jednotky, ktoré poskytuje misii Africkej únie v Somálsku (AMISOM), a to nasadením druhého práporu na konci roka. V Džibutsku sa nachádza veliteľstvo misie EÚ na budovanie regionálnych námorných kapacít v Africkom rohu (EUCAP NESTOR) a sú tu umiestnené aj lietadlá a lode operácie Atalanta. PBV uložil misii EUCAP Nestor úlohu sústrediť sa na činnosti v Somálsku, ktoré je ohniskom pirátstva, a postupne ukončiť bilaterálne činnosti v Džibutsku, ktoré sprevádzajú prechodné stratégie vrátane možného zapojenia programov EÚ. V roku 2014 boli zahraničné misie a jednotky prítomné v Džibutsku cieľom prvého teroristického útoku spáchaného skupinou aš-Šabáb.

Po mesiacoch rokovaní džibutská vláda a koalícia opozičných strán *Union pour le Salut National* (Zväz pre národnú záchranu) podpísali 30. decembra 2014 rámcovú dohodu o politickom dialógu. Najdôležitejšie reformné opatrenia, ktoré sa v nej predpokladajú, sú zriadenie nezávislej volebnej komisie, prijatie právneho postavenia opozičných strán a revízia zákona o komunikácii.

6.3.2. Eritrea

Sankcie OSN zostali v platnosti aj v roku 2014. Sociálno-ekonomická situácia a situácia v oblasti ľudských práv v krajine bola aj naďalej zložitá. Hovorca VP/PK 18. septembra 2014 vydal stanovisko k situácii politických väzňov v Eritrei. Vyst'ahovalectvo z Eritrey zostáva i naďalej veľkým problémom. V nadväznosti na tragédiu v Lampeduse v novembri 2013, keď stovky utečencov prevažne z Eritrey a zo Somálska zahynuli pri pokuse dosiahnuť európske pobrežie, spustila EÚ v októbri 2014 iniciatívu zameranú na migračné trasy medzi EÚ a Africkým rohom, ktorá sa teraz nazýva chartúmsky proces.³⁵ Eritrea v septembri 2014 taktiež pristúpila k Protokolu o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi. Medzitým vláda Eritrey informovala EÚ o svojom zámere opätovne uplatňovať svoje vyhlásenie č. 82, ktorým sa opäť obmedzuje trvanie vojenskej služby na 18 mesiacov pre nasledujúci nábor – čo je dôležité rozhodnutie, keďže časovo neobmedzená vojenská služba patrí medzi hlavné „hnacie faktory“, ktoré vedú k migrácii. V roku 2014 začali EÚ a Eritrea plánovať programy pre národný indikatívny program v rámci 11. ERF.

³⁵ Eritrea je jednou zo štyroch hlavných krajín chartúmskeho procesu a je jedným z členov riadiaceho výboru, na ktorom sa dohodlo v novembri počas ministerskej konferencie v Ríme. Tento proces sa zameriava na obchodovanie s ľuďmi a prevádzachstvo, ktoré sú pre región najnaliehavejšími výzvami.

6.3.3. Etiópia

Etiópia bola aj naďalej silným partnerom EÚ v oblasti mieru a bezpečnosti v Africkom rohu. V rámci Medzivládneho úradu pre rozvoj viedla Etiópia snahy o mediáciu medzi vládou Južného Sudánu a vodcami povstalcov, hoci s obmedzeným úspechom. Pokiaľ ide o Somálsko, začlenenie etiópskych jednotiek do misie Africkej únie v Somálsku (AMISOM), v rámci tých istých mechanizmov financovania EÚ, prinieslo v tejto oblasti pozitívne výsledky. Medzi EÚ a Etiópiou prebieha častý politický dialóg, a to aj na najvyšších úrovniach: etiópsky predseda vlády Hailemariam Desalegn navštívil Brusel pri príležitosti samitu EÚ – Afrika v apríli a stretol sa s VP/PK, ako aj predsedom Rady Hermanom Van Rompuyom; minister zahraničných vecí Tedros Adhanom sa stretol s VP/PK popri kodanskej konferencii o Somálsku v novembri. Znepokojenie nad obmedzovaním priestoru pre politickú opozíciu, médiá a občiansku spoločnosť však narastalo vzhľadom na zatýkanie členov opozície a novinárov a na obvinenia vznesené na základe vyhlásenia proti terorizmu. EÚ 6. mája a 31. júla vydala dve vyhlásenia k týmto otázkam, ktoré sú znepokojujúce najmä v období pred voľbami v máji 2015.

6.3.4. Somálsko

V roku 2014 bola opätovne otvorená delegácia EÚ v Somálskej federálnej republike a dočasne umiestnená v Nairobi, v Keni. Osobitný vyslanec EÚ pre Somálsko bol opätovne vymenovaný za vedúceho delegácie. EÚ zintenzívnila svoju činnosť a prítomnosť v Somálsku, a to priamejším kontaktom s federálnou vládou Somálska a s miestnymi úradmi.

V roku 2014 EÚ aktívne podporovala proces federalizácie.

Delegácia EÚ v Somálsku, ako aj osobitný zástupca EÚ pre Africký roh, zohrali kľúčovú úlohu v procese koordinácie medzinárodnej reakcie a mediácie sporu medzi prezidentom a predsedom vlády, ktorý pokojne prijal vyslovenie nedôvery zo strany parlamentu v decembri.

V nadväznosti na konferenciu v Bruseli zo septembra 2013 sa v novembri 2014 v Kodani uskutočnilo partnerské fórum na vysokej úrovni. Na stretnutí sa diskutovalo o pokroku a výzvach rok po začatí procesu novej dohody pre Somálsko. Napriek prebiehajúcej vnútornej politickej kríze na úrovni federálnej vlády stretnutie vyslalo signál o pretrvávajúcom odhodlaní podporovať pakt o novej dohode. VP/PK a komisár pre medzinárodnú spoluprácu a rozvoj Neven Mimica sa zúčastnili na tomto podujatí a potvrdili tak aktívnu úlohu, ktorú EÚ v Somálsku zohráva. Rada vo svojich záveroch prijatých v októbri 2014 v rámci príprav na partnerské fórum na vysokej úrovni zdôraznila pretrvávajúcu dôležitosť paktu pre Somálsko a jeho vykonávania pre obnovu Somálska.

V roku 2014 EÚ naďalej poskytovala Somálsku a Africkej únii politickú a bezpečnostnú podporu pre misiu Africkej únie v Somálsku (AMISOM). V rámci výcvikovej misie (EUTM) v Somálsku EÚ aj naďalej podporovala rozvoj somálskych obranných inštitúcií a somálskych národných ozbrojených síl prostredníctvom strategického poradenstva, mentorstva a výcviku. V januári EUTM dokončila presun z Ugandy do Somálska, čo jej umožňuje vykonávať svoje činnosti v Mogadiše. Táto misia od roku 2010 vycvičila a poskytla poradenstvo 5 000 vojakom somálskej národnej armády. V novembri začala v Mogadiše pôsobiť ďalšia misia SBOP – EUCAP NESTOR. To umožní priamejšiu spoluprácu s federálnymi orgánmi. Trvanie týchto dvoch misií, spolu s operáciou EUNAVFOR ATALANTA, ktorá prispieva k boju proti pirátstvu, sa predĺžilo až do konca roka 2016, čím sa zosynchronizovali obdobia ich mandátov

6.3.5. Južný Sudán

Udalosti z 15. decembra 2013 a následného obdobia, ktoré uvrhli Južný Sudán do ozbrojeného konfliktu iba dva a pol roka po získaní nezávislosti, drasticky zmenili vyhliadky tohto najnovšieho štátu na svete. Občianska vojna mala za následok smrť najmenej desiatich tisícov ľudí, vysídlenie dvoch miliónov ľudí a znepokojujúce porušovanie medzinárodného humanitárneho práva a ľudských práv. Prinajmenšom 2,5 milióna osôb čelí nedostatku potravín a táto človekom spôsobená situácia sa stala jednou z najhorších humanitárnych kríz na svete. Okrem utrpenia obyvateľov Južného Sudánu je tu aj riziko, že táto kríza postihne oveľa širšiu oblasť, ktorá je už aj tak ohrozená nestabilitou.

Zatiaľ čo sa Medzivládny úrad pre rozvoj (IGAD) celé mesiace usiloval o inkluzívne a komplexné mierové rozhovory, vláde a opozícii sa nepodarilo v dobrej viere zapojiť sa do tohto procesu či v plnej miere dodržať svoje záväzky. Nedostatočné velenie a riadenie a rozširovanie sa milícií a síl domobrany zvyšujú pravdepodobnosť ďalšieho roztriešťovania bojujúcich síl.

Reakcia EÚ na krízu

EÚ sa spolu s medzinárodným spoločenstvom usiluje predísť tomu, aby sa kríza prehlbovala. Medzi hlavné ciele EÚ patrí zabránenie jej rozšíreniu v rámci regiónu, okamžité ukončenie bojov a urýchlenie mierových rozhovorov.

V priebehu roku 2014 EÚ iniciovala a plnila komplexnú stratégiu na podporu obnovenia mieru v Južnom Sudáne, ktorej súčasťou je: poskytovanie politickej a finančnej podpory pre proces vedený Medzivládny úradom pre rozvoj a pre mechanizmus, ktorým sa monitoruje dodržiavanie zastavenia násilností; uloženie cielených sankcií (zákaz vydávania víz a zmrazenie aktív) voči (dvom) vojenským predstaviteľom, ktorí narušajú mierový proces a dopustili sa porušení ľudských práv; podpora zodpovednosti a zmierenia prostredníctvom Vyšetrovacej komisie Africkej únie a činností Rady OSN pre ľudské práva a transformácia rozvojového portfólia EÚ, prijatie stabilizačného balíka pri súčasnom zintenzívnení humanitárnej pomoci.

Osobitný zástupca EÚ pre Africký roh Alexander Rondos bol naďalej v centre politiky EÚ zameranej na Južný Sudán a pracoval v úzkej koordinácii a súlade s medzinárodnými partnermi.

6.3.6. Keňa

Bezpečnostná situácia v Keni vyvoláva čoraz väčšie znepokojenie vzhľadom na zvyšujúcu sa frekvenciu teroristických útokov, nepretržitú vysokú úroveň násilnej trestnej činnosti a napätie medzi skupinami medzi regiónmi, príslušníkmi etnických či náboženských skupín, spolu s neschopnosťou vlády prijať potrebné reformy v oblasti bezpečnosti. V júni 2014 zahynulo po teroristických útokoch v provincii Lamu najmenej 100 ľudí. Po bezprecedentných útokoch namierených proti kresťanom v oblastiach obývaných moslimami v Mandere v novembri/decembri 2014, prezident Uhuru Kenyatta odvolal a nahradil ministra vnútra a hlavného policajného inšpektora.

Reakcie vlády na neistotu sú často tvrdé a majú negatívny vplyv na ľudské práva.

EÚ sa aktívne zúčastňuje na činnosti darcovských/vládnych skupín zameraných na boj proti násilnému extrémizmu. Napriek vážnym nedostatkom v sektore bezpečnosti a napriek snahe EÚ a iných darcov presadzovať spoluprácu/dialóg v oblasti bezpečnosti s vládou Kene, táto vláda až doteraz v tejto oblasti nepreukázala žiadne vodcovstvo.

Na regionálnej úrovni – na úrovni Kene a Afrického rohu – a v oblasti boja proti terorizmu EÚ podporuje v rámci nástroja na podporu stability a mieru tieto tri programy vo výške 19 miliónov EUR: posilňovanie odolnosti voči násiliu a extrémizmu (2 milióny EUR); boj proti financovaniu terorizmu a boj proti praniu špinavých peňazí (6 miliónov EUR) a projekt zameraný na presadzovanie práva v oblasti boja proti terorizmu v regióne (11 miliónov EUR).

Koordinátor EÚ pre boj proti terorizmu Gilles de Kerchove navštívil Keňu 2. septembra 2014 v kontexte samitu AÚ o boji proti terorizmu, ktorý sa konal v Nairobi.

6.3.7. Madagaskar

Po dôveryhodných voľbách, ktoré sa uskutočnili v poslednom štvrtroku 2013 a ktoré EÚ pozorovala, sa na Madagaskare začiatkom roka 2014 obnovil ústavný poriadok. V apríli 2014 mala krajina nového legitímneho prezidenta, národné zhromaždenie i vládu a EÚ v dôsledku toho 19. mája 2014 rozhodla o zrušení príslušných opatrení prijatých podľa článku 96 Dohody z Cotonou a o úplnom obnovení spolupráce s Madagaskarom.

V oblasti námornej bezpečnosti a pirátstva preukázal Madagaskar záujem o zintenzívnenie spolupráce s EÚ v týchto troch aspektoch: prejavil ochotu uzavrieť dohodu o odovzdávaní podozrivých pirátov zadržaných zo strany EÚ, záujem o výcvik na palube plavidiel EUNAVFOR-u a, napokon, predložil svoju kandidatúru na sídlo regionálneho centra pre syntézu námorných informácií (IFC), pričom je pripravený predložiť tento návrh spolu so Seychelami.

6.3.8. Maurícius

Maurícius aj naďalej zohrával aktívnu úlohu v boji proti pirátstvu v západnej časti Indického oceánu, predovšetkým prostredníctvom Komisie pre Indický oceán (COI), ktorej činnosť sa podporuje z regionálneho programu námornej bezpečnosti Európskej komisie. EÚ podpísala s Mauríciom v roku 2011 dohodu o odovzdávaní osôb podozrivých z pirátstva. Na základe tejto dohody EUNAVFOR po prvýkrát odovzdal Mauríciu 12 Somálčanov podozrivých z pirátstva 25. januára 2013. Súdne konania s nimi sa začali 7. októbra 2013 a maurícijský súd strednej inštancie ich zbavil obvinení v rozsudku, ktorý vyniesol 6. novembra 2014. Okamžite sa podalo odvolanie proti rozsudku.

Zavádza sa rámec medzi EÚ a Mauríciom, ktorý by umožnil spätný presun odsúdených pirátov na účel výkonu trestu v Somálsku. Tento rámec pomôže vybudovať ešte väčšiu dôveru v naše trvajúce partnerstvo a strategický model, v rámci ktorého sa pohyb pirátov sleduje od odovzdania až po ich návrat do vlasti.

6.3.9. Seychely

Seychely sú veľmi aktívnym partnerom EÚ v boji proti pirátstvu. Na základe dohody o odovzdávaní medzi EÚ a Seychelami odovzdali sily EUNAVFOR pirátov seychelským orgánom na súdne konanie a trestné stíhanie.

Misia EÚ EUCAP Nestor pokračovala v poskytovaní pomoci seychelským orgánom na účely posilnenia námornej bezpečnosti a kapacít verejnej správy krajiny, a to v apríli 2014 prostredníctvom konkrétnej technickej pomoci a výcviku na podporu seychelských vzdušných síl. Misia rozvíjala synergie s *protipirátskou jednotkou* COI, ktorej činnosť sa podporuje z regionálneho programu námornej bezpečnosti Európskej komisie. EUCAP Nestor svoju činnosť na Seychelách postupne ukončuje, aby sa mohla viac zamerať na Somálsko.

Seychely navrhujú, že budú hostiteľskou krajinou regionálneho operačného koordinačného centra pre námornú bezpečnosť, ktorého úlohou bude bojovať proti pirátstvu a trestnej činnosti na mori v spolupráci s Madagaskarom, ktorý je pripravený byť hostiteľskou krajinou regionálneho námorného centra pre syntézu informácií.

Seychely tiež 8. – 9. februára 2015 zorganizovali druhé ministerské zasadnutie o námornej bezpečnosti a ochrane v Afrike, ktoré zvolala Komisia Africkej únie. Toto zasadnutie nadviazalo na ministerské zasadnutie o námornej bezpečnosti a pirátstve v Africkom rohu a v Guinejskom zálive, ktoré zvolala EÚ (VP/PK) v Bruseli 1. apríla 2014.

6.3.10. Tanzánia

EÚ a Tanzánia v marci 2014 uskutočnili politický dialóg podľa článku 8 Dohody z Cotonou, v rámci ktorého riešili aj otázku politickej a bezpečnostnej situácie v oblasti Veľkých jazier v Afrike a nasadenie jednotiek Tanzánie v Južnom Sudáne v rámci misie OSN na udržiavanie mieru. Minister zahraničných vecí a medzinárodnej spolupráce Tanzánie Bernard Membe sa zúčastnil na podujatí o námornej bezpečnosti, ktoré VP/PK zorganizovala 1. apríla 2014 v Bruseli, popri ktorom EÚ a Tanzánia podpísali dohodu o podmienkach odovzdávania osôb podozrivých z pirátstva silami EUNAVFOR Tanzánii. V nadväznosti na toto podujatie EÚ spolu s Úradom OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC) preskúmala opatrenia nevyhnutné na podporu justičného systému v Tanzánii s cieľom riešiť ich v rámci regionálneho programu námornej bezpečnosti EÚ. Prezident Jakaya Kikwete sa zúčastnil na samite EÚ – Afrika v apríli 2014 v Bruseli a uskutočnil dvojstranné rokovania s José Manuelom Barrosum, predsedom Európskej komisie, ktoré sa týkali aj regionálnych politických otázok. V novembri ESVČ prijala delegáciu vysokých civilných a vojenských predstaviteľov Východoafrického spoločenstva (EAC). Pri tejto príležitosti sa EÚ podelila s EAC o svoje skúsenosti pri vytváraní spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky, mnohostrannej spolupráce v oblasti obrany. Delegácia EAC tiež navštívila Európsku obrannú agentúru.

Kancelária misie EUCAP NESTOR v Dar es Salaame pokračovala v priebehu roka 2014 vo vykonávaní vysoko oceňovaných činností budovania kapacít v oblasti námornej polície, námorných síl, civilných námorných orgánov a súdnictva, a to aj v Zanzibare. Misia EUCAP Nestor svoju činnosť v Tanzánii postupne ukončuje, aby sa mohla viac zamerať na Somálsko.

6.3.11. Uganda

Uganda naďalej zohrávala v priebehu roka 2014 významnú úlohu vo svojom regióne. Aj naďalej bola hlavným prispievateľom jednotiek do misie Africkej únie v Somálsku (AMISOM), pričom poskytla približne 6 800 vojakov.

Uganda je vzhľadom na svoju úlohu v Somálsku naďalej cieľom skupiny aš-Šabáb.

Uganda tiež naďalej zohrávala vedúcu úlohu v regionálnej jednotke Africkej únie (AURTF), ktorá bola poverená likvidáciou Armády božieho odporu. AURTF velil ugandský dôstojník a počas roku 2014 v AURTF slúžilo približne 1 500 ugandských vojakov. EÚ poskytla finančnú podporu misii AMISOM a AURTF.

Po vypuknutí nepriateľských akcií v Južnom Sudáne v decembri 2013 Uganda nasadila v Južnom Sudáne vojenské jednotky. Vo svojich záveroch zo 17. marca 2014 Rada pre zahraničné veci vyjadruje znepokojenie nad akoukoľvek intervenciou zvonka, ktorá by mohla viesť k zhoršeniu politického a vojenského napätia v Južnom Sudáne. Rada pripomenula záväzok juhosudánskych strán presunúť alebo postupne stiahnuť spojenecké sily, ktoré tieto strany prizvali, a nabáda regionálnych lídrov, aby pokračovali v spolupráci pod záštitou Medzivládneho úradu pre rozvoj (IGAD).

Po tom, čo v decembri 2013 ugandský parlament prijal zákon proti homosexualite, ktorým sa zaviedli nové trestné činy týkajúce sa sexuálnej orientácie, vysoká predstaviteľka 18. februára vydala vyhlásenie, v ktorom vyjadrila hlboké znepokojenie nad blížiacim sa vykonávaním prísnych právnych predpisov kriminalizujúcich homosexualitu a odsúdila diskrimináciu na základe sexuálnej orientácie.³⁶ Po tom, čo zákon odsúhlasil prezident Museveni 24. februára, nadobudol zákon proti homosexualite platnosť. Vysoká predstaviteľka 4. marca vydala vyhlásenie v mene Európskej únie, v ktorom prijatie zákona proti homosexualite odsudzuje. EÚ vyzvala Ugandu, aby zabezpečila rovnosť pred zákonom a nediskrimináciu v súlade so svojimi záväzkami v rámci medzinárodného práva v oblasti ľudských práv.³⁷ EÚ následne viedla s ugandskými orgánmi posilnený politický dialóg podľa článku 8 Dohody z Cotonou s cieľom diskutovať o tomto zákone, ktorý ústavný súd v auguste zrušil.³⁸

³⁶ Európsky parlament prijal 16. januára uznesenie, v ktorom odsudzuje zákony, ktoré kriminalizujú homosexualitu, a vyzvala prezidenta Yoweriho Museveniho, aby tento zákon nepodpísal (2014/2517 (RSP)).

³⁷ Európsky parlament 11. marca prijal uznesenie, v ktorom odsudzuje prijatie zákona a vyzýva na začatie konzultácií s Ugandou podľa článku 96 Dohody z Cotonou (2014/2634 (RSP)).

³⁸ Vláda Ugandy 7. júla vydala vyhlásenie, v ktorom objasnila svoje zámery obsiahnuté v tomto zákone. Vo vyhlásení sa uvádza, že týmto zákonom nebudú ovplyvnené žiadne činnosti jednotlivcov alebo skupín a zdôrazňuje sa, že vláda Ugandy bude naďalej zabezpečovať rovnaké zaobchádzanie so všetkými osobami. Ústavný súd Ugandy 1. augusta zákonz procedurálnych dôvodov zrušil.

6.4. Stredná Afrika

Okrem prebiehajúcich bezpečnostných hrozieb v oblasti Veľkých jazier a Stredoafrickej republiky, čelí stredná Afrika výzvam pri presadzovaní regionálnej integrácie a pri dosahovaní trvalého demokratického a hospodárskeho rozvoja. EÚ sa zaviazala k dlhodobému partnerstvu s týmto regiónom: vládne a regionálne organizácie v strednej Afrike, ktorú tvorí desať krajín, celkovo dostanú v období rokov 2014 až 2020 podporu od EÚ vo výške takmer 3 miliárd EUR. Táto podpora zahŕňa podporu regionálnych organizácií vrátane takých, akými sú Hospodárske spoločenstvo stredoafrických štátov (ECCAS) a Medzinárodná konferencia o oblasti Veľkých jazier (ICGLR), ktoré majú mandát v oblasti mieru a bezpečnosti. EÚ bude tiež zabezpečovať súlad svojich činností v strednej Afrike s iniciatívami, akou je stratégia pre región Sahel a stratégia pre Guinejský záliv, najmä vzhľadom na potrebu riešiť cezhraničné hrozby, akými sú námorné pirátstvo a povstanie Boko Haram. Kamerun ratifikoval dohodu o hospodárskom partnerstve (DHP) medzi EÚ a strednou Afrikou 22. júla 2014 a dohoda sa začala predbežne vykonávať 4. augusta 2014. Rokovania o plnohodnotnej regionálnej DHP sa pozastavili vzhľadom na situáciu v Stredoafrickej republike a očakáva sa, že sa čoskoro obnovia.

6.4.1. Oblasť Veľkých jazier a Konžská demokratická republika (KDR)

Po podpise Rámcovej dohody o mieri, bezpečnosti a spolupráci pre KDR a región vo februári 2013, bola EÚ aj naďalej významnou zainteresovanou stranou v oblasti Veľkých jazier a podporovala vykonávanie národných, regionálnych a medzinárodných záväzkov z rámcovej dohody.

Vysoký koordinátor EÚ pre oblasť Veľkých jazier Koen Vervaeke naďalej zohrával aktívnu úlohu v skupine osobitných vyslancov pre oblasť Veľkých jazier. V rámci národnej a regionálnej tvorby programov 11. ERF venovala EÚ značné zdroje na splnenie ako národných, tak aj regionálnych záväzkov z rámcovej dohody. V marci 2014 komisár pre rozvoj Andris Piebalgs počas návštevy KDR a Rwandy oznámil novú podporu EÚ vo výške 620 miliónov EUR pre KDR a 460 miliónov EUR pre Rwandu na obdobie rokov 2014 – 2020. V júli bola ohlásená suma 432 miliónov EUR na pomoc pre Burundi na rovnaké obdobie. Tieto sumy predstavujú výrazné zvýšenie finančných prostriedkov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

V júli 2014 Rada prijala závery o oblasti Veľkých jazier, v ktorých potvrdila odhodlanie EÚ prispievať k mieru, stabilite a rozvoju tohto regiónu.

Konžská demokratická republika (KDR)

V roku 2014 EÚ pozorne sledovala prípravy miestnych volieb v roku 2015, berúc do úvahy, že v súlade s ústavnými požiadavkami by sa parlamentné a prezidentské voľby mali uskutočniť do konca roka 2016. EÚ vydala niekoľko verejných vyhlásení a demaršov konžským orgánom s cieľom vyjadriť obavy v súvislosti s postihovaním politických oponentov a politických aktivistov v krajine. V nadväznosti na parlamentné a prezidentské voľby z roku 2011 EÚ v júni 2014 vyslala do KDR misiu pod vedením poslankyne EP Mariye Gabrielovej, aby zhodnotila vykonávanie odporúčaní volebnej pozorovateľskej misie z roku 2011.

V októbri 2014 Konferencia predsedov Európskeho parlamentu udelila Sacharovovu cenu Dr. Denisovi Mukwegemu za jeho boj za ochranu práv žien v KDR. Tento 59-ročný gynekológ založil v roku 1998 nemocnicu Panzi v meste Bukavu, kde aj naďalej poskytuje starostlivosť obetiam sexuálneho násillia, ktoré utrpeli vážne zranenia.

EÚ bola i naďalej kľúčovým aktérom v oblasti reformy sektora bezpečnosti v KDR, pričom využívala škálu svojich nástrojov (misie SBOP, nástroj stability a Európsky rozvojový fond). V KDR boli nasadené dve misie SBOP v rámci reformy sektora bezpečnosti: EUSEC RD Congo (zameraná na reformu armády) a EUPOL RD Congo (zameraná na reformu polície). Misia EUPOL RD Congo až do svojho ukončenia 30. septembra 2014 pokračovala v podpore reformy sektora bezpečnosti v oblasti policajnej práce a jej prepojení so systémom súdnictva. Na strategickú úroveň misia naďalej podporovala rozhodovacie procesy v rámci reformy polície vedenej ministerstvom vnútra a bezpečnosti a konžskou štátnou políciou, najmä prostredníctvom prípravy legislatívneho rámca a príslušných vykonávacích dekrétov, pričom pomáhala aj pri vykonávaní policajného akčného plánu.

V koordinácii s miestnym a medzinárodným úsilím prispela EUPOL v KDR k zlepšeniu výkonnosti polície prostredníctvom poskytovania mentorstva, monitorovania a poradenstva. EUPOL v KDR tiež podporovala boj proti beztretnosti v oblasti ľudských práv a sexuálneho násillia a posilnila svoje činnosti aj v oblasti ochrany detí. Pokračuje aj podpora reformy polície, ktorá prebieha v rámci ERF, s pretrvávajúcím dôrazom na verejnú zodpovednosť a kvalitu služieb.

Misia EUSEC vstupuje do obdobia postupného ukončenia činnosti. V septembri 2014 Rada predĺžila mandát misie EUSEC RD Congo do 30. júna 2015. Misia má k dispozícii rozpočet do 30. júna 2015 vo výške 4,6 milióna EUR. Do 30. júna 2016 sa plánuje mikro-misia, ktorá by pokračovala v niektorých hlavných aspektoch reformy armády, so zameraním na prechod k úplnej miestnej zodpovednosti. Zároveň začne EÚ v priebehu roku 2015 podporovať niekoľko oblastí reformy armády v KDR prostredníctvom 11. ERF.

Burundi

Počas roku 2014 EÚ pokračovala v podpore procesu budovania mieru a rozvoja v Burundi. EÚ sa zamerala na podporu Burundi v jeho úsilí o zabezpečenie inkluzívneho volebného procesu a pri vytváraní priaznivého prostredia pre voľby v roku 2015, v ktorom si občania budú môcť uplatňovať základné slobody, a to aj na základe pravidelného politického dialógu.

Vo svojich záveroch z júla 2014 Rada zdôraznila, že voľby v Burundi v roku 2015 predstavujú zásadnú príležitosť na konsolidáciu nedávno dosiahnutého pokroku a príspevok k stabilnejšej budúcnosti.³⁹

EÚ vydala vyhlásenia (dve miestne vyhlásenia v máji a v septembri a dve od hovorca VP/PK v marci a júni). Týkali sa rastúceho politického napätia a obmedzenia politických a občianskych práv; potreby dodržiavať práva zadržovaných osôb, zadržania Pierra Clavera Mbonimpu a potreby nezávislého súdnictva; ako aj pozitívnych krokov uskutočnených v rámci prípravy na voľby, napríklad podpísanie kódexu správania a politický dialóg v rámci plánu realizácie volieb v roku 2015.

EÚ uskutočnila zasadnutia v rámci politického dialógu (podľa článku 8 Dohody z Cotonou) s Burundi, ktoré sa konali 14. marca, 5. júna, 17. októbra a 9. decembra. Počas týchto zasadnutí EÚ pripomenula potrebu zorganizovať slobodné, spravodlivé a transparentné voľby v roku 2015; podporovať otvorenú a inkluzívnu účasť všetkých politických strán a aktérov (ako sa dohodlo v pláne realizácie volieb, ktorý podpísali všetky strany); dodržiavať a podporovať politické a občianske práva, predovšetkým slobodu vyjadrovania a zhromažďovania, zabezpečiť nezávislosť súdneho systému a bojovať proti beztretnosti. Súčasťou politického dialógu bol aj hospodársky a sociálny rozvoj.

³⁹ Európsky parlament prijal 18. septembra 2014 uznesenie o Burundi. V ňom odsudzuje zadržovanie obhajcu ľudských práv Pierra Clavera Mbonimpu. Taktiež vyzval vládu Burundi, aby dodržiavala svoje medzinárodné záväzky v oblasti ľudských práv, a vyjadril obavy týkajúce sa beztretnosti, svojvoľného zatýkania a sociálno-ekonomickej situácie (2014/2833 (RSP)).

EÚ a Burundi tiež pracovali na vzájomných záväzkoch, na ktorých sa dohodli na konferencii s názvom *Conférence des partenaires du développement du Burundi* v roku 2012 v oblastiach týkajúcich sa znižovania chudoby, podpory demokracie a zásad právneho štátu.

Rwanda

Pri príležitosti 20. výročia začiatku genocídy 7. apríla reprezentoval EÚ na spomienkovom obrade v Kigali osobitný zástupca EÚ pre ľudské práva Lambrinidis. Pri tej istej príležitosti VP/PK vydala vyhlásenie v mene EÚ. V marci navštívil Rwandu komisár pre rozvoj Andris Piebalgs.

Vo svojich záveroch z júla 2014 Rada uvítala pokrok, ktorý Rwanda dosiahla v mnohých štrukturálnych reformách, najmä v rámci hospodárskej sféry, a uznala úspechy dosiahnuté v oblasti zmierenia počas 20 rokov od genocídy v roku 1994. EÚ však skonštatovala, že je naďalej znepokojená obmedzeniami voči politickým stranám vrátane zmenšovania politického priestoru, ako aj správami o zmiznutiach a zásahoch proti obhajcom ľudských práv a občianskej spoločnosti. EÚ nabádala Rwandu, aby dôsledne plnila svoj záväzok k demokratizácii, ďalej otvorila politický priestor, poskytla väčší priestor nezávislej občianskej spoločnosti a najmä obhajcom ľudských práv a aby zabezpečila väčšiu slobodu prejavu občianskej spoločnosti a všetkým občanom s cieľom umožniť plnšiu demokratickú účasť.

V decembri EÚ (vedúci delegácie a miestni vedúci misií EÚ) uskutočnili s Rwandou politický dialóg v súlade s článkom 8, s opätovným zameraním na otázky hláseného porušovania ľudských práv a zmenšujúci sa demokratický priestor, ako aj na otázky regionálnej stability.

EÚ a jej členské štáty sa stretli so zástupcami vládnej koalície i opozičných strán v Rwande. Okrem iných otázok monitorovala EÚ problémy, s ktorými sa stretávajú politické strany uchádzajúce sa o registráciu v Rwande. S cieľom dosiahnutia väčšej slobody prejavu a väčšej nezávislosti médií EÚ a jej členské štáty tiež podporili zriadenie samoregulačného orgánu pre médiá – rwandskej komisie pre médiá.

EÚ a jej členské štáty pokračovali v monitorovaní právnych reforiem, ako aj významných súdnych procesov, ako sú proces s Kizitom Mihigom, generálom vo výslužbe Frankom Rusagarom, plukovníkom Tomom Byabagambom a Joelom Mutabazim.

6.4.2. Stredoafrická republika

V priebehu roku 2014 sa EÚ spolu s medzinárodnými partnermi naďalej aktívne usilovala o stabilitu v krajine a o podporu politického prechodu, ktorý podporujú regionálni a medzinárodní partneri, s cieľom zabezpečiť udržateľnú obnovu po kríze. EÚ zorganizovala popri samite EÚ – Afrika 2. apríla mini-samit o Stredoafrickej republike s účasťou na vysokej úrovni vrátane generálneho tajomníka OSN Pan Ki-muna.

Ako súčasť svojej komplexnej reakcie na krízu v Stredoafrickej republike EÚ využila všetky nástroje, ktoré má k dispozícii, vrátane vojenskej misie SBOP. Rada 1. apríla 2014 začala operáciu EUFOR RCA s cieľom pomôcť v Bangui pri medzinárodnom úsilí o vytvorenie bezpečného prostredia a o ochranu obyvateľstva, ktoré je najviac ohrozené. Rada predĺžila mandát tejto prechodnej operácie do 15. marca 2015 s cieľom zabezpečiť hladký prechod na viacrozmernú integrovanú stabilizačnú misiu OSN (MINUSCA), ktorá by mala dosiahnuť plnú operačnú kapacitu do apríla.

EÚ venovala osobitnú pozornosť naliehavej potrebe bojovať proti beztrestnosti a obnoveniu právneho štátu. Vzhľadom na pretrvávajúce napätie medzi komunitami a na celkový rozpad sociálnej štruktúry EÚ podporuje aj iniciatívy – často v spolupráci s dočasnými orgánmi – zamerané na podporu dialógu, zníženie napätia a budovaniu dôvery medzi komunitami. EÚ okrem toho podporuje iniciatívy zamerané na politický dialóg, ktoré môžu prispieť k trvalému riešeniu krízy v Stredoafrickej republike. EÚ 15. júla 2014 taktiež zriadila svoj historicky prvý zverenecký fond s účasťou mnohých darcov na podporu Stredoafrickej republiky, ktorého cieľom je uľahčiť prechod od reakcie na núdzovú situáciu k dlhodobej rozvojovej pomoci. Do konca roka 2014 „*Fonds Bekou*“, ako sa tento zverenecký fond nazýva, získal 50 miliónov EUR od Európskeho rozvojového fondu, Francúzska, Nemecka a Holandska.

Komisár Andris Piebalgs navštívil Stredoafrickú republiku v marci 2014. Komisárka Kristalina Georgievová dvakrát navštívila Stredoafrickú republiku a susedné krajiny (Kamerun, Čad) s cieľom riešiť regionálne dôsledky krízy.

V novembri 2014 Rada taktiež uznala pridanú hodnotu možného pokračovania úlohy EÚ v reforme sektora bezpečnosti na podporu úsilia OSN a popri zabezpečení súhlasu na miestnej úrovni, a prijala koncepciu krízového riadenia pre malú vojenskú poradnú misiu SBOP. Rada tiež 15. decembra 2014 prijala závery o Stredoafrickej republike, v ktorých vyslala jasný signál na podporu súčasnej dočasnej vlády a jej pokroku.

EÚ a jej členské štáty v roku 2014 podstatne zvýšili svoju humanitárnu angažovanosť v Stredoafrickej republike a úzko spolupracovali s OSN a s inými organizáciami s cieľom maximalizovať pomoc poskytovanú v teréne. Komisárka Kristalina Georgievová a zástupkyňa generálneho tajomníka OSN Valerie Amosová zorganizovali v Bruseli 20. januára spoločné ministerské zasadnutie o humanitárnej situácii v Stredoafrickej republike, počas ktorého bolo prisľúbených 366 miliónov EUR na akcie na záchranu životov a na krátkodobú až strednodobú pomoc.

6.5. Južná Afrika

Dňa 16. júna 2014 sa v Bruseli uskutočnilo výročné zasadnutie vyšších úradníkov v rámci politického dialógu medzi EÚ a SADC, na ktorom sa diskutovalo o spolupráci a pláne činnosti vzhľadom na ministerské zasadnutie v rámci politického dialógu v roku 2015. Strany sa dohodli, že budú spolupracovať pri riešení možných výziev v oblasti mieru a bezpečnosti a rozvoja v tomto regióne vrátane volebných procesov, námornej bezpečnosti, migrácie, zmeny klímy, energetiky a regionálnej hospodárskej integrácie.

Európska komisia a skupina Juhoafrického rozvojového spoločenstva (SADC) pre dohodu o hospodárskom partnerstve ukončili 15. júla 2014 rokovania o dohode o hospodárskom partnerstve a hlavní vyjednávači dohodu parafovali. Bol to vítaný úspech najmä preto, že sa podarilo predísť narušeniu obchodu pre Botswanu, Namíbiu a Svazijsko, ktorým sa mal práve skončiť bezcolný a bezkvótový prístup na trh v EÚ. Dohoda upravuje obchod s tovarom a obsahuje podstatnú kapitolu o trvalo udržateľnom rozvoji, revízne doložky týkajúce sa služieb a investícií a komplexnú zložku o zemepisných označeniach.

6.5.1. Angola

Prvý ministerský politický dialóg v rámci Spoločnej cesty vpred EÚ a Angoly sa uskutočnil v Bruseli 17. októbra 2014. Zvolenie Angoly za nestáleho člena Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov (BR OSN) v predvečer zasadnutia ministrov v Bruseli robí z tejto krajiny cenného partnera do diskusie o globálnych otázkach, najmä o mieri a bezpečnosti v regióne. Angola prevzala predsedníctvo Medzinárodnej konferencie o oblasti Veľkých jazier (ICGLR) a podpredsedníctvo Kimberlejského procesu od januára 2014.

EÚ aj naďalej venovala pozornosť pokroku Angoly a podporovala ho v rámci všeobecného pravidelného preskúmania Angoly zo strany OSN za rok 2014. Stredobodom odporúčaní bola sloboda prejavu, sloboda združovania, násilie voči ženám a deťom a posilňovanie justičných inštitúcií. Angola bola vyzvaná, aby zosúlادila svoje vnútroštátne právne predpisy s Rímskym štatútom Medzinárodného trestného súdu (ICC), aby ho mohla ratifikovať.

6.5.2. Namíbia

Uzatvorenie rokovaní o komplexnej dohode o hospodárskom partnerstve (DHP) s viacerými krajinami Juhoafrického rozvojového spoločenstva (SADC) v júni 2014 bolo kľúčovým prvkom vzťahov EÚ s Namíbiou. Dohoda prispela k ďalšiemu zlepšeniu už aj tak dobrých vzťahov medzi EÚ a Namíbiou. Doterajší vedúci predstavitelia pri moci sa vo voľbách z 28. novembra 2014 výrazne presadili: Hage Geingob bol zvolený za prezidenta s 87 % hlasov a strana SWAPO vyhrala s 80 % hlasov.

6.5.3. Botswana

Botswana je súčasťou dohody o hospodárskom partnerstve, ktorá sa v júli 2014 uzatvorila s krajinami SADC. Dialóg EÚ s Botswanou je v mnohých ohľadoch vzorom pre partnerstvo medzi EÚ a Afrikou. Vedúce postavenie prezidenta Iana Khamu sa potvrdilo vo voľbách, ktoré sa konali 24. októbra, avšak vládnuca demokratická strana Botswany po prvý raz vyhrala s menej než 50 % hlasov (47,6 %). Opozičná strana *Umbrella for Democratic Change* získala 30 % hlasov.

6.5.4. Zambia

EÚ a Zambia uskutočnili v marci 2014 politický dialóg podľa článku 8 Dohody z Cotonou, na ktorom sa v hojnom počte zúčastnili kľúčoví ministri spravodlivosti a zahraničných vecí a viacerí námestníci ministrov. Pozornosť sa venovala aj citlivým otázkam, ako napríklad problémom súvisiacim s uplatňovaním zákona o mimovládnych organizáciách a verejným kampaniam proti LGBTI osobám. Začiatkom apríla sa prezident Zambie Michael Sata zúčastnil na samite EÚ – Afrika v Bruseli, kde sa na dvojstrannej úrovni stretol s predsedom Barrosom a kde EÚ uznala politickú stabilitu v Zambii a jej záujem o investovanie.⁴⁰

⁴⁰ Po smrti prezidenta Satu v októbri sa v Zambii 20. januára 2015 uskutočnili predčasné voľby. Nový prezident (Edgar Lungu) bude úrad prezidenta zastávať počas zostávajúceho obdobia do tretieho štvrtého roku 2016.

6.5.5. Zimbabwe

Vo februári Rada preskúmala a zmenila rozhodnutie 2011/101/CSFP a pozastavila zostávajúce reštriktívne opatrenia voči Zimbabwe prijaté v rámci SZBP, s výnimkou embarga na vývoz zbraní a dvoch osôb a jedného subjektu. Zároveň predĺžila platnosť rozhodnutia 2012/96/EÚ do 1. novembra 2014, čiže do dátumu skončenia platnosti primeraných opatrení prijatých v rámci Dohody z Cotonou. Vo vyhlásení VP/PK vydanom pri tejto príležitosti sa uvádza, že ide o krok vpred vo vzťahoch medzi EÚ a Zimbabwe, [...] hoci sa zároveň opätovne potvrdzuje nevyhnutnosť pokroku vo viacerých oblastiach. Okrem toho tieto rozhodnutia umožnili dosiahnutie pokroku pri tvorbe programov v rámci 11. ERF.

6.5.6. Juhoafrická republika

Vzhľadom na intenzitu politických a volebných aktivít počas celého roka v Južnej Afrike (všeobecné voľby) aj v EÚ (voľby do Európskeho parlamentu a vymenovanie nových vedúcich predstaviteľov EÚ) sa obe strany dohodli, že svoj siedmy výročný samit odložia.

Napriek tomu sa pokračovalo v intenzívnych diplomatických kontaktoch, ktoré vyvrcholili stretnutím medzi VP/PK a juhoafrickou ministerkou pre medzinárodné vzťahy a spoluprácu Maite Nkoana-Mashabaneovou popri samite EÚ – Afrika v apríli.

V novembri sa v Bruseli taktiež uskutočnil týždeň konzultácií na úrovni vysokých úradníkov. Tento týždeň zahŕňal 6. zasadnutie fóra pre dialóg o politických a bezpečnostných otázkach medzi EÚ a Južnou Afrikou, v rámci ktorého sa rokovalo o rôznych afrických a medzinárodných otázkach spoločného záujmu. Fóru predchádzalo prvé zasadnutie podvýboru EÚ – Južnej Afriky pre námorné otázky, na ktorom sa prerokovali rôzne možnosti spolupráce a umožnila sa výmena názorov na stratégie námornej bezpečnosti druhej strany.

V novembri sa konalo 14. zasadnutie spoločnej rady pre spoluprácu, ktoré osemnástim formálnym a neformálnym odvetvovým dialógom a zasadnutiam umožnilo podať správu o ich celoročnej činnosti a predložiť ich budúce priority.

Uskutočnil sa aj 2. formálny dialóg o ľudských právach. Toto druhé zasadnutie bolo pre EÚ a Južnú Afriku príležitosťou rokovať o otázkach spoločného záujmu a vzájomných obavách, ako aj o spolupráci na multilaterálnych fórach a o vnútorných záležitostiach. Popri tomto zasadnutí sa uskutočnil aj seminár občianskej spoločnosti zoskupujúci približne dvadsať organizácií z EÚ a Južnej Afriky.

Intenzívne konzultácie o domácich a medzinárodných výzvach a o pokroku dosiahnutom v širokej škále otázok týkajúcich sa politiky, bezpečnosti, obchodu, rozvojovej spolupráci a ľudských práv oživili strategické partnerstvo.

V roku 2014 prebiehal intenzívny dialóg o obchodných a investičných otázkach, o DHP, prekážkach obchodu a o investičnom prostredí v Južnej Afrike.

6.5.7. Svazijsko

Svazijsko je súčasťou DHP s krajinami SADC, o ktorej sa rokovania uzatvorili v júli 2014. Dohoda zabezpečuje bezcolný vývoz cukru do EÚ.

Účasť na politickom dialógu medzi EÚ a Svazijskom preukázala, že na oboch stranách existuje záujem o dôslednejšie a intenzívnejšie angažovanie sa v Svazijsku. Uskutočnila sa otvorená diskusia o citlivých otázkach, ako je volebný proces a politické strany, ľudské práva, boj proti korupcii, trest smrti, právny štát, sloboda médií a sloboda prejavu a rodové otázky.

6.5.8. Lesotho

Lesotho, ktoré je vo všeobecnosti pomerne stabilnou krajinou, prešlo v roku 2014 značnými politickými nepokojmi. Pokus o prevrat z 30. augusta 2014 viedol k vážnej nestabilite politickej a bezpečnostnej situácie, pričom predseda vlády Thomas Thabane dočasne opustil krajinu.

EÚ pozorne sleduje zhoršovanie bezpečnostnej a politickej situácie v Lesothe a zabezpečuje úzke kontakty s kľúčovými aktérmi v tejto krajine a regióne SADC.

EÚ podporuje úsilie sprostredkovateľa z Juhoafrického rozvojového spoločenstva pri riešení krízy a úzko spolupracuje s cieľom určiť, ako čo najlepšie ďalej rozšíriť svoju podporu pre sprostredkovateľa z Juhoafrického rozvojového spoločenstva a pozorovateľskú misiu, najmä v kontexte nových volieb, ktoré sú naplánované na 28. februára 2015.

Komisár pre rozvoj Neven Mimica sa stretol s delegáciou Lesotha na vysokej úrovni 3. novembra 2014 a potvrdil, že EÚ je aj naďalej pripravená podporovať úsilie vlády o zníženie chudoby, umožnenie hospodárskeho rozvoja a podporu dodržiavania demokracie, zásad právneho štátu a ľudských práv.

6.5.9. Mozambik

Všeobecné voľby (parlamentné, prezidentské a provinčné) sa konali 15. októbra tak, ako bolo plánované. EÚ pozorne sledovala celý volebný proces, čím podporila transparentnosť a inkluzívnosť a nabádala na pokojný priebeh volieb.

Vyslala aj volebnú pozorovateľskú misiu EÚ. EÚ 17. októbra vyzdvihla pokojný priebeh, uviedla však niekoľko nedostatkov a incidentov v súlade s predbežným hodnotením volebnej pozorovateľskej misie EÚ.

Voľbám predchádzalo zvýšené politické násilie v niektorých oblastiach krajiny. V tejto súvislosti došlo na základe viacerých kôl rokovaní medzi vládou a hlavnou opozičnou stranou Renamo ku konsenzuálnej zmene volebného zákona a k podpísaniu memoranda o porozumení s cieľom uľahčiť opätovné začlenenie milícií Renamo do sektora bezpečnosti a ďalšie otvorenie politického systému v krajine.

EÚ i medzinárodné spoločenstvo podporili tento dialóg, ukončenie politického násillia a vykonávanie dosiahnutých dohôd boli podporované.

6.5.10. Malawi

EÚ prikladá veľký význam trojdielnym voľbám (prezidentské, parlamentné a miestne), ktoré sa v Malawi uskutočnili v máji. Zintenzívnila podporu volebného procesu a vyslala volebnú pozorovateľskú misiu. V septembri sa európsky komisár pre rozvoj Andris Piebalgs stretol s prezidentom Petrom Mutharikom popri zasadnutí VZ OSN v New Yorku a v októbri sa stretol s ministrom financií Goodallom Edwardom Gondwem na výročnom zasadnutí MMF/Svetovej banky vo Washingtone, kde sa rokovalo o situácii hospodárenia s verejnými financiami. EÚ určila Malawi ako pilotnú krajinu v rámci akčného programu EÚ na podporu demokracie s cieľom zvýšiť súlad medzi nástrojmi EÚ a činnosťami členských štátov EÚ, ako aj prehĺbiť chápanie miestneho kontextu prostredníctvom posilneného partnerstva so všetkými zainteresovanými stranami vrátane vlády a občianskej spoločnosti.

7. Amerika

7.1. Spojené štáty a Kanada

7.1.1. Spojené štáty

Úzke a efektívne vzťahy medzi EÚ a USA pokračovali aj v roku 2014, čo zvýraznil aj samit EÚ – USA, ktorý sa konal 26. marca v Bruseli. Rokovania o Transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve (TTIP) boli politickou prioritou a mali ústredné postavenie vo vzťahu medzi EÚ a USA vzhľadom na ich širší strategický vplyv nad rámec obchodu a investícií.

Vo vzťahoch medzi EÚ a USA sa pozornosť naďalej venovala otázkam súvisiacim s ochranou údajov, konkrétne úsiliu o posilnenie rámca bezpečného prístavu pre tok osobných údajov z EÚ do spoločností v USA, ako aj rokovaniam o zastrešujúcej dohode, ktorá by upravila výmenu osobných údajov v kontexte policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach. Vláda USA uznala potrebu rozšíriť právo na súdnu nápravu pre občanov EÚ v prípadoch, keď došlo k nesprávnemu zaobchádzaniu s ich údajmi, a zaviazala sa presadiť právne predpisy v tomto zmysle.

VP/PK udržiavala efektívne a produktívne partnerstvo s ministrom zahraničných vecí USA Johnom Kerrym, čo umožnilo úzku a intenzívnu spoluprácu v mnohých otázkach zahraničnej a bezpečnostnej politiky. EÚ a USA naďalej úzko spolupracujú na sankciách a diplomatickom tlaku zameranom na to, aby sa Rusko zaviazalo k dodržiavaniu dohody o prímerí z Minsku, ako aj v oblasti reakcie na protiprávnu anexiu Krymu. V otázke pomoci Ukrajine spolupracovali aj s medzinárodnými finančnými inštitúciami. EÚ a USA zintenzívnili úsilie o zvrhnutie ISIL/Dá'iš, pričom jednotlivé členské štáty sa rozhodli zúčastniť sa na globálnej koalícii pod vedením USA, a o riešenie otázky zahraničných bojovníkov. Obaja partneri taktiež vynaložili ďalšie úsilie na stabilizáciu západného Balkánu a na rokovania s Iránom.

2. apríla a 3. decembra sa uskutočnili dve zasadnutia Rady pre energetiku EÚ – USA, ktoré boli do veľkej miery zamerané na riešenie energetickej situácie na Ukrajine a na širšiu otázku energetickej bezpečnosti v Európe, ako aj na koordinačnú činnosť v oblasti zmeny klímy vrátane príprav na konferenciu zmluvných strán UNFCCC v Paríži v decembri 2015.

USA spolupracovali s EÚ na spoločnej bezpečnostnej a obrannej politike, pričom svoj personál vyslali do misie EUSEC RD Congo a EULEX Kosovo a pomáhali aj pri iných operáciách. Hoci USA nereagovali na výzvu, aby prispeli k misii EUAM Ukraine, zaviazali sa posilniť spoluprácu na reforme sektora bezpečnosti na Ukrajine. Sympóziu o SBOP, ktoré sa konalo 6. mája vo Washingtone, bolo príležitosťou na podstatné dvojstranné diskusie o otázkach vzájomného záujmu, najmä pokiaľ ide o podporu udržiavania mieru v Afrike. USA úzko spolupracovali s EÚ počas tohtoročného predsedníctva multilaterálnej kontaktnej skupiny pre pirátstvo pri somálskom pobreží. Vojenský štáb EÚ taktiež pokračoval v rozhovoroch s vojenským velením USA v Európe ohľadom „administratívnych dojednaní“ s cieľom posilniť spoluprácu. EÚ a USA úzko spolupracovali pri poskytovaní pomoci krajinám v západnej Afrike, ktoré postihla ebola.

USA sa pozitívne angažovali v novovytvorenom rámci pravidelných trojstranných stretnutí s Komisiou a dotknutým členským štátom s cieľom dosiahnuť plnú vízovú reciprocitu. Doteraz sa ale nedosiahol zásadný pokrok.

EÚ a USA účinne spolupracovali v oblasti nešírenia zbraní, kontroly zbraní a odzbrojenia. Pokračovali spoločné snahy s cieľom zabezpečiť medzinárodnú podporu pre medzinárodný kódex správania pre činnosti v kozmickom priestore, ako aj prípravy na hodnotiacu konferenciu Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (NPT) v roku 2015.

Spojené štáty boli pre EÚ dôležitým partnerom v rámci Arktickej rady, kde v období 2015 – 2017 zastávajú predsedníctvo.

7.1.2. Kanada

Vzťahy medzi EÚ a Kanadou sa v roku 2014 zlepšili vďaka ukončeniu dvoch rokovaní, a to rokovania o dohode o strategickom partnerstve a o komplexnej hospodárskej a obchodnej dohode (CETA), na summite medzi EÚ a Kanadou v Ottawe, ktorý sa uskutočnil 26. septembra, po prvýkrát od roku 2010. Na samite v roku 2014 sa potvrdil záväzok čo najskôr zabezpečiť bezvízové cestovanie medzi našimi krajinami pre všetkých Kanadčanov a občanov EÚ, a to aj s cieľom, aby v plnom rozsahu využili nové obchodné a ekonomické príležitosti, ktoré sa medzi Kanadou a EÚ vytvárajú. EÚ si v roku 2014 zachovala s Kanadou bohatý program politického dialógu. Kľúčovým sektorom v transatlantických vzťahoch je energetika a spolupráca v oblasti klímy. Výsledkom samitu EÚ a Kanady v roku 2014 bola dohoda obidvoch strán obnoviť svoj dvojstranný dialóg v oblasti energetiky.

EÚ a Kanada 8. mája zorganizovali druhé výročné spoločné sympóziu o bezpečnostnej a obrannej politike (SBOP) v Ottawe.

Kanada pravidelne prispieva k misiám EÚ v rámci SBOPa v súčasnosti sa zúčastňuje na dvoch misiách: policajnej misii EÚ na palestínskych územiach (EUPOL COPPS) a na misii EÚ na podporu právneho štátu (EULEX) v Kosove. Kanada bola vyzvaná, aby tiež prispela k poradnej misii EÚ pre reformu sektora civilnej bezpečnosti na Ukrajine (EUAM Ukraine), vzhľadom na znepokojenie Ottawy zo situácie na Ukrajine. Kanada tiež finančne prispela na výcvikovú misiu EÚ (EUTM) v Mali. Úzka spolupráca prebiehala v otázkach, ako sú sankcie voči Iránu a Sýrii. Kanada sa v roku 2014 zúčastnila aj na volebnej pozorovateľskej misii EÚ v Egypte.

Kanada bola pre EÚ dôležitým partnerom v Arktickej rade, keď v rokoch 2013 – 2015 zastávala jej predsedníctvo.

7.2. Latinská Amerika a Karibská oblasť

7.2.1. Bilaterálne vzťahy medzi regiónmi

V priebehu roku 2014 sa začali prípravy na ďalší samit hláv štátov a predsedov vlád EÚ a Spoločenstva štátov Latinskej Ameriky a Karibiku (CELAC), ktorý sa po prvýkrát konal v Bruseli 10. a 11. júna 2015. Všeobecnou témou tohto samitu bolo „Formovanie spoločnej budúcnosti: úsilie o prosperujúcu, súdržnú a udržateľnú spoločnosť pre našich občanov“. Išlo o druhý samit, ktorý sa konal so Spoločenstvom štátov Latinskej Ameriky a Karibiku ako so subjektom, ktorý zahŕňa všetkých 33 krajín v Latinskej Amerike a Karibskej oblasti, a zároveň o ôsmy samit EÚ s týmto regiónom od začiatku strategického medziregionálneho partnerstva v roku 1999. V rámci príprav na samit sa uskutočnilo niekoľko prípravných, tematických podujatí na vysokej úrovni s cieľom riešiť spoluprácu medzi oboma regiónmi v oblastiach, ako je napríklad občianska spoločnosť, akademická obec, podnikateľské alebo parlamentné záležitosti prostredníctvom Euro-latinskoamerického parlamentného zhromaždenia (Eurolat).

Pokiaľ ide o vykonávanie akčného plánu EÚ – CELAC, medzi oboma regiónmi sa uskutočnilo viacero zasadnutí na vysokej úrovni v oblastiach, ako je veda a technológia (apríl, San José, Kostarika), celosvetový problém s drogami (jún, Atény), sociálna zodpovednosť podnikov (september a november, Brusel, San José, Kostarika) a migrácia (november, Brusel). Na základe mandátu z predchádzajúceho samitu v Santiagu pracovali EÚ a CELAC na preskúmaní akčného plánu EÚ – CELAC a jeho možného rozšírenia.

Nadácia Európskej únie a Latinskej Ameriky a Karibiku (Nadácia EÚ – LAK), so sídlom v Hamburgu, pokračovala v podpore medziregionálneho partnerstva medzi EÚ a CELAC činnosťami v súlade so svojimi cieľmi.

7.2.2. Subregionálne vzťahy

Mercosur

Rokovania so zoskupením Mercosur o dohode o pridružení pokračovali v roku 2014 smerom k výmene ponúk v oblasti tovarov, služieb a investícií a verejného obstarávania. Na samite krajín Mercosur v Caracase v júli 2014 oznámili hlavy týchto štátov, že dosiahli dohodu o ponuke Mercosuru, a vyzvali EÚ, aby uskutočnila konzultácie s členskými štátmi a sfinalizovala ponuku EÚ na účely výmeny ponúk. EÚ požiadala o viac informácií o ponuke Mercosuru, pričom pokračovala v práci na finalizácii ponuky EÚ s cieľom uskutočniť ďalšie rokovania začiatkom roka 2015.

Stredná Amerika

Pokiaľ ide o Strednú Ameriku, vzťahy s EÚ sa v priebehu roka 2014 výrazne posilnili na základe týchto troch významných udalostí: nadobudnutie platnosti dohody o politickom dialógu a spolupráci v máji, usporiadanie prvého zasadnutia Rady pre pridruženie medzi EÚ a Strednou Amerikou v júni a prijatie stratégie EÚ pre bezpečnosť občanov v Strednej Amerike a Karibiku Radou EÚ v júli. EÚ a Stredná Amerika 17. októbra uskutočnili prvé zasadnutie spoločného výboru v rámci dohody o politickom dialógu a spolupráci v Tegucigalpe za účasti všetkých členov Stredoamerického integračného systému (SICA).

EÚ a Karibská oblasť

Vzťahy medzi EÚ a Karibskou oblasťou sa aj naďalej rozširovali na základe politického dialógu na vysokej úrovni medzi Európskou úniou a Karibským fórom afrických, karibských a tichomorských štátov (CARIFORUM) v roku 2013 a na základe rámca strategického partnerstva EÚ a Karibskej oblasti prijatého v roku 2012. Medzi spoločné politické priority na regionálnej úrovni, na ktorú sa sústredila práca počas roku 2014, patrí regionálna integrácia, obnova Haiti, zmena klímy a pripravenosť na katastrofy, trestná činnosť a bezpečnosť a spoločný postup v rámci multilaterálnych fór. EÚ okrem toho viedla politický dialóg podľa článku 8 Dohody z Cotonou s viacerými karibskými krajinami vrátane krajín, ktoré sa nikdy predtým na takýchto zasadnutiach nezúčastnili. Niektoré čelili mimoriadne zložitým situáciám, napríklad Haiti. Dialógy podľa článku 8 sa uskutočnili aj s Jamajkou, Bahamami, Belize, Guyanou a s Dominikánskou republikou, čím sa položili základy pre bližšie dvojstranné vzťahy, ale aj pre intenzívnejšiu spoluprácu v globálnych otázkach SZBP. Vykonávanie DHP medzi fórom CARIFORUM a EÚ dobre pokračuje na oboch stranách. Spoločný výbor pre obchod a rozvoj, ktorý tvoria vysokí úradníci, zasadal po štvrtý raz 18. – 19. novembra 2014; na tomto zasadnutí sa zhodnotil vývoj a preskúmal pokrok vo vykonávaní DHP. Zriadil sa spoločný poradný výbor, ktorého členmi sú zástupcovia občianskej spoločnosti; jeho prvé zasadnutie sa uskutočnilo 13. – 14. novembra 2014.

7.2.3. Bilaterálne vzťahy

Brazília

Vzťahom medzi EÚ a Brazíliou dominovala politická transformácia, najmä októbrové všeobecné voľby v Brazílii. EÚ vo februári zorganizovala 7. samit EÚ – Brazília, ktorý umožnil dobrú výmenu názorov o celkovom stave strategického partnerstva (obchod a investície, rokovania so zoskupením Mercosur, spolupráca MSP, veda a technológia). V apríli sa v Brazílii konal štvrtý dialóg na vysokej úrovni medzi EÚ a Brazíliou o ľudských právach, ktorému spolupredsedať osobitný zástupca EÚ pre ľudské práva Lambrinidis a brazílska ministerka pre ľudské práva Ideli Salvattiová. V júli sa predseda José Manuel Barroso v Brazílii stretol s prezidentkou Dilmou Rousseffovou. Niekoľko dialógov medzi EÚ a Brazíliou (na tému medzinárodného mieru a bezpečnosti, záležitostí týkajúcich sa OSN, drog, nešírenia zbraní a odzbrojenia) sa odložilo na rok 2015 z dôvodu prezidentských, parlamentných a guvernérskeho volieb v Brazílii.

Mexiko

EÚ pracuje na posilňovaní vzťahov s Mexikom, najmä vzhľadom na jeho rastúcu úlohu ako globálneho aktéra v medzinárodnom systéme. Prvý politický dialóg na vysokej úrovni medzi EÚ a Mexikom sa uskutočnil 27. januára v Bruseli. Osobitný zástupca EÚ pre ľudské práva Stavros Lambrinidis predsedal štvrtému dialógu na vysokej úrovni medzi EÚ a Mexikom o ľudských právach, ktorý sa konal 18. marca v Bruseli.⁴¹

⁴¹ Po mimoriadnej diskusii prijal Európsky parlament 23. októbra uznesenie, v ktorom vyjadril obavy nad zmiznutím 43 študentov pedagogiky v Mexiku a vyzval na zvýšenú podporu EÚ v oblasti posilnenia štátnych inštitúcií a ľudských práv .

Zásadným bolo septembrové oznámenie Mexika, že znovu začne prispievať na operácií OSN na udržiavanie mieru. Uvažuje sa o možnej spolupráci s misiami EÚ.

Počas roku 2014 pokračovala diskusia o možnej reakcii EÚ na mexické právne predpisy z roku 2012, ktoré vyžadujú, aby letecké spoločnosti zasielali informácie o cestujúcich (záznamy o cestujúcich) alebo znášali značné pokuty.

Spoločná pracovná skupina EÚ – Mexiko zároveň pracovala na návrhu správy o spoločnej vízii možnej komplexnej modernizácie globálnej dohody medzi EÚ a Mexikom v jej troch pilieroch (politický dialóg, spolupráca, obchod), v nadväznosti na rozhodnutia prijaté počas samitu EÚ – CELAC v Santiagu (január 2013).

Kuba

Rada 10. februára 2014 prijala smernice na rokovania týkajúce sa dohody o politickom dialógu a spolupráci medzi EÚ a Kubou. Rokovania sa začali 29. – 30. apríla v Havane a druhé kolo rozhovorov sa konalo 27. – 28. augusta v Bruseli. Obe strany sa dohodli na podmienkach a pláne budúcich krokov a začali sa prvé výmeny názorov na hlavné kapitoly dohody týkajúce sa politického dialógu, spolupráce a obchodu. Ľudské práva naďalej zostávajú ústrednou témou vzťahov medzi EÚ a Kubou a EÚ vzniesla tieto otázky pri rozhovoroch s kubánskymi orgánmi v Bruseli i v Havane. EÚ uvítala zmenu v politike USA, pokiaľ ide o Kubu, ktorú v decembri oznámil prezident Barack Obama.

Haiti / Dominikánska republika

EÚ sa výrazne angažovala v podpore dvojstranného dialógu medzi Haiti a Dominikánskou republikou. Predseda Európskej rady Herman Van Rompuy navštívil Haiti aj Dominikánsku republiku v júli 2014, keď bol predsedom trojstranného stretnutia medzi prezidentom Dominikánskej republiky Danilom Medinom a prezidentom Haiti Michelom Martellym. Toto zasadnutie poskytlo Európskej únii príležitosť na ďalšie uľahčenie dialógu a spolupráce medzi oboma stranami a na presadzovanie pozitívnych opatrení zameraných na riešenie problematických otázok medzi oboma krajinami vrátane otázky dominikánskych občanov haitského pôvodu. V súčasnosti na tento účel existuje viacero podporných programov financovaných EÚ.

Argentína

Napriek spoločným hodnotám a hospodárskym záujmom a všeobecnej dobrej spolupráci v rámci multilaterálnych fór, dvojstranné vzťahy s Argentínou nedosahujú plný potenciál. Podpredseda EK Antonio Tajani navštívil Buenos Aires v júni 2014 v rámci iniciatívy Misie pre rast.

Paraguaj

Návšteva podpredsedu Antonia Tajaniho v Paraguaji v júni 2014 poskytla príležitosť na diskusiu o priemyselnej spolupráci a podpore investícií a viedla k prvému investičnému fóru medzi EÚ a Paraguajom, ktoré sa konalo v novembri. Zasadnutie Spoločného výboru pre spoluprácu medzi EÚ a Paraguajom, ktorý zasadá každé dva roky, sa uskutočnilo v novembri v Bruseli a zohľadnilo rozšírenie spolupráce do nových oblastí vrátane ľudských práv, boja proti drogám a zmeny klímy. EÚ schválila program bilaterálnej rozvojovej spolupráce pre Paraguaj na obdobie rokov 2014 – 2020, ktorý bude obsahovať osobitné prostriedky určené na posilnenie demokracie, účasti a inštitucionálneho rámca, najmä na vykonávanie odporúčaní volebnej pozorovateľskej misie EÚ z roku 2013.

Uruguaj

EÚ a Uruguaj počas zasadnutia spoločného výboru EÚ – Uruguaj, ktoré sa koná každé dva roky, opätovne potvrdili svoj spoločný záujem o dialóg a spoluprácu na globálnych otázkach v oblastiach, akými sú ľudské práva, zmena klímy, miléniové rozvojové ciele a medzinárodné udržiavanie mieru. Účasť Uruguaja na viacerých misiách OSN na udržiavanie mieru preukazuje jeho pevný záväzok k zásadám charty OSN, ktorý je vlastný aj EÚ. V tejto súvislosti obe strany pokračovali v skúmaní možností ďalšieho posilnenia spolupráce v oblastiach medzinárodnej bezpečnosti a obrany.

Venezuela

Po sporných prezidentských voľbách v roku 2013 sa začiatkom roku 2014 vo Venezuele začali pouličné protesty a násilné strety medzi demonštrantmi a bezpečnostnými silami, ktoré pretrvávali počas niekoľkých mesiacov. EÚ vo viacerých vyhláseniach vyjadrila znepokojenie nad zadržaním politických osobností a študentov, vyzdvihla význam dodržiavania ľudských práv a slobody prejavu za každých okolností a vyzvala na obnovenie regionálneho úsilia o uľahčenie dialógu medzi všetkými stranami vzhľadom na pokračujúcu polarizáciu krajiny. EÚ naďalej sleduje vývoj v krajine, a tiež pozorne sleduje prípady uväznených lídrov opozície a študentov a pozoruje aj súdne vypočúvania Leopolda Lopeza a sudkyne Maríe Lourdes Afiuniovej.

Kolumbia

EÚ naďalej pozorne sledovala mierové rokovania v Havane medzi vládou Kolumbie a Revolučnými ozbrojenými silami Kolumbie (FARC). Hovorca VP/PK vydal päť vyhlásení pri príležitosti kľúčových udalostí v rámci mierového procesu s cieľom zdôrazniť podporu EÚ pre mier. Úspešná návšteva prezidenta Juana Manuela Santosa v inštitúciách EÚ – po tom, ako sa predseda Rady EÚ Herman Van Rompuy v auguste zúčastnil inauguračnej slávnosti pána Santosa po jeho opätovnom zvolení – zdôraznila význam, ktorý Kolumbia prikladá pretrvávajúcej podpore EÚ pre rokovania v Havane. Politické vzťahy s Kolumbiou sa rozšírili do nových oblastí vrátane krízového riadenia, keď sa v auguste podpísala rámcová dohoda o účasti, na základe ktorej sa Kolumbia bude môcť zúčastniť na operáciách pod vedením EÚ; prvým konkrétnym príkladom by mala byť účasť Kolumbie na operácii EUNAVFOR Atalanta. EÚ a Kolumbia v októbri uskutočnili politické konzultácie na vysokej úrovni v Bogote vrátane každoročného dialógu o ľudských právach, pričom sa diskutovalo najmä o otázkach týkajúcich sa reštitúcie pôdy.

Ekvádor

V roku 2014 došlo k ukončeniu rokovaní Ekvádoru o pripojení sa k multilaterálnej obchodnej dohode, ktorú EÚ už uzatvorila s Kolumbiou a Peru; táto dohoda bola parafovaná v decembri. Okrem hospodárskych výhod sa očakáva, že dohoda povýši dvojstranné vzťahy na novú úroveň. Potvrdilo sa to počas júlovej návštevy komisára Andrisa Piebalgsa v Ekvádore. Na druhom zasadnutí dialógu na vysokej úrovni v októbri v Quito sa EÚ a Ekvádor dohodli, že dohodu o obchode doplnia memorandom o porozumení o politickom dialógu a spolupráci.

Peru

Rok 2014 predstavoval začiatok novej fázy vo vzťahoch medzi EÚ a Peru. EÚ postupne ukončuje svoju bilaterálnu pomoc pre túto krajinu, pričom sa posilňuje obchod a investície pod záštitou dohody o obchode a objavujú sa nové formy spolupráce v oblastiach spoločného záujmu. Na stretnutí predsedu Hermana Van Rompuya a prezidenta Ollantu Humalu v auguste sa ako priorita vyzdvihla spolupráca v kľúčových otázkach medzinárodného programu, ako aj v oblasti boja proti drogám. Každoročný politický dialóg v súlade s memorandom o porozumení z roku 2009 bol zreformovaný tak, aby zohľadňoval túto novú dynamiku vo vzťahoch. Novembrové konzultácie na vysokej úrovni sa týkali širokej škály kľúčových politických priorít pre obe strany a ráta sa so spoluprácou v nových oblastiach, ako napríklad SBOP. Peru zorganizovalo 20. zasadnutie konferencie zmluvných strán (COP) o zmene klímy v decembri, na ktorom sa zúčastnil aj komisár Miguel Arias Cañete.

Bolívia

12. októbra 2014 sa v Bolívii uskutočnili všeobecné voľby. EÚ na tieto voľby vyslala misiu expertov. VP/PK sa v novembri stretla s ministrom zahraničných vecí Davidom Choquehuancom v Bruseli popri dialógu na vysokej úrovni medzi EÚ a Bolíviou; obe strany sa dohodli na posilnení spolupráce v globálnych otázkach, predovšetkým v oblasti zmeny klímy, a preskúmali možnosti návštevy prezidenta Eva Moralesa v Bruseli v roku 2015. EÚ schválila program dvojstrannej rozvojovej spolupráce pre Bolíviu, v rámci ktorého sa predpokladá posilnenie spolupráce v boji proti drogám s cieľom zohľadniť aspekty presadzovania práva, ako aj spolupráce v oblasti reformy súdnictva v rokoch 2014 – 2016.

Čile

V roku 2014 sa EÚ a Čile dohodli, že sa začnú nové odvetvové dialógy o vzdelávaní, energetike, sociálnej zodpovednosti podnikov, MSP a klastroch v rámci existujúcej dohody a že sa uskutočnia prieskumné rozhovory o možnej modernizácii asociačnej dohody medzi EÚ a Čile. Podpísanie rámcovej dohody o účasti medzi EÚ a Čile v januári 2014 uľahčí účasť Čile na operáciách krízového riadenia pod vedením EÚ. V septembri 2014 navštívila Čile delegácia SBOP, aby si vymenila názory s čilskými partnermi o vyhlídkach na posilnenie účasti Čile na misiách EÚ. Obe strany sa dohodli na začatí pravidelného dialógu o bezpečnosti a obrane.

B. Riešenie hrozieb a globálnych výziev

1. Nešírenie a odzbrojenie

Nešírenie a odzbrojenie boli v roku 2014 naďalej neoddeliteľnou súčasťou zahraničnej politiky EÚ, čo prispelo k účinnému plneniu európskej bezpečnostnej stratégie.⁴²

Vyvinulo sa ďalšie úsilie o posilnenie koordinácie medzi inštitúciami EÚ, medzi týmito inštitúciami a členskými štátmi, ako aj s tretími krajinami a medzinárodnými partnermi. Prioritou bolo združiť všetky nástroje, ktoré má EÚ k dispozícii, v záujme zabezpečenia komplementárnosti a ucelenosti, ako aj komplexného prístupu. Konkrétne, EÚ v roku 2014 naďalej podporovala všeobecné pristúpenie k príslušným medzinárodným zmluvám a nástrojom, ako aj ich úplné a účinné vykonávanie, najmä pokiaľ ide o Zmluvu o všeobecnom zákaze jadrových skúšok a novoprijatú Zmluvu o obchodovaní so zbraňami. EÚ tiež naďalej presadzovala začleňovanie doložiek o nešírení zbraní hromadného ničenia, ako aj doložiek o ručných a ľahkých zbraniach do dohôd medzi EÚ a tretími krajinami, a to najmä v prípade Bruneja, Japonska, Kazachstanu a Malajzie.⁴³ Združenie EÚ pre nešírenie zbraní zorganizovalo svoju tretiu medzinárodnú konferenciu EÚ o nešírení a odzbrojení, ktorá sa konala 4. a 5. septembra 2014 v Bruseli.

⁴² Pôsobenie EÚ v rámci celej škály aktivít v tejto oblasti vychádzalo zo súboru týchto strategických dokumentov: Európska bezpečnostná stratégia z roku 2003; Stratégia EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (ZHN) z roku 2003 a Nové smery činnosti Európskej únie v boji proti šíreniu zbraní hromadného ničenia a ich nosičov z roku 2008; Stratégia EÚ na boj proti nedovolenému hromadeniu ručných a ľahkých zbraní a ich munície a nedovolenému obchodovaniu s nimi z roku 2005 a Spoločná pozícia o vývoze konvenčných zbraní z roku 2008. Viac informácií o konvenčných zbraniach nájdete v časti B.2 uvedenej nižšie.

⁴³ Viac informácií o konvenčných zbraniach nájdete v časti B.2 uvedenej nižšie.

Hlavný poradca ESVČ a osobitný vyslanec pre nešírenie a odzbrojenie Jacek Bylica zastupoval EÚ na viacerých kľúčových medzinárodných zasadnutiach v roku 2014, konkrétne na zasadnutí skupiny riaditeľov G8/G7 pre oblasť nešírenia, na zasadnutí prípravného výboru Zmluvy o nešírení jadrových zbraní v apríli – máji a na otvorených konzultáciách o návrhu medzinárodného kódexu správania pre činnosti v kozmickom priestore v máji, na zasadnutí Prvého výboru VZ OSN v októbri a na zasadnutí skupiny riaditeľov G7 pre oblasť nešírenia v novembri. Okrem toho osobitný vyslanec zintenzívnil prípadne nadviazal dialógy o nešírení s hlavnými partnermi mimo EÚ a pokračoval v začleňovaní otázok nešírenia do bilaterálnych vzťahov EÚ so všetkými relevantnými krajinami, a to najmä prostredníctvom politického dialógu a väčšieho počtu neformálnych kontaktov.

1.1. Nešírenie zbraní hromadného ničenia a ich nosičov

1.1.1. Zmluva o nešírení jadrových zbraní

EÚ v roku 2014 pokračovala v aktívnom vykonávaní akčného plánu, ktorý sa prijal na hodnotiacej konferencii Zmluvy o nešírení jadrových zbraní v roku 2010, a to aj vo forme podpory Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) a Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE) (pozri nižšie). EÚ podala správu o svojej činnosti na treťom zasadnutí prípravného výboru Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (v New Yorku 28. apríla – 9. mája 2014), kde okrem iného vydala všeobecné vyhlásenie a tri osobitné tematické vyhlásenia zamerané na tri piliere NPT: odzbrojenie, nešírenie a mierové využívanie jadrovej energie. EÚ tiež predložila pracovné dokumenty týkajúce sa úsilia EÚ o posilnenie fyzickej ochrany jadrových materiálov a jadrových zariadení a jadrovej bezpečnosti. Popri zasadnutí prípravného výboru sa zorganizovala aj sprievodná akcia s veľmi dobrou účasťou, na ktorej bolo predstavené úsilie EÚ o posilnenie fyzickej ochrany jadrových materiálov a jadrových zariadení. Začalo sa pracovať na pozícii EÚ na hodnotiacu konferenciu Zmluvy o nešírení jadrových zbraní v roku 2015.

EÚ naďalej podporovala sprostredkovateľské úsilie vedúce ku konferencii o vytvorení zóny bez jadrových zbraní a všetkých ostatných zbraní hromadného ničenia na Blízkom východe, ktorú majú zvolať generálny tajomník OSN, Ruská federácia, Spojené kráľovstvo a Spojené štáty. V tejto súvislosti EÚ prostredníctvom Združenia expertných skupín EÚ pre nešírenie zbraní zorganizovala seminár zameraný na budovanie kapacít, ktorý sa konal 18. – 19. júna 2014 v Bruseli. Toto podujatie bolo zamerané na mladých diplomatov a diplomatov stredných hodností z krajín Blízkeho východu a Ligy arabských štátov.

1.1.2. Zmluva o všeobecnom zákaze jadrových skúšok

EÚ naďalej aktívne podporovala nadobudnutie platnosti Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT) a ďalej podporovala činnosti prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) na základe rozhodnutia Rady z novembra 2012, v ktorom sa CTBTO poskytuje ďalšia finančná podpora z rozpočtu SZBP vo výške približne 5,2 milióna EUR.⁴⁴ Viedla osvetu zameranú na krajiny, ktoré zatiaľ CTBT nepodpísali alebo neratifikovali, a to aj v rámci podujatí, ako bola napríklad regionálna konferencia CTBTO pre ázijské krajiny 19. – 21. mája 2014 v Jakarte, ktorú spoluorganizovali indonézske orgány a na ktorú EÚ finančne prispela, alebo medzizasadnutie regionálneho fóra ASEAN-u pre nešírenie a odzbrojenie, ktoré sa konalo 8. – 9. júla 2014 v Tokiu. Na siedmom zasadnutí ministrov na podporu CTBT, ktoré sa uskutočnilo 26. septembra 2014 v New Yorku, budúca VP/PK Federica Mogheriniová predniesla vyhlásenie EÚ. EÚ sa tiež zúčastnila na návšteve na vysokej úrovni na účely pozorovania kontroly na mieste v rámci integrovaného cvičenia v teréne v roku 2014, ktoré sa konalo 14. – 17. novembra 2014 v Jordánsku, a finančne ho podporila.

⁴⁴ Pozri rozhodnutie Rady 2012/699/SZBP z 13. novembra 2012 o podpore Únie pre činnosti prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok s cieľom posilniť jej monitorovacie a overovacie spôsobilosti a v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 314, 14.11.2012, s. 27).

1.1.3. Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu (MAAE)

EÚ aj naďalej poskytovala prostredníctvom rôznych nástrojov podporu Medzinárodnej agentúre pre atómovú energiu (MAAE) vo Viedni.⁴⁵ Začalo sa vykonávanie rozhodnutia Rady z roku 2013, ktorým sa fondu MAAE pre jadrovú bezpečnosť poskytuje ďalšia finančná pomoc vo výške viac ako 8 miliónov EUR.⁴⁶ Hlavným cieľom podpory, ktorá sa MAAE poskytuje, je zabezpečiť, aby tretie krajiny dodržiavali pri svojich mierových jadrových aktivitách najprísnejšie normy jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany a bezpečnostných záruk. Druhé zasadnutie vysokých úradníkov, ktoré otvoril generálny riaditeľ MAAE Jukija Amano, sa uskutočnilo 20. – 21. februára 2014 a zúčastnili sa na ňom úradníci z Európskej komisie, ESVČ a MAAE, aby pokračovali v diskusii o tom, ako by sa mohla ďalej posilniť vzájomná spolupráca, ktorá zahŕňa aj finančnú pomoc vo výške približne 120 miliónov EUR od roku 2007. Zasadnutie sa konalo po úspešnej návšteve generálneho riaditeľa MAAE Amana 3. – 4. februára 2014 v Bruseli.

1.1.4. Dohovor o chemických zbraniach

EÚ pokračovala v presadzovaní všeobecného uplatňovania Dohovoru o chemických zbraniach (CWC) a nových činností na podporu osobitných cieľov. Vykonáva sa rozhodnutie Rady na podporu činností vykonávaných Organizáciou pre zákaz chemických zbraní (OPCW), ktoré bolo prijaté 23. marca 2012⁴⁷. Pripravilo sa ďalšie rozhodnutie Rady na obdobie rokov 2015 – 2016, ktoré je v záverečnej fáze schvaľovania Radou.

⁴⁵ EÚ zostáva hlavným prispievateľom do fondu MAAE pre jadrovú bezpečnosť, z ktorého plynú prostriedky pre vyše 80 krajín v Afrike, na Blízkom východe, v Latinskej Amerike a v Ázii, pričom EÚ od roku 2004 prispela takmer 40 miliónmi EUR (vrátane príspevku poskytnutého v roku 2013).

⁴⁶ Pozri rozhodnutie Rady 2013/517/SZBP z 21. októbra 2013 o podpore činností Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu zo strany Únie v oblastiach jadrovej bezpečnosti a overovania a v rámci vykonávania Stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 281, 23.10.2013, s. 6).

⁴⁷ Pozri rozhodnutie Rady 2012/166/SZBP z 23. marca 2012 o podpore činností Organizácie pre zákaz chemických zbraní (OPCW) v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 87, 24.3.2012, s. 49).

EÚ vzala na vedomie pristúpenie Sýrie k Dohovoru o chemických zbraniach za mimoriadnych okolností a prispela sumou takmer 17 miliónov EUR na operáciu zničenia sýrskeho programu chemických zbraní. EÚ i naďalej vyvíjala tlak na Sýriu, aby dokončila likvidáciu svojho programu chemických zbraní vrátane chemických faktorov a zostávajúcich výrobných zariadení na svojom území. Taktiež ďalej pokračovala v podpore úsilia OPCW o vyriešenie nedostatkov a sporných miest, a teda overenie prehlásenia Sýrie pre OPCW. EÚ vyjadrila vážne obavy z údajného používania chlóru voči civilnému obyvateľstvu, pričom zdôraznila, že osoby, ktoré sú za to zodpovedné, sa musia za tieto činy zodpovedať. EÚ nenadobudne dôveru v to, že Sýria dodržiava svoje medzinárodné záväzky podľa Dohovoru o chemických zbraniach a rezolúcií bezpečnostnej rady č. 2218(2013) a č. 2209(2015), až kým sa nevyriešia všetky sporné miesta v jej prehlásení a neprestanú všetky útoky s použitím chemických zbraní.

1.1.5. Dohovor o biologických a toxínových zbraniach

EÚ sa v roku 2014 naďalej aktívne zapájala do programu pre obdobie medzi zasadnutiami v rokoch 2012 až 2015 týkajúceho sa Dohovoru o biologických a toxínových zbraniach (BTWC). EÚ na zasadnutí expertov 4. až 8. augusta 2014 vydala vyhlásenia a predložila aktualizovanú verziu svojho pracovného dokumentu o pomoci a spolupráci (článok X Dohovoru o biologických a toxínových zbraniach). Vykonávanie rozhodnutí Rady na podporu BTWC⁴⁸ a činností Svetovej zdravotníckej organizácie⁴⁹ v oblasti biologickej bezpečnosti a biologickej ochrany, ktoré sa prijali v roku 2012 a 2013, pokračovalo v roku 2014. Vzhľadom na nadchádzajúcu konferenciu o preskúmaní BTWC v roku 2016 zorganizovala ESVČ prostredníctvom Združenia expertných skupín EÚ pre nešírenie zbraní seminár o BTWC a plnení záväzkov z neho vyplývajúcich (24. apríla 2014) a zúčastnila sa na konferencii Wilton Park na rovnakú tému (24. – 26. septembra 2014). EÚ pracovala na vypracovaní konkrétnych návrhov zameraných na zlepšenie dynamiky procesov medzi zasadnutiami a účinné posilnenie BTWC. Tieto návrhy by mali byť súčasťou nového rozhodnutia Rady EÚ, o ktorom sa bude rokovať a ktoré sa prijme v roku 2015.

⁴⁸ Pozri Rozhodnutie Rady 2012/421/SZBP z 23. júla 2012 na podporu Dohovoru o biologických a toxínových zbraniach (BTWC) v rámci stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 196, 24.07.2012, s. 61).

⁴⁹ Pozri Rozhodnutie Rady 2013/668/SZBP z 18. novembra 2013 na podporu aktivít Svetovej zdravotníckej organizácie v oblasti biologickej bezpečnosti a biologickej ochrany v rámci stratégie Európskej únie proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 310, 20.11.2013, s. 13).

1.1.6. Kontrola vývozu

EÚ vynaložila v roku 2014 značné úsilie a naďalej podporovala vykonávanie rezolúcií BR OSN č. 1540, 1673 a 1810 na základe jednotnej akcie Rady z roku 2008. Cieľom jednotnej akcie z roku 2008, ako aj nedávneho rozhodnutia Rady na podporu rezolúcie BR OSN č. 1540 prijatého v júli 2013 je posilnenie zručností a kapacít štátnych úradníkov tretích krajín.⁵⁰ Pokiaľ ide o procesy kontroly vývozu, EÚ v roku 2014 naďalej podporovala partnerské krajiny pri zvyšovaní účinnosti systémov kontroly vývozu. Cieľom tejto spolupráce je aktualizácia legislatívy a postupov v oblasti kontroly vývozu, a to prostredníctvom presadzovania súčasných noriem kontroly vývozu položiek s dvojakým použitím.

Za posledných osem rokov sa prostredníctvom cieleného programu EÚ na kontrolu vývozu položiek s dvojakým použitím, ktorý je financovaný z dlhodobej zložky nástroja na podporu stability a mieru (IcSP), podporili činnosti zamerané na kontrolu vývozu v 28 krajinách príspevkom vo výške 21 miliónov EUR s cieľom bojovať proti šíreniu ZHN.

EÚ vydala vyhlásenia pri príležitosti plenárneho zasadnutia austrálskej skupiny, ktoré sa konalo 2. – 6. júna 2014 v Paríži, plenárneho zasadnutia Skupiny jadrových dodávateľov, ktoré sa uskutočnilo 26. – 27. júna 2014 v Buenos Aires, a pri príležitosti 28. plenárneho zasadnutia Režimu kontroly raketových technológií, ktoré sa uskutočnilo 28. septembra – 3. októbra 2014 v Osle.

⁵⁰

Pozri rozhodnutie Rady 2013/391/SZBP z 22. júla 2013 na podporu praktického vykonávania rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 1540 (2004) o nešírení zbraní hromadného ničenia a ich nosičov (Ú. v. EÚ L 198, 23.7.2013, s. 40).

1.1.7. Haagsky kódex správania proti šíreniu balistických rakiet

EÚ pokračovala vo svojich osvetových činnostiach zameraných na štáty, ktoré nie sú zmluvnými stranami.⁵¹ Urobila tak najmä prostredníctvom niekoľkých podujatí: v máji 2014 vo Viedni, pri príležitosti každoročného pravidelného fóra Haagskeho kódexu správania (HCoC), v októbri 2014 v New Yorku popri zasadnutí Prvého výboru Valného zhromaždenia OSN, v apríli 2014 v Abú Zabí na regionálnom osvetovom seminári pre Blízky východ, ako aj v júli 2014 v Lime na regionálnom osvetovom zasadnutí pre Latinskú Ameriku.

Členské štáty EÚ obnovili svoju podporu pre HCoC v novom rozhodnutí Rady, ktoré bolo prijaté 22. decembra 2014.

1.1.8. Činnosti v kozmickom priestore

Kozmické prostriedky, ktoré prevádzkuje narastajúci počet vládnych a mimovládnych subjektov, poskytujú svetu obrovské výhody, ktoré len pred pár desaťročiami boli nepredstaviteľné.

V súčasnosti sú tieto výhody ohrozené rizikami vyplývajúcimi z nebezpečného kozmického odpadu, zo zrážok vedúcich k zničeniu objektov, z nadmerného počtu satelitov, narastajúcej saturácie rádiových frekvencií, atď. Tieto výzvy si vyžadujú odhodlané zapojenie všetkých krajín s kozmickým programom a ďalších krajín, aby sa zaistila väčšia bezpečnosť a dlhodobá udržateľnosť činností v kozmickom priestore. EÚ navrhla medzinárodný kódex správania pre činnosti v kozmickom priestore, ktorý predstavuje opatrenie na budovanie dôvery a transparentnosti zamerané na riešenie týchto otázok.

⁵¹ Pozri rozhodnutie Rady 2012/423/SZBP z 23. júla 2012 na podporu nešírenia balistických rakiet v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia a spoločnej pozície Rady 2003/805/SZBP (Ú. v. EÚ L 196, 24.7.2012).

Od 27. do 28. mája 2014 EÚ uskutočnila v Luxemburgu tretie a posledné kolo otvorených konzultácií o návrhu kódexu správania, ktorý bol prvýkrát predložený medzinárodnému spoločenstvu v júni 2012. Dohromady sa na týchto troch kolách otvorených konzultácií zúčastnilo 95 členských štátov OSN, pričom predstavovali fórum pre transparentnú a inkluzívnu výmenu názorov o návrhu kódexu s cieľom zabezpečiť zneniu medzinárodnú podporu. V nadväznosti na výzvy účastníkov konzultácií v Luxemburgu EÚ začala rokovania s členskými štátmi OSN o posunutí procesu do fázy rokovania počas roku 2015 s cieľom čo najskôr sfinalizovať tento kódex správania a prijať ho na medzinárodnej úrovni.

1.2. Konvenčné zbrane

1.2.1. Zmluva o obchodovaní so zbraňami

Zmluva o obchodovaní so zbraňami (ATT)⁵², ktorej cieľom je posilnenie zodpovednosti a transparentnosti pri obchodovaní so zbraňami, nadobudla platnosť 24. decembra 2014. Hranica 50 ratifikácií potrebných na nadobudnutie platnosti bola dosiahnutá 25. septembra 2014, so značným príspevkom členských štátov EÚ. Po nadobudnutí platnosti zmluvy bude jej účinné vykonávanie a všeobecné uplatňovanie kľúčové pre zabezpečenie skutočného pokroku na mieste. V tomto kontexte EÚ začala vykonávať prvé činnosti v rámci poskytovania pomoci v súlade s jej špecifickým programom na podporu vykonávania ATT, prijatým v decembri 2013⁵³. Návštevy zamerané na hodnotenie potrieb sa uskutočnili v novembri 2014 v Kolumbii a v decembri 2014 na Filipínach, v prvých dvoch krajinách prijímajúcich podporu z programu EÚ. Regionálny seminár pre krajiny Latinskej Ameriky a Karibskej oblasti sa uskutočnil v novembri 2014 v Kolumbii. Umožnil susedným krajinám výmenu názorov o spoločných výzvach pri vykonávaní a zapojenie príslušných regionálnych organizácií a občianskej spoločnosti s cieľom zabezpečiť koordinovanú dlhodobú informovanosť o vykonávaní.

⁵² Európsky parlament prijal 5. februára 2014 uznesenie o ratifikácii zmluvy o obchode so zbraňami (2014/2534(RSP)).

⁵³ Pozri Rozhodnutie Rady 2013/768/SZBP zo 16. decembra 2013 o činnostiach Únie na podporu vykonávania Zmluvy o obchode so zbraňami v rámci Európskej bezpečnostnej stratégie (Ú. v. EÚ L 341, 18.12.2013, s. 56).

1.2.2. Ručné a ľahké zbrane

V roku 2014 EÚ naďalej podporovala plné vykonávanie akčného programu OSN pre ručné a ľahké zbrane (RLZ), medzinárodného nástroja na sledovanie a protokolu o strelných zbraniach.

V decembri 2014 Rada prijala rozhodnutie na zabezpečenie náležitej fyzickej bezpečnosti a riadenia zásob arzenálov zbraní vlády v regióne Sahel⁵⁴. V roku 2014 sa začalo vykonávanie projektu „iTrace“ financovaného EÚ⁵⁵, ktorého cieľom je zriadiť prvý celosvetový mechanizmus nahlasovania na účely systematického vyhľadávania nedovolených konvenčných zbraní a poskytovať tvorcom politik a úradníkom pre kontrolu vývozu presné, overené informácie o odklonených konvenčných zbraniach a munícii, ktoré vyšetrovacie tímy získajú na mieste ozbrojených konfliktov.

Rada 15. decembra 2014 prijala závery o zmene štandardného článku o ručných a ľahkých zbraniach („článok o RLZ“) v dohodách medzi EÚ a tretími krajinami, a o zavedení novej formulácie týkajúcej sa regulácie transferov konvenčných zbraní, berúc do úvahy prijatie Zmluvy o obchodovaní so zbraňami⁵⁶.

⁵⁴ Pozri rozhodnutie Rady 2014/912/SZBP z 15. decembra 2014 na podporu činností v oblasti fyzickej bezpečnosti a riadenia zásob, ktorých cieľom je znížiť riziko nedovoleného obchodovania s ručnými a ľahkými zbraňami (RLZ) a ich muníciou v regióne Sahel (Ú. v. EÚ L 360, 17.12.2014, s. 30).

⁵⁵ Pozri rozhodnutie Rady 2013/698/SZBP z 25. novembra 2013 na podporu celosvetového mechanizmu nahlasovania nedovolených ručných a ľahkých zbraní a iných nedovolených konvenčných zbraní a munície s cieľom znížiť nebezpečenstvo nedovoleného obchodovania s nimi (Ú. v. EÚ L 320, 30.11.2013, s. 34 – 42).

⁵⁶ Pozri závery Rady o zmene článku o ručných a ľahkých zbraniach (RLZ) v dohodách medzi EÚ a tretími krajinami, 15. decembra 2014.

1.2.3. Protipechotné míny a kazetová munícia

V júni 2014 sa EÚ aktívne zapojila do tretej konferencie o preskúmaní Dohovoru o zákaze protipechotných mín (Ottawský dohovor) v Mapute (Mozambik), na základe presvedčivých záverov Rady⁵⁷. Výsledkom konferencie bolo prijatie politického vyhlásenia na základe konsenzu, päťročného akčného plánu na roky 2014 – 2019, ako aj procedurálnych rozhodnutí zameraných na ďalšie zlepšenie účinnosti mechanizmov dohovoru. Okrem toho, aj v roku 2014 pokračovalo vykonávanie rozhodnutia Rady EÚ na podporu vykonávania akčného plánu v rámci dohovoru na roky 2010 – 2014⁵⁸, pričom pomoc sa poskytla najmä v oblasti pomoci obetiam a odstraňovania mín. Okrem tohto rozhodnutia Rady, EÚ a jej členské štáty poskytli na opatrenia proti mínam v roku 2013 viac ako 89 miliónov EUR, z toho 30 miliónov z rozpočtu Únie, vďaka čomu je EÚ ako celok celosvetovo najväčším darcom.

Piate zasadnutie zmluvných strán Dohovoru o kazetovej munícii sa uskutočnilo 2. – 5. septembra 2014 v San José v Kostarike. EÚ pri tejto príležitosti vydala vyhlásenie, v ktorom opätovne potvrdila svoju neustálu podporu medzinárodného úsilia o riešenie humanitárneho, sociálno-ekonomického a bezpečnostného vplyvu konvenčných zbraní a ich nevyberaného používania, ktorého obeťou je civilné obyvateľstvo.

⁵⁷ Pozri závery Rady o tretej konferencii o preskúmaní Dohovoru o zákaze použitia, skladovania, výroby a transferu protipechotných mín a o ich zničení, 16. – 17. júna 2014 .

⁵⁸ Pozri rozhodnutie Rady 2012/700/SZBP z 13. novembra 2012 v rámci Európskej bezpečnostnej stratégie na podporu vykonávania Kartagenského akčného plánu 2010 – 2014, ktorý prijali štáty, ktoré sú zmluvnými stranami Dohovoru o zákaze použitia, skladovania, výroby a transferu protipechotných mín a o ich zničení z roku 1997 (Ú. v. EÚ L 314, 14.11.2012, s. 40 – 46).

1.2.4. Kontrola vývozu

Pokiaľ ide o kontrolu vývozu konvenčných zbraní, činnosť EÚ sa naďalej riadi zásadami zodpovednosti a transparentnosti zakotvenými v spoločnej pozícii EÚ 2008/944/SZBP z 8. decembra 2008. V roku 2014 pokračovala EÚ v presadzovaní týchto zásad vo viacerých tretích krajinách vo svojom blízkom okolí prostredníctvom pomoci pri kontrole vývozu na základe rozhodnutia Rady 2012/711/SZBP, napríklad vo forme študijných návštev, právnych preskúmaní a seminárov.

1.2.5. Wassenaarske usporiadanie

EÚ sa zúčastnila na plenárnom zasadnutí Wassenaarskeho usporiadania, ktoré sa konalo 2. – 3. decembra 2014 vo Viedni. EÚ podporila pristúpenie Cypru.

2. Medziregionálne hrozby a globálne výzvy

2.1. Organizovaná trestná činnosť

Závažná a organizovaná trestná činnosť je podceňovanou hrozbou v EÚ, ako aj v tretích krajinách. Táto trestná činnosť zostáva na programe politických dialógov EÚ s mnohými krajinami i regionálnymi a medzinárodnými organizáciami, najmä pokiaľ ide o obchodovanie s drogami. Je to o to dôležitejšie, keďže niektoré regióny sa popri ich „tradičnej“ úlohe tranzitných zón stávajú oblasťami spotreby. Západná Afrika je najvýraznejším príkladom tohto nového trendu, pričom sa zároveň stáva výrobnou oblasťou pre nové psychoaktívne látky, ktoré sú predmetom dopytu vo východnej Ázii a najmä v Japonsku.

Programy pomoci financované zo strany EÚ a misie SBOP prispeli k pretaveniu politických usmernení do praxe. Cieľom týchto činností je okrem iného dopĺňať (interný) cyklus politiky EÚ na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti na roky 2011 – 2013, ako aj nový cyklus politiky na roky 2014 – 2017.

V rámci programov pre „kokaínovú“ a „heroínovú trasu“ financovaných z nástroja na podporu stability a mieru sa pokračovalo v budovaní kapacít presadzovania práva a v budovaní medzinárodných väzieb pozdĺž príslušných obchodných trás. Osobitná pozornosť sa teraz bude venovať trestnému súdnictvu pozdĺž kokaínovej trasy. Výroba falošných liekov a obchodovanie s nimi predstavujú ďalšiu hrozbu pre verejné zdravie, pričom rozvojové krajiny sú obzvlášť ohrozené a zraniteľné. Projekt v rámci nástroja na podporu stability a mieru s cieľom zvyšovať povedomie štátnych orgánov a verejnosti v Ghane, Senegale, Jordánsku, Maroku a v Kamerune bol úspešný. Teraz by bolo potrebné, aby sa otvoril aj v ďalších dotknutých krajinách.

2.2. Námorná bezpečnosť

V roku 2014 sa námorná bezpečnosť stala predmetom zvýšenej pozornosti. Komisia a VP 6. marca prijali spoločné oznámenie s názvom Za otvorené a bezpečné svetové oceány: prvky stratégie námornej bezpečnosti Európskej únie. Tým sa vytvorili predpoklady na to, aby Rada 24. júna prijala stratégiu námornej bezpečnosti EÚ. Členské štáty sa domnievali, že stratégia, v ktorej sa zohľadňuje medziodvetvový prístup EÚ k námornej bezpečnosti, by sa mala vykonávať, a Rada 16. decembra prijala akčný plán, v ktorom sa určuje päť oblastí (vonkajšie vzťahy, výmena informácií, rozvoj spôsobilostí, riadenie rizika a výskum a vzdelávanie), v ktorých by sa spolupráca medzi rozličnými námornými subjektmi mohla posilniť. V roku 2014 EÚ tiež zintenzívnila svoju spoluprácu v oblasti námornej bezpečnosti s kľúčovými strategickými partnermi vrátane medzinárodných organizácií a multilaterálnych fór, ako napríklad NATO alebo Regionálne fórum ASEAN-u, a so strategickými partnerskými krajinami, ako napríklad Južná Afrika a Angola.

EÚ od januára 2014 predsedá kontaktnej skupine pre pirátstvo pri somálskom pobreží (CGPCS). Predsedníctvo EÚ stanovilo tri hlavné priority: racionalizácia a regionalizácia kontaktnej skupiny pre pirátstvo pri somálskom pobreží (CGPCS), dokumentácia získaných poznatkov z boja proti pirátstvu v oblasti Afrického rohu a nulový počet lodí a námorníkov v rukách somálskych pirátov (skrátene „nula/nula“).

EÚ tieto priority splnila: CGPCS sa reformovala a regionálne štáty teraz preberajú spoluzodpovednosť za boj proti pirátstvu, zriadilo sa združenie pre získané poznatky s cieľom dokumentovať a analyzovať boj proti pirátstvu a počet lodí a námorníkov v rukách somálskych pirátov sa k marcu 2015 znížil na žiadnu loď a 26 námorníkov, a to z maximálneho počtu 736 rukojemníkov zadržaných v roku 2011 a 47 lodí v rukách pirátov v roku 2010.

Program kľúčových námorných trás, ktorý prebieha v rámci nástroja na podporu stability a mieru (IcSP), sa od roku 2009 zameria na bezpečnosť a ochranu kľúčových námorných trás v oblastiach postihnutých pirátstvom s cieľom pomôcť zabezpečiť dopravné a obchodné lodné trasy. Dlhodobým cieľom tohto programu je zlepšiť námornú správu. Dôraz sa kladie na budovanie kapacít na regionálnej a nadregionálnej úrovni v oblasti výmeny informácií, na spoluprácu a na následné vykonávanie na národnej úrovni.

Postupným prepájaním činností, ktoré sa v rámci programu vykonávajú, sa program usiluje o vytvorenie nadregionálnych synergii. Týka sa to troch zemepisných oblastí: Guinejského zálivu, juhovýchodnej Ázie a západnej časti Indického oceánu. Program teda prispieva ku komplexným stratégiám EÚ v týchto regiónoch: k strategickému rámcu Rady EÚ pre Africký roh, k spoločnému dokumentu EÚ o bezpečnosti a rozvoji v Guinejskom zálive a k vyhláseniu z Norimbergu o posilnenom partnerstve medzi EÚ a ASEAN pre juhovýchodnú Áziu. Najnovšie sa v roku 2015 prijala stratégia EÚ pre Guinejský záliv a sprievodný akčný plán. Na obdobie rokov 2007 – 2014 sa z dlhodobého rozpočtu IcSP vyčlenilo na námornú bezpečnosť 24 miliónov EUR.

2.3. Politika v oblasti kybernetiky a kybernetická bezpečnosť

Globálne a medziregionálne hrozby už nie je možné účinne riešiť bez toho, aby sa riešili kybernetické aspekty. V stratégii EÚ v oblasti kybernetickej bezpečnosti z februára 2013 sa vyzýva, aby sa v celej EÚ zvýšilo úsilie v oblasti politiky týkajúcej sa kybernetickej odolnosti, počítačovej kriminality, medzinárodnej otázky kybernetického priestoru a kybernetickej obrany. Priority medzinárodnej politiky EÚ zameranej na kybernetický priestor zahŕňajú zachovanie slobody a otvorenosti v kybernetickom priestore; vypracovanie normy správania a uplatňovanie súčasného medzinárodného práva v kybernetickom priestore; zvýšenie kapacity tretích krajín v oblasti kybernetickej bezpečnosti a podporovanie medzinárodnej spolupráce v otázkach kybernetického priestoru.

Na rozvinutie týchto priorít ESVČ pokračovala vo vykonávaní medzinárodných politických cieľov stanovených v rámci stratégie kybernetickej bezpečnosti EÚ. Začali sa dialógy o kybernetických otázkach s USA, Indiou, Japonskom, Južnou Kóreou a Čínou, a prebiehajú konzultácie s ďalšími partnermi, ako napríklad Brazília.

ESVČ naďalej pozorne sledovala globálny vývoj kybernetického priestoru týkajúci sa ľudských práv, rozvoja a správy internetu a aktívne sa zúčastnila na globálnom zasadnutí viacerých zainteresovaných strán NetMundial, na Fóre pre správu internetu a procesoch súvisiacich so svetovým samitom o informačnej spoločnosti (SSIS).

EÚ tiež aktívne podporovala proces ďalšieho rozvoja opatrení na budovanie dôvery v oblasti kybernetickej bezpečnosti v rámci OBSE a presadzovala opatrenia na budovanie dôvery v oblasti kybernetiky v rámci Regionálneho fóra ASEAN-u. EÚ podporuje londýnsky proces týkajúci sa noriem správania v kybernetickom priestore a prispieva k prípravám na Svetovú konferenciu o kybernetickom priestore v roku 2015 v Haagu.

Nové projekty budovania kapacít v oblasti kybernetiky sa začali v rámci nástroja na podporu stability a mieru s cieľom riešiť počítačovú kriminalitu a počítačové hrozby a bude sa v nich pokračovať aj v roku 2015. Plánovanie iniciatív na rok 2016 už prebieha.

V novembri 2014 Rada napokon prijala politický rámec EÚ pre kybernetickú obranu.

2.4. Znižovanie chemických, biologických, rádiologických a jadrových rizík

EÚ zintenzívnila svoje úsilie o nadviazanie spolupráce v otázkach rizík, ktoré chemické, biologické, rádiologické a jadrové látky predstavujú pre ľudí, životné prostredie a bezpečnosť. Mimo rámca SZBP sa pomoc poskytuje v rámci dlhodobej zložky nástroja na podporu stability a mieru a EÚ naďalej podporuje centrá excelentnosti v oblasti zmierňovania chemického, biologického, rádiologického a jadrového (CBRN) rizika. Strategické plánovanie na obdobie do roku 2020 sa ukončilo v roku 2014.

Otvorilo sa centrum s prepojením na Radu pre spoluprácu v Perzskom zálive, ktorého sekretariát sa nachádza v Abú Zabí a ktoré dopĺňa prvé štyri regionálne centrá, ktoré boli zriadené v predchádzajúcom roku na africkom pobreží Atlantického oceánu (Rabat), na Blízkom východe (Ammán), v juhovýchodnej Európe/Zakaukazsku/Moldavskej republike/na Ukrajine (Tbilisi) a v juhovýchodnej Ázii (Manila). Tieto centrá majú za cieľ posilniť regionálnu a medzinárodnú spoluprácu v oblasti všetkých chemických, biologických, rádiologických a jadrových rizík. Počet zúčastnených krajín je v súčasnosti 48 (k decembru 2014) a naďalej sa zvyšuje. K 40 projektom, v súvislosti s ktorými sa už uzavreli zmluvy v celkovej hodnote 49 miliónov EUR, pribudne 5 nových projektov spolu za približne 26 miliónov EUR, ktoré sú predmetom zmlúv z roku 2014 s rôznymi konzorciami, prevažne z členských štátov. Značné úsilie sa sústreďovalo na pripravenosť, prevenciu a reakciu v oblasti zdravia, najmä pokiaľ ide o reakciu na ebolu, v súvislosti s ktorou sa okrem posilnenia regionálnej pripravenosti na ebolu nasadili aj existujúce mobilné laboratória na pomoc v boji proti jej prepuknutiu, zatiaľ čo sa na účely zachovania spôsobilosti plánovali nové autonómne mobilné laboratória a vypracovala odborná príprava pre miestnych odborníkov.

2.5. Energetika

Energetická bezpečnosť sa v roku 2014 stala jednou z najdôležitejších strategických priorít Európskej únie. Spôsob, akým boli energetické otázky zneužitú v rámci konfliktu na Ukrajine, slúžil ako významná pripomienka skutočnosti, že výzvy súvisiace s energetickou bezpečnosťou je potrebné naliehavo riešiť a diverzifikovať externé zásobovanie energiou a trasy a súvisiacu infraštruktúru uplatnením celostného prístupu z dlhodobého, ako aj krátkodobého hľadiska, a to interne, ako aj externe.

Komisia prijala v máji európsku stratégiu energetickej bezpečnosti (ESEB), ktorá bola vypracovaná v úzkej spolupráci s ESVČ. V stratégii sa stanovujú bezodkladné a strednodobé ciele týkajúce sa vnútorného trhu, rozvoja infraštruktúry, výroby a úspory energie a predovšetkým potreba posilnenia spoločnej vonkajšej činnosti, v rámci ktorej sa ako kľúčové ciele vynímajú úsilie o diverzifikáciu a posilnený dialóg v rámci susedstva.

V rámci ESEB sa tiež kládol osobitný dôraz na otázky týkajúce sa bezpečnosti energetických dodávok zemného plynu, čím sa otvorila cesta pre cielený záťažový test na zistenie slabých miest. Aj v tomto rámci prevzala EÚ vedúcu úlohu pri organizovaní trojstranných veľmi významných diskusií s Ruskom a Ukrajinou o dodávke plynu. Možné prerušenia tranzitu zemného plynu cez Ukrajinu boli jednou z najvýznamnejších bezprostredných výziev zimy v roku 2014, zatiaľ čo dohoda o potenciálnych ruských dodávkach na Ukrajinu bola tiež veľmi dôležitá z hľadiska stabilizácie energetickej situácie na Ukrajine a poskytnutia pozitívneho prvkú pre prebiehajúce rokovania o kríze. ESVČ sa aktívne zúčastňovala na týchto rokovaníach, ktoré viedol bývalý podpredseda Komisie Günther Oettinger, a podporovala ich.

Energetická bezpečnosť bola aj dôležitým prvkom diskusie týkajúcej sa rámca politik v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030, na ktorom sa Európska rada dohodla v októbri 2014. V tomto rámci sa stanovujú ambiciózne ciele v oblasti klímy a energetiky, ktoré si na jednej strane vyžadujú aktívnu osvetovú činnosť zameranú na partnerov na celom svete, a to najmä v súvislosti so zmenou klímy, a zároveň sú významným príspevkom k dlhodobej energetickej bezpečnosti EÚ.

Tieto politické dokumenty a závery zohrávajú významnú úlohu v koncepcii energetickej únie, ktorá sa v súčasnosti pripravuje pod vedením nového podpredsedu Komisie, ktorý sa touto oblasťou zaoberá. VP/PK a ESVČ sú odhodlané zabezpečiť, aby táto energetická únia bola úspešná, a tento rok začali uplatňovať mechanizmus užšej koordinácie s ministerstvami zahraničných vecí členských štátov s cieľom nájsť spôsob lepšieho a jednotnejšieho využívania nástrojov a prostriedkov zahraničnej politiky (napr.: veľvyslanectvá/delegácie, diplomatické nástroje) na podporu politických cieľov. Okrem toho, ESVČ naďalej aktívne sledovala prácu prebiehajúcu pozdĺž južného koridoru zemného plynu a podporila novú energetickú iniciatívu v Stredozemí, ktorá v novembri vyvrcholila v konferencii v Ríme.

V širšom kontexte sa EÚ aktívne zapájala do rôznych snáh o modernizáciu a osvetu so zameraním na multilaterálne energetické inštitúcie, ako je Medzinárodná agentúra pre energiu, Energetické spoločenstvo, Energetická charta a iné.

Rada pre energetiku EÚ – USA zasadala tento rok dvakrát a množstvo iných politických a strategických dialógov s kľúčovými globálnymi partnermi malo energetiku ako jednu z priorít.

2.6. Zmena klímy

EÚ výrazne posilnila svoju diplomaciu v oblasti zmeny klímy, predovšetkým v druhom polroku 2014 a s osobitným dôrazom na osvetu strategických partnerov s cieľom zabezpečiť pokrok v medzinárodných rokovaníach v rámci Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC). Rok 2014 bol dôležitým rokom pre polozenie základov pre konferenciu zmluvných strán UNFCCC v Paríži v roku 2015, v rámci ktorej sa EÚ usiluje o zabezpečenie spravodlivej, ambicióznej a právne záväznej medzinárodnej dohody o zmene klímy na obdobie po roku 2020 a o zintenzívnenie ambícií v oblasti zmeny klímy v období do roku 2020.

Rámc politik v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030 bol základom pre plánovaný vnútroštátne stanovený príspevok EÚ ku globálnej dohode o klíme. Jadrom ambiciózneho plánovaného vnútroštátne stanoveného príspevku EÚ je záväzok znížiť svoje vnútorné emisie skleníkových plynov do roku 2030 aspoň o 40 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990.

V decembri 2014 sa uskutočnilo 20. zasadnutie konferencie zmluvných strán v Lime (1. – 14. decembra 2014), ktoré bolo dôležitou fázou v procese rokovaní a pri vymedzení rozsahu, vypracovania a štruktúry parížskej dohody z roku 2015.

Pokrok sa dosiahol aj pri návrhu znenia parížskej dohody. Ukázalo sa však, že je náročné pretaviť čoraz intenzívnejší globálny impulz do zvýšenej ochoty nájsť kompromis v rámci formálnych rokovaní v Lime. Posun od rozdvojenej predstavy o rozdelení zodpovedností medzi „rozvinuté“ a „rozvojové“ krajiny na základe úrovne príjmov z roku 1992 je stále zložitý a bude aj naďalej hlavnou prekážkou v rokovaníach v roku 2015. Veľký význam pre zaručenie úspechu v Paríži bude mať aj poskytnutie primeraných ubezpečení o financovaní v oblasti klímy a o podpore na prispôsobenie sa vplyvom zmeny klímy.

ESVČ a útvary Komisie úzko spolupracovali s delegáciami EÚ a ministerstvami zahraničných vecí členských štátov na zlepšení využívania nástrojov zahraničnej politiky, ako je napríklad „balík nástrojov pre diplomáciu v oblasti klímy“ s cieľom podporiť spoluprácu pri budovaní aliancie a konzistentné a jednotné poskytovanie informácií partnerským krajinám.

2.7. Migrácia

Zvýšil sa význam vonkajšieho rozmeru migrácie, ktorý aj naďalej zostane prioritou EÚ.

V strategických usmerneniach Rady EÚ o budúcnosti vnútorných vecí z júna 2014 sa potvrdila potreba ďalšieho zlepšovania prepojenia medzi vnútornými a vonkajšími politikami EÚ a postavenia migračnej politiky ako oveľa významnejšej integrálnej súčasti vonkajších politik Únie.⁵⁹

Na základe týchto usmernení sa politiky v oblasti migrácie musia stať oveľa silnejšou integrálnou súčasťou vonkajšej a rozvojovej politiky Únie pri uplatnení zásady „viac za viac“ a vychádzajúc z globálneho prístupu k migrácii a mobilite (GPMM). Podobne by sa pri definovaní cieľov a činností na základe GPMM mali primerane zohľadniť záležitosti a priority zahraničnej politiky.

⁵⁹ Pozri tiež závery Rady o uplatňovaní globálneho prístupu k migrácii a mobilite z apríla 2014.

Migrácia je vnímaná ako globálny, komplexný a mnohostranný fenomén, ktorý si vyžaduje komplexnú, jednotnú a dlhodobú reakciu. Tento prístup predpokladá, že sa budú riešiť hlavné príčiny prostredníctvom zintenzívnenia spolupráce s krajinami pôvodu a tranzitu, a to predovšetkým v najviac postihnutých regiónoch, a že sa migrácia lepšie začlení do vonkajších politík EÚ.

Neformálne zasadnutie Rady sa konalo 27. novembra v Ríme, kde si ministri vymenili názory o tom, ako lepšie podporiť koordináciu medzi vonkajším rozmerom vnútorných vecí a vonkajšou činnosťou EÚ.

Rada 12. decembra prijala závery o migrácii v rozvojovej spolupráci EÚ, v ktorých vyzvala, aby EÚ podnikla kroky s cieľom v plnom rozsahu – a ak je to vhodné – zakomponovať rozmer migrácie do rozvojovej politiky a spolupráce EÚ a zabezpečiť primerané financovanie.

Európska únia sa aktívne zapája do Nansenovej iniciatívy, ktorej cieľom je budovať medzinárodný konsenzus o programe v oblasti ochrany, ktorým by sa riešili potreby osôb vysídlených za hranice ich krajín v kontexte katastrof a vplyvu zmeny klímy.

V októbri 2014 Rada prijala závery s názvom Prijímanie opatrení na lepšie zvládanie migračných tokov – strategický prístup a operačné priority. Opatrenia v spolupráci s tretími krajinami sú jedným z troch pilierov intervencie uvedených v týchto záveroch.

EÚ aj naďalej systematicky zaraďuje migráciu do programu svojich politických, hospodárskych a sociálnych dialógov so susednými krajinami a strategickými partnermi, ako aj do rámca niekoľkých regionálnych iniciatív. V tejto súvislosti malo v roku 2014 osobitný význam prijatie samostatného vyhlásenia o migrácii a mobilite na samite EÚ a Afriky v apríli v Bruseli; deviate zasadnutie na vysokej úrovni v rámci štruktúrovaného a komplexného dialógu medzi EÚ a spoločenstvom CELAC o migrácii, ktoré sa uskutočnilo 13. novembra v Bruseli; štvrtá ministerská konferencia v rámci rabatského procesu, ktorá sa konala 27. novembra v Ríme; začatie chartúmskeho procesu ministerskou konferenciou medzi EÚ a východnou Afrikou, ktorá sa konala 28. novembra v Ríme a uzavretie partnerstiev v oblasti mobility s Tuniskom a Jordánskom.

2.8. Drogy

EÚ aj naďalej vynakladala konzistentné úsilie na riešenie problémov súvisiacich s užívaním drog na celom svete, okrem iného prostredníctvom špecializovaných dialógov a budovania kapacít a inštitúcií v kľúčových krajinách a regiónoch (Latinská Amerika, Afganistan a Pakistan, Stredná Ázia a západná Afrika). Uplatňovanie komplexného a vyváženého prístupu sa sústredilo na celkový vplyv znižujúci stabilitu a bezpečnosť krajín pôvodu a tranzitných krajín, so zameraním na výrobu, dodávky drog a dopyt po nich, ale tiež aj v širšom zábere, t. j. na boj proti korupcii, praniu špinavých peňazí a trestnej činnosti v súvislosti s drogami. To všetko s ohľadom na dodržiavanie ľudských práv, čo predstavuje hlavnú pridanú hodnotu politiky EÚ v tejto oblasti.

Na základe protidrogovej stratégie EÚ na obdobie 2013 – 2020 a akčného plánu EÚ na boj proti drogám na obdobie rokov 2013 – 2016 sa v rámci mnohých úspešných programov naďalej dosahovali výsledky. V Latinskej Amerike má mechanizmus koordinácie a spolupráce EÚ – CELAC v oblasti drog pevné postavenie a predstavuje významný právny základ pre ďalší dialóg medzi EÚ a LAK, napr. pokiaľ ide o následky zneužívania drog na verejné zdravie.

Prostredníctvom programu spolupráce COPOLAD sa naďalej konsolidovali okrem iného národné monitorovacie centrá pre drogy a podporoval rozvoj vidieka. EÚ v Strednej Ázii financovala obnovu hraničných priechodov a vytvorenie jednotiek na profilovanie drog, umožnila medziinštitucionálnu spoluprácu na kritických cezhraničných otázkach.

Koncepcia tzv. „drogových ciest“ sa ešte stále rozvíja, ale už teraz pre aktérov v rámci EÚ (inštitúcie EÚ a členské štáty) značne zjednodušuje jednotné konanie v boji proti drogám (pozri tiež časť o organizovanej trestnej činnosti).

Toto praktické úsilie sa posilnilo prostredníctvom diplomatických aktivít a poskytovania pomoci spoločne s niektorými medzinárodnými organizáciami: UNDP vykonáva program riadenia hraníc EÚ v Strednej Ázii (BOMCA). Okrem toho sa uskutočnili dialógy o drogách s kľúčovými regiónmi a partnermi, akými sú USA, CELAC, západný Balkán, Rusko (na technickej úrovni).

V neposlednom rade, EÚ v roku 2014 začala spolu so svojimi medzinárodnými partnermi prípravu na mimoriadne zasadnutie Valného zhromaždenia OSN o drogách (2016). Toto zasadnutie sa uskutoční po prvýkrát po 18 rokoch a očakáva sa, že prinesie nové vyhliadky na riešenie celosvetového problému s drogami v rámci existujúcich dohovorov OSN o drogách.

Tak ako aj v mnohých iných globálnych oblastiach bolo zlepšenie prepojenia medzi vnútorným a vonkajším rozmerom politiky EÚ predmetom brainstormingu a inštitucionálnych opatrení, ktoré budú pokračovať aj v roku 2015.

2.9. Zodpovedné získavanie nerastov

VP a Komisia 5. marca 2014 navrhli integrovaný prístup EÚ s cieľom zabrániť, aby sa zisky z obchodovania s nerastmi používali na financovanie ozbrojených konfliktov. Cieľom tohto prístupu je uľahčiť spoločnostiam získavanie cínu, tantalu, volfrámu a zlata zodpovedným spôsobom a podporiť ich legitímne využívanie a obchodovanie s nimi v oblastiach ovplyvnených konfliktom a vo vysokorizikových oblastiach.

Integrovaný prístup pozostáva zo spoločného oznámenia Komisie/VP, v ktorom sa uvádza všeobecný celkový zahraničnopolitický prístup k riešeniu súvislosti medzi konfliktami a využívaním nerastov a obchodovaním s nimi, pričom sa v ňom stanovuje ďalšia angažovanosť zameraná na podporu usmernení OECD o náležitej starostlivosti na účely zabezpečenia zodpovedných dodávateľských reťazcov nerastov z oblastí ovplyvnených konfliktom a vysokorizikových oblastí, ako aj osveta a podpora v rámci zahraničnej politiky EÚ vrátane nástrojov v oblasti rozvoja. Spoločné oznámenie sprevádza návrh Komisie na nariadenie, ktorým sa zriaďuje systém EÚ na samocertifikáciu náležitej starostlivosti v dodávateľskom reťazci zodpovedných dovozcov na základe systému OECD.

Rada 23. júna 2014 prijala závery Rady o prístupe Únie k zodpovednému získavaniu nerastov. Rada zdôraznila, že je potrebné, aby Komisia a vysoká predstaviteľka pokračovali v podpore silnej, komplexnej a koherentnej diplomacie v oblasti surovín, ktorá sa zaoberá prepojením bezpečnosti a rozvoja spoločným a strategickým spôsobom.

2.10. Boj proti terorizmu

EÚ sa naďalej v plnej miere angažovala v otázkach predchádzania terorizmu a boja proti nemu, presadzovania právneho štátu a trestného súdnictva pri súčasnom dodržiavaní ľudských práv. Hlavnými cieľmi EÚ na celosvetovej úrovni sú naďalej prehlbovanie medzinárodného konsenzu a rozširovanie medzinárodného úsilia v boji proti terorizmu.

Kľúčovým prvkom strategického prístupu EÚ je osвета na politickej úrovni prostredníctvom politických dialógov o boji proti terorizmu s mnohými kľúčovými partnermi a medzinárodnými organizáciami. Tieto dialógy sú významnou platformou pre upozorňovanie na aktuálne kritické problémy (napr. v roku 2014 na otázku zahraničných bojovníkov v Sýrii/Iraku). V roku 2014 sa uskutočnili osobitné politické dialógy v oblasti boja proti terorizmu so Saudskoarabským kráľovstvom, Tureckom, Kanadou, OSN, USA (spolupráca v oblasti boja proti terorizmu a boj proti financovaniu terorizmu) a Austráliou. O otázkach terorizmu sa diskutuje aj v rámci rôznych iných dialógov EÚ vrátane dialógov o zahraničnej politike a bezpečnosti.

V roku 2014 sa EÚ usilovala o účinné riešenie hrozby, ktorú predstavujú zahraniční bojovníci, prostredníctvom konkrétnych opatrení spolu s OSN a všetkými členskými štátmi. Vzhľadom na brutálny teror skupiny ISIL/Da'iš bolo potrebné sústrediť sa ešte viac na situáciu v Sýrii a v Iraku. To viedlo k vypracovaniu stratégie EÚ pre boj proti terorizmu/zahraničným bojovníkom v Sýrii/Iraku, ktorú Rada prijala 20. októbra. Je kľúčovou súčasťou komplexného úsilia EÚ zameraného na vykonávanie rezolúcie BR OSN č. 2178 o zahraničných bojovníkoch a boji proti násilnému extrémizmu. V roku 2014 sa členské štáty dohodli aj na tom, že v budúcom finančnom rámci na roky 2014 – 2020 o 400 % zvýšia pomoc EÚ tretím krajinám zameranú na boj proti terorizmu (IcSP). Pomoc EÚ na boj proti terorizmu sa naďalej zameriavala hlavne na tieto prioritné oblasti: región južnej Ázie, najmä Pakistan, Afganistan; Sahel, Nigéria a Maghreb; Africký roh/Jemen a vykonávanie noriem OSN pre boj proti terorizmu.

EÚ naďalej podporovala kľúčovú úlohu OSN pri multilaterálnej spolupráci zameranej na boj proti terorizmu a na jeho predchádzanie. Celkovo je globálna stratégia OSN na boj proti terorizmu súčasťou prístupu EÚ k boju proti terorizmu. EÚ pokračuje v úzkom dialógu s viacerými agentúrami OSN v oblasti boja proti terorizmu a presadzuje kľúčovú úlohu OSN pri multilaterálnej spolupráci v boji proti terorizmu a v predchádzaní terorizmu. EÚ dôrazne podporila úsilie generálneho tajomníka OSN o vykonávanie globálnej stratégie OSN na boj proti terorizmu (čo sa zdôraznilo na 4. preskúmaní vykonávania globálnej stratégie OSN na boj proti terorizmu v júna 2014).

EÚ naďalej výrazne podporovala Globálne fórum pre boj proti terorizmu (GCTF), čo sa zdôraznilo na 5. ministerskom zasadnutí GCTF v septembri 2014 v New Yorku.⁶⁰

EÚ aj naďalej poskytovala podporu trom inštitúciám inšpirovaným Globálnym fórom pre boj proti terorizmu (GCTF): Medzinárodnému centru excelentnosti pre boj proti násilnému extrémizmu Hedayah, Globálnemu fondu na podporu komunitnej angažovanosti a odolnosti a Medzinárodnému inštitútu pre spravodlivosť a právny štát.

Pokiaľ ide o financovanie terorizmu, EÚ schválila osobitný program na posilnenie kapacity finančnej spravodajskej jednotky (FIU) v Africkom rohu a v Jemene. EÚ do decembra 2014 uverejnila 15 vykonávacích nariadení o sankčnom režime zameranom na al-Káidu, ktorými sa transponujú rozhodnutia sankčného výboru OSN pre al-Káidu do práva EÚ.

⁶⁰ Tohtoročné ministerské zasadnutie GCTF bolo prípravou na mimoriadne zasadnutie Bezpečnostnej rady OSN venované téme zahraničných teroristických bojovníkov a boja proti násilnému extrémizmu, ktorému 24. septembra predsedal prezident Spojených štátov Barack Obama. EÚ 15. – 16. decembra 2014 v Marakéši podporila aj vytvorenie novej pracovnej skupiny pre otázky zahraničných teroristických bojovníkov [ktorej spolupredsedia Holandsko a Maroko], ako aj pokrok iniciatív GCTF v oblasti boja proti násilnému extrémizmu a právneho štátu: Medzinárodný riadiaci výbor centra excelentnosti pre boj proti násilnému extrémizmu (centrum Hedayah v Abú Zabí); Medzinárodný inštitút pre spravodlivosť a právny štát (IJI); Globálny fond na podporu komunitnej angažovanosti a odolnosti (GCERF). EÚ finančne podporuje tieto iniciatívy a stane sa súčasťou ich riadiacich a správnych rád. USA a Turecko budú naďalej spolupredsedať pracovnej skupine GCTF pre Africký roh.

C. Príspevok k účinnejšiemu multilaterálnemu poriadku (OSN, Rada Európy, OBSE, G7/G8/G20)

1. OSN

Účinným multilateralizmus je jadrom zahraničnej politiky EÚ. EÚ prostredníctvom svojich delegácií akreditovaných pri orgánoch OSN v New Yorku, Ženeve, Viedni, Paríži, Nairobi a Ríme dlhodobo spolupracuje s OSN v celom spektre činností OSN.

EÚ a jej členské štáty sú spoločne naďalej najväčším poskytovateľom finančných príspevkov do systému OSN. Súčet príspevkov 28 členských štátov EÚ predstavuje 35 % bežného rozpočtu OSN a 36,8 % rozpočtu OSN na udržiavanie mieru. Okrem toho EÚ a jej členské štáty tiež poskytujú približne polovicu všetkých dobrovoľných príspevkov do fondov a programov OSN.

Rada v júni 2014 prijala priority EÚ na 69. zasadnutie Valného zhromaždenia OSN⁶¹ v súlade so strednodobými prioritami EÚ v rámci Organizácie Spojených národov (2012 – 2015), ktoré umožňujú cielenú a koordinovanú činnosť EÚ a ktoré sú rozdelené do piatich všeobecných okruhov: mier a bezpečnosť, trvalo udržateľný rozvoj, ľudské práva, posilnenie OSN a humanitárne otázky. Členské štáty EÚ sa budú naďalej usilovať o efektívne a účinné riadenie OSN a jej finančných zdrojov, ako aj o ďalšie reformy.⁶²

⁶¹ Priority EÚ na 69. zasadnutie Valného zhromaždenia OSN (dokument 10856/14).

⁶² Európsky parlament prijal 2. apríla 2014 odporúčanie Rade k 69. zasadnutiu VZ OSN. Odporúčanie je usporiadané do týchto tematických okruhov: ľudských práva, demokracia a právny štát, mier a bezpečnosť, zodpovednosť za ochranu, ženy a deti, rozvojový program po roku 2015 a iné otázok vrátane ochrany súkromia v digitálnej ére, Zmluvy o obchodovaní so zbraňami, EÚ v OSN a zmena klímy (odporúčanie Európskeho parlamentu Rade z 2. apríla 2014 k 69. zasadnutiu VZ OSN (dokument 2014/2017(INI), P 7_TA (2014) 0259).

Na základe uznesenia prijatého 3. mája 2011 (ktorým sa nezmenilo postavenie EÚ ako pozorovateľa) môžu predstavitelia EÚ určení Lisabonskou zmluvou vystúpiť na Valnom zhromaždení OSN. V súčasnosti sa pracuje aj na revízii účastníckych práv EÚ v niekoľkých medzinárodných organizáciách.

Predseda Európskej rady reprezentoval EÚ vo verejnej diskusii, ktorou sa každý rok v septembri otvára valné zhromaždenie, a 24. septembra 2014 vystúpil aj na samite BR OSN venovanom otázke zahraničných bojovníkov. V februári 2014 po brífingu zo strany VP bezpečnostná rada vo vyhlásení predsedníctva formálne uvítala úzku spoluprácu medzi OSN a EÚ. EÚ a OSN úspešne spolupracujú v mnohých krízových situáciách, pričom túto spoluprácu dvakrát ročne posilňuje dialóg na vysokej úrovni v rámci riadiaceho výboru EÚ a OSN pre krízové riadenie.

2. Mier a bezpečnosť

EÚ a OSN sú kľúčovými partnermi v oblasti mieru a bezpečnosti. Bezpečnostná rada OSN to zdôraznila 14. februára 2014, keď vo vyhlásení predsedníctva prijatom konsenzom uvítala úzku spoluprácu medzi Organizáciou Spojených národov a Európskou úniou a obe organizácie vyzvala, aby svoje inštitucionálne vzťahy a strategické partnerstvo ešte viac posilnili.

Úzka strategická spolupráca pri udržovaní medzinárodného mieru a bezpečnosti sa rozšírila na celý cyklus konfliktov od predchádzania až po budovanie mieru po ukončení konfliktu. Členské štáty EÚ v súčasnosti poskytujú 37 % rozpočtu na udržiavanie mieru, ako aj 8 % personálu operácií OSN na udržiavanie mieru. Rozvoj spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ (SBOP) umožnil významnú a rozvíjajúcu sa spoluprácu medzi EÚ a OSN v oblasti civilného a vojenského krízového riadenia, ako napríklad na pobreží Somálska (ATALANTA), v Kosove (EULEX), Mali (EUTM Mali), v Stredoafrickej republike (EUFOR RCA), a je naďalej dôležitou súčasťou nášho celkového partnerstva. Posilnenie podpory EÚ mierovým operáciám OSN je na základe akčného plánu z júla 2012 jednou z priorít EÚ. Prostredníctvom významnej rozvojovej úlohy v rámci jednotlivých krajín pri upevňovaní mieru, ako aj prostredníctvom dlhodobějších činností v situáciách po skončení konfliktu zohráva EÚ aktívnu úlohu v Komisii OSN pre budovanie mieru a vo všetkých jej zloženiach pre jednotlivé krajiny.

EÚ naďalej podporovala rozvoj a uplatňovanie koncepcie zodpovednosti za ochranu a podporuje začlenenie tohto bodu do formálneho programu VZ OSN v roku 2015, ako navrhuje generálny tajomník OSN vo svojej správe o zodpovednosti za ochranu z júla 2014.

3. Ľudský, hospodársky a sociálny rozvoj a rozvojový program po roku 2015

V roku 2014 boli rozvojové otázky ešte dôležitejšie ako v predchádzajúcich rokoch. EÚ zintenzívnila úsilie o dosiahnutie miléniových rozvojových cieľov do roku 2015 ako základu budúceho programu na obdobie po roku 2015. Pracovala v záujme jednotného všeobecného rámca na obdobie po roku 2015, v ktorom sa uznáva vzájomná prepojenosť odstránenia chudoby a trvalo udržateľného rozvoja.

S cieľom zlepšiť svoj vplyv na odstraňovanie extrémnej chudoby a podporiť partnerské krajiny pri plnom dosahovaní miléniových rozvojových cieľov Európska únia uplatnila novú transparentnú metodiku prideľovania, ktorá zvýšila podiel podpory pre krajiny, ktoré to najviac potrebujú, vrátane nestabilných štátov, zatiaľ čo 16 veľkých a rozvinutejších krajín bolo vyňatých z bilaterálnej pomoci. Strategické bilaterálne programy, ktoré sa prijali v roku 2014, sú cielenejšie a sústredia sa na najviac 3 sektory. Oblasť spolupráce sa vybrali spomedzi prioritných oblastí „programu zmien“ a sú medzi nimi ľudské práva, demokracia a ďalšie kľúčové prvky dobrej správy vecí verejných a inkluzívny a udržateľný rast. Vo viac ako 40 krajinách pokračuje aj spoločná tvorba programov s členskými štátmi EÚ a inými darcami.

EÚ a OSN sú dnes blízky partnermi, ktorí spolupracujú vo viac ako 100 krajinách v oblastiach, ako sú rozvoj vidieka a hospodársky rozvoj, vodohospodárske a sanitačné služby, prístup k verejnému zdravotníctvu, otázky pracovnej sily a dôstojnej práce, prístup k vzdelávaniu a obnova po ukončení konfliktov.

Finančné prostriedky na rozvojovú spoluprácu podporujú úsilie OSN v oblasti demokratickej správy vecí verejných, pomoci pri voľbách, predchádzania konfliktom a obnovy po konfliktoch, ľudských práv, rodovej rovnosti a zmeny klímy. Ďalšími veľmi dôležitými oblasťami, na ktoré sa spolupráca s OSN zameriava, je potravinová bezpečnosť a výživa, rozvoj vidieka, podpora vzdelávania a zdravia, ako aj podpora utečencov.

Komisia prijala v máji 2014 oznámenie s názvom Silnejšia úloha súkromného sektora vzhľadom na dosiahnutie inkluzívneho a udržateľného rastu v rozvojových krajinách, v ktorom sa uznáva úloha súkromného sektora ako poskytovateľa pracovných miest v boji proti chudobe, a teda tiež jeho vplyv na bezpečnostnú situáciu v danej krajine, a v ktorom sa presadzuje zvýšená angažovanosť súkromného sektora v rozvojovej spolupráci EÚ.

V júli 2014 otvorená pracovná skupina pre ciele v oblasti udržateľného rozvoja (SDG) prijala svoj návrh cieľov v oblasti udržateľného rozvoja.

Medzivládny výbor expertov na financovanie udržateľného rozvoja (ICESDF) prijal svoju správu začiatkom augusta 2014. Na základe týchto a iných vstupov generálny tajomník OSN predložil v januári 2015 svoju súhrnnú správu s názvom „Cesta k dôstojnosti do roku 2030: odstránenie chudoby, transformácia životov a ochrana planéty“⁶³. Tohtoročná všeobecná diskusia na Valnom zhromaždení OSN v septembri sa venovala téme: „Vypracovanie a plnenie transformačného programu na obdobie po roku 2015“.

Ďalšia fáza medzivládnych rokovaní sa začne začiatkom roka 2015 s cieľom dosiahnuť na samite v septembri 2015 dohodu o zastrešujúcom rámci na obdobie po roku 2015 vrátane nových cieľov udržateľného rozvoja, ktoré budú zamerané na odstraňovanie chudoby a trvalo udržateľný rozvoj v jeho troch rozmeroch (hospodárskom, sociálnom a environmentálnom/zmena klímy).

V decembri 2014 Rada prijala závery, ktoré poskytujú základ pre pozíciu EÚ na nastávajúcich medzinárodných rokovaníach v rámci OSN, ktoré sa uzavruť na samite v septembri.⁶⁴

4. Spolupráca s africkými, karibskými a tichomorskými (AKT) krajinami

Zriadil sa 11. Európsky rozvojový fond, finančný nástroj pre rozvojovú spoluprácu EÚ s africkými, karibskými a tichomorskými (AKT) krajinami do roku 2020.

EÚ a partnerské krajiny AKT v súčasnosti rokujú o národných a regionálnych indikatívnych programoch (NIP a RIP), ako aj o programe v rámci krajín AKT, alebo ich schvaľujú či podpisujú. Do konca roka 2014 sa podpísalo viac ako 50 % NIP. Zvyšné programy sa sfinalizujú v roku 2015.

⁶³ A/69/700.

⁶⁴ Európsky parlament prijal 25. novembra 2014 uznesenie o EÚ a globálnom rozvojovom rámci na obdobie po roku 2015 (2014/2143(INI)).

5. G7/G20

Komisia a predseda Európskej rady sa v roku 2014 zúčastnili na viacerých samitoch a zasadnutiach skupín G7 a G20.

Rozhovorom v rámci G7 v roku 2014 vo veľkej miere dominovala reakcia na krízu na Ukrajine a vzťahy s Ruskom. V tejto súvislosti sa rokovalo aj o pozitívnom programe zameranom na zmiernenie napätia vo vzťahu k Rusku a na stabilizáciu Ukrajiny. Diskusie v rámci tejto skupiny sa zamerali aj na globálny rast a spôsoby boja proti vysokej nezamestnanosti, otázky obchodu a na súvislosť medzi zmenou klímy a energetickou bezpečnosťou. Lídri zdôraznili aj svoju angažovanosť v medzinárodnom úsilí o riešenie zmeny klímy na základe Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy a v rozvojových otázkach prostredníctvom programu na obdobie po roku 2015.

EÚ plne podporuje prácu rímskej/lyonskej skupiny G7⁶⁵ v rámci úsilia EÚ o vykonávanie rezolúcie BR OSN č. 2178 a stratégie EÚ pre Sýriu/Irak a boj proti terorizmu/zahraničným bojovníkom, ktoré Rada prijala 20. októbra 2014.

EÚ uvítala výsledky samitu G20 v Brisbane zamerané na to, aby sa svetové hospodárstvo dostalo na cestu udržateľného rastu. Na samite G20 sa prijal brisbanský akčný plán pre rast a zamestnanosť a silný dôraz sa kládol na investície. Skupina G20 okrem toho opätovne potvrdila, že podporuje spravodlivejšie zdaňovanie, a poskytla nový impulz finančnej regulácii, globálnym opatreniam v oblasti klímy a otvorenému obchodu stelesnenému v multilaterálnom obchodnom systéme. Napokon skupina G20 dosiahla pokrok v oblasti boja proti korupcii, v oblasti energetiky a udržateľnosti, rozvoji a reforme medzinárodných hospodárskych inštitúcií.

⁶⁵ Rímska/lyonská skupina G7 sa zaoberá bojom proti terorizmu a organizovanej trestnej činnosti.

6. Rada Európy (RE)

EÚ sa v súlade s memorandom o porozumení, ktoré obidve organizácie podpísali v roku 2007, naďalej aktívne spolupracovala s Radou Európy, najmä pokiaľ ide o európske susedstvo a západný Balkán. V roku 2014 sa práca RE sústredila najmä na Ukrajinu. RE poskytla Ukrajine svoje odborné znalosti o kľúčových otázkach týkajúcich sa právnych, ústavných a volebných reforiem, ako aj ľudských práv. Takisto naďalej spolupracovala s EÚ v južnom Stredozemí a v Strednej Ázii v rámci stratégie Rady Európy pre spoluprácu s jej susedmi.

Základným prvkom našej spolupráce zostávajú spoločné programy EÚ a Rady Európy. V roku 2014 EÚ a Rada Európy spolupracovali pri stanovovaní nových spôsobov spolupráce prostredníctvom projektov, pričom sa zamerali na dlhodobejšiu spoluprácu, jasnejšie ciele a výsledky. Generálny tajomník Jagland a bývalý komisár Štefan Füle Dňa podpísali 1. apríla 2014 vyhlásenie o zámere, v ktorom potvrdili toto smerovanie.

7. Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe

Pracovný program OBSE v roku 2014 zatienila kríza na Ukrajine a v jej okolí. Tento konflikt zdôraznil, že táto organizácia má stále svoj význam, ale aj svoje politické a funkčné obmedzenia. Rusko porušilo základné zásady OBSE a bránilo OBSE, aby si v plnom rozsahu plnilo úlohu pri vykonávaní dohôd z Minska, najmä pokiaľ ide o monitorovanie hraníc. OBSE zároveň dokázalo svoju hodnotu ako jediný medzinárodný a nestranný aktér v oblasti konfliktu na Ukrajine a ako kľúčové fórum pre dialóg medzi rôznymi stranami počas celej krízy. EÚ uvítala značné úsilie úradujúceho švajčiarskeho predsedníctva OBSE v roku 2014 pri riešení tejto krízy.

EÚ, ktorej členské štáty tvoria takmer polovicu účastníckych štátov OBSE a poskytujú 70 % príspevkov do rozpočtu organizácie, naďalej podporovala prácu OBSE vo všetkých troch rozmeroch – politicko-vojenskom, hospodársko-environmentálnom i ľudskom. Únia naďalej obhajovala a presadzovala záväzky a zásady OBSE v súvislosti s mnohými výzvami, či už to boli kroky Ruska na Ukrajine alebo zhoršovanie situácie v oblasti ľudských práv v niektorých častiach Zakaukazska a Strednej Ázie.

V súvislosti s krízou na Ukrajine a v jej okolí poskytla EÚ významnú politickú, finančnú a materiálnu podporu pre rôzne činnosti OBSE, najmä osobitnú monitorovaciu misiu, pozorovateľskú misiu na dva ruské hraničné prechody a pre volebnú pozorovateľskú misiu Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR) na predčasné prezidentské a parlamentné voľby na Ukrajine. Osobitná monitorovacia misia je najväčšou terénnou operáciou OBSE za posledné roky, ktorá musela pôsobiť za čoraz náročnejších okolností. EÚ podporila jej rozšírenie na 500 pozorovateľov do januára 2015 a členské štáty EÚ poskytli viac ako 70 % jej zamestnancov. Okrem príspevkov členských štátov Únia poskytla misii 7 miliónov EUR z mimorozpočtových prostriedkov prostredníctvom nástroja na podporu stability a mieru (IcSP), ako aj 40 neobrných a 4 obrnené vozidlá. EÚ poskytla silnú politickú podporu aj trojstrannej kontaktnej skupine pozostávajúcej zo zástupcov úradujúceho predsedníctva OBSE, Ukrajiny a Ruska.

V reakcii na ukrajinskú krízu EÚ podporila rozsiahle využitie politicko-vojenských nástrojov OBSE, najmä Viedenského dokumentu. Za aktívnej účasti členských štátov EÚ sa uskutočnil značný počet overovacích opatrení vo vzťahu k Ukrajine i Rusku v snahe zmierniť obavy v súvislosti s nezvyčajnou ruskou vojenskou činnosťou pozdĺž hranice s Ukrajinou. Zmierňujúci vplyv bol však malý vzhľadom na rozdielne bezpečnostné záujmy a nedostatok politickej vôle Ruska dodržiavať svoje záväzky v oblasti opatrení na budovanie dôvery a bezpečnosti nielen podľa litery, ale aj v ich podstate. EÚ bude preto naďalej naliehať na plné vykonávanie a modernizáciu Viedenského dokumentu s cieľom posilniť úlohu OBSE pri budovaní dôvery a bezpečnosti, znižovaní rizika a predchádzaní konfliktom.

Kríza na Ukrajine a v jej okolí ovplyvnila aj dlhotrvajúce konflikty v oblasti OBSE. Napriek ťažkostiam sa EÚ naďalej aktívne angažovala pri riešení týchto konfliktov, najmä v rozhovoroch o urovnaní konfliktu v Podnestersku a na medzinárodných rokovaniach v Ženeve o dôsledkoch konfliktu v Gruzínsku v roku 2008, ktorých je účastníkom. EÚ taktiež pokračovala v podporovaní snáh o dosiahnutie pokroku v riešení konfliktu v Náhornom Karabachu. EÚ poskytuje značné finančné prostriedky na budovanie dôvery medzi stranami týchto konfliktov.

EÚ naďalej prikladala veľký význam úplnému vykonaniu záväzkov v oblasti ľudského rozmeru, najmä v oblasti ľudských práv a základných slobôd. Únia v tejto súvislosti v prvom rade zdôraznila dôležitú úlohu nezávislých inštitúcií OBSE (ODIHR, zástupcu pre slobodu médií a vysokého komisára pre otázky národnostných menšín).

Spolupráca s OBSE sa ďalej rozvíjala v oblasti nadnárodných hrozieb vrátane otázok súvisiacich s bojom proti terorizmu, riadením hraníc a s kybernetickou bezpečnosťou. EÚ aj naďalej podporovala činnosť operácií OBSE v teréne, najmä na západnom Balkáne, v Zakaukazsku a Strednej Ázii. EÚ prostredníctvom IcSP naďalej poskytovala výraznú finančnú podporu iniciatíve komunitnej bezpečnosti v Kirgizsku.

Výročnému zasadnutiu Rady ministrov 4. a 5. decembra 2014 v Bazileji dominovala kríza na Ukrajine a v jej okolí. Hoci sa nepodarilo dosiahnuť konsenzus v súvislosti s vyhlásením o kríze, diskusie potvrdili úlohu OBSE ako kľúčového fóra pre otázky európskej bezpečnosti. Ministri tiež preukázali, že prevažná väčšina zúčastnených štátov sa zhoduje v nesúhlase s krokmi Ruska na Ukrajine a v jej okolí a v podpore základných zásad Helsinského záverečného aktu vrátane nedotknuteľnosti hraníc. Ministri sa zaoberali aj budúcnosťou európskeho bezpečnostného poriadku. Hoci v procese Helsinky+40 (pokús o oživenie OBSE v rámci prípravy na 40. výročie podpísania Helsinského záverečného aktu v roku 1975) sa v roku 2014 nedosiahol takmer žiaden pokrok, ministri sa dohodli, že budú vzhľadom na toto nadchádzajúce výročie v tomto procese pokračovať. Švajčiarske predsedníctvo v spolupráci so svojimi nástupcami Srbskom (2015) a Nemeckom (2016) zriadilo aj panel prominentných osobností, ktorý sa bude venovať budúcnosti európskej bezpečnosti.

D. Podpora demokracie, ľudských práv, medzinárodného humanitárneho práva a právneho štátu

1. Presadzovanie ľudských práv, medzinárodného humanitárneho práva, demokracie a právneho štátu

EÚ v roku 2014 naďalej presadzovala dodržiavanie ľudských práv na celom svete a podporovala dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva. Strategický rámec EÚ a akčný plán pre ľudské práva a demokraciu, ktoré sa prijali v júni 2012, zostávajú referenčnými dokumentmi pre vonkajšiu politiku EÚ v tejto oblasti; ustanovujú sa v nich usmerňujúce zásady a hlavné priority činnosti EÚ. Tieto dokumenty sú zamerané na zvýšenie účinnosti a jednotnosti politiky EÚ v oblasti ľudských práv a na zaradenie ľudských práv a demokracie do centra jej vonkajšej činnosti.

Keďže platnosť akčného plánu uplynula na konci roka, počas minulého roku začala Európska služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) rozsiahly proces konzultácií s ďalšími inštitúciami EÚ (Komisia, Rada a členské štáty, Európsky parlament) a príslušnými zainteresovanými stranami (najmä organizácie občianskej spoločnosti a akademické inštitúcie) s cieľom pripraviť úplne vynovený akčný plán, ktorý by sa mal prijať začiatkom roka 2015.

2. Ľudské práva vo všetkých politikách EÚ

Osobitný zástupca EÚ pre ľudské práva Stavros Lambrinidis ukončil v roku 2014 druhý rok svojho mandátu. Jeho hlavnou úlohou, ako sa vymedzuje v jeho mandáte, bolo naďalej zvyšovať súdržnosť, účinnosť a viditeľnosť ľudských práv v kontexte zahraničnej politiky EÚ. Na tento účel sa sústredil na posilnenie spolupráce EÚ v oblasti ľudských práv so strategickými partnermi, a to aj prostredníctvom návštev v Spojených štátoch amerických, Brazílii a Mexiku, budovania vzťahov s krajinami v procese prechodu a regionálnymi partnermi vrátane Mjanmarska/Barmy, Pakistanu a Egypta, zvýšenia viditeľnosti a angažovanosti EÚ vo vzťahu k multilaterálnym a regionálnym mechanizmom v oblasti ľudských práv a prostredníctvom spolupráce s občianskou spoločnosťou a posilňovania jej postavenia. Zameral sa tiež na podporu kľúčových priorít EÚ, najmä tých, ktoré sú zakotvené v usmerneniach EÚ v oblasti ľudských práv, ako aj na iné otázky, ako sú sloboda prejavu online a offline, ľudské práva žien, prístup k rozvoju založený na ľudských právach, zrušenie trestu smrti a obchod a ľudské práva.

ESVČ tiež pracovala na racionalizácii svojich vnútorných mechanizmov a postupov v záujme zefektívnenia svojej činnosti v oblasti ľudských práv. Pracovná skupina Rady pre ľudské práva (COHOM), ktorá je zodpovedná za všetky ľudskoprávne aspekty vo vonkajších vzťahoch Európskej únie, prijala tohoročné strategické priority EÚ na fórach OSN pre ľudské práva, ktoré prispeli k tomu, že úsilie EÚ v rámci OSN prinieslo úspešné výsledky. Vďaka koordinovanému úsiliu delegácií EÚ, vedúcich misií, inštitúcií a útvarov EÚ a členských štátov schválil Politický a bezpečnostný výbor (PBV) 132 stratégií v oblasti ľudských práv pre jednotlivé krajiny. Vykonávanie týchto stratégií viedlo k intenzívnejšej spolupráci delegácií EÚ a veľvyslanectiev členských štátov v oblasti ľudských práv a prispelo k zlepšeniu rámca a ucelenosti dialógov o ľudských právach.

EÚ v roku 2014 uskutočnila formálne dialógy a konzultácie o ľudských právach s 37 partnerskými krajinami a regionálnymi zoskupeniami vrátane – po prvýkrát – dialógu o ľudských právach s Mjanmarskom/Barmou. Do dialógu s EÚ sa okrem toho zapojilo 79 afrických, karibských a tichomorských krajín, ktoré sú zmluvnými stranami Dohody z Cotonou. Dialóg o ľudských právach s Ruskom sa pozastavil, dialóg o ľudských právach s Azerbajdžanom sa odložil. EÚ naďalej vyvíjala úsilie o zvýšenie vplyvu a účinnosti dialógov, a to aj ich prepojením s inými politickými nástrojmi, vytvorením mechanizmov nadviazania a riešením individuálnych prípadov v rámci diskusií. Väčšine dialógov o ľudských právach predchádzali konzultačné stretnutia s organizáciami občianskej spoločnosti v Bruseli a v dotknutých krajinách, pričom po dialógoch nasledovali brífingy. EÚ vydávala vyhlásenia o ľudských právach, ktoré predniesla vysoká predstaviteľka/podpredsedníčka Komisie alebo jej hovorca. Počas roka sa vydávali aj dôverné demarše.

ESVČ zabezpečila pravidelnú odbornú prípravu v oblasti ľudských práv a demokracie, na témy ako napríklad nediskriminácia (sloboda prejavu, sloboda náboženstva alebo viery, práva osôb so zdravotným postihnutím a práva LGBTI osôb), hospodárske, sociálne a kultúrne práva, obchod a ľudské práva, rodová rovnosť, práva detí, podpora demokracie a pozorovanie volieb, ľudské práva v kontexte OSN a ľudské práva v Rade Európy. Začali sa tiež mapovať programy členských štátov zamerané na odbornú prípravu v oblasti ľudských práv s cieľom zozbierať najlepšie postupy a preskúmať synergie. Na tento účel sa v septembri dohodlo, že sa vytvorí neformálna sieť kontaktných miest pre odbornú prípravu v oblasti ľudských práv a demokracie v členských štátoch EÚ. Do konca roku 2014 všetky delegácie EÚ v tretích krajinách a misie a operácie SBOP určili kontaktné miesta pre ľudské práva a/alebo rodové otázky.

V roku 2014 sa zvýšilo úsilie o riešenie otázok ucelenosti a konzistentnosti vnútorných a vonkajších politik EÚ v oblasti ľudských práv. Tejto téme sa venovali aj osobitné závery, ktoré Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci prijala v júni a v ktorých Rada uznala, že konzistentnosť je kľúčová z hľadiska dôveryhodnosti EÚ a možno ju dosiahnuť len vtedy, ak bude EÚ príkladom v oblasti ľudských práv. Európska komisia aj v roku 2014 naďalej presadzovala začleňovanie ľudských práv do svojich hodnotení vplyvu vypracúvaných v súvislosti s návrhmi v oblasti vonkajšej činnosti EÚ a začala vypracúvať osobitné usmernenia pre analýzu hodnotenia vplyvu na ľudské práva v obchodných dohodách.

3. Napĺňanie priorít EÚ v oblasti ľudských práv

V priebehu roka 2014 sa EÚ zameriavala na špecifické tematické výzvy v oblasti ľudských práv, pokiaľ ide o občianske a politické práva, ako aj hospodárske, sociálne a kultúrne práva.

EÚ aktívne presadzovala **právo na slobodu združovania a pokojného zhromažďovania** prostredníctvom verejných vyhlásení a v rámci bilaterálnych vzťahov EÚ s tretími krajinami, prostredníctvom dialógov a konzultácií o ľudských právach s podobne orientovanými partnermi, s ktorými si vymieňala informácie o činnostiach a osvedčených postupoch. V septembri 2014 EÚ popri zasadnutí OBSE o realizácii ľudského rozmeru zorganizovala podujatie, ktorého účelom bolo preskúmať spolu s občianskou spoločnosťou najnovšie trendy v požívaní slobody pokojného zhromažďovania v priestore OBSE.

Na zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva počas roka 2014 a na zasadnutí Tretieho výboru Valného zhromaždenia OSN v októbri EÚ zdôraznila význam práce **organizácií občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv** a vyjadrila znepokojenie v súvislosti s obmedzovaním priestoru pre občiansku spoločnosť v mnohých krajinách, s narastajúcimi obmedzeniami vzťahujúcimi sa na mimovládne organizácie a s obťažovaním aktivistov a vážnym porušovaním ich ľudských práv. Európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva je kľúčovým finančným nástrojom na podporu organizácií občianskej spoločnosti, ktoré pôsobia v oblasti ľudských práv, ako aj obhajcov ľudských práv vrátane novinárov a blogerov.

Ministri zahraničných vecí EÚ potvrdili záväzok EÚ voči obhajcom ľudských práv v záveroch Rady, ktoré sa prijali v júni pri príležitosti 10. výročia prijatia usmernení EÚ o obhajcoch ľudských práv. Rada podčiarkla mimoriadne dôležitú úlohu obhajkyň ľudských práv a obhajcov ľudských práv zo zraniteľných a marginalizovaných skupín. V máji delegácie EÚ dostali podrobné usmernenia na vykonávanie usmernení o obhajcoch ľudských práv, v ktorých sa uvádzajú najlepšie postupy na riešenie prípadov. Delegácie EÚ počas celého roka aktívne pracovali na ochrane obhajcov ľudských práv, ktorí v mnohých krajinách naďalej čelia narastajúcemu tlaku zo strany štátnych orgánov a neštátnych subjektov. Diplomati EÚ monitorovali súdne procesy, navštevovali zatknutých aktivistov a vydávali vyhlásenia ku konkrétnym prípadom.

Strategický rámec EÚ pre ľudské práva a demokraciu zdôrazňuje odhodlanie EÚ naďalej presadzovať **slobodu presvedčenia a prejavu online a offline**, pretože demokracia bez týchto práv nemôže existovať. EÚ prijala 12. mája 2014 usmernenia v oblasti ľudských práv týkajúce sa slobody prejavu online a offline. Vychádzajúc z existujúcich nástrojov a dokumentov, tieto usmernenia pripomínajú hlavné zásady a obsahujú jasne vymedzené priority a nástroje, ktoré majú využívať delegácie EÚ a veľvyslanectvá členských štátov, ako aj ústredie EÚ s cieľom lepšie presadzovať a obhajovať toto právo. EÚ prostredníctvom verejných vyhlásení a v rámci svojich bilaterálnych vzťahov opakovane odsúdila útoky na novinárov a blogerov. EÚ pozorne sledovala prácu Koalície za slobodu online a aktívne podporovala rezolúciu Rady OSN pre ľudské práva o bezpečnosti novinárov, rezolúciu Valného zhromaždenia OSN o práve na súkromie v digitálnom veku a rezolúciu o ľudských právach a internete, ktorá sa prijala toto leto druhýkrát v Rade pre ľudské práva. Na výročnom fóre EÚ – MVO o ľudských právach, ktoré sa konalo 4. a 5. decembra 2014 a ktoré sa venovalo ochrane a podpore slobody prejavu, sa zúčastnilo viac ako 200 zástupcov mimovládnych organizácií z celého sveta.

EÚ opätovne potvrdzovala svoj **nesúhlasný postoj voči trestu smrti** a využívala všetky diplomatické nástroje, ktoré má k dispozícii, na dosiahnutie celosvetového zrušenia trestu smrti v súlade s príslušnými usmerneniami EÚ. EÚ sa prostredníctvom rozsiahleho lobingu aktívne zapojila do medziregionálnej aliancie na podporu prijatia rezolúcie Valného zhromaždenia OSN, ktorá sa napokon prijala v decembri a v ktorej sa zopakovala výzva na zavedenie moratória na uplatňovanie trestu smrti. Vďaka úsiliu EÚ získala rezolúcia 117 hlasov za, pričom 37 štátov bolo proti a 34 sa zdržalo hlasovania, čo v porovnaní s podobnými rezolúciami z predchádzajúcich rokov predstavuje výrazné zlepšenie.

EÚ oslávila 30. výročie **Dohovoru proti mučeniu** a zároveň pokračovala vo vykonávaní usmernení týkajúcich sa mučenia a iného krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania. Nabádala všetky krajiny, aby ratifikovali a vykonávali dohovor a jeho opčný protokol, a v rámci dialógov o ľudských právach s tretími krajinami, ako aj počas návštev jednotlivých krajín upozorňovala na konkrétne prípady mučenia a zlého zaobchádzania. V decembri sa v Bruseli uskutočnilo podujatie s cieľom zvýšiť povedomie o tomto 30. výročí a uvažovať o ďalšom postupe na zabezpečenie čo najširšieho možného vykonávania dohovoru.

EÚ tento rok oslávila 25. výročie **Dohovoru OSN o právach dieťaťa**. Na pripomenutie si tohto výročia a záväzku EÚ voči deťom v jej vnútorných a vonkajších politikách Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci prijala v decembri závery o presadzovaní a ochrane práv dieťaťa. EÚ aktívne podporovala kampaň „Deti, nie vojaci“, ktorú spoločne iniciovali osobitná zástupkyňa OSN pre deti v ozbrojených konfliktoch a UNICEF a ktorej cieľom je predchádzať náboru a napokon ukončiť do roku 2016 využívanie detí štátnymi ozbrojenými silami v konfliktoch. EÚ v súlade s dohovorom Medzinárodnej organizácie práce č. 182 o najhorších formách detskej práce podporovala vypracovanie zoznamov nebezpečných povolání v 33 krajinách v subsaharskej Afrike a v Európe/Strednej Ázii. Detskej práci sa venovala osobitná pozornosť počas dialógov o ľudských právach s určitými krajinami.

Ochrana **práv žien** a boj proti násiliu založenému na rodovej príslušnosti zostali na popredných miestach programu EÚ. Tieto otázky sa systematicky začleňovali do programov EÚ a boli súčasťou verejných posolstiev a dialógov s vládami, regionálnymi organizáciami a s občianskou spoločnosťou. Prioritou bola aj podpora obhajkýň ľudských práv a ženských organizácií. Hlavnou platformou, v rámci ktorej EÚ realizovala svoje strategické priority v rodovej oblasti, zostala OSN. EÚ napríklad zohrala dôležitú úlohu v rokovaní o dohodnutých záveroch Komisie OSN pre postavenie žien. EÚ a orgán OSN pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien (OSN Ženy) naďalej vykonávali spoločné memorandum o porozumení z roku 2012. Najväčšie úspechy sa dosiahli v oblasti komunikácie, politického dialógu a spoločného presadzovania záujmov, odbornej prípravy a plánovania spoločných programov EÚ a OSN Ženy. V tomto kontexte sa v novembri 2014 v Bruseli uskutočnila konferencia „Spring Forward for Women“, na ktorej sa stretli poslankyne parlamentov z arabských štátov a poslanci Európskeho parlamentu. Pokiaľ ide o sexuálne násilie počas konfliktov, EÚ sa aktívne zúčastnila na Globálnom samite v júni 2014 v Londýne a zaviazala sa pokračovať v činnosti prostredníctvom praktických opatrení v oblasti ľudských práv, predchádzania konfliktom, krízového riadenia, mediácie a humanitárnej pomoci. Počas samitu venovaného otázkam dievčat, ktorý sa konal v júli, sa EÚ zaviazala poskytnúť v priebehu nasledujúcich siedmich rokov viac ako 100 miliónov EUR na riešenie otázok rodovej rovnosti a blahobytu detí vrátane konkrétnych projektov týkajúcich sa skoncovania s mrzačením ženských pohlavných orgánov a manželstiev detí a skorých a nútených manželstiev.

Pokiaľ ide o požívanie **ľudských práv zo strany lesbieb, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych osôb (LGBTI)**, EÚ nadviazala dialóg s viacerými krajinami a v prípade potreby podnikla potrebné diplomatické kroky, najmä v Afrike a Strednej Ázii, s cieľom vyzvať krajiny, aby prehodnotili alebo zrušili právne predpisy, ktoré diskriminujú LGBTI osoby alebo porušujú medzinárodne dohodnuté antidiskriminačné predpisy. Okrem toho EÚ presadzovala práva LGBTI osôb v príslušných dialógoch o ľudských právach a poskytovala podporu obhajcom ľudských práv LGBTI osôb a mimovládny organizáciám, ktoré realizujú projekty na boj proti diskriminácii LGBTI osôb prostredníctvom európskeho nástroja pre demokraciu a ľudské práva (EIDHR). EÚ sa aktívne zapájala do multilaterálneho úsilia, najmä v rámci OSN, v záujme boja proti diskriminácii vrátane diskriminácie na základe sexuálnej orientácie alebo rodovej identity. Na septembrovom zasadnutí Rady pre ľudské práva v Ženeve EÚ aktívne a úspešne prispela k prijatiu rezolúcie o ľudských právach, sexuálnej orientácii a rodovej identite.

Jeden rok po prijatí usmernení EÚ týkajúcich sa **slobody náboženského vyznania alebo viery** sa EÚ naďalej zameriavala na túto základnú slobodu, ktorá na celom svete čelí čoraz väčším výzvam.

EÚ mimoriadne šokovali násilnosti a porušovanie základných ľudských práv, napríklad v Iraku a Sýrii, najmä ak sa páchali voči osobám patriacim ku konkrétnym náboženským menšinám a zraniteľným skupinám.

Zdôraznila, že je potrebné zachovať multietnický a multináboženský charakter týchto krajín. Na multilaterálnych fórach sa EÚ zamerala na konsolidáciu rezolúcií o slobode náboženského vyznania alebo viery tak v rámci Rady OSN pre ľudské práva, ako aj na zasadnutiach Valného zhromaždenia. Na marcovom zasadnutí Rady pre ľudské práva v roku 2014 sa konsenzom opäť prijalo uznesenie týkajúce sa slobody náboženského vyznania alebo viery, ktorého prijatie iniciovala EÚ.

EÚ prispela k presadzovaniu a ochrane **práv osôb patriacich k menšinám** tým, že v tejto oblasti spojila svoje sily s Organizáciou Spojených národov a inými medzinárodnými a multilaterálnymi organizáciami, ako napr. OBSE a Radou Európy. V septembri 2014 sa v New Yorku ako plenárne zasadnutie Valného zhromaždenia na vysokej úrovni konala historicky prvá svetová konferencia OSN o domorodom obyvateľstve. EÚ aktívne prispela k prípravám na konferenciu podporou plnej a skutočnej účasti domorodého obyvateľstva a poskytovaním koordinovaných príspevkov, ktoré viedli k prijatiu výsledného dokumentu konsenzom. EÚ usporiadala aj vedľajšie podujatie venované monitorovaniu práv domorodého obyvateľstva. EÚ na základe výsledkov konferencie začala pracovať na posilnení svojej politiky v oblasti domorodého obyvateľstva, ako sa predpokladá v akčnom pláne EÚ pre ľudské práva a demokraciu.

EÚ je odhodlaná presadzovať v rámci svojej vnútornej i vonkajšej činnosti práva **osôb so zdravotným postihnutím** v súlade s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD), ktorého je EÚ zmluvnou stranou. V roku 2014 Európska komisia pripravila prvú správu EÚ, ako sa požaduje podľa UNCRPD, a predložila ju na zváženie OSN. V správe sa opisuje spôsob, akým EÚ vykonáva tento dohovor prostredníctvom právnych predpisov, politických opatrení a finančných nástrojov.

Ako zástanca univerzálnej, nedeliteľnej, vzájomne závislej a súvisiacej povahy všetkých ľudských práv sa EÚ domnieva, že **hospodárske, sociálne a kultúrne práva** sú integrálnou súčasťou jej vonkajšej politiky v oblasti ľudských práv. EÚ v roku 2014 venovala tejto oblasti zvýšenú pozornosť počas dialógov o ľudských právach s kľúčovými krajinami. Na multilaterálnej úrovni EÚ aktívne podporovala niekoľko osobitných spravodajcov OSN, ktorí sa venovali hospodárskym, sociálnym a kultúrnym právam, a spolupracovala s nimi.

V roku 2014 pokračovala EÚ vo vnútornom vykonávaní usmerňujúcich zásad OSN v oblasti podnikania a ľudských práv z roku 2011, ako aj v presadzovaní ich vykonávania v iných krajinách. V rámci EÚ bolo krokom vpred, že Rada v septembri prijala smernicu o zverejňovaní nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti veľkými spoločnosťami a skupinami. Dotknuté podniky budú poskytovať informácie o politikách, rizikách a výsledkoch, pokiaľ ide okrem iného o dodržiavanie ľudských práv. EÚ v rámci svojej vonkajšej činnosti rokovala o tejto otázke s narastajúcim počtom partnerských krajín. Na júnovom zasadnutí Rady pre ľudské práva EÚ podporila rezolúciu, ktorou sa obnovuje mandát pracovnej skupiny pre ľudské práva a nadnárodné spoločnosti a iné podniky. V septembri sa v Addis Abebe uskutočnil spoločný seminár, na ktorom Africká únia a EÚ prijali záväzok spoločne podporovať a vykonávať usmerňujúce zásady OSN v oboch regiónoch a pracovať na oblastiach možnej spolupráce.

4. Ľudské práva vo všetkých vonkajších politikách

EÚ si splnila záväzok presadzovať ľudské práva a demokraciu v rámci všetkých vonkajších činností.

EÚ podnikla ďalšie kroky smerom k uplatňovaniu účinnejšieho prístupu k **rozvojovej spolupráci** založeného na ľudských právach. Pracovný dokument útvarov Komisie z apríla 2014 navrhol súbor nástrojov, ktoré by poskytli politický stimul a konkrétne usmernenia k tomu, ako zahrnúť prístup založený na právach do akéhokoľvek programu alebo projektu rozvojovej spolupráce. Následne EÚ tento významný krok uvítala v záveroch Rady. EÚ prijala nové vonkajšie finančné nástroje (2014 – 2020), v ktorých sú ľudské práva a demokracia kľúčovými zásadami a/alebo premetom cieľných programov. V roku 2014 pokračovala vo formulovaní svojej pozície a stratégie týkajúcej sa nadviazania na konferenciu Rio+20 a rozvojového programu po roku 2015. Vo viacerých politických vyhláseniach, ktoré schválila Rada, sa EÚ zasadzovala za začlenenie ľudských práv, právneho štátu a správy vecí verejných do globálneho rozvojového programu. Vo svojich záveroch zo 16. decembra Rada zdôraznila význam programu na obdobie po roku 2015, v ktorom budú zahrnuté všetky ľudské práva.

EÚ tiež využívala svoju **obchodnú politiku** na presadzovanie dodržiavania ľudských práv v tretích krajinách. V tejto súvislosti sa podľa nového nariadenia o všeobecnom systéme preferencií (VSP), ktoré nadobudlo účinnosť v januári 2014, 13 krajinám⁶⁶ poskytli preferencie VSP+.

Nové nariadenie posilňuje mechanizmy monitorovania týchto krajín z hľadiska dodržiavania medzinárodných dohovorov vrátane základných dohovorov týkajúcich sa ľudských práv.

EÚ začala zavádzať ďalšie inovačné spôsoby poskytovania podpory krajinám VSP+ v súvislosti s vykonávaním, presadzovaním a monitorovaním príslušných zmlúv v oblasti ľudských práv a dohovorov Medzinárodnej organizácie práce (MOP). V roku 2014 EÚ a jej členské štáty presadzovali opatrenia na multilaterálnej úrovni zamerané na zabezpečenie kontroly vývozu sledovacích technológií, ktoré by sa mohli použiť pri porušovaní ľudských práv, pričom rokovali o návrhoch v kontexte kľúčových multilaterálnych režimov kontroly vývozu, ako je Wassenaarské usporiadanie. V dôsledku toho EÚ prostredníctvom delegovaného nariadenia Komisie z 22. októbra 2014 zaviedla nové kontroly špecifického intruzívneho softvéru a zariadení na monitorovanie internetu. V kontexte všeobecného preskúmania nariadenia č. 1236/2005 o obchodovaní s tovarom, ktorý možno použiť na vykonanie trestu smrti a mučenie, Komisia začiatkom roku 2014 predložila Rade a Európskemu parlamentu návrh na zmenu tohto nariadenia.

⁶⁶ Arménsko, Bolívia, Ekvádor, Gruzínsko, Guatemala, Kapverdy, Kostarika, Mongolsko, Pakistan, Panama, Paraguaj, Peru, Salvádor.

EÚ prijala ďalšie kroky na začlenenie svojich politík v oblasti ľudských práv a rodovej rovnosti do **misí a operácií SBOP**. V súlade s postupmi krízového riadenia z roku 2013 sa v rámci procesu plánovania nových misí a operácií venovala pozornosť ľudskoprávnym a rodovým otázkam a do plánovacích dokumentov sa začlenila analýza situácie v oblasti ľudských práv a rodovej rovnosti, a to aj v prípade poradnej misie EÚ pre reformu sektora civilnej bezpečnosti na Ukrajine a misie EUFOR v Stredoafrickej republike. Okrem toho sa na globálnej úrovni postupne rozbiehal systém včasného varovania pred konfliktmi, ktorého súčasťou sú mnohé ukazovatele súvisiace s ľudskými právami. V roku 2014 pôsobili na všetkých misiách a operáciách SBOP poradcovia alebo kontaktné miesta pre otázky ľudských práv a rodovej rovnosti. Medzi ich úlohy patrí začleňovanie hľadiska ľudských práv a rodového hľadiska do práce misie alebo operácie a vykonávanie konkrétnych činností. EÚ pokračovala v plnení svojho záväzku vykonávať rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 o ženách, mieri a bezpečnosti, a to tak vnútorne – prostredníctvom neformálnej osobitnej skupiny členských štátov – ako aj podporou vypracúvania národných akčných plánov s tretími krajinami. V januári 2014 sa uverejnila druhá správa o ukazovateľoch EÚ pre komplexný prístup k vykonávaniu rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 a 1820 o ženách, mieri a bezpečnosti zo strany EÚ.

V úsilí o zakotvenie otázky ľudských práv do svojej **činnosti v oblasti boja proti terorizmu** ESVČ v spolupráci s inými inštitúciami EÚ vypracovala usmernenia pre boj proti terorizmu, ktoré sa majú uplatňovať pri plánovaní a vykonávaní projektov s tretími krajinami zameraných na pomoc v boji proti terorizmu. Usmernenia, ktoré schválili členské štáty v novembri, berú do úvahy medzinárodné humanitárne právo a medzinárodné utečenecké právo.

5. Demokracia a právny štát

EÚ pokračovala v úsilí o podporu demokratických reforiem a hodnôt. V roku 2014 EÚ podporovala volebné procesy v rôznych častiach sveta nasadzovaním volebných pozorovateľských misií a misií expertov na voľby, ako aj poskytovaním technickej a finančnej pomoci volebným orgánom a domácim pozorovateľom. Celkovo EÚ nasadila 8 volebných pozorovateľských misií na pozorovanie deviatich volieb. Volebné pozorovateľské misie boli vyslané na Maldivy (parlamentné voľby), do Guinei Bissau (prezidentské a parlamentné voľby), Malawi (prezidentské, parlamentné a miestne voľby), Egypta (prezidentské voľby), Kosova (parlamentné voľby), Mozambiku (parlamentné voľby) a do Tuniska (parlamentné a prezidentské voľby). EÚ vyslala do Afganistanu na prezidentské voľby tím na posúdenie volieb, ktorý monitoroval aj audit hlasov, ktorý sa uskutočnil na základe dohody, ktorú sprostredkoval minister zahraničných vecí USA John Kerry. V priebehu roka 2014 bolo vyslaných osem misií expertov na voľby do týchto krajín: Egypt, Líbya, Thajsko, Irak, Alžírsko, Mauritánia, Bolívia a Fidži. Hoci EÚ nevyslala volebné pozorovateľské misie do krajín OBSE, výrazne podporovala činnosť OBSE/ODIHR v kontexte prezidentských a parlamentných volieb na Ukrajine.

Vo všeobecnosti EÚ zintenzívnila svoju prácu v oblasti podpory demokracie s cieľom dosiahnuť väčšiu ucelenosť medzi nástrojmi EÚ a činnosťou členských štátov EÚ a prostredníctvom posilnených partnerstiev so všetkými zainteresovanými stranami vrátane vlády a občianskej spoločnosti dosiahnuť spoločné chápanie miestneho kontextu. V tejto súvislosti EÚ v marci 2014 určila dvanásť delegácií EÚ, ktoré sa zapoja do druhej generácie pilotných činností na podporu demokracie, pričom táto práca sa začala v júni. Od roku 2014 sú pilotné činnosti sčasti podporované z finančných prostriedkov EIDHR.

Rok 2014 bol prvým úplným rokom činnosti Európskej nadácie na podporu demokracie, nadácie zriadenej podľa belgického súkromného práva, ktorá má však v riadiacej rade zastúpené všetky členské štáty EÚ, ESVČ, Komisiu a Európsky parlament. Do konca roka 2014 nadácia dostala okolo 1 200 žiadostí o podporu, z čoho akceptovala približne 120 rovnomerne rozdelených medzi východné a južné susedstvo. Európska komisia a 14 zúčastnených štátov prispieva do rozpočtu nadácie prostriedkami vo výške približne 27 miliónov EUR (2013 – 15). V decembri 2014 riadiaca rada rozhodla, že nadácia „môže vykonávať a financovať obmedzený počet činností mimo susedstva EÚ“.

6. Presadzovanie univerzálnosti, činnosť na multilaterálnej a regionálnej úrovni

EÚ pokračovala v úsilí a šírení informácií s cieľom nabádať ďalšie krajiny, aby ratifikovali Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu (ICC). EÚ pokračovala vo svojich systematických kampaniach využívajúcich demarše na podporu ICC a vo svojej politike začleňovania doložiek o ICC do dohôd s tretími krajinami. Štandardným prvkom dvojstrannej spolupráce EÚ v oblasti ľudských práv s tretími krajinami sa podobne stala spolupráca s mechanizmami a orgánmi OSN (všeobecné pravidelné preskúmanie, osobitní spravodajcovia a zmluvné orgány) a vykonávanie ich odporúčaní. Pri dvojstranných kontaktov EÚ taktiež pravidelne vyzýva tretie krajiny, aby osobitným spravodajcom OSN adresovali stále pozvania.

EÚ pokračovala v úzkej spolupráci s Radou Európy a v podpore OBSE v oblasti ľudských práv a demokratizácie.

E. Komplexný prístup, predchádzanie konfliktom, mediácia a reakcia na krízu

1. Komplexný prístup

Po spoločnom oznámení o komplexnom prístupe EÚ k vonkajším konfliktom a krízam z decembra 2013⁶⁷ nasledovali v máji 2014⁶⁸ závery Rady, v ktorých sa kladie dôraz na včasnú spoločnú analýzu konfliktov alebo krízových situácií, potrebu zvýšenej angažovanosti vo všetkých fázach cyklu konfliktu počnúc predchádzaním, na snahu lepšie prepojiť nástroje EÚ z rôznych oblastí politiky (ako aj z vnútorných a vonkajších politík) a na potrebu zabezpečiť, aby úsilie SBOP vychádzalo z existujúcich záväzkov EÚ a aby sa jeho výsledky a vplyv udržiavali, napríklad prostredníctvom plynulého prechodu na rozvojové nástroje EÚ. Rada poverila vysokú predstaviteľku a Komisiu, aby predložili akčný plán, v ktorom načrtnú, ako by sa malo postupovať v súvislosti s kľúčovými opatreniami, a to aj v prípade konkrétnych krajín. V decembri sa o kľúčových prioritách, ako aj o možných prípadoch konkrétnych krajín diskutovalo s členskými štátmi.

⁶⁷ Pozri spoločné oznámenie Európskej komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku určené Európskemu parlamentu a Rade: *Komplexný prístup EÚ k vonkajším konfliktom a krízam, JOIN(2013) 30 konečné znenie, 11.12.2013.*

⁶⁸ Pozri Rada Európskej únie, *závery Rady o komplexnom prístupe EÚ*, 3 312. zasadnutie Rady pre zahraničné veci, 12. 5. 2014.

2. Predchádzanie konfliktom a mediácia

V záveroch Rady o predchádzaní konfliktom z júna 2011 sa vyzdvihol význam posilňovania a kombinovania preventívnych nástrojov EÚ a uviedli sa tri konkrétne oblasti: ďalšie posilnenie kapacít včasného varovania a preventívnej činnosti EÚ, posilnenie jej kapacít v oblasti mediácie a nástrojov na analýzu konfliktov a budovanie/zintenzívňovanie partnerstiev s mimovládnyimi a medzinárodnými organizáciami a príslušnými inštitúciami.⁶⁹

V rámci tejto politiky sa v roku 2014 v súvislosti s predchádzaním konfliktom, budovaním mieru a mediáciou vykonali tieto činnosti.

Pokiaľ ide o **včasné varovanie**, sústredili sme sa na budovanie systémov, nástrojov a jednotnej kultúry na identifikáciu 1) krajín so strednodobým až dlhodobým rizikom násilného konfliktu a 2) možností včasných opatrení na riešenie rizík. V roku 2014 sa vykonal druhý pilotný test a na globálnej úrovni sa zaviedol systém EÚ na včasné varovanie a včasné opatrenia (EWS), čo viedlo k prijatiu viacerých včasných opatrení a iných následných činností. K tejto práci prispeli svojimi vstupmi členské štáty a príslušné útvary Komisie vrátane generálnych riaditeľstiev DEVCO, ELARG, FPI a ECHO, Spoločné výskumné centrum (JRC) a generálny sekretariát. Aj v roku 2014 sa využívali dva nástroje, ktoré prispievali k projektom financovaným prostredníctvom nástroja na podporu stability a mieru, ktoré súvisia s posilňovaním kapacít MVO v oblasti včasného varovania, a to: „Posilňovanie včasného varovania a mobilizácia včasných opatrení“ (ICG v partnerstve s Európskym styčným úradom pre budovanie mieru – EPLO) a „Kapacity pre mier“ (Saferworld v partnerstve s Conciliation Resources).

Pokiaľ ide o **kapacity v oblasti mediácie**, VP/PK sa v roku 2014 aktívne angažovala v úsilí pomôcť pri vykonávaní dohôd, ktoré sa dosiahli v rámci dialógu medzi Belehradom a Prištinou, ktorý sprostredkovala EÚ. VP/PK viedla aj rozhovory skupiny E3 +3 s Iránom, ktoré budú pokračovať aj v roku 2015.

⁶⁹ Pozri Rada Európskej únie, *závery Rady o predchádzaní konfliktom*, 3 101. zasadnutie Rady pre zahraničné veci, 20. 6. 2011

OZEÚ a osobitní vyslanci pokračovali v priamej i nepriamej účasti na mediácii a dialógu v súlade s mediačnou koncepciou EÚ. EÚ aktívne podporovala prebiehajúce mierové rozhovory pod vedením Alžírsku v súvislosti so situáciou v Mali. Príslušní zamestnanci ESVČ a delegácie EÚ pokračovali v práci na posilnení kapacít v oblasti podpory mediácie a predchádzania konfliktom vo všeobecnejšej rovine, a to poskytovaním pomoci pri analýze konfliktov a poskytovaním odborného poradenstva.

Pokročilo sa vo vývoji stratégie prechodnej justície pre EÚ a spoločne s Európskym styčným úradom pre budovanie mieru (EPLO) sa zorganizoval seminár o prechodnej justícii.

EÚ pokračovala v posilňovaní svojich partnerstiev. EÚ a OSN zorganizovali spoločný pracovný seminár o predchádzaní konfliktom a ich analýze s cieľom podeliť sa o získané skúsenosti a stanoviť možnosti budúcej spolupráce. EÚ naďalej spolupracovala s jednotkou a pohotovostným tímom OSN pre podporu mediácie. Nadviazali sa kontakty a spolupráca aj s inými medzinárodnými organizáciami, ako je ASEAN, Organizácia amerických štátov (OAS), Organizácia islamskej spolupráce (OIC), OBSE a Svetová banka.

Partnerstvá s občianskou spoločnosťou mali formu úzkej spolupráce s dvoma združeniami organizácií občianskej spoločnosti pri poskytovaní odborných znalostí pre zamestnancov ESVČ a tretie strany. Sieť pre dialóg s občianskou spoločnosťou (CSDN), ktorú riadi Európsky styčný úrad pre budovanie mieru, bola v roku 2014 aktívna pri organizovaní 16 podujatí venovaných širokej škále relevantných otázok. EÚ zaznamenala pokrok v dialógu s USA o bezpečnosti a rozvoji a o predchádzaní krutostiam, čo zahŕňa okrem iného včasné varovanie, predchádzanie konfliktom a budovanie mieru.

3. Reakcia na krízu a operačná koordinácia

V roku 2014 ESVČ aktívne pracovala na vývoji koordinovaných analýz a rýchlej reakcie na riešenie početných kríz a výziev, ktoré ovplyvňujú európsku bezpečnosť. Spoločné oznámenie o komplexnom prístupe prijaté v decembri 2013 nadobudlo veľký význam.

V reakcii na krízy, najmä v Južnom Sudáne, regióne Sahel, Stredoafrickej republike, na Ukrajine, v Iraku, Sýrii a v súvislosti s ebolou, sa zvolalo 13 krízových platforiem⁷⁰. Medzirezortné pracovné skupiny alebo osobitné skupiny zabezpečovali vypracovanie vhodných posúdení a vykonávanie príslušných rozhodnutí.

ESVČ zorganizovala aj množstvo medzirezortných **misíí v oblastiach zasiahnutých krízou alebo náchylných na krízu**, ktoré boli zamerané okrem iného na: posúdenie potrieb a prispievanie k spoločnému plánovaniu spoločne s útvarmi Komisie, posilnenie delegácií EÚ alebo podľa potreby zabezpečenie prítomnosti EÚ čo najbližšie ku krízovej situácii; udržiavanie vzťahov s medzinárodnými partnermi a uľahčovanie koordinácie s členskými štátmi EÚ. V roku 2014 sa uskutočnili služobné cesty do týchto krízových oblastí: Stredoafrická republika, Sahel, turecko-sýrska hranica, Irak, pásma Gazy, Mjanmarsko/Barma, Filipíny, Gruzínsko, Libéria, Sierra Leone a Guinea.

⁷⁰ Krízovú platformu EÚ môže zvolať VP/PK, výkonný generálny tajomník alebo generálny riaditeľ pre reakciu na krízy a operačnú koordináciu. Spája kľúčových zástupcov ESVČ a Komisie, ktorí analyzujú a posúdia krízovú situáciu a dohodnú sa na hlavných prvkoch reakcie EÚ.

V oblasti konzulárnej spolupráce v krízových situáciách ESVČ, najmä prostredníctvom delegácií EÚ, nabádala k ďalšej práci na posilňovaní konzulárnej spolupráce v krízových situáciách vrátane plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí (napr. Nepál, pásma Gazy, Líbya, Lesotho, India). Takisto podporovala prácu pracovnej skupiny Rady pre konzulárne záležitosti v týchto otázkach, ako aj v otázkach upozornení pre cestujúcich. Okrem toho sa spolu s členskými štátmi zúčastnila na príprave iniciatív konzulárnej spolupráce, ktoré sa budú realizovať v roku 2015 v Kambodži, Dominikánskej republike, Nepále, Nigérii a v Tunisku. Cieľom týchto iniciatív je otestovať schopnosť ESVČ podporovať členské štáty pri plnení úloh v oblasti konzulárnej ochrany. ESVČ pokračovala aj v správe webovej stránky Consular-on-Line (CoOL), ktorá na účely výmeny informácií a plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí spája konzulárne oddelenia a krízové centrá členských štátov a niektorých partnerských krajín (napríklad Nórsko, Švajčiarsko, Kanada a USA), ako aj časť vojenského personálu členských štátov. V roku 2014 ESVČ zorganizovala cvičenia konzulárnej spolupráce, ako napríklad Argonaut (Cyprus) a konzulárna zložka cvičenia krízového riadenia ML14 (Nairobi), alebo sa na takýchto cvičeniach zúčastnila spolu členskými štátmi a inými partnermi.

F. Spoločná bezpečnostná a obranná politika

1. Zlepšenie spôsobilostí

V roku 2014 bolo v centre pozornosti vykonávanie záverov Európskej rady z roku 2013 o bezpečnosti a obrane.

V teréne pôsobilo celkovo 16 misií a operácií EÚ v rámci SBOP. Zriadila sa jedna nová vojenská operácia a dve nové civilné misie: EUFOR CAR, EUCAP Sahel Mali a EUAM Ukraine. V rámci SBOP je spolu nasadených približne 7 000 členov personálu.⁷¹

⁷¹ Po udalostiach z júla 2014 sa misia EUBAM Libya evakuovala z Tripolisu a s obmedzeným personálom pôsobí z Tuniska.

Jadrom väčšiny misií a operácií je posilnenie miestnych kapacít. Napríklad v Mali EÚ kombinuje vojenskú (EUTM Mali) a civilnú misiu (EUCAP Sahel Mali) s cieľom pomôcť malijským orgánom zvýšiť ich kapacity na zaistenie bezpečnosti a na obnovu kontroly nad ich územím. V rámci misie EUTM Mali absolvovalo výcvik približne 3 500 vojakov. Misia EUCAP Sahel Mali sa zameriava na posilnenie operačnej efektívnosti vnútorných bezpečnostných síl a na obnovu hierarchie velenia troch zložiek vnútorných bezpečnostných síl (t. j. polície, mestskej polície a národnej gardy).

V Africkom rohu pokračovala koordinácia medzi tromi misiami a operáciami SBOP s podporou aktivovaného operačného centra EÚ, zabezpečujúc tak dôležité prepojenie medzi bojom proti pirátstvu a budovaním vojenských a civilných spôsobilostí.

V rámci konkrétneho uplatňovania komplexného prístupu EÚ ESVČ spolu s útvarmi Komisie v súčasnosti pripravuje politický prístup zameraný na podporu EÚ pri budovaní kapacít partnerských krajín a regionálnych organizácií, aby mohli čoraz viac sami predchádzať krízam a zvládať ich (vycvičiť a vybaviť). Tento politický prístup vychádza najmä z identifikovaných pilotných prípadov Mali a Somálska, ako aj z prípadovej štúdie týkajúcej sa podpory africkej mierovej a bezpečnostnej štruktúry (APSA), ktorá sa začala v decembri 2014 s cieľom podporiť bezpečnosť a rozvoj partnerov a umožniť im, aby sami predchádzali krízam a zvládali ich.

Je potrebné oceniť príspevok k SBOP zo strany partnerov. EÚ pokračovala v úzkej spolupráci s medzinárodnými organizáciami vrátane OSN, NATO, AÚ, OBSE. Táto spolupráca bola kľúčová pre komplexné a komplementárne riešenie kríz v Afrike, na Blízkom východe, Ukrajine, v Afganistane a na Balkáne. Počas roku 2014 sa na misiách a operáciách SBOP zúčastnilo 15 partnerských krajín, niektoré z nich po prvýkrát: Gruzínsko na EUFOR RCA, Austrália na EUCAP Nestor a Moldavská republika na EUTM Mali. EÚ podpísala tri nové rámcové dohody o účasti na operáciách krízového riadenia EÚ, ktoré sú v procese ratifikácie: s Čile, Kolumbiou a s Kórejskou republikou.

Financovanie civilných misií bolo v roku 2014 pod tlakom z dôvodu nedostatku platieb v rozpočte SZBP/EÚ. Pokiaľ ide o financovanie vojenských operácií, v roku 2014 sa uskutočnilo preskúmanie mechanizmu Athena.

1.1. Spôsobilosti

Počas roka 2014 EÚ a jej členské štáty intenzívne pracovali na reakcii na výzvu Európskej rady z decembra 2013, aby posilnili spôsobilosti – civilné aj vojenské – nevyhnutné na rozvoj dôveryhodnej a účinnej SBOP. Rada vo svojich záveroch z 18. novembra o SBOP privítala kroky, ktoré sa prijali, a pokrok, ktorý sa dosiahol pri plnení tejto úlohy, ako sa uvádza v júlovej správe VP/PK.

Úsilie zamerané na rozvoj vojenských spôsobilostí sa zintenzívnilo prostredníctvom vykonávania projektov spolupráce, ktoré schválili hlavy štátov a predsedovia vlád EÚ v decembri 2013, a prostredníctvom presadzovania systematickejšej a dlhodobejšej obrannej spolupráce v Európe.

Okrem toho si časté využívanie civilných misií SBOP (11 zo 16 prebiehajúcich misií), ktoré predstavujú dôležitý nástroj vonkajšej činnosti EÚ, vyžaduje posilnenie rozvoja civilných spôsobilostí. Pokračovalo sa v práci v tomto smere, najmä prostredníctvom podpory rôznych častí plánu rozvoja civilných spôsobilostí.

1.1.1. Civilné spôsobilosti

Rok 2014 bol opäť náročný a bohatý na udalosti, ktoré zahŕňali aj začatie dvoch nových misií: EUCAP Sahel Mali a EUAM Ukraine.

Napriek dosiahnutému pokroku tvorba civilných spôsobilostí, najmä na rýchle nasadenie zo strany EÚ, stále zostáva výzvou, najmä pokiaľ ide o nedostatok dobre vyškoleného špecializovaného personálu. Preskúmal sa systém náboru civilných expertov, ale celkový proces je stále zdĺhavý.

Pravidelné semináre na vysokej úrovni o uľahčovaní nasadzovania civilného personálu pre SBOP sú naďalej pre členské štáty a inštitúcie EÚ jedinečnou príležitosťou diskutovať o civilných spôsobilostiach. Tento rok sa uskutočnil šiesty ročník, ktorý prilákal ešte vyššiu účasť z hlavných miest. Na seminári sa okrem iného zdôraznilo vytváranie civilných spôsobilostí prostredníctvom nástrojov, ako je Goalkeeper (pozri nižšie), a otázka bezpečnosti/ochrany personálu civilných misií SBOP. Členské štáty vyjadrili podporu pokračovaniu týchto seminárov aj v nadchádzajúcom roku, keď sa má uskutočniť siedmy ročník.

V septembri sa prezentoval prehľad špecializovaných spôsobilostí na roky 2013 – 2014 na základe odpovedí členských štátov na dotazník, ktorý sa venoval okrem iného integrovaným policajným jednotkám, zloženým policajným jednotkám, národným a viacnárodným policajným expertným tímom.

Pokračovalo sa v práci na posilňovaní spolupráce s Európskymi policajnými jednotkami (EUROGENDFOR). V októbri 2014 podpísali ESVČ a EUROGENDFOR všeobecné administratívne dojednanie.

Pokračovalo sa v práci na zostavovaní zoznamu všeobecných úloh (nezameraných na konkrétnu misiu), ktoré sa môžu vyskytnúť v rámci civilných misií SBOP, pričom táto práca by sa mala dokončiť do polovice roka 2015. Úplná realizácia plánu rozvoja civilných spôsobilostí je základným predpokladom a uľahčí synergie medzi civilnou a vojenskou zložkou SBOP.

V decembri sa členským štátom prezentovali výsledky štúdie uskutočniteľnosti systému centralizovaného a integrovaného riadenia zdrojov pre misie a ústredie SBOP. Preskúmanie v polovici trvania týkajúce sa skladu SBOP sa odložilo na marec 2015, čím sa umožní, aby sa preskúmanie lepšie zaradilo do prebiehajúcich diskusií o spoločnom stredisku služieb. Na žiadosť členských štátov sa vypracovala štúdia o možnom využití vnútroštátnych prostriedkov – vrátane vojenských jednotiek – na ochranu misií; správa sa im dá do pozornosti na začiatku roka 2015.

Za pokračujúcej podpory zo strany členských štátov sa dosiahol pokrok pri dokončovaní softvérového projektu Goalkeeper, ktoré je naplánované na polovicu roka 2015. Registračný modul má členským štátom a ESVČ umožniť lepšie spracúvať a spravovať zoznamy personálu, ktorý sa môže nasadiť do misií SBOP. V roku 2015 sa zaktualizujú zostávajúce tri moduly, aby mohla fungovať celá platforma Goalkeeper.

1.1.2. Vojenské spôsobilosti

V reakcii na úlohu, ktorú VP a EDA zadala v decembri 2013 Európska rada, Rada a riadiaci výbor EDA 18. novembra 2014 prijali politický rámec na podporu systematickejšej a dlhodobejšej obrannej spolupráce, ktorá sa stala nevyhnutnou na zachovanie a rozvoj vojenských spôsobilostí.

Tento politický rámec sa predložil sa v plnom súlade s plánovacími procesmi NATO. Členské štáty sú v tomto rámci odhodlané prehĺbiť obrannú spoluprácu v Európe ako spôsob rozvoja, zavedenia a zachovania vojenských spôsobilostí orientovaných na budúcnosť, ktoré môžu dať na dobrovoľnej báze k dispozícii na rôzne účely (národné, mnohonárodné operácie, operácie SBOP, OSN alebo NATO). Hoci hlavnú úlohu zohrávajú členské štáty, podpora zo strany štruktúr EÚ je pre posilnenie obrannej spolupráce zásadná, a to aj vo forme stimulov a synergií so širšími politikami EÚ.

Členské štáty s podporou EDA dosiahli pokrok vo vykonávaní spoločných projektov a programov, ktoré schválila Európska rada v decembri 2013, v oblastiach kľúčových spôsobilostí (doplňanie paliva počas letu, diaľkovo riadené letecké systémy, vládna satelitná komunikácia a kybernetická obrana).

Rada vo svojich záveroch z 18. novembra vyzvala EDA, aby identifikovala možnosti spolupráce a podporila projekty spolupráce prostredníctvom podporných faktorov a stimulov, pričom v tejto súvislosti upozornila na pokračujúcu prácu na združenom obstarávaní.

V októbri sa dokončila revízia plánu rozvoja spôsobilostí (CDP). CDP, ktorý poskytne členským štátom širší obraz stavu európskych spôsobilostí zasadený do časového rámca (nedostatky – najkritickejšie v oblasti spravodajstva, sledovania, zisťovania cieľov a prieskumu (ISTAR)/informácií, kybernetickej obrany, strategickej prepravy a leteckej prevádzky, kľúčových faktorov pre operácie, výskumný a technologický rozmer, priemyselných spôsobilostí a plánov obstarávania), je zásadným prvkom pri stanovovaní priorít spolupráce v oblasti rozvoja spôsobilostí.

V súlade s revíziou CDP uskutočnil Vojenský výbor EÚ (VVEÚ) rozsiahlejšiu aktualizáciu procesu hlavného cieľa, čo vyústilo do nového katalógu síl, ktorý obsahuje potenciálne dostupné spôsobilosti, a katalóg pokroku, v ktorom sa zdôraznili kritické nedostatky v dosahovaní úrovne ambícií EÚ. Túto prácu skompletizovalo komplexné zhrnutie získaných poznatkov.

Spolupráca v oblasti rozvoja vojenských spôsobilostí medzi EÚ a NATO pokračovala prostredníctvom intenzívnych kontaktov medzi personálom na všetkých úrovniach a v rámci skupiny pre spôsobilosti EÚ – NATO, pričom sa zabezpečila transparentnosť a komplementárnosť, ako aj vzájomné posilňovanie vzťahov medzi týmito dvoma organizáciami.

1.1.3. Satelitné stredisko EÚ

Nové rozhodnutie Rady prijaté v júni 2014 je prejavom štrukturálneho vývoja strediska a poskytuje nové možnosti, ako čeliť budúcim výzvam. Umožňuje stredisku nadviazať spoluprácu s Komisiou a agentúrami, orgánmi alebo členskými štátmi EÚ v oblasti kozmického priestoru a bezpečnosti. Cieľom je maximalizovať synergiu a komplementárnosť s ostatnými činnosťami EÚ, ktoré majú vplyv na satelitné stredisko a pre ktoré sú činnosti satelitného strediska relevantné, napríklad monitorovanie hraníc EÚ. Taktiež rozširuje rozsah uplatňovania zásady úhrady nákladov s cieľom poskytnúť satelitnému stredisku dodatočné zdroje financovania.

V roku 2014 pokračoval trend zvyšovania produkcie strediska. Po prvýkrát dodalo viac ako 1 000 produktov. Členské štáty si stiahli viac ako 25 000 produktov, čo predstavuje nárast o viac ako 1 000 % za posledných 5 rokov. Interne bolo satelitné stredisko kľúčovým prostriedkom, ktorý umožnil nezávislé posúdenie krízy na Ukrajine.

Externe sa v roku 2014 potvrdilo, že spôsobilosť satelitného strediska sa teší uznaniu medzinárodných organizácií (OSN, AÚ, OBSE atď.).

Satelitné stredisko podporovalo Organizáciu pre zákaz chemických zbraní (OPCW) v Sýrii (dodalo jej 150 produktov). OPCW požiadala, aby sa mandát strediska predĺžil do septembra 2015, čo svedčí o pridanej hodnote a kvalite podpory, ktorú satelitné stredisko poskytuje. Okrem toho expertov satelitného strediska požiadala o podporu aj Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu. Obe činnosti boli financované prostredníctvom nástroja na podporu stability a mieru (IcSP).

1.2. Získané poznatky a výcvik

1.2.1. Získané poznatky

Vo februári 2014 prvýkrát zasadla skupina pre správu získaných poznatkov v oblasti SBOP vrátane všetkých zainteresovaných strán z ESVČ⁷² a Komisie⁷³ a dohodla sa na výročnej správe o získaných poznatkoch, v ktorej sa identifikovalo päť kľúčových poznatkov.⁷⁴

Tieto poznatky nie sú nové, ale zatiaľ ich nemožno považovať za osvojené, t. j. ešte sa v praxi plne neuplatňujú. Správa obsahovala 19 kľúčových odporúčaní, ktoré sa vzťahovali na päť kľúčových poznatkov, a opisovala konkrétne opatrenia, ktoré sa majú prijať na ich uplatnenie.

⁷² Medzi zainteresované strany z ESVČ patrí riaditeľstvo pre krízové riadenie a plánovanie, Vojenský štáb EÚ, útvar pre plánovanie a vedenie civilných operácií, Centrum EÚ pre analýzu spravodajských informácií, riaditeľstvo pre bezpečnostnú politiku a predchádzanie konfliktom, útvar pre reakciu na krízy a koordináciu operácií, predseda Výboru pre civilné aspekty riešenia krízových situácií, predseda politicko-vojenskej skupiny a príslušné geografické oddelenia. Okrem toho sa na činnosti tejto skupiny podieľa aj predseda Vojenského výboru EÚ.

⁷³ Medzi zainteresované strany z Komisie patrí Generálne riaditeľstvo pre rozvoj a spoluprácu – EuropeAid, Generálne riaditeľstvo pre humanitárnu pomoc a civilnú ochranu (ECHO) a Útvar pre nástroje zahraničnej politiky.

⁷⁴ PBV prerokoval tieto poznatky v marci a v júni ich schválil v súlade s odporúčaním príslušných pracovných skupín. Ide o tieto kľúčové poznatky:

1. Komplexný prístup zlepšuje účinnosť misií a udržateľnosť ich výsledkov.
2. Spoločný základ odbornej prípravy pred nasadením pre všetkých zamestnancov misií SBOP môže významne zvýšiť účinnosť a jednotnosť misií.
3. Na to, aby bola misia skutočne úspešná a udržateľná, je potrebná angažovanosť a podpora zo strany hostiteľskej krajiny.
4. Používanie „prípravných opatrení“ sa ukázalo byť užitočným nástrojom.
5. Získané poznatky by sa mali systematicky zohľadňovať pri príprave nových misií.

Skupina pre správu získaných poznatkov za pomoci pracovnej skupiny pre poznatky na úrovni expertov monitorovala uplatňovanie kľúčových poznatkov v roku 2014.

V novembri 2014 pracovná skupina pre poznatky uskutočnila prvé partnerské preskúmanie zamerané na výmenu poznatkov s Oddelením OSN pre operácie na udržiavanie mieru.

Tieto výmeny budú pokračovať.

1.2.2. Odborná príprava a cvičenia

Členské štáty a ich vnútroštátne orgány odbornej prípravy sa naďalej aktívne angažujú v súlade s existujúcou koncepciou odbornej prípravy a s novými požiadavkami na odbornú prípravu. Kontinuita prevládala v takmer všetkých zavedených činnostiach odbornej prípravy a pokrok sa dosiahol v rozvoji nových kurzov a modulov odbornej prípravy vrátane internetového diaľkového vzdelávania.

Značné úsilie sa od februára 2014 venovalo príprave „novej politiky odbornej prípravy EÚ v rámci SBOP“. Nová politika odbornej prípravy EÚ v rámci SBOP nahradí súčasnú politiku odbornej prípravy EÚ v oblasti EBOP (2003) a koncepciu odbornej prípravy EÚ v oblasti EBOP (2004). Politika odbornej prípravy EÚ v rámci SBOP rieši a integruje všetky rozmery civilnej a vojenskej odbornej prípravy SBOP v kontexte komplexného prístupu ku krízovému riadeniu v EÚ.

V rámci Európskej akadémie bezpečnosti a obrany (EABO) sa zorganizovalo 7 orientačných kurzov SBOP, ktoré sa tento rok zamerali na rôzne regionálne a/alebo tematické aspekty (sloboda, bezpečnosť a spravodlivosť, východní partneri, ASEAN a južné Stredozemie) ako spôsob reakcie na špecifické tematické dianie v oblasti SBOP vrátane rozvoja partnerstiev EÚ v rámci SBOP.

V júni 2014 sa skončilo dvojročné obdobie na vykonávanie „akčného plánu na posilnenie podpory, ktorú EÚ prostredníctvom SBOP poskytuje operáciám OSN na udržiavanie mieru“, ktorý Rada prijala v júni 2012. V oblasti odbornej prípravy (opatrenie F. 4) spolupráca zahŕňala oblasti od integrácie a používania noriem odbornej prípravy OSN v kurzoch, osnovách a usmerneniach EÚ (napr. v súvislosti s reformou sektora bezpečnosti (SSR, mentorstvo, monitorovanie a poradenstvo)) až po spoločné využívanie noriem, ktoré vyvinula EÚ na základe skúseností a postupov OSN (napr. moduly odbornej prípravy v oblasti otázky rodovej príslušnosti, ľudských práv a ochrany detí).

Od roku 2011 do roku 2014 projekt výcviku policajných služieb Európskej únie (EUPST) pomohol vybudovať kapacitu viac ako 2 400 príslušníkov polície z 68 krajín. Aby sa na tomto úspechu ďalej stavalo, v rámci nástroja na podporu stability a mieru (IcSP) sa počíta s podporou nadväzujúceho projektu EUPST II. Riaditeľstvo pre krízové riadenie a plánovanie (CMPD) poskytlo a bude poskytovať pokračovaniu tohto projektu výraznú podporu.

V októbri 2014 sa tretíkrát uskutočnilo stretnutie medzi ESVČ a CMPD, na ktorom sa vymieňali skúsenosti, poznatky a najlepšie postupy v tejto oblasti. Cieľovými účastníkmi tohto stretnutia boli členovia misií/operácií zodpovední za odbornú prípravu personálu misií/operácií, ako napríklad vedúci výcvikových jednotiek alebo iní príslušní členovia misií/operácií s takýmito úlohami, ako aj zástupcovia zo spoločenstva poskytovateľov odbornej prípravy, a to okrem iného EABO, CEPOL, ENTRi, EUPST, a zástupcovia ESVČ, agentúr EÚ a členských štátov.

Stretnutie sa venovalo súčasným a budúcim výzvam týkajúcim sa odbornej prípravy. Jedným z kľúčových prvkov programu boli osobitné stretnutia venované spätnej väzbe personálu misií/operácií SBOP týkajúcej sa týchto misií/operácií, a to vrátane výmeny skúseností a diskusií s poskytovateľmi odbornej prípravy o identifikovaných potrebách v oblasti odbornej prípravy. Toto podujatie sa uskutočnilo paralelne so seminárom o vojenskom výcviku a vzdelávaní, ktorý zorganizoval Vojenský štáb EÚ.

Vojenský štáb EÚ (EUMS) a nadnárodné spoločné sídlo (MN JHQ) z nemeckého Ulmu boli spoluorganizátormi druhého výročného seminára EÚ o vojenskom výcviku a vzdelávaní, ktorý sa uskutočnil 30. októbra 2014 a tento rok sa zamerail na „rozvoj individuálnych a kolektívnych kompetencií na účely plánovania misií a operácií SBOP“. Tento seminár navštívilo 70 účastníkov z členských štátov, inštitúcií EÚ, centier excelentnosti a iných civilných a vojenských, národných a nadnárodných združení a inštitútov odbornej prípravy. Jeho cieľom bolo lepšie vymedziť požiadavky na odbornú prípravu v oblasti plánovania misií a operácií SBOP.

Ako sa všeobecne uznáva, všetci členovia medzinárodného personálu – vyslaného aj zmluvného – by mali pred nasadením v oblasti misie absolvovať odbornú prípravu. Význam takejto odbornej prípravy pred nasadením sa uvádza ako jedno z piatich najdôležitejších zistení vo výročnej správe EÚ o získaných poznatkoch v oblasti SBOP za rok 2013. Okrem riadnej odbornej prípravy pred nasadením organizovanej v rámci ENTRi sa prostredníctvom siete EABO ponúkla aj pilotná akcia s názvom Odborná príprava na misie SBOP. Odborná príprava pred nasadením sa však týka predovšetkým zmluvného personálu. ESVČ bude pracovať na návrhu novej politiky odbornej prípravy s cieľom okrem iného nájsť udržateľné riešenie pre odbornú prípravu pred nasadením vyslaného personálu aj medzinárodného zmluvného personálu.

Ďalšie dôležité činnosti odbornej prípravy boli zamerané okrem iného na prípravu potenciálnych budúcich vysokých predstaviteľov misií a operácií SBOP, na strategické plánovanie misií a operácií SBOP, na vzťahy EÚ a Číny, reformu sektora bezpečnosti, právny štát, analýzu konfliktov a vnímavosť voči konfliktom, ako aj na medzinárodné normy ochrany jednotlivcov a skupín.

Vojenský výbor EÚ (VVEÚ) pokračoval vo vykonávaní série opatrení⁷⁵ zameraných na posilnenie vojenského výcviku a vzdelávania v rámci širšieho systému odbornej prípravy v oblasti SBOP. EUMS zintenzívnili štruktúrovaný dialóg s orgánmi NATO pre výcvik na strategickej úrovni formou formálnych aj neformálnych diskusií personálu s cieľom identifikovať oblasti záujmu spoločné pre obidve organizácie a optimalizovať využívanie vzácných výcvikových zdrojov v záujme všetkých členských štátov EÚ a zásadu inkluzívnosti. V tejto súvislosti EUMS vypracoval rámcový proces vymedzovania požiadaviek vojenského výcviku v rámci SBOP⁷⁶, zohľadňujúc už existujúcu prácu, ktorú vykonalo NATO, pričom úsilie sa zameriava na vybrané disciplíny (napr. kybernetická obrana, plánovanie operácií SBOP alebo civilno-vojenská spolupráca).

Plánované spoločné cvičenie EÚ a NATO, CME-CMX 15, sa v roku 2014 odložilo napriek snahe EÚ o jeho uskutočnenie.

1.3. Konceptie činností v rámci SBOP

Vývoj koncepcií, štandardizácie a najlepších postupov významne podporuje posilnenie operačnej účinnosti. V tomto kontexte označuje pojem „konceptia“ nástroj na usmernenie činnosti SBOP v určitej oblasti. Neustále preskúmavanie súboru koncepcií, štandardných operačných postupov, usmernení a najlepších postupov, ako aj vývoj nových modelov sú preto dôležité z hľadiska budovania základov účinnejšieho plánovania, realizovania a účinnejšej podpory misií a operácií. Tento proces vychádza z poznatkov získaných v rámci vlastných misií a operácií EÚ v oblasti krízového riadenia, ako aj zo skúseností iných medzinárodných aktérov.

⁷⁵ Vojenský výcvik a vzdelávanie v EÚ – konečný návrh akčného plánu pre krátkodobé návrhy, dokument ESVC 02648/2/14 zo 4. februára 2014.

⁷⁶ Rámcový proces riadenia požiadaviek vojenského výcviku v rámci SBOP, dokument ESVC 000945/8/14 REV8.

Vo vojenskej oblasti sa táto úloha plní prostredníctvom programu realizácie vývoja koncepcií (CDIP), ktorý podporujú: plán rozvoja spôsobilostí EDA, iniciatívy vypracované v mene predsedníctva Rady alebo členských štátov EÚ; vývoj vyplývajúci z procesov získavania poznatkov z operácií/misií SBOP a/alebo koncepčná práca partnerských medzinárodných organizácií.

V roku 2014 sa uskutočnilo 33 projektov vývoja koncepcií a úspešne sa dokončilo 12 koncepcií.

V civilnej oblasti útvar pre plánovanie a vedenie civilných operácií (CPCC) sfinalizoval usmernenia pre prípravu osobitných pravidiel pre použitie sily v rámci civilných misií SBOP, na ktorých sa členské štáty dohodli 18. septembra. Členské štáty sa dohodli aj na operačných usmerneniach pre opatrenia v oblasti monitorovania, mentorstva a poradenstva v rámci civilných misií SBOP, ktorá je v mnohých prebiehajúcich misiách čoraz dôležitejšia.

Vo vojenskej i civilnej oblasti v súlade so závermi Európskej rady z decembra 2013 pokračovali úvahy o tom, ako zabezpečiť rýchle nasadenie.

Niektoré otázky, ktorým sa venovala pozornosť, zahŕňali aj civilno-vojenskú spoluprácu. Koncepcia EÚ pre logistickú podporu vojenských operácií a misií EÚ môže časom uľahčiť užšiu spoluprácu s civilnými misiami pod vedením EÚ, pretože jej zámerom je riešiť rôzne možnosti vykonávania logistických funkcií. Zdravotná a lekárska koncepcia pre misie a operácie krízového riadenia pod vedením EÚ sa vypracovala v spolupráci medzi vojenskými a civilnými štruktúrami a jej cieľom je poskytnúť stručné a ucelené usmernenia pre optimálne poskytovanie lekárskej podpory pre civilné misie aj vojenské operácie.

Pokiaľ ide o spoluprácu s OSN, EÚ a OSN sa dohodli na podmienkach koordinácie počas plánovania misií/operácií, čo sa už úspešne uplatnilo v prípade Mali. Vojenský štáb EÚ dokončil koncepciu EÚ pre nasadzovanie vojenského personálu EÚ na podporu mierových operácií OSN, ktorá obsahuje usmernenia pre plánovanie nasadenia personálu EÚ v prípade premostovacích misií s OSN, pri preberaní misií od OSN alebo pri spoločnom nasadzovaní s OSN. EÚ a OSN sa dohodli aj na podrobných podmienkach ďalšej práce na koncepciách a usmerneniach a usporiadali niekoľko diskusií o koncepčných základoch práce na reforme sektora bezpečnosti.

2. Zvýšenie účinnosti

2.1. Partnerstvá

Spolupráca s partnermi je pre Európsku úniu neoddeliteľnou súčasťou komplexného prístupu. Partnerstvá EÚ umožňujú rozvíjať vedomosti, odborné znalosti a osobitné spôsobilosti jej partnerov, pričom ich priťahujú bližšie k EÚ. Spolupráca s partnermi v rámci SBOP sa ďalej rozvíja v existujúcich dohodnutých rámcoch a v plnom súlade so základnou zásadou rozhodovacej nezávislosti EÚ. Uprednostnili sa tí, ktorí sa stotožňujú so spoločnými hodnotami a zásadami EÚ a sú schopní a ochotní podporiť úsilie EÚ v oblasti krízového riadenia.

Nedávno začatým misiám a operáciám SBOP sa dostalo širokej politickej a praktickej podpory od viacerých partnerov. Gruzínsko sa pripojilo k operácii EUFOR RCA s ľahkou pechotou ako druhý najväčší prispievateľ; príspevky na túto misiu ponúklo aj Srbsko; Čierna Hora, Moldavská republika, Švajčiarsko a Srbsko sa zúčastňujú na misii EUTM Mali; Austrália sa prvýkrát pripojila k misii EUCAP Nestor; Ukrajina podporila operáciu námorných síl pod vedením EÚ (EUNAVFOR) Somálsko – operácia Atalanta fregatou (doposiaľ najväčší príspevok Ukrajiny) a Nový Zéland prieskumným lietadlom.

V roku 2014 sa na desiatich misiách a operáciách SBOP zúčastnilo 15 partnerských krajín (Austrália, Albánsko, bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko, Čierna Hora, Čile, Gruzínsko, Kanada, Moldavská republika, Nórsko, Nový Zéland, Srbsko, Švajčiarsko, Turecko, Ukrajina a USA), pričom poskytli približne 8 % celkového nasadeného personálu. Medzi ďalšie praktické iniciatívy spolupráce patrí príspevok Ukrajiny a bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko do bojových skupín EÚ, námorný sprievod plavidiel WFP zo strany Číny a jej dve námorné cvičenia s EUNAVFOR-om; spoločné námorné cvičenie Japonska s EUNAVFOR-om a jeho projekty na podporu viacerých misií SBOP vrátane misie v Nigeri; pokračujúca podpora projektu EUTM Mali zo strany Kanady. Pokračovala aj spolupráca s USA v Kosove, KDR a v Africkom rohu/Somálsku a na vojenskej úrovni s EUCOM a AFRICOM.

Sieť partnerstiev SBOP sa ďalej rozšírila o Áziu a Latinskú Ameriku podpísaním rámcových dohôd o účasti na operáciách krízového riadenia pod vedením EÚ s Čile a Kolumbiou (prví partneri v Latinskej Amerike) a Kórejskou republikou (prvý partner v Ázii, druhý v Ázii/Tichomorí po Novom Zélande). Nadobudnutie platnosti týchto dohôd otvorí nové príležitosti na dialóg a konkrétnu operačnú spoluprácu.

Multilaterálny prístup Východného partnerstva pre spoluprácu v rámci SBOP veľmi dobre dopĺňala dvojstranné vzťahy s Gruzínskom, Moldavskou republikou a Ukrajinou.

Výbor Východného partnerstva pre spoluprácu v oblasti spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP), zriadený v júni 2013, umožnil v roku 2014 zorganizovať približne 15 dialógov a činností odbornej prípravy vrátane kurzov a seminárov v Bruseli a v Kyjeve, právnického seminára, diskusie za okrúhlym stolom o civilných spôsobilostiach, pozorovania cvičenia bojovej skupiny vo Švédsku, návštevy misie SBOP v Gruzínsku v teréne a konferencie s občianskou spoločnosťou vo Vilniuse.

Partnerstvo a spolupráca medzi EÚ a OSN v oblasti krízového riadenia sa stala bežnou praxou, pričom vychádza zo skúseností zo spolupráce v rôznych oblastiach operácií (Mali; Stredoafrická republika; KDR, Somálsko) a sprevádza ich pravidelný dialóg na vysokej úrovni v rámci riadiaceho výboru EÚ – OSN pre krízové riadenie, ak aj stretnutia medzi personálom. Akčný plán EÚ na podporu mierových OSN na udržiavanie mieru sa skončil, pričom okrem iných úspechov priniesol vytvorenie postupov koordinácie plánovania, koncepcií, odbornej prípravy a cvičení, ak aj získaných poznatkov medzi oboma organizáciami. Diskutuje sa o nadväzujúcej iniciatíve zameranej na vymedzenie budúcich strategických priorít, aby sa udržala dosiahnutá vysoká dynamika.

EÚ aj NATO sa zhodujú, že krízy vo východnom a južnom susedstve podstatne zmenili bezpečnostnú situáciu Európy a širšieho transatlantického spoločenstva.

Dôsledky týchto kríz ďalej zvýšili význam záväzkov, ktoré Európska rada prijala vo svojich záveroch z decembra 2013, týkajúcich sa plnenia európskeho bezpečnostného a obranného programu vrátane spolupráce s NATO.

EÚ sa zúčastnila na samite NATO 4. – 5. septembra 2014 vo Walese a privítala jeho príslušné výsledky. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch EÚ a NATO pokračovali v postupnom vykonávaní konkrétnych návrhov na praktickú spoluprácu medzi oboma organizáciami, ktoré predložila VP organizácii NATO v roku 2011, v súlade s mandátom udeleným Európskou radou v septembri 2010.

Patrili sem pravidelné stretnutia medzi VP a generálnym tajomníkom NATO, recipročné brífingy pre príslušné pracovné skupiny o otázkach spoločného záujmu (okrem iného kríza vo východnom a južnom susedstve, Kosovo, námorná bezpečnosť atď.), dve neformálne stretnutia medzi NAC a PVB o Ukrajine, interakcie s mimoeurópskymi spojencami NATO v zostave PBV+7 a PBV+9. Neformálne kontakty medzi personálom oboch organizácií naďalej prispievali k ďalšiemu posilňovaniu obojstranného povedomia a pochopenia príslušných činností, čo pomohlo zabrániť zbytočnému zdvojovaniu úsilia a zabezpečiť komplementárnosť a synergiu v oblastiach, kde sa obe organizácie aktívne angažujú.

Úspešné predsedníctvo EÚ v kontaktnej skupine pre pirátstvo pri somálskom pobreží (CGPCS) v roku 2014 ponúklo jedinečnú príležitosť ďalej rozvíjať vzťahy s krajinami pôsobiacimi v regióne. Činnosti tejto skupiny sa regionalizovali, pričom rôznym skupinám spolupredsedali Komisia pre Indický oceán, Maurícius, SAE a Seychely.

Od jesene 2013 do jari 2014 EÚ spolupredsedala podpornej skupine pôsobiacej medzi zasadnutiami Regionálneho fóra ASEAN-u a zameranej na budovanie dôvery a preventívnu diplomaciu, ako aj súvisiacemu dialógu predstaviteľov obranného sektora, čím sa podčiarkla ochota EÚ zintenzívniť spoluprácu s ázijskými partnermi.

Partnerstvo zahŕňa aj spoluprácu s mimovládnyimi organizáciami a občianskou spoločnosťou. ESVČ aktívne nadväzovala kontakty s Európskym styčným úradom pre budovanie mieru (EPLO), so sieťou mierových mimovládnych organizácií, ako aj so sieťou pre dialóg s občianskou spoločnosťou (CSDN) so zameraním na Ukrajinu, Gruzínsko, Afganistan a Somálsko. ESVČ v Bruseli a misie a operácie SBOP v teréne takisto spolupracujú s občianskou spoločnosťou na všeobecnejšej úrovni vrátane obhajcov ľudských práv a práv žien.

2.2. Bojové skupiny a rýchla reakcia

Pokročilo sa v reakcii na výzvu Európskej rady z decembra 2013 na zlepšenie spôsobilostí rýchlej reakcie EÚ, okrem iného zvýšením použiteľnosti a nasaditeľnosti bojových skupín EÚ. Krok vpred sa dosiahol tým, že na podnet ESVČ sa uskutočnila revízia všeobecnej koncepcie rýchlej vojenskej reakcie EÚ a podriadenej leteckej a námornej koncepcie spolu s vytvorením novej koncepcie pozemnej rýchlej reakcie. Patrí sem aj posilnenie modulárnosti bojových skupín EÚ, aby sa mohli lepšie prispôbiť celému spektru možných misií a úloh. Okrem toho pokračovali rokovania na úrovni ministrov zamerané na základnú otázku politickej vôle, ktorá sa považuje za nevyhnutnú na zlepšenie ich operačnej použiteľnosti.

Počas roku 2014 sa zlepšil zoznam ponúk a záväzkov bojových skupín EÚ, k čomu prispelo aj výrazné zníženie medzinárodných operačných vojenských záväzkov členských štátov v iných častiach sveta (napríklad v Afganistane).

3. Väčšia jednotnosť

3.1. Prepojenie medzi vnútornou a vonkajšou bezpečnosťou

V záveroch Rady o SBOP z novembra 2013 sa stanovuje, že „Rada zdôrazňuje, že vnútorná a vonkajšia bezpečnosť sú čoraz previazanejšie. Podčiarkuje význam toho, aby sa pokračovalo v posilňovaní väzieb medzi aktérmi v oblasti SBOP a v oblasti slobody/bezpečnosti/spravodlivosti s cieľom podporovať lepšie porozumenie príslušných cieľov a zabezpečiť vzájomný prospech. To okrem iného pomôže pri riešení dôležitých horizontálnych otázok, akými sú nelegálna imigrácia, organizovaná trestná činnosť a terorizmus. V tejto súvislosti by sa malo podľa potreby ešte viac urýchliť väčšie prispievanie agentúr EÚ (EUROPOL, FRONTEX, CEPOL), ako aj INTERPOL-u k SBOP“.

V záveroch Európskej rady z 26. a 27. júna 2014 sa uvádza, že „odpoveď na mnohé výzvy v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti spočíva vo vzťahoch s tretími krajinami, čo si vyžaduje zlepšenie prepojenia medzi vnútornými a vonkajšími politikami EÚ“.

V rámci plánu pre „Posilnenie väzieb medzi SBOP a oblasťou slobody, bezpečnosti a spravodlivosti“⁷⁷ sa PBV a stálemu výboru pre vnútornú bezpečnosť v novembri 2014 predložila tretia výročná správa⁷⁸.

Činnosti stanovené v tomto politickom rámci sa práve dokončujú. S nimi sa dokončí aj kľúčová časť súčasného plánu SBOP a oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Jeho vykonávanie sa prispôbovalo tempu postupnej konsolidácie útvarov ESVČ. Uplatnil sa cielený prístup zhora nadol, najmä vo vzťahu k agentúram EÚ. Následne sa zriadili pracovné mechanizmy s Europolom a Frontexom.

K tejto súdržnosti by malo prispieť aj posilnenie spolupráce v oblasti SBOP s Interpolom.

PBV a COSI vyzvali podpornú skupinu výboru COSI a CIVCOM, aby v spolupráci s príslušnými útvarmi ESVČ a Komisie a zástupcami príslušných agentúr z oblasti SVV zohľadnili diskusiu, ktorá prebehla na zasadnutí PBV/COSI 11. novembra 2014 a aby vypracovali prípadné konkrétne návrhy, ako posilniť spoluprácu medzi misiami a operáciami SBOP a aktérmi v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

V nedávnom oznámení Komisie o európskom programe v oblasti bezpečnosti, v ktorom sa predstavuje obnovená stratégia vnútornej bezpečnosti na obdobie rokov 2015 – 2020, sa vyzýva na lepšie fungovanie prepojenia medzi vnútornou a vonkajšou bezpečnosťou a na ďalšie posilnenie prepojení medzi oblasťou spravodlivosti a vnútorných vecí a SBOP.

⁷⁷ Pozri Rada Európskej únie, *Plán pre posilnenie väzieb medzi SBOP a oblasťou slobody, bezpečnosti a spravodlivosti*, dokument 18173/11, 5. 12. 2011.

⁷⁸ Dokument 14854/14.

3.2. Civilno-vojenská synergia

Úsilie o podporu synergie v rozvoji civilných a vojenských spôsobilostí sa riadilo a inšpirovalo závermi zo zasadnutia Európskej rady v decembri 2013. Dominovala v ňom potreba väčšej synergie pri rozvoji spôsobilostí.

Osobitne dôležité je uznanie čoraz častejšej duálnej povahy spôsobilostí a technológií, a teda aj výrazného potenciálu pre synergiu medzi civilným a obranným výskumom, ktorý podporuje rozvoj spôsobilostí. V tejto súvislosti sa EDA a ESVČ pripojili k práci Komisie na prípravnej akcii pre výskum súvisiaci so SBOP.

ČASŤ II: VYHLIADKY NA ROK 2015

Mnohé vážne krízy z roku 2014 a predchádzajúcich rokov budú takmer určite pokračovať aj v priebehu roku 2015. V súlade so závermi Európskej rady z decembra 2013 sa bude vykonávať dôležitá práca zameraná na podporu prístupov a nástrojov vonkajšej činnosti EÚ zameraných na riešenie čoraz náročnejšieho európskeho susedstva a meniaceho sa sveta.

1. Susedné krajiny

V priebehu roka sa uskutoční proces preskúmania európskej susedskej politiky, aby sa dosiahla jej vyššia účinnosť a aby lepšie zodpovedala rozličným cieľom a výzvam v susedstve.

EÚ uznáva, že širší geografický kontext našich partnerov a ich vzťahy s ich susedmi sú dôležitým faktorom, ktorý má vplyv na ESP. Je výhradným právom EÚ a jej partnerov, aby suverénnym spôsobom rozhodli o tom, ako si želajú svoje vzťahy rozvíjať.

EÚ bude venovať veľkú pozornosť posilneniu svojej strategickej komunikácie v záujme podpory politík EÚ a zároveň bude prijímať proaktívne opatrenia na zvýšenie odolnosti verejnosti proti informačným manipuláciám tretích strán.

Pokiaľ ide o **východné susedstvo**, v popredí záujmu budú výzvy súvisiace s **Ukrajinou a Ruskom**. Na Ukrajine bude EÚ naďalej podporovať zvrchovanosť a územnú celistvosť Ukrajiny a úsilie o dosiahnutie udržateľného mierového riešenia konfliktu vo východných častiach krajiny na základe dohôd z Minska. EÚ bude naďalej pomáhať ukrajinskej vláde pri potrebných politických a hospodárskych reformách pozostávajúcich z konkrétnych reformných krokov. EÚ podporuje Ukrajinu aj prostredníctvom civilnej misie EUAM Ukraine. V prvom polroku sa uskutočnili dve významné stretnutia na vysokej úrovni: samit EÚ – Ukrajina v Kyjeve a medzinárodná konferencia na podporu Ukrajiny v Kyjeve.

Samit Východného partnerstva v Rige (21. – 22. mája) bol dôležitou príležitosťou zhodnotiť súčasnú situáciu a stanoviť program pre ďalší rozvoj Východného partnerstva. EÚ je plne odhodlaná rozvíjať Východné partnerstvo a potvrdzuje cieľ rozvíjať posilnené, individualizované vzťahy medzi EÚ a jej šiestimi zvrchovanými, nezávislými partnermi. Rozsah a hĺbka spolupráce závisí od ambícií a potrieb EÚ a partnerov, ako aj od tempa reforiem. Osobitné úsilie by sa malo venovať prehĺbeniu spolupráce v oblasti budovania štátu, mobility a medziludských kontaktov, trhových príležitostí a prepojení. EÚ očakáva, že všetky členské štáty čo najrýchlejšie ratifikujú dohody o pridružení/prehĺbené a komplexné zóny voľného obchodu (AA/DCFTA) s Gruzínskom, Moldavskou republikou a Ukrajinou.

EÚ zdôrazňuje, že vykonávanie týchto dohôd, ktoré prispieva k ich politickému pridruženiu a hospodárskej integrácii s Úniou, budú v najbližších rokoch najvyššou prioritou pre EÚ a dotknutých partnerov.

Vo vzťahu k **Moldavskej republike** sa bude pozornosť venovať pomoci novej vláde pri kľúčových reformách (spravodlivosť, finančný sektor, investičné podmienky, boj proti korupcii), ako aj pri reforme sektora bezpečnosti.

Pokiaľ ide o **Gruzínsko**, bude potrebné pracovať na podpore plynulého vykonávania dohody o pridružení/DCFTA vrátane väčšej nezávislosti súdnictva a prokuratúry, ktoré sú kľúčové pre modernizáciu krajiny. Výsledkom strategického preskúmania misie EUMM Georgia v roku 2014 bolo dvojročné predĺženie mandátu v súvislosti s krízou na Ukrajine. V roku 2015 nedôjde k zmene povoleného stavu síl, ale poslednou revíziou OPLAN-u sa optimalizovala štruktúra misie s cieľom dosiahnuť lepšie výsledky v súčasnom operačnom prostredí (okrem iného dôraz na analytickejšie správy, pružnosť tímov v teréne, pridelenie projektovej skupiny na posilnenie činností misie v oblasti budovania dôvery).

V prípade ďalších troch východných partnerov sa v roku 2015 dostavia výsledky konkrétnych iniciatív na identifikáciu možností novej dvojstrannej dohody s **Arménskom** (v nadväznosti na vyhlásenie z roku 2013 z Vilnius); ako aj s **Azerbajdžanom**, ktorý predloží návrh novej strategickej dvojstrannej dohody ako náhrady za dohodu o pridružení a strategické partnerstvo pre modernizáciu. Takýto návrh sa náležite zváži. Pokiaľ ide o **Bielorusko**, bude sa pokračovať v kontaktoch, ktoré by mohli priniesť výsledky (vrátane dohôd o zjednodušení vízového režimu a readmisii a začatia rokovaní o partnerstve v oblasti mobility). EÚ je pripravená pokračovať v kontaktoch s Minskom v súlade s 29 opatreniami schválenými Radou, a to na základe pokroku v oblasti ľudských práv, demokratizácie a politických väzňov.

Práca v rámci výboru Východného partnerstva, pokiaľ ide o spoluprácu v oblasti spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP), bude pokračovať v súlade s jeho mandátom v záujme ďalšieho rozvoja spolupráce.

Udalosti v **južnom susedstve** naďalej zostanú stredobodom pozornosti EÚ aj medzinárodného spoločenstva. Početné prebiehajúce konflikty v tomto regióne si budú vyžadovať revidovanú susedskú politiku a zvýšené synergie medzi členskými štátmi a politikami a nástrojmi EÚ.

V Barcelone sa 13. apríla uskutočnilo neformálne stretnutie ministrov s južnými partnermi o budúcnosti ESP, na ktorom sa zišlo 36 ministrov zahraničných vecí spoločne s VP/PK a komisárom Hahnom a ďalšími zástupcami regionálnych organizácií. Bola to príležitosť pre členské štáty EÚ aj partnerov z južného susedstva k plodnej výmene názorov na proces preskúmania ESP, zabezpečujúc tým naplnenie zásady zodpovednosti.

Situácia v Sýrii a Iraku si vyžiada nepretržité úsilie a pozornosť, a to aj na podporu úsilia zameraného na porážku ISIL/Dá'iš. Prioritou tohto úsilia bude vykonávanie „regionálnej stratégie EÚ pre Sýriu a Irak, ako aj pre hrozbu ISIL/Dá'iš“. V Iraku sa úsilie zameria na podporu novej irackej vlády v jej úsilí o stabilizáciu a upokojenie Iraku a budovanie inkluzívneho politického prostredia. Pokiaľ ide o Sýriu, EÚ bude podporovať úsilie osobitného vyslanca OSN Staffana de Misturu zamerané na postupné zníženie násilia a vytváranie priaznivého prostredia pre proces vedúci k politickému prechodu. Súčasťou tejto podpory bude aj využitie nástrojov, ktoré máme k dispozícii. Komisia oznámila, že na vykonávanie uvedenej stratégie v rokoch 2015 – 2016 poskytne 1 miliardu EUR. V kontexte revízie rozpočtu bude prioritou preskúmať možnosti na lepšie stanovenie priorít v prospech ďalšej humanitárnej, stabilizačnej a rozvojovej pomoci v krátkodobom až strednodobom horizonte s cieľom pomôcť riešiť pretrvávajúce krízy.

EÚ bude aj naďalej spolupracovať s medzinárodnými a regionálnymi partnermi na zmierňovaní destabilizačných účinkov konfliktov v Sýrii a Iraku na susedné krajiny vrátane príchodu veľkého počtu utečencov. Libanon zostáva obzvlášť ohrozený a EÚ bude naďalej spolupracovať s jeho orgánmi a podporovať hostiteľské komunity a libanonské ozbrojené sily. V Jordánsku bude EÚ naďalej podnecovať politickú reformu, presadzovať vykonávanie akčného plánu európskej susedskej politiky a podporovať hostiteľské komunity. Naďalej bude potrebné oceňovať a náležite podporovať prínos Turecka v súvislosti s prijímaním utečencov.

Je naliehavo potrebné dosiahnuť pokrok v **mierovom procese na Blízkom východe**.

Mnohé tragické udalosti roku 2014 zdôraznili potrebu nanovo vytvoriť nový politický rámec, aby sa umožnilo obnovenie rozhovorov. EÚ sa bude naďalej aktívne angažovať a usilovať o mier, okrem iného aj v rámci kvarteta, v spolupráci s oboma stranami, ako aj s arabskými štátmi a inými členmi medzinárodného spoločenstva. Cieľom zostáva riešenie založené na existencii dvoch štátov, ktoré vychádza z dohody o všetkých otázkach konečného štatútu a napĺňa legitímne očakávania Izraelčanov i Palestínčanov. V prípade dosiahnutia dohody o konečnom štatúte EÚ ponúka obom stranám bezprecedentný balík politickej, hospodárskej a bezpečnostnej podpory vrátane „osobitného privilegovaného partnerstva“.

Hlavným záujmom EÚ je ukončenie konfliktu a súčasné rozvíjanie blízkych vzťahov s oboma stranami. Strategické preskúmanie misie EUBAM Rafah začiatkom roku 2015 zdôrazňuje túžbu EÚ a širšieho medzinárodného spoločenstva, aby sa zmiernili obmedzenia pohybu a prístupu do pásma Gazy a z neho. SBOP by mohla zohrávať v tejto súvislosti dôležitú podpornú úlohu, a preto by sa hneď, ako to umožnia politické a bezpečnostné podmienky, malo zvážiť opätovné nasadenie misie EUBAM Rafah s potenciálne širšou geografickou pôsobnosťou. Misia EUPOL COPPS naďalej poskytuje kľúčovú pomoc pri vytváraní sebestačnej palestínskej civilnej polície a palestínskeho súdnictva. V rámci strategického preskúmania, ktoré sa uskutoční opäť začiatkom roka 2015, sa bude presadzovať pokračovanie ich mandátu.

Vzťahy s krajinami Perzského zálivu bude potrebné zintenzívniť tak na regionálnej, ako aj na bilaterálnej úrovni, najmä v záujme riešenia spoločných výziev v našom spoločnom susedstve, hlavne s cieľom bojovať proti násilnému extrémizmu a terorizmu. Ministerské zasadnutie EÚ a Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive (GCC) sa konalo 24. mája 2015 v Dauhe.

V Jemene bude EÚ naďalej naliehať na všetky strany, aby dosiahli udržateľné politické riešenie v súlade s existujúcim inkluzívnym rámcom pre prechod. Je to jediný spôsob, ako riešiť súčasné výzvy krajiny v oblasti bezpečnosti aj v hospodárskej oblasti a chrániť jednotu a územnú celistvosť Jemenu. Široký konsenzus medzi politickými aktérmi by mal viesť k finalizácii a prijatiu novej ústavy. Tento proces však zrejme ostane počas roka zložitý a krehký, keďže významné politické, hospodárske a bezpečnostné riziká prispievajú k politickej neistote. Orgány budú musieť naliehavo riešiť najmä hrozby vyplývajúce z teroristickej činnosti.

Kľúčové bude venovať zvýšenú pozornosť **Maroku** a **Tunisku** a viac s týmito krajinami komunikovať. Maroko aj Tunisko dosiahli výrazný pokrok, pokiaľ ide o prechod smerom k väčšej demokracii, a bude nesmierne dôležité poskytnúť im povzbudenie a podporu v súvislosti s dôležitým procesom prijímania a vykonávania demokratických reforiem, ako aj jednoznačne uznať ich osobitné postavenie a strategický význam tohto partnerstva pre EÚ. Hlavným ďalším krokom pre obe krajiny je vykonávanie partnerstva v oblasti mobility a dosiahnutie pokroku v rokovaní o prehĺbenej a komplexnej dohode o voľnom obchode. Pokiaľ ide o intenzívny vzťah s Tuniskom, EÚ v priebehu roku 2015 začne viesť s tuniskými orgánmi dialóg o bezpečnosti a terorizme. Tunisko okrem toho čoskoro začne rokovania s cieľom pridružiť sa od roku 2016 k programu Horizont 2020.

Ďalšou prioritou bude prehodnotenie angažovanosti EÚ v Egypte. Prebieha postupné obnovenie dohody o pridružení, ako aj prípravná práca na rokovania o akčnom pláne. Cieľom je angažovať sa vo vzťahu k Egyptu v záujme podpory tejto krajiny a jej ľudu v ich procese prechodu a zároveň diskutovať o sporných otázkach, najmä v oblasti ľudských práv a základných slobôd.

Pokiaľ ide o Líbyu, EÚ podporuje úsilie OSN o sprostredkovanie dohody medzi stranami v záujme vytvorenia vlády národnej jednoty, ktorá je hlavným prostriedkom prelomenia politickej a bezpečnostnej patovej situácie, ktorá v poslednej dobe postihla Líbyu. Proces politického prechodu, ktorým sa zavádza trvalé prímerie, zlepšuje bezpečnosť (vrátane rozpustenia milícií) a budujú verejných inštitúcie, bude aj naďalej závisieť od pokroku v tejto oblasti. Na pomoc líbyjskej vláde národnej jednoty v tejto súvislosti by sa mohlo uplatniť viacero možností, ktoré SBOP ponúka, v spojení s podporou z nástrojov EÚ. Prebieha obozretné plánovanie v oblasti SBOP, ku ktorému prispievajú aj výsledky dialógu v rámci OSN (vrátane prípadných osobitných žiadostí o podporu EÚ) a úvah na úrovni členských štátov a Rady. Rozhodnúť bude treba aj o budúcnosti misie EUBAM Libya, ktorá sa v súčasnosti obmedzuje na 3 zamestnancov pôsobiacich v Tunise, ako aj o tom, či ju možno v prípade potreby obnoviť, aby mohla opäť Líbyi poskytovať kapacity v oblasti integrovaného riadenia hraníc (IBM). EÚ poskytne primeranú podporu hneď, ako dôjde k vytvoreniu vlády národnej jednoty.

EÚ bude naďalej pracovať na pozitívnej dynamike rozvoja vzťahov s Alžírskom. Prioritou bude dokončenie akčného plánu európskej susedskej politiky. Dialóg medzi EÚ a Alžírskom o energetických záležitostiach sa začal v roku 2015. EÚ sa bude vo vzťahu s Alžírskom ďalej angažovať v záležitostiach bezpečnosti a boja proti terorizmu.

EÚ bude naďalej presadzovať regionálnu spoluprácu v Stredozemí, a to najmä podnecovaním začatia konkrétnych a zmysluplných projektov v kontexte Únie pre Stredozemie, posilňovaním dialógu s Ligou arabských štátov a presadzovaním širšieho regionálneho dialógu a spolupráce v Maghrebe.

Pokiaľ ide o južné susedstvo, hlavnou prioritou v Stredozemí bude riešenie problému migrácie a boj proti pašovaniu migrantov, ako aj súvisiacich bezpečnostných výziev. V rámci reakcie je potrebné vybudovať účinné prepojenia medzi vnútorným a vonkajším rozmerom migračnej politiky, pričom by sa malo vychádzať zo zavedených nástrojov vrátane osobitnej skupiny pre Stredozemie a opatrení uvedených v záveroch Rady o migrácii z októbra 2014.

2. Európa a Stredná Ázia

Vo vzťahu k Rusku bude EÚ musieť zdolať náročnú cestu a nájsť nové spôsoby fungovania ich vzťahu. Potom ako Rusko protiprávne anektovalo Krym a pokračovalo v destabilizácii východu Ukrajiny, nemožno predstierať, že sa nič nestalo. Bude sa presadzovať politika EÚ, ktorá neuznáva protiprávnu anexiu Krymu, a Únia bude pokračovať v dvoj-líniovej politike diplomatickej angažovanosti na podporu politického riešenia na základe dohôd z Minska, ktorá sa podľa potreby bude kombinovať s cieľenými reštriktívnymi opatreniami. Pokrok pri riešení ukrajinskej krízy zostane základnou podmienkou obnovenia vzťahov v mnohých oblastiach spoločného záujmu.

Rusko zostáva významným geopolitickým aktérom napriek tomu, že vedie agresívnu politiku vo svojom susedstve a bojuje s veľkými domácimi problémami, s ktorým má EÚ viaceré spoločné záujmy. EÚ bude naďalej sledovať situáciu v oblasti ľudských práv.

Prístup bude musieť zohľadniť túto komplikovanú situáciu. EÚ a Rusko budú musieť naďalej spolupracovať v rámci G20 v globálnych otázkach, ako je zmena klímy a terorizmus, ako aj v medzinárodných bezpečnostných otázkach, ako je Sýria, Líbya, iránsky jadrový program a mierový proces na Blízkom východe.

EÚ bude zároveň Rusko naďalej vyzývať, aby dodržiavalo svoje medzinárodné záväzky, napríklad rešpektovanie zvrchovanosti a územnej celistvosti iných krajín, záväzky v súvislosti s WTO, právnym štátom a s dobrou správou vecí verejných. Z dlhodobého hľadiska by všetci mohli mať prospech zo širšej oblasti ekonomickej prosperity založenej na pravidlách WTO a zvrchovaných rozhodnutiach v celej Európe aj za jej hranicami.

V roku 2015 sa bude EÚ naďalej plne angažovať v krajinách západného Balkánu v súlade s cieľmi procesu stabilizácie a pridruženia a so závermi Rady v tejto oblasti, ktoré sa prijali naposledy 15. a 16. decembra 2014. Začiatkom roku 2015, po vytvorení novej vlády v Prištine je naplánované prvé kolo dialógu medzi Belehradom a Prištinou. Celkovým cieľom je normalizácia vzťahov a počas roka bude prioritou vykonávanie dohody z apríla 2013. EÚ v súlade so závermi z 15. decembra 2014 očakáva, že celé politické spektrum v Bosne a Hercegovine potvrdí písomný záväzok k reformám, ktoré sú potrebné na to, aby dohoda o stabilizácii a pridružení nadobudla platnosť a aby sa dosiahol konkrétny pokrok na ceste tejto krajiny do EÚ.

Angažovanosť EÚ vo vzťahu k bývalej Juhoslovanskej republike Macedónsko bude rovnako intenzívna ako v posledných rokoch; osobitná pozornosť sa bude venovať vnútropolitickému dialógu, kde si riziko ďalšieho zhoršenia vyžaduje osobitné úsilie o zmiernenie zo všetkých strán. Po rozhodnutí z júna 2014 udeliť Albánsku štatút kandidátskej krajiny bude rok 2015 dôležitý pre prehĺbovanie reformného úsilia. Dôkladnú prípravu a dobré zvládnutie si budú vyžadovať aj komunálne voľby, ktoré sa uskutočnia pred letom. V Čiernej Hore bude počas roka 2015 potrebné venovať prioritnú pozornosť vykonávaniu reforiem.

Pokiaľ ide o **pretrvávajúce konflikty**, EÚ bude naďalej úzko spolupracovať s Organizáciou pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE).

Pokiaľ ide o **Turecko**, okamžitou prioritou je pokračovať v spolupráci v oblasti právneho štátu a základných práv a nabádať na ďalšie reformy. EÚ bude naďalej podporovať kurdský mierový proces. V kontexte boja proti ISIL/Dá'iš bude Turecko naďalej dôležitým partnerom v boji proti extrémizmu v Sýrii a Iraku a proti spoločnej hrozbe, ktorú predstavujú zahraniční bojovníci.

EÚ využije tiež všetky príležitosti pripomenúť, že od Turecka sa očakáva, aby aktívne podporovalo rokovania zamerané na vyriešenie cyperského problému.

Na začiatku roka sa bude sa pracovať na **preskúmaní stratégie EÚ pre Strednú Áziu**, pričom táto práca vyvrcholí v júni novými závermi Rady. Vymenovanie nového OZEÚ pre Strednú Áziu opätovne potvrdzuje angažovanosť EÚ vo vzťahu k tomuto regiónu a poskytne v tejto súvislosti určitý impulz. V marci sa v Dušanbe uskutoční bezpečnostný dialóg na vysokej úrovni.

Posilnená dohoda o partnerstve a spolupráci s Kazachstanom bola parafovaná 20. januára 2015. Kazachstan bude hostiť zasadnutie ministrov EÚ a Strednej Ázie, ktoré sa uskutoční pravdepodobne v júli.

Napokon, počas prvého polroka sa budeme snažiť uzavrieť rokovania o obnovení **finančného mechanizmu EHP a nórskeho finančného mechanizmu**. Začneme tiež rokovať o dohode o pridružení s Andorrou, Monakom a so San Marínom. Očakáva sa, že švajčiarska federálna rada po prijatí návrhu vykonávacieho zákona z 9. februára 2014 týkajúceho sa ústavných článkov a po prijatí mandátu na rokovania o prerokovaní dohody o voľnom pohybe osôb osloví Komisiu.

Arktída je regiónom s rastúcim strategickým významom. Keďže Kanada stiahla svoju námietku, EÚ sa snaží sformalizovať svoj štatút pozorovateľa v Arktickej rade ešte pred nadchádzajúcim zasadnutím ministrov Arktickej rady v apríli 2015. Na jar by sa mohli uskutočniť rokovania v rámci skupiny komisárov pre vonkajšiu činnosť (CGEA), po ktorých by nasledovali konzultácie s vonkajšími aktérmi. Mohlo by sa pokročiť v príprave oznámenia, ktoré by sa mohlo vydať začiatkom roka 2016.

3. Afrika

EÚ bude mať vo vzťahu k **Afrike** naďalej dve hlavné priority: nabádať k mieru na kontinente predchádzaním konfliktom a terorizmu a zabezpečiť prosperitu zrýchlením udržateľného rastu a rozvoja. EÚ a Afrika majú spoločné záujmy, pokiaľ ide o globálne otázky, akými sú zmena klímy, migrácia a program po roku 2015.

EÚ sa bude usilovať udržať zintenzívnený politický dialóg s Afrikou, najmä s AÚ, na všetkých úrovniach a realizovať prioritné oblasti stanovené v cestovnej mape na roky 2014 – 2017: mier a bezpečnosť; demokracia; dobrá správa vecí verejných a ľudské práva; ľudský rozvoj; udržateľný a inkluzívny rozvoj a rast a kontinentálna integrácia; globálne a nové otázky. EÚ víta tému AÚ na rok 2015 (posilnenie postavenia žien a rozvoj s cieľom naplniť program Afriky do roku 2063), ako ja tému na rok 2016 (ľudské práva s rodovým zameraním). Komplexný prístup a misie SBOP zostanú jadrom činnosti EÚ, pričom na africkom kontinente je nasadených deväť misií SBOP.

Významnou prioritou zostane **Africký roh**, pričom osobitný zástupca EÚ Alexander Rondos a delegácie EÚ budú naďalej usilovne pracovať na stabilizácii. V Somálsku bude mať zásadný význam využitie pokroku, ktorý sa dosiahol v oblasti politickej stability a bezpečnosti, a pomoc pri ďalšej konsolidácii politického procesu na federálnej a regionálnej úrovni. V Južnom Sudáne bude EÚ naďalej podporovať regionálny proces mediácie a pracovať so všetkými stranami s cieľom dosiahnuť udržateľné riešenie dlhotrvajúceho konfliktu.

Región Sahel bude naďalej v centre pozornosti EÚ, keďže bezpečnosť a rozvoj v tejto oblasti predstavujú kľúčový záujem. V tomto smere je EÚ odhodlaná vykonávať svoju **stratégiu pre bezpečnosť a rozvoj v Saheli** prostredníctvom regionálneho akčného plánu. Bude klásť dôraz najmä na prevenciu a boj proti radikalizácii a násilnému extrémizmu, na mládež, migráciu a mobilitu, ako aj na riadenie hraníc a boj proti nedovolenému obchodovaniu a nadnárodnej organizovanej trestnej činnosti s využitím všetkých relevantných nástrojov vrátane misií SBOP v Nigeri a Mali.

Pokiaľ ide o **Mali**, EÚ ako jeden z mediátorov je najmä prostredníctvom svojho OZEÚ pre Sahel pripravená pomáhať stranám v ich úsilí o vykonanie mierovej dohody, ktorá bola podpísaná 15. mája 2015 v Bamaku. EÚ je v kontexte svojho komplexného prístupu odhodlaná pokračovať vo využívaní príslušných nástrojov, ktoré má k dispozícii, vrátane misií SBOP EUTM Mali a EUCAP Sahel Mali.

V Guinejskom zálive bude prioritou vykonávanie stratégie EÚ pre Guinejský záliv spolu s akčným plánom pre Guinejský záliv, ktorý sa má čoskoro prijať. Prebieha koordinácia s africkými a medzinárodnými partnermi, ktorá bude kľúčová z hľadiska samitu AÚ zameraného na námornú bezpečnosť a rozvoj, ktorý sa má uskutočniť v novembri 2015 v Togu.

V oblasti Veľkých jazier sa EÚ v úzkej spolupráci s africkými a medzinárodnými partnermi sústreďí na dve oblasti kľúčové pre stabilitu: uskutočnenie dôveryhodných, pokojných a inkluzívnych volieb v Burundi a Konžskej demokratickej republike (KDR) a neutralizáciu všetkých ozbrojených skupín na východe KDR, najmä Demokratické sily za oslobodenie Rwandy (FDLR).

V KDR prevedie misia EUSEC RDC časti svojich úloh na program Európskeho rozvojového fondu PROGRESS, pričom bude pokračovať v plnení svojho zracionalizovaného mandátu s výrazne obmedzeným počtom zamestnancov. Misia sa ukončí 30. júna 2016.

V Stredoafrickej republike bude EÚ naďalej poskytovať vojenskú bezpečnosť a podporu obnovy krajiny, okrem iného aj účasťou na voľbách v rámci podporného programu OSN. Premosťovacia operácia EUFOR RCA sa ukázala byť veľmi úspešná pri podpore operácie MINUSCA v rámci stabilizácie bezpečnostnej situácie v Bangui. V súčasnosti odovzdáva EUFOR RCA zodpovednosť za dva obvody tohto mesta misii MINUSCA. Operácia sa skončí 15. marca 2015. Po nej bude nasledovať EUMAM RCA, nezávislá vojenská poradná misia na podporu orgánov Stredoafrickej republiky pri príprave nadchádzajúcej reformy sektora bezpečnosti, ktorá sa bude úzko koordinovať s operáciou MINUSCA. Bude pomáhať ozbrojeným silám Stredoafrickej republiky (FACA) zvládať súčasnú situáciu a budovať kapacity a kvality potrebné na splnenie cieľa pre budúcnosť, ktorým sú zmodernizované, účinné a zodpovedné ozbrojené sily. Mandát misie má trvať jeden rok.

4. Amerika

Amerika predstavuje pre EÚ niekoľko možností v súvislosti s novými prioritami kolégia komisárov, s pomocou pri podpore zamestnanosti a rastu v EÚ, ale aj v súvislosti s mnohostranným programom EÚ a s vonkajšími aspektmi jej vnútorných politík (napr. zmena klímy, energetika, digitálna ekonomika). Rok 2015 je príležitosťou na posilnenie partnerstiev s kľúčovými spojencami a tiež na vyslanie silného signálu o väčšej politickej angažovanosti vo vzťahu k Latinskej Amerike v súvislosti s júnovým samitom EÚ – CELAC. Angažovanosťou EÚ vo vzťahu k regionálnym zoskupeniam sa posilnia pevné dvojstranné vzťahy.

EÚ a americké štáty majú viacero spoločných kľúčových zahraničnopolitických záujmov (zmena klímy, migrácia, drogy, bezpečnosť, medzinárodná finančná spolupráca). Je nevyhnutné spolupracovať, najmä s USA. Vyžaduje si to však trvalú rozsiahlu politickú angažovanosť vo všetkých oblastiach, a to aj v rámci multilaterálnych fôr. Je nevyhnutné zachovať si a ďalej rozvíjať strategické partnerstvá.

Očakáva sa ďalšie prehĺbenie spolupráce v oblasti **SBOP** na základe predchádzajúcich úspechov, okrem iného aj prostredníctvom príspevkov do misií SBOP EÚ (USA, Kanada, ale aj Kolumbia a Čile).

Prioritou EÚ v rámci spolupráce s **Kanadou** bude podpísanie a predbežné vykonávanie komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody, ako aj dohody o strategickom partnerstve a dosiahnutie pokroku v súvislosti s Arktickou radou a spoluprácou v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky.

V pripravovanej dohode o strategickom partnerstve sa zakotvia spoločné hodnoty EÚ a Kanady a vzťahy sa posunú na vyššiu úroveň. Táto dohoda podporuje prehĺbenie vzťahov vo všetkých oblastiach spolupráce vrátane ďalšieho prehĺbenia koordinácie v oblasti bezpečnostnej politiky (okrem iného na podporu krízového riadenia a budovania kapacít v tretích krajinách).

EÚ bude naďalej úzko spolupracovať so **Spojenými štátmi americkými** v oblastiach zahraničnej politiky, ako je napríklad vykonávanie dohôd z Minska, sankcie voči Rusku, ako aj pomoc Ukrajine vrátane reformy sektora bezpečnosti.

Veľkú pozornosť budeme venovať aj boju proti ISIL/Dá'iš, ktorý sa koordinuje okrem iného prostredníctvom koalície proti ISIL/Dá'iš, ako aj ďalšiemu úsiliu v boji proti terorizmu aj na opatreniach, ktoré sa dohodli na stretnutí 19. februára 2015 vo Washingtone zameranom na boj proti násilnému extrémizmu.

EÚ sa bude snažiť dokončiť zastrešujúcu dohodu (vrátane súdnych opravných prostriedkov, ktoré majú uzákoniť USA) a program bezpečného uchovávaní údajov. EÚ a USA budú pokračovať aj v úzkej spolupráci v oblasti energetiky, najmä v otázke energetickej bezpečnosti, a budú spolupracovať v oblasti zmeny klímy s ohľadom na konferenciu OSN o zmene klímy v Paríži.

Bude dôležité ďalej posilňovať spoluprácu v oblasti SBOP prostredníctvom nabádania USA, aby prispievali do misií a operácií EÚ, a prostredníctvom rozvoja vojenskej spolupráce, okrem iného aj v oblasti logistiky.

Transatlantické obchodné a investičné partnerstvo (TTIP) je jednou z najvyšších priorít vo vzťahoch medzi EÚ a USA. Okrem čisto hospodárskych prínosov intenzívnejšieho dvojstranného obchodu, investícií a regulačnej spolupráce má TTIP potenciál výrazne posilniť pozíciu EÚ v globálnom stanovovaní noriem a prispieť k stanovovaniu hospodárskeho programu na celosvetovej úrovni.

Zvýšenie hospodárskej sily EÚ, transatlantickej hospodárskej integrácie a geoeconomického partnerstva by posilnilo schopnosť EÚ reagovať na výzvy, ktorým Európa čelí. TTIP posilňuje strategické partnerstvo EÚ a USA popri existujúcich hlbokých bezpečnostných a politických väzbách.

Kapacity EÚ v oblasti **pomoci po konfliktoch a mediácie** v Amerike môžu aj v roku 2015 zaznamenať úspech, ako tomu bolo napríklad v Kolumbii. EÚ sa bude angažovať aj v posilňovaní bezpečnosti občanov v Strednej Amerike a Karibiku a v podpore vnútroštátnych reforiem na Kube. V tomto prípade bude EÚ pokračovať v prebiehajúcich rokovaníach zameraných na dohodu o politickom dialógu a spolupráci.

5. Ázia a Tichomorie

V roku 2015 dôjde k ďalšej dynamickej konsolidácii dlhodobého vzťahu Európskej únie s **Áziou a Tichomorím**. Opatrenia a politické iniciatívy EÚ budú odrážať strategické záujmy EÚ a jej želanie, aby región postupoval po ceste mieru, demokratizácie, dodržiavania ľudských práv, regionálnej spolupráce a hospodárskeho rozvoja.

EÚ je pripravená posilniť svoju prítomnosť v regióne prostredníctvom politických iniciatív a intenzívnejšej osobnej angažovanosti vedúcich predstaviteľov EÚ.

Usmernenia EÚ, ako napríklad usmernenia pre politiku voči východnej Ázii z roku 2012, strategický program spolupráce EÚ – Čína 2020, akčné plány EÚ – ASEAN a EÚ – India, stratégia EÚ pre Afganistan z roku 2014 a rámec pre politiku a podporu Európskej únie voči Mjanmarsku/Barme, budú naďalej užitočnými usmerňujúcimi nástrojmi. Niektoré z týchto politických usmernení sa môžu v priebehu roka aktualizovať.

Pretrvávajúce problémy v Ázii a Tichomorí majú priamy vplyv na záujmy EÚ, pričom čoraz častejšie sa v rámci regionálnej bezpečnosti riešia aj netradičné bezpečnostné výzvy, ako sú klíma, vodné hospodárstvo (najmä v oblasti Mekongu), energetika, obchodovanie s ľuďmi, pandémie a riziká súvisiace s katastrofami. Stúpajúci dopyt po energii a súperenie o zdroje môžu zvýšiť napätie.

Tieto bezpečnostné výzvy sú často v rozpore s prosperujúcim hospodárstvom, pričom pre všetkých vrátane EÚ je nesmierne dôležité zachovať bezpečnosť investícií a zásobovacích trás. Rada bude v roku 2015 naďalej sledovať všetky aspekty ázijskej bezpečnosti.

Otázky, ktoré EÚ znepokojujú, sa budú z praktického hľadiska sa ďalej riešiť prostredníctvom aktívnej angažovanosti, teda spolupráce s ázijskými krajinami v oblasti riešenia kríz, mediácie a zmierenia po konfliktoch, ako aj bezpečnosti a obrany (Aceh, Mjanmarsko/Barma, Mindanao, Nepál, Východný Timor), ale aj v cezhraničných otázkach, ako je napríklad kybernetická bezpečnosť, boj proti nadnárodnej trestnej činnosti a námorná bezpečnosť.

V dvojstranných vzťahoch sa bude naďalej rýchlym tempom rozvíjať spolupráca v oblasti **SZBP/SBOP** s Austráliou, Čínou, Japonskom, Novým Zélandom a s Kórejskou republikou. Otázky regionálnej bezpečnosti budú mať významné miesto na samitoch EÚ s Čínou, Japonskom a s Kórejskou republikou, ako aj na zasadnutí ministrov zahraničných vecí ASEM. Afganistan zostáva jediným miestom v Ázii, kde v súčasnosti (od roku 2007) pôsobí misia SBOP (EUPOL Afghanistan). EÚ na základe vlastných skúseností prirodzene podporuje úsilie zamerané na budovanie silného multilaterálneho bezpečnostného poriadku v Ázii, ktorý je založený na pravidlách a spolupráci. Pristúpením EÚ k Zmluve o priateľstve a spolupráci v roku 2012 sa zintenzívnila angažovanosť vo vzťahu k **regionálnemu fóru ASEAN-u (ARF)** a vedúci predstavitelia EÚ sa zúčastnili na kľúčových multilaterálnych zasadnutiach na vysokej úrovni o bezpečnosti v regióne, od dialógu Shangri-La o bezpečnosti v Ázii až po výročné ministerské zasadnutia ARF. Tento trend bude pokračovať aj v roku 2015.

EÚ bude aj naďalej hlavným darcom v regióne. Napriek hospodárskym obmedzeniam sa objem finančných prostriedkov vyčlenených pre Áziu v novom finančnom rámci na roky 2014 – 2020 výrazne zvýšil.

Región v tejto súvislosti získa významný podiel finančných prostriedkov, ktoré sú k dispozícii v rámci nového „nástroja partnerstva“, ktorý je zameraný na presadzovanie strategických záujmov EÚ (zlepšený prístup na trh, podpora stratégií Únie v oblasti partnerstva, hospodárska prítomnosť, realizácia medzinárodného rozmeru stratégie „Európa 2020“ a verejná diplomacia).

ASEM bude zohrávať významnú úlohu v aktívnom prístupe EÚ voči Ázii – po úspešnom 10. samite ASEM-u v Miláne a pri príprave 12. zasadnutia ministrov zahraničných vecí ASEM-u, ktoré sa uskutoční 5. – 6. novembra 2015 v Luxemburgu a ktorému bude predsedáť VP/PK .

Blížiacim sa vymenovaním prvého osobitného veľvyslanca EÚ pri **ASEAN**-e s pôsobiskom v Jakarte dá EÚ novú tvár svojmu intenzívnemu vzťahu s touto regionálnou organizáciou a s jej desiatimi členskými štátmi.

ASEAN, ktorému bude v roku 2015 predsedáť Malajzia, je na dobrej ceste k splneniu svojho cieľa vytvoriť v roku 2015 hospodárske spoločenstvo ASEAN-u. EÚ je po Číne druhým najväčším obchodným partnerom ASEAN-u. EÚ uzavrela dohodu o voľnom obchode a investíciách so Singapurom a rokuje o dohodách o voľnom obchode s ostatnými členmi združenia ASEAN vrátane Vietnamu, Malajzie a Thajska.

V roku 2015 oslávime 40. výročie nadviazania diplomatických vzťahov medzi EÚ a **Čínou**. Ústrednou prioritou pre EÚ a Čínu bude udržanie spolupráce na základe programu strategickkej spolupráce medzi EÚ a Čínou do roku 2020, ktorý sa schválil na samite EÚ a Číny v novembri 2013 v Pekingu. Významnými krokmi v rozvoji našej spolupráce bude v roku 2015 5. kolo strategického dialógu medzi EÚ a Čínou a 17. samit EÚ a Číny.

EÚ sa bude naďalej angažovať vo vzťahu k novej **indickej** vláde, a to aj prostredníctvom prípadného samitu EÚ – India. Súčasne bude EÚ naďalej spolupracovať s Indiou v zásadných globálnych otázkach, ako je energetika/zmena klímy, v rámci prípravy konferencie v Paríži a rozvojového programu po roku 2015.

EÚ bude naďalej vo vzťahu k indickým partnerom upozorňovať na dlhodobo nevyriešený prípad dvoch zadržovaných príslušníkov talianskych námorných síl.

EÚ sa bude usilovať o dosiahnutie pokroku v rokovaní o dohode o strategickom partnerstve a o dohode o voľnom obchode s Japonskom, v neposlednom rade vzhľadom na vyhlásenie Japonska, že chce uzavrieť rokovania do konca roka 2015. Vzhľadom na záujem Japonska zvýšiť svoj príspevok ku globálnemu úsiliu o mier a stabilitu preskúmame možnosti prehĺbenia bezpečnostnej spolupráce s Japonskom. Samit EÚ – Japonsko v Bruseli v druhom štvrtroku 2015 bude významnou príležitosťou na riešenie spoločných problémov a spoločných politických cieľov, akými sú oživenie hospodárstva, medzinárodná bezpečnosť a zmena klímy.

Partnerstvo EÚ s **Kórejskou republikou** sa v roku 2015 zameria najmä na úplné vykonávanie ustanovení troch významných platných dohôd (rámcová dohoda, dohoda o voľnom obchode a rámcová dohoda o účasti na operáciách krízového riadenia EÚ) a na posilnenie existujúcich politických a odvetvových dialógov. Samit EÚ – Kórea by sa mal uskutočniť v Soule.

Vláda národnej jednoty v **Afganistane** ponúka novú dynamiku, ktorá môže priniesť zmenu na vnútroštátnej úrovni a pomôcť stabilizovať región. Ak budú afganské národné bezpečnostné sily schopné udržať bezpečnosť, vznikne priestor pre ambiciózne hospodárske a politické reformy stanovené na londýnskej konferencii a na zmysluplný mierový proces. Stratégia EÚ pre Afganistan, podporená sumou 1,4 miliardy EUR pridelenou v rámci nástroja rozvojovej spolupráce (DCI), rozšírená misia EUPOL a predpokladaná dohoda o spolupráci, partnerstve a rozvoji, ktorá sa má dokončiť v roku 2015, poskytujú EÚ a členským štátom rámec na podporu tohto dlhodobého procesu. Revidovaný rámec vzájomnej zodpovednosti by sa mal dohodnúť na stretnutí vysokých úradníkov (SOM) do polovice roka 2015.

Pokiaľ ide o **Pakistan**, prioritou bude zabezpečiť ďalší pokrok vo vykonávaní 5-ročného plánu angažovanosti EÚ v Pakistane, na ktoré sa dohliada v rámci strategického dialógu. Tretí strategický dialóg medzi EÚ a Pakistanom sa plánuje na rok 2015 v Islamabade. V roku 2015 sa bude dôkladne monitorovať pokrok Pakistanu v účinnom vykonávaní 27 kľúčových dohovorov v rámci VSP+, aby sa Európskemu parlamentu a Rade mohla predložiť správa. EÚ bude pokračovať aj v dialógu s Pakistanom o osobitných otázkach vrátane ľudských práv, energetiky, boja proti terorizmu a migrácie.

V **Bangladéši** bude EÚ naďalej monitorovať správu vecí verejných a situáciu v oblasti ľudských práv a bude spolupracovať s vládou, USA a s Medzinárodnou organizáciou práce (MOP) s cieľom zabezpečiť plnenie záväzkov dohodnutých v pakte o udržateľnosti v záujme zlepšovania pracovných práv, pracovných podmienok a bezpečnosti tovární vo výrobe konfekčného oblečenia v Bangladéši.

EÚ sa bude naďalej angažovať vo vzťahu k Srí Lanke, Mjanmarsku, Thajsku a Kambodži, najmä v otázkach, v ktorých má EÚ výrazný vplyv a v ktorých si nestabilná politická situácia alebo krehké zmierenie po konflikte môžu vyžadovať osobitnú pozornosť.

Rok 2015 je mimoriadne priaznivý pre rozvoj vzťahov EÚ s **Austráliou a Novým Zélandom**. Vo vzťahu k Austrálii bude v roku 2015 prioritou podpísanie dohody o krízovom riadení na začiatku roku 2015 a v ďalšej časti roka podpísanie rámcovej dohody. EÚ sa bude naďalej zapájať do spolupráce v otázkach bezpečnosti vrátane výročného bezpečnostného dialógu a dialógu o boji proti terorizmu. Pokiaľ ide o Nový Zéland, prioritou bude podpísanie dohody o partnerstve pre vzťahy a spoluprácu a pokračovanie v angažovanosti v oblasti spolupráce v bezpečnostných otázkach vrátane výročného bezpečnostného dialógu.

EÚ úplne obnoví rozvojovú spoluprácu a oživí politický dialóg s novou demokratickou vládou **Fidži**. EÚ sa bude naďalej angažovať vo vzťahu k Fóru tichomorských ostrovov (PIF).

6. Medzinárodná bezpečnosť

Prioritou EÚ zostane boj proti šíreniu zbraní. V New Yorku sa 27. apríla – 22. mája 2015 uskutoční konferencia o preskúmaní Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (NPT), ktorá bude príležitosťou podporiť väčšiu súdržnosť medzi štátmi, ktoré vlastnia a ktoré nevlastnia jadrové zbrane. EÚ bude aj naďalej pôsobiť ako významný zástanca zóny bez ZHN na Blízkom východe.

Naďalej je potrebný pevný medzinárodný rámec na riešenie týchto výziev a EÚ bude naďalej presadzovať univerzálne a účinné vykonávanie medzinárodných nástrojov (Dohovor o chemických zbraniach, Zmluva o obchodovaní so zbraňami, Zmluva o nešírení jadrových zbraní, Dohovor o zákaze protipechotných mín, Haagsky kódex správania proti šíreniu balistických rakiet atď.). Podpora EÚ sa zameria na Medzinárodnú agentúru pre atómovú energiu (MAAE), Organizáciu pre zákaz chemických zbraní, Organizáciu Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok a na účinné vykonávanie Zmluvy o obchodovaní so zbraňami.

V prvom polroku bude najvyššou prioritou EÚ i medzinárodného spoločenstva diplomatický proces, ktorého cieľom je dosiahnuť komplexné riešenie **iránskej jadrovej otázky**.

Plánuje sa niekoľko kôl rozhovorov na politickej úrovni a na úrovni expertov pod vedením EÚ. Súčasne bude EÚ naďalej na Irán naliehať, aby zohrával konštruktívnu úlohu v regióne (a tiež aby si plnil svoje medzinárodné povinnosti na vnútroštátnej úrovni, okrem iného pokiaľ ide o ľudské práva).

V prípade dosiahnutia jadrovej dohody výrazne vzrastie nádej na vytvorenie posilneného a produktívneho vzťahu medzi EÚ a Iránom.

Európska únia bude musieť naďalej venovať pozornosť Kórejskej ľudovodemokratickej republike ako zdroju nestability v regióne a vzhľadom na jej prebiehajúce protizákonné programy zbraní hromadného ničenia a balistických rakiet. EÚ bude naďalej robiť všetko pre to, aby podporila a podnietila medzikórejský dialóg a obnovenie šesť-stranných rozhovorov na dôveryhodnom základe, pričom bude svoje úsilie úzko koordinovať so všetkými hlavnými partnermi. EÚ bude tiež naďalej presadzovať zlepšenie situácie v oblasti ľudských práv v KĽDR.

Pretrvávajú obavy, ktoré sa môžu postupne zvýšiť, že konflikt v Sýrii môže mať dôsledky v oblasti **šírenia ZHN**, vzhľadom na to, že nezverejnené zásoby ZHN by sa mohli dostať do rúk extrémistických islamských skupín, ako je ISIL. Vo všeobecnejšej rovine konflikt naďalej spôsobuje vzostup extrémistických teroristických skupín vrátane fenoménu zahraničných bojovníkov (z Európy aj iných častí sveta) a nárast sektárstva. Zvýšenú pozornosť bude treba venovať potenciálnemu rastu prepojenia medzi rôznymi extrémistickými skupinami z Blízkeho východu na severnú, východnú a západnú Afriku.

Pokiaľ ide o **európsku bezpečnosť**, nové a komplexné hrozby, ktoré sa objavili, zdôrazňujú potrebu ďalších synergii a užšej spolupráce na všetkých úrovniach. V európskom programe v oblasti bezpečnosti, ktorý Komisia prijala v apríli 2015, sa za tri hlavné priority, v ktorých je potrebné okamžie konať, označili terorizmus, organizovaná trestná činnosť a počítačová kriminalita. Ide jasne o prepojené a cezhraničné hrozby a ich mnohostranný a medzinárodný rozmer dokazuje, že je potrebná účinná a koordinovaná reakcia na úrovni EÚ. V programe sa uvádzajú konkrétne nástroje a opatrenia, ktoré sa využijú pri tejto spoločnej práci na zaistenie bezpečnosti a na účinnejšie riešenie týchto troch najpálčivejších hrozieb. EÚ bude naďalej pracovať prostredníctvom integrovaných regionálnych stratégií a v rámci dialógov s kľúčovými partnermi, ako aj na multilaterálnej úrovni.

Bude potrebné udržať pokrok dosiahnutý pri zvyšovaní účinnosti, vplyvu a viditeľnosti **spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP)**.

Európska rada posúdi konkrétny pokrok vo všetkých otázkach v júni 2015 a poskytne ďalšie usmernenia na základe správy Rady opierajúcej sa o príspevky Komisie, vysokej predstaviteľky a Európskej obrannej agentúry.

Bude potrebné riešiť otázky týkajúce sa výdavkov na obranu a európskych obranných spôsobilostí, ako aj prípravné práce vo viacerých oblastiach, ako je napríklad podpora kapacít partnerských krajín v oblasti krízového riadenia a bezpečnosti (vrátane zásady „vycvičiť a vybaviť“) a vzťah medzi EÚ a NATO.

Jadrom SBOP budú i naďalej misie a operácie. Bude sa pokračovať v kontaktoch s partnermi a podpora účasti na misiách a operáciách SBOP a na pravidelných dialógoch na tému bezpečnosti a obrany, v posilňovaní multilaterálnych/regionálnych partnerstiev a usporadúvaní spoločných seminárov so strategickými partnermi.

Naskytnú sa príležitosti na podporu vonkajších aspektov **akčného plánu námornej bezpečnosti** zo 16. decembra, a to na samite Africkej únie (30. januára 2015 v Addis Abebe) a v rámci strategického partnerstva medzi EÚ a Čínou (vo februári alebo marci 2015).

EÚ sa bude snažiť aj o zlepšenie svojich **spôsobilostí rýchlej reakcie** v záujme nasadenia správnych civilných a vojenských prostriedkov.

Kľúčové je najmä vypracovanie reakcií na tzv. techniky „hybridných hrozieb“, čiže ako čeliť hrozbám, ktoré pod maskou popierania a s podporou agresívnych komunikačných činností narúšajú a destabilizujú.

Globálna konferencia o kybernetickom priestore, ktorá sa uskutočnila 16. – 17. apríla 2015 v Haagu sformulovala strategické politiky zamerané na kybernetický priestor a bola príležitosťou na podporu vízie slobodného, otvoreného a bezpečného kybernetického priestoru, v ktorom sú do rozhodovania zapojení všetci aktéri. Vo všeobecnosti je dôležité, aby sa EÚ naďalej venovala hrozbám pre kybernetickú bezpečnosť aj pozitívnym prínosom, ktoré možno z kybernetického priestoru vyťažiť – vrátane slobody a súkromia, hospodárskeho rastu, inovácie a prístupu. EÚ bude v nadchádzajúcom roku napredovať pri plnení priorít vrátane vývoja opatrení na budovanie dôvery v rámci kybernetickej bezpečnosti s cieľom zvýšiť predvídateľnosť správania štátov v kybernetickom priestore, podpory budovania kybernetickej spôsobilosti v tretích krajinách a uplatňovania ľudských práv v rámci správy internetu.

Napokon, v roku 2015 bude EÚ naďalej čeliť konfliktom, ktoré si vyžadujú **komplexnú reakciu EÚ**, počnúc predchádzaním konfliktom, včasným odhalením vznikajúcich konfliktov a mediáciou. Budeme naďalej zlepšovať praktickú spoluprácu s partnermi, ako je OSN, pri predchádzaní konfliktom, čo zahŕňa aj mediáciu, spoločné analýzy konfliktov, a to prostredníctvom siete pre dialóg s občianskou spoločnosťou, ktorú financuje EÚ.

Bude potrebné pracovať na začlenení **nového systému včasného varovania EÚ pred konfliktami** do strategického rozhodovania. Na posilnenie predchádzania konfliktom, ale aj ich riešenia a budovania mieru bude potrebná štruktúrovaná analýza konfliktov, ktorá pomôže usmerniť spoločnú činnosť EÚ s členskými štátmi EÚ a medzinárodnými partnermi na základe skúseností občianskej spoločnosti. Pritom sa v rámci príslušných oblastí zavedie zlepšená odborná príprava a usmernenia s cieľom zvýšiť v rámci vonkajšej činnosti účinnosť a vnímavosť voči konfliktom.

Prioritou sú investície do podpory mediácie zo strany iných subjektov a ďalšia konsolidácia kapacít EÚ. Tím **mediačnej podpory** ESVČ bude ďalej podporovať mediáciu ako nástroj prvej reakcie na vznikajúce a existujúce krízové situácie. V súvislosti s prechodnou spravodlivosťou sa dokončí a zrealizuje nový politický dokument EÚ, pričom sa posilní angažovanosť EÚ v reforme sektora bezpečnosti a budú sa poskytovať operačné usmernenia na zlepšenie účinnosti v rámci systému EÚ.

63. Európska únia bude naďalej podporovať úsilie o ďalšiu operacionalizáciu zodpovednosti za ochranu v rámci jej troch pilierov rovnakej dôležitosti.

64. V roku 2015 sa uskutočnia **rozsiahle preskúmania v mierovej a bezpečnostnej oblasti**, konkrétne v súvislosti s mierovými operáciami OSN, architektúrou budovania mieru a rezolúciou BR OSN č. 1325 o ženách, mieri a bezpečnosti. Je to vhodná príležitosť na kritické zhodnotenie súčasnej mierovej a bezpečnostnej architektúry OSN a vytvorenie podmienok na postup vpred. Budú dôležité vzájomné prepojenia týchto prieskumov.

65. V roku 2015 sa uskutoční preskúmanie mierových operácií OSN.

Nezávislá skupina na vysokej úrovni by mala na jar podať správu generálnemu tajomníkovi OSN, ktorý potom prijme ďalšie kroky. EÚ a niektoré členské štáty EÚ už predložili skupine svoje príspevky a budú pozorne sledovať ďalší vývoj.

V roku 2015 uskutočnia VZ OSN a BR OSN **10-ročné preskúmanie architektúry OSN pre budovanie mieru**. Preskúmanie bude vychádzať z práce poradnej skupiny expertov, ktorá uskutoční štúdie krajín v Burundi, Stredoafrickej republike, Sierra Leone, Južnom Sudáne a vo Východnom Timore. Táto skupina preskúma politiky a inštitúcie architektúry budovania mieru a na základe tejto práce vypracuje zistenia a odporúčania. EÚ poskytne k tomuto procesu podklady.

Pri príležitosti 15. výročia **rezolúcie BR OSN č. 1325 o ženách, mieri a bezpečnosti** sa v októbri 2015 uskutoční **preskúmanie na vysokej úrovni** s cieľom posúdiť pokrok na celosvetovej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni vo vykonávaní rezolúcie BR OSN č. 1325, obnoviť záväzky a odstraňovať vzniknuté prekážky. EÚ poskytne k tomuto procesu podklady.

7. Ľudské práva a demokracia

EÚ bude aj naďalej presadzovať a chrániť **ľudské práva** na bilaterálnej a multilaterálnej úrovni a zohľadňovať ľudské práva vo všetkých politikách EÚ.

Po skončení akčného plánu pre ľudské práva a demokraciu z roku 2012 na konci roka 2014 sa v druhom polroku 2015 prijme nový.

Nový akčný plán sa bude vzťahovať na celé funkčné obdobie VP a Európskej komisie v rokoch 2015 – 2019 a bude zahŕňať doložku o preskúmaní v polovici trvania (2017) pri príležitosti priebežného preskúmania vonkajších finančných nástrojov.

EÚ bude pokračovať vo svojej činnosti na multilaterálnej úrovni, a to predovšetkým v rámci OSN, ako sa uvádza v záveroch Rady z februára 2015 o prioritách EÚ na fórach OSN pre ľudské práva, ktoré sa prijali ako každý rok pred zasadnutím Rady OSN pre ľudské práva v marci 2015 v Ženeve.

V prvom polroku 2015 sa vypracuje výročná správa za rok 2014 o ľudských právach a demokracii vo svete. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch bude táto správa obsahovať časť venovanú jednotlivým témam a jednotlivým krajinám.

Volebné pozorovateľské misie (VPM) budú naďalej kľúčovým nástrojom, ktorý slúži základnému cieľu vonkajšej činnosti EÚ: presadzovanie demokracie na celom svete.

V oblasti **posilnenia postavenia žien** bude rok 2015 dôležitý pre presadzovanie rodovej rovnosti, keďže si pripomenieme 20. výročie Pekinského vyhlásenia z roku 1995 a akčnej platformy Komisie pre postavenie žien (CSW), ako aj 15. výročie rezolúcie BR OSN č. 1325 o príspevku žien k mieru a bezpečnosti.

8. Globálne otázky

Pokiaľ ide o **boj proti terorizmu**, závery Rady o boji proti terorizmu prijaté 9. februára budú slúžiť ako základ pre ďalšiu integráciu boja proti terorizmu do celkovej vonkajšej činnosti EÚ a zabezpečia, aby sa politiky a opatrenia boja proti terorizmu zameriavali na tieto témy: posilnenie partnerstiev s kľúčovými krajinami; podpora budovania kapacít; boj proti radikalizácii a násilnému extrémizmu; presadzovanie medzinárodnej spolupráce a riešenie základných príčin a prebiehajúcich kríz.

V januári 2015 sa začne záverečný proces medzivládnych rokovaní o **rozvojovom programe po roku 2015**, ktorý bude vychádzať z prechádzajúcich procesov vyplývajúcich z konferencie Rio+20, najmä otvorenej pracovnej skupiny pre ciele v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, ktorá v júli 2014 vypracovala návrh 17 cieľov a 169 čiastkových cieľov, ako aj medzivládneho výboru expertov na financovanie udržateľného rozvoja.

V rámci prebiehajúceho procesu strategických úvah o **vzťahoch EÚ s krajinami AKT po roku 2020**, EÚ zdôrazní potrebu zostať otvorení a realistickí, pokiaľ ide o budúcu podobu architektúry po skončení platnosti dohody z Cotonou, ktorou by sa mal vytvoriť skutočne moderný vzťah medzi EÚ a krajinami AKT.

Do konca prvého štvrťroka 2015 sa vypracuje **akčný plán pre komplexný prístup**.

VP a Komisia by v konzultácii s členskými štátmi mali do polovice roku 2015 vypracovať pre celú EÚ strategický rámec pre reformu sektora bezpečnosti (SSR).

V priebehu tohto roka sa možno rozpracuje iniciatíva delegácií DE/IT/NL – **Stratégia preventívnej zahraničnej politiky v globálnych otázkach**.

Zmena klímy bude v roku 2015 aj naďalej geopolitickou strategickou prioritou EÚ.

Bezprostredným cieľom je dosiahnuť na konferencii COP 21, ktorá sa bude konať v decembri v Paríži, ambicióznú právne záväznú dohodu v rámci UNFCCC uplatniteľnú na všetky zmluvné strany. Ciele EÚ schválila Európska rada v októbri 2014.

Keďže zmeny v **arktikej** klíme majú pre Európu mimoriadny význam, EÚ sa musí výrazne zasadzovať za úspešnú arktickú spoluprácu. Predpokladá sa, že stratégia EÚ pre oblasť Arktídy sa prijme koncom roku 2015.

Kľúčovým prvkom vonkajšej politiky EÚ bude naďalej **energetika**. Prijatie európskej stratégie energetickej bezpečnosti a energetickej únie si bude vyžadovať príspevok zahraničnej politiky na podporu ich vykonávania, najmä v týchto oblastiach: 1) diverzifikácia dodávok a trás energie do EÚ 2) podpora otvorenej a transparentnej globálnej správy energetických záležitostí založenej na pravidlách a 3) spoločná a jednotná komunikácia s energetickými partnermi.

Vysokou prioritou na rok 2015 a neskôr bude aj naďalej **migrácia**. ESVČ bude musieť stanoviť priority v rámci svojich príspevkov k vykonávaniu európskeho programu v oblasti migrácie – kľúčovej stratégie prijatej v máji 2015.

ESVČ bude s kľúčovými krajinami pôvodu a tranzitu spolupracovať v otázke politík a procesov, ktoré sú súčasťou európskeho programu v oblasti migrácie, ako je napríklad európska susedská politika (ESP), Rabatský proces, Chartúmsky proces a iné, a to najmä v najviac postihnutých regiónoch.

Epidémia **eboly** zdôraznila, že je potrebné posilniť systémy zdravotníctva v mnohých rozvojových krajinách, ale aj zlepšiť kapacity medzinárodného spoločenstva na zavádzanie účinných núdzových postupov pre krízové situácie.

Medzinárodné úsilie o riešenie **drogovej problematiky** vo svete bude pokračovať s cieľom riešiť jednak stranu ponuky (v súvislosti s nezákonným obchodovaním a organizovanou trestnou činnosťou), ako aj stranu dopytu (zdravotníctvo, sociálna integrácia obetí zneužívania drog). Rok 2015 bude kľúčový z hľadiska prípravy mimoriadneho zasadnutia Valného zhromaždenia OSN o drogách, ktoré sa uskutoční v apríli 2016.

PRÍLOHY

Príloha I: Prehľad právnych aktov v oblasti SZBP (reštriktívne opatrenia) za rok 2014⁷⁹

Afganistan/Taliban

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/142/SZBP zo 14. marca 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2011/486/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, skupinám, podnikom a subjektom s ohľadom na situáciu v Afganistane (Ú. v. EÚ L 76, 15.3.2014, s. 46)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/140/SZBP zo 14. marca 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie Rady 2011/486/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, skupinám, podnikom a subjektom s ohľadom na situáciu v Afganistane (Ú. v. EÚ L 76, 15.3.2014, s. 42)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/701/SZBP z 8. októbra 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2011/486/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, skupinám, podnikom a subjektom s ohľadom na situáciu v Afganistane (Ú. v. EÚ L 293, 9.10.2014, s. 37)

Bielorusko

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/24/SZBP z 20. januára 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2012/642/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Bielorusku (Ú. v. EÚ L 16, 21.1.2014, s. 32)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/439/SZBP z 8. júla 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2012/642/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Bielorusku (Ú. v. EÚ L 200, 9.7.2014, s. 13)

Rozhodnutie Rady 2014/750/SZBP z 30. októbra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie Rady 2012/642/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Bielorusku (Ú. v. EÚ L 311, 31.10.2014, s. 39)

⁷⁹ Tento zoznam sa vzťahuje len na rozhodnutia v oblasti SZBP, ktorými sa ukladajú reštriktívne opatrenia. Vykonávanie opatrení, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti Zmluvy o fungovaní Európskej únie, si vyžaduje aj vypracovanie nariadenia Rady, prípadne vykonávacieho nariadenia Rady.

Bosna a Hercegovina

Rozhodnutie Rady 2014/157/SZBP z 20. marca 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2011/173/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Bosne a Hercegovine (Ú. v. EÚ L 87, 22.3.2014, s. 95)

Stredoafrická republika

Rozhodnutie Rady 2014/125/SZBP z 10. marca 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2013/798/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Stredoafrickej republike (Ú. v. EÚ L 70, 11.3.2014, s. 22)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/382/SZBP z 23. júna 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2013/798/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Stredoafrickej republike (Ú. v. EÚ L 183, 24.6.2014, s. 57)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/863/SZBP z 1. decembra 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2013/798/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Stredoafrickej republike (Ú. v. EÚ L 346, 2.12.2014, s. 52)

Pobrežie Slonoviny

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/271/SZBP z 12. mája 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2010/656/SZBP, ktorým sa obnovujú obmedzujúce opatrenia voči Pobrežiu Slonoviny (Ú. v. EÚ L 138, 13. 5. 2014, s. 108)

Rozhodnutie Rady 2014/460/SZBP zo 14. júla 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/656/SZBP, ktorým sa obnovujú obmedzujúce opatrenia voči Pobrežiu Slonoviny (Ú. v. EÚ L 207, 15.7.2014, s. 17)

Krym/Sevastopol

Rozhodnutie Rady 2014/386/SZBP z 23. júna 2014 o obmedzeniach týkajúcich sa tovaru s pôvodom na Kryme alebo v Sevastopole, ktoré sú reakciou na nezákonné pripojenie Krymu a Sevastopola (Ú. v. EÚ L 183, 24.6.2014, s. 70)

Rozhodnutie Rady 2014/507/SZBP z 30. júla 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/386/SZBP o obmedzeniach týkajúcich sa tovaru s pôvodom na Kryme alebo v Sevastopole, ktoré sú reakciou na nezákonné pripojenie Krymu a Sevastopola (Ú. v. EÚ L 226, 30.7.2014, s. 20)

Rozhodnutie Rady 2014/933/SZBP, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/386/SZBP z 18. decembra o reštriktívnych opatreniach v reakcii na nezákonné pripojenie Krymu a Sevastopola (Ú. v. EÚ L 365, 19.12.2014, s. 152)

Konžská demokratická republika

Rozhodnutie Rady 2014/147/SZBP zo 17. marca 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/788/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Konžskej demokratickej republike (Ú. v. EÚ L 79, 18.3.2014, s. 42)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/862/SZBP z 1. decembra 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2010/788/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Konžskej demokratickej republike (Ú. v. EÚ L 346, 2.12.2014, s. 36)

Egypt

Rozhodnutie Rady 2014/153/SZBP z 20. marca 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2011/172/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu v Egypte (Ú. v. EÚ L 85, 21.3.2014, s. 9)

Juhoslovanská zväzová republika (FRY) (Milosevič)

Rozhodnutie Rady 2014/742/SZBP z 28. októbra 2014, ktorým sa zrušuje spoločná pozícia Rady 2000/696/SZBP o zachovaní zvláštnych reštriktívnych opatrení proti pánovi Miloševičovi a osobám s ním spojeným a súvisiace spoločné pozície 98/240/SZBP, 98/326/SZBP, 1999/318/SZBP a 2000/599/SZBP (Ú. v. EÚ L 308, 29.10.2014, s. 99)

Guinejská republika

Rozhodnutie Rady 2014/213/SZBP zo 14. apríla 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/638/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Guinejskej republike (Ú. v. EÚ L 111, 15.4.2014, s. 83)

Rozhodnutie Rady 2014/728/SZBP z 20. októbra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/638/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Guinejskej republike (Ú. v. EÚ L 301, 21.10.2014, s. 33)

Irán (ZHN)

Rozhodnutie Rady 2014/21/SZBP z 20. januára 2014, ktorým sa mení rozhodnutie Rady 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 15, 20.1.2014, s. 22)

Rozhodnutie Rady 2014/222/SZBP zo 16. apríla 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 119, 23.4.2014, s. 65)

Rozhodnutie Rady 2014/480/SZBP z 21. júla 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 215, 21.7.2014, s. 4)

Rozhodnutie Rady 2014/776/SZBP zo 7. novembra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 325, 8.11.2014, s. 19)

Rozhodnutie Rady 2014/829/SZBP z 25. novembra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 338, 25.11.2014, s. 1)

Irán (Ľudské práva)

Rozhodnutie Rady 2014/205/SZBP z 10. apríla 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2011/235/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám a subjektom s ohľadom na situáciu v Iráne (Ú. v. EÚ L 109, 12.4.2014, s. 25)

Irak

Rozhodnutie Rady 2014/484/SZBP z 22. júla 2014, ktorým sa mení spoločná pozícia 2003/495/SZBP o Iraku (Ú. v. EÚ L 217, 23.7.2014, s. 38)

Severná Kórea (Kórejská Ľudovodemokratická republika)

Rozhodnutie Rady 2014/212/SZBP zo 14. apríla 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2013/183/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Kórejskej Ľudovodemokratickej republike (Ú. v. EÚ L 111, 15.4.2014, s. 79)

Rozhodnutie Rady 2014/700/SZBP z 8. októbra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2013/183/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Kórejskej Ľudovodemokratickej republike (Ú. v. EÚ L 293, 9.10.2014, s. 34)

Libéria

Rozhodnutie Rady 2014/141/SZBP zo 14. marca 2014, ktorým sa mení spoločná pozícia 2008/109/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Libérii (Ú. v. EÚ L 76, 15.3.2014, s. 45)

Líbya

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/41/SZBP z 28. januára 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2011/137/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Líbyi (Ú. v. EÚ L 26, 29.1.2014, s. 41)

Rozhodnutie Rady 2014/380/SZBP z 23. júna 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2011/137/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Líbyi (Ú. v. EÚ L 183, 24.6.2014, s. 52)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/487/SZBP z 22. júla 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2011/137/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Líbyi (Ú. v. EÚ L 217, 23.7.2014, s. 48)

Rozhodnutie Rady 2014/727/SZBP z 20. októbra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2011/137/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Líbyi (Ú. v. EÚ L 301, 21.10.2014, s. 30)

Moldavská republika

Rozhodnutie Rady 2014/381/SZBP z 23. júna 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/573/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči vedeniu podnesterskej oblasti Moldavskej republiky (Ú. v. EÚ L 183, 24.6.2014, s. 56)

Rozhodnutie Rady 2014/751/SZBP z 30. októbra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/573/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči vedeniu podnesterskej oblasti Moldavskej republiky (Ú. v. EÚ L 311, 31.10.2014, s. 54)

Mjanmarsko/Barma

Rozhodnutie Rady 2014/214/SZBP zo 14. apríla 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2013/184/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Mjanmarsku/Barme (Ú. v. EÚ L 111, 15.4.2014, s. 84)

Rusko

Rozhodnutie Rady 2014/512/SZBP z 31. júla 2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. 229, 31.7.2014, s. 13)

Rozhodnutie Rady 2014/659/SZBP z 8. septembra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 271, 12.9.2014, s. 54)

Rozhodnutie Rady 2014/872/SZBP zo 4. decembra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine, a rozhodnutie 2014/659/SZBP, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP (Ú. v. EÚ L 349, 5.12.2014, s. 58)

Somálsko

Rozhodnutie Rady 2014/270/SZBP z 12. mája 2014, ktorým sa mení rozhodnutie Rady 2010/231/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Somálsku (Ú. v. EÚ L 138, 13.5.2014, s. 106)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/729/SZBP z 20. októbra 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2010/231/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Somálsku (Ú. v. EÚ L 301, 21.10.2014, s. 34)

Sudán a Južný Sudán

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/40/SZBP z 28. januára 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2011/423/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sudánu a Južnému Sudánu (Ú. v. EÚ L 26, 29.1.2014, s. 38)

Južný Sudán

Rozhodnutie Rady 2014/449/SZBP z 10. júla 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Južnom Sudáne (Ú. v. EÚ L 203, 11.7.2014, s. 100)

Sudán

Rozhodnutie Rady 2014/450/SZBP z 10. júla 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Sudáne a o zrušení rozhodnutia 2011/423/SZBP (Ú. v. EÚ L 203, 11.7.2014, s. 106)

Sýria

Rozhodnutie Rady 2014/74/SZBP z 10. februára 2014, ktorým sa mení rozhodnutie Rady 2013/255/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 40, 11.2.2014, s. 63)

Rozhodnutie Rady 2014/309/SZBP z 28. mája 2014, ktorým sa mení rozhodnutie Rady 2013/255/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 160, 29.5.2014, s. 37)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/387/SZBP z 23. júna 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2013/255/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 183, 24.6.2014, s. 72)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/488/SZBP z 22. júla 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2013/255/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 217, 23.7.2014, s. 49)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/678/SZBP z 26. septembra 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2013/255/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 283, 27.9.2014, s. 59)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/730/SZBP z 20. októbra 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2013/255/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 301, 21.10.2014, s. 36)

Rozhodnutie Rady 2014/901/SZBP z 12. decembra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie Rady 2013/255/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 358, 13.12.2014, s. 28)

Spoločná pozícia 2001/931/SZBP

Rozhodnutie Rady 2014/72/SZBP z 10. februára 2014, ktorým sa aktualizuje a mení zoznam osôb, skupín a subjektov, na ktoré sa vzťahujú články 2, 3 a 4 spoločnej pozície 2001/931/SZBP o uplatňovaní špecifických opatrení na boj s terorizmom, a ktorým sa zrušuje rozhodnutie 2013/395/SZBP (Ú. v. EÚ L 40, 11.2.2014, s. 56)

Rozhodnutie Rady 2014/483/SZBP z 22. júla 2014, ktorým sa aktualizuje a mení zoznam osôb, skupín a subjektov, na ktoré sa vzťahujú články 2, 3 a 4 spoločnej pozície 2001/931/SZBP o uplatňovaní špecifických opatrení na boj s terorizmom, a ktorým sa zrušuje rozhodnutie 2014/72/SZBP (Ú. v. EÚ L 217, 23.7.2014, s. 35)

Tunisko

Rozhodnutie Rady 2014/49/SZBP z 30. januára 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2011/72/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám a subjektom vzhľadom na situáciu v Tunisku (Ú. v. EÚ L 28, 31.1.2014, s. 38)

Ukrajina

Rozhodnutie Rady 2014/145/SZBP zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 78, 17.3.2014, s. 16)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/151/SZBP z 21. marca 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 86, 21.3.2014, s. 30)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/238/SZBP z 28. apríla 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v EÚ L 126, 29.4.2014, s. 55)

Rozhodnutie Rady 2014/265/SZBP z 12. mája 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v EÚ L 137, 12.5.2014, s. 9)

Rozhodnutie Rady 2014/308/SZBP z 28. mája 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v EÚ L 160, 29.5.2014, s. 33)

Rozhodnutie Rady 2014/455/SZBP z 11. júla 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v EÚ L 205, 12.7.2014, s. 22)

Rozhodnutie Rady 2014/475/SZBP z 18. júla 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v EÚ L 214, 19.7.2014, s. 28)

Rozhodnutie Rady 2014/499/SZBP z 25. júla 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v EÚ L 221, 25.7.2014, s. 15)

Rozhodnutie Rady 2014/508/SZBP z 30. júla 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v EÚ L 226, 30.7.2014, s. 23)

Rozhodnutie Rady 2014/658/SZBP z 8. septembra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v EÚ L 271, 12.9.2014, s. 47)

Rozhodnutie Rady 2014/801/SZBP zo 17. novembra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v EÚ L 331, 18.11.2014, s. 26)

Rozhodnutie Rady 2014/855/SZBP z 28. novembra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v EÚ L 344, 29.11.2014, s. 22)

Ukrajina (sprenevera)

Rozhodnutie Rady 2014/119/SZBP z 5. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 66, 6.3.2014, s. 26)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/216/SZBP zo 14. apríla 2014, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2014/119/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 111, 15.4.2014, s. 91)

Jemen

Rozhodnutie Rady 2014/932/SZBP z 18. decembra 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Jemene (Ú. v. EÚ L 365, 19.12.2014, s. 147)

Zimbabwe

Rozhodnutie Rady 2014/98/SZBP zo 17. februára 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2011/101/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Zimbabwe (Ú. v. EÚ L 50, 20.2.2014, s. 20)

Príloha II: Appearances before the European Parliament in 2014

1. Appearances of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014

Date	Meeting	Subject
11-Feb	Committee on Foreign Affairs	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 10 Feb.2014
03-Apr	Plenary	Main aspects and basic choices of the common foreign and security policy and the common security and defence policy (art 36 TEU) – EU comprehensive approach and coherence of EU external action
06-Nov	Interparliamentary Conference (Rome)	Interparliamentary Conference (Rome)
12-Nov	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Meeting ahead of the Foreign Affairs Council of 17-18 November
26-Nov	Plenary	Recognition of Palestine statehood
26-Nov	Plenary	25th anniversary of the UN Convention on the Rights of the Child
01-Dec	Committee on Foreign Affairs	Exchange of views
11-Dec	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Meeting ahead of the Foreign Affairs Council of 15 December

2. Appearances on behalf of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
15-Jan	Plenary	EL Presidency	Situation in South Sudan
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Situation of rights defenders and opposition activists in Cambodia and Laos
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Recent elections in Bangladesh
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Recent moves to criminalise LGBTI people
20-Jan	Committee on Budgetary Control	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	EEAS budgetary discharge 2012
05-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine
05-Feb	Plenary	IT Presidency	EU's role in Central African Republic (CAR)
05-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Syria
05-Feb	Plenary	IT Presidency	Situation in Egypt
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - The situation in Thailand
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - Right to education in Transnistrian region
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - Bahrain, in particular the case of Nabeel Rajab, Abdulhadi al-Khawaja and Ibrahim Sharif
26-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
26-Feb	Plenary	EL Presidency	Situation in Iraq
26-Feb	Plenary	EL Presidency	Use of armed drones
27-Feb	Plenary	Commissioner Semeta	Venezuela
10-Mar	Plenary	Commissioner Borg	Eradication of torture in the world
10-Mar	Plenary	Commissioner Borg	Saudi Arabia
10-Mar	Plenary	Commissioner Füle	Priorities for EU relations with the Eastern Partnership countries
12-Mar	Plenary	IT Presidency	EU's priorities for the 25th session of the UN Human Rights Council
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Russia: sentencing of demonstrators involved in the Bolotnaya Square events
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Launching consultations to suspend Uganda and Nigeria from the Cotonou Agreement in view of recent legislation further criminalising homosexuality
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Security and human trafficking in Sinai
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Commissioner Füle	Strategic dialogue on the programming priorities under the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II) and of the European Neighbourhood Instrument (ENI)

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
31-Mar	EP-PAP Parliamentary Summit	EL Presidency	Policy Headlines of the European Union with regard to Africa
03-Apr	Plenary	EL Presidency	Situation in Iran
16-Apr	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine and the Russian pressure on Eastern Partnership countries and in particular destabilisation of eastern Ukraine
16-Apr	Plenary	EL Presidency	Religious freedoms and cultural diversity
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	EU-Japan strategic partnership agreement
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - Pakistan
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - Syria
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - North Korea
15-Jul	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Violence between Israel and Palestine
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Crime of aggression
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Destruction of Syria's chemical weapons
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Situation in Iraq

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - Case of Meriam Yahia Ibrahim in Sudan
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - The recent attacks by Boko Haram in Nigeria
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - Freedom of expression and assembly in Egypt
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Situation in Libya
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Situation in Iraq and Syria and the IS offensive including the persecution of minorities
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Israel-Palestine after the Gaza war and the role of the EU
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Persecution of human rights defenders in Azerbaijan
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Burundi and in particular on the case of Pierre Claver Mbonimpa
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Human rights violations in Bangladesh
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Situation in Kobane and the threat of IS
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Situation in Hong-Kong
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Death penalty in Pakistan and the case of Asia Bibi
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Closing of the NGO "Memorial" in Russia

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Situation of human rights in Uzbekistan
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Disappearance of 43 teaching students in Mexico
12-Nov	Plenary	Commissioner Hahn	Humanitarian situation in South Sudan
12-Nov	Plenary	Commissioner Hahn	Turkish actions creating tensions in the exclusive economic zone of Cyprus
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Pakistan: blasphemy laws
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Case of accused war criminal Seseli in Serbia
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Kidnapping and mistreatment of women in Iraq
03-Dec	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the FAC Defence of 18 November
17-Dec	Plenary	IT Presidency	Freedom of expression in Turkey
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Persecution of the democratic opposition in Venezuela
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Mauritania, in particular the case of Biram Dah Abeid
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Sudan: the case of Dr Amin Mekki Medani

3. Appearances of Senior EEAS Representatives⁸⁰ before the European Parliament in 2014 and Exchanges of views with newly appointed Heads of Delegation

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
20-Jan	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Debriefing on the negotiations for an Institutional Framework Agreement governing EU-Switzerland relations
20-Jan	Committee on Development	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Public Hearing on: " Place of humanitarian aid in EU external relations: the importance of respecting the humanitarian principles"
22-Jan	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Public hearing "European Council on Defence: What's next for CSDP?"
22-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for the Sahel Mr Reveyrand	Exchange of views on situation in Sahel
23-Jan	Subcommittee on Human Rights	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views
23-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs & Committee on Development	Managing Director for Africa Mr Westcott	Exchange of views on the current status of operations in the Central African Republic (CAR)

⁸⁰ Members of Corporate Board, Managing Directors, EUSRs, PSC Chair

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
23-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs & Committee on Development	Managing Director for Africa Mr Westcott	Exchange of views on the latest developments in South Sudan
27-Jan	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Geneva II Conf. (on Syria)
30-Jan	EPP Group	Managing Director for Asia and the Pacific Mr Isticioaia-Budura	Hearing on EU-Japan Strategic Partnership Agreement
04-Feb	Breakfast meeting with members of the Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for South Mediterranean Mr Leon	Briefing on the situation in Egypt
17-Feb	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on the implications of the Swiss referendum on mass immigration
18-Feb	Parliamentary Forum	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Europe's Parliaments in multinational organisations and international fora: From back seat to front row?
03-Mar	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	FAC Debriefing (on Ukraine)
03-Mar	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Exchange of views on the situation in Libya

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
05-Mar	Joint Consultation Meeting	Political and Security Chair Mr Stevens	CSDP missions, political updates on Libya, Mali, CAR, Afghanistan
10-Mar	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Strategic dialogue with Commissioner Piebalgs on the programming under the European Instrument for Democracy and Human Rights, the Instrument contributing to Stability and Peace and the Partnership Instrument
10-Mar	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on the international assistance package to Ukraine
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Debriefing on the state of play in negotiations of a Political Dialogue and Co-operation Agreement with Cuba and other developments in Latin America
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of Delegation in Ankara Mr Manservisi	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
18-Mar	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 17 March
19-Mar	Subcommittee on Security and Defence	EU Special Representative for Horn of Africa Mr Rondos	Exchange of views on the situation in the Horn of Africa
08-Apr	Western Balkans WG	EU Special Representative Mr Sorensen	Exchange of views on the current situation in Bosna and Herzegovina
09-Apr	Delegation for relations with USA	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Debriefing on the EU-US Summit of 26 March in Brussels
10-Apr	SME Global & SME Europe	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Breakfast debate about the EU-Switzerland relations

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
04-Jun	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Exchange of views on the presidential elections in Egypt of 26 and 27 May 2014
04-Jun	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Exchange of views on the findings and conclusions of the presidential elections in Ukraine on 25 May 2014, and on the latest developments in Ukraine
14-Jul	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Washington Mr David O'Sullivan	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
14-Jul	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation to the Council of Europe Mr Vilen	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
22-Jul	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Crisis in the Middle East
22-Jul	Committee on Development	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on EU development policy principles, state of play of programming and the role of the EP
28-Aug	Enlarged Bureau of the Committee on Foreign Affairs jointly with the Bureaus of external committees (DEVE, INTA, SEDE, DROI)	Executive Secretary General Mr Vimont	Latest crisis developments in Ukraine, Iraq, Libya and Gaza.

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
01-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Georgia Mr Herman	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
01-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation to China and Mongolia, Mr Schweisgut	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
02-Sep	Plenary Session followed by three parallel thematic sessions	Third Annual Conference of EU Heads of Delegation	- Revamping EU policy; - Toward and EU economic, political and security strategy in Asia-Pacific; Challenges for EU development cooperation in Africa and Latin America
11-Sep	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the informal Defence Council
17-Sep	Delegation to the Euro-Latin American Parliamentary Assembly	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Exchange of views on the state of play in EU-LAC relations
22-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Albania Mrs Vlahutin	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
23-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Japan Mr Isticioia-Budura	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
23-Sep	Joint meeting of the Committee on Budgetary Control and the Committee on Foreign Affairs	Managing Director Mr Child	Special Report No 11/2014 (2013 Discharge) "The establishment of the European External Action Service"
13-Oct	Subcommittee on Human Rights	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views
03-Nov	Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative Mr Salber	Exchange of views
04-Nov	Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views on his recent visits to Egypt and Pakistan
05-Nov	Committee on Budgetary Control	Managing Director Mr Child	Special Report No 11/2014 (2013 Discharge) "The establishment of the European External Action Service"
05-Nov	Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs	Managing Director Mrs Marinaki	Exchange of views on terrorism, foreign fighters and presentation of TE-SAT report
05-Nov	Others - Spring forward for women Conference	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Keynote speaker at the opening session
05-Nov	Subcommittee on Security and Defence	Political and Security Chair Mr Stevens	CSDP priorities in the context of evolving security environment

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
11-Nov	Delegation for relations with Israel	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Current situation in the region
13-Nov	36th EP-Canada Interparliamentary meeting	Managing Director for the Americas Mr Leffler	State of play of the bilateral EU-Canada relationship
17-Nov	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 17 November 2014
17-Nov	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Latest developments in Syria and Iraq
11-Dec	Delegation for relations with Maghreb countries	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Situation in Libya
11-Dec	Delegation for relations with the Maghreb countries	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Exchange of views on Libya
11-Dec	Joint Consultation Meeting	Political and Security Chair Mr Stevens	Joint Consultation Meeting
17-Dec	Committee on Development Coordinators' Meeting	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 12 December 2014

Príloha III: Vyhlásenia

V roku 2014 sa vydalo spolu 539 vyhlásení, ktoré patria do jednej z nasledujúcich štyroch kategórií:

- **Vyhlásenia vysokej predstaviteľky v mene EÚ:** vyjadrujú oficiálnu pozíciu EÚ a vydávajú sa z poverenia vysokej predstaviteľky po konzultácii s členskými štátmi. Ak takáto oficiálna pozícia neexistuje, dohodnú sa na týchto vyhláseniach členské štáty v rámci Rady. Na základe výzvy sa môžu k vyhláseniam pripojiť aj tretie krajiny.
- **Vyhlásenia VP/PK:** najčastejšie sa vydávajú, keď je potrebné vyjadriť sa k udalostiam, ktoré si vyžadujú rýchlu reakciu EÚ, vydávajú sa z poverenia VP/PK bez formálnej konzultácie s členskými štátmi.
- **Vyhlásenia hovorca VP/PK:** vydávajú sa, keď je potrebná rýchla reakcia EÚ a keď osobné zapojenie VP/PK nie je nevyhnutné.
- **Miestne vyhlásenia EÚ:** vydávajú sa v súvislosti s konkrétnymi miestnymi/regionálnymi záležitosťami.

Členenie podľa kategórií

Kategória	Počet (podiel z celkového počtu)
Vyhlásenia VP	49 (9,09 %)
Vyhlásenia VP/PK	173 (32,10 %)
Vyhlásenia hovorca	235 (43,60 %)
Miestne vyhlásenia	82 (15,21 %)
Spolu	539 (100 %)

Zemepisné členenie

Región	Počet (podiel z celkového počtu)
Afrika	117 (21,71 %)
Ázia	85 (15,77 %)
Východná Európa/západný Balkán	136 (25,23 %)
Latinská Amerika	18 (3,34 %)
Severná Afrika	44 (8,16 %)
Blízky východ/Perzský záliv	107 (19,85 %)
Viacstranné/Severná Amerika	32 (5,94 %)

Tematické členenie

Región	Počet (podiel z celkového počtu)
Ľudské práva	110 (20,4 %)
Voľby/reforma	83 (15,4 %)
Konflikt/procesy stabilizácie	181 (33,6 %)
Bezpečnostné incidenty	49 (9,09 %)
Gratulácie/kondolencie	43 (7,98 %)
Nešírenie	9 (1,67 %)
Iné	64 (11,9 %)

Spoločné vyhlásenia

Spoločne s jedným alebo viacerými členmi Komisie sa vydalo celkovo 9 vyhlásení. Spoločne so zástupcami tretích krajín sa vydali štyri vyhlásenia. V tabuľke sa uvádza počet spoločných vyhlásení, na ktorých sa podieľali jednotliví komisári.

Komisár	Počet
Johannes Hahn	4
Andris Piebalgs	1
Kristalina Georgieva	1
Andris Piebalgs/Kristalina Georgieva	2
Christos Stylianides	1

Príloha IV: Rozpočet SZBP na rok 2014

19.030101 EUMM Georgia

2014/35/SZBP EUMM Georgia – rozhodnutie Rady 2014/915/SZBP	18 300 000,00
Medzisúččet	18 300 000,00

19.030102 EULEX Kosovo

SZBP/2014/15/EULEX Kosovo – rozhodnutie Rady 2014/349/SZBP	34 000 000,00
SZBP/2014/32/EULEX Kosovo – rozhodnutie Rady 2014/685/SZBP	55 820 000,00
Medzisúččet	89 820 000,00

19.030103 EUPOL Afghanistan

SZBP/2013/07/EUPOL Afghanistan – rozhodnutie Rady 2013/240/SZBP	17 633 790,14
SZBP/2015/01/EUPOL Afghanistan – rozhodnutie Rady 2014/922/SZBP	57 750 000,00
Medzisúččet	75 383 790,14

19.030104 Iné opatrenia a operácie krízového riadenia

SZBP/2014/05/EUCAP Sahel Mali – rozhodnutie Rady 2014/219/SZBP	5 500 000,00
SZBP/2014/12/EUBAM Libya – rozhodnutie Rady 2014/294/SZBP	26 200 000,00
SZBP/2014/13/EUBAM RAFAH – rozhodnutie Rady 2014/430/SZBP	940 000,00
SZBP/2014/16/EUPOL COPPS – rozhodnutie Rady 2014/447/SZBP	8 975 000,00
SZBP/2014/27/EUCAP SAHEL Niger – rozhodnutie Rady 2014/482/SZBP	9 155 000,00
SZBP/2014/25/EABO – rozhodnutie Rady 2014/491/SZBP	756 000,00
SZBP/2014/26/EUAM Ukraine – rozhodnutie Rady 2014/486/SZBP	2 680 000,00

SZBP/2014/31/EUSEC RD Congo – rozhodnutie Rady 2014/674/SZBP	4 600 000,00
---	--------------

SZBP/2014/29/EUCAP NESTOR – rozhodnutie Rady 2014/726/SZBP	17 900 000,00
---	---------------

SZBP/2014/33/EUAM Ukraine – rozhodnutie Rady 2014/800/SZBP	13 100 000,00
--	---------------

Medzisúčet	89 806 000,00
-------------------	----------------------

19.030105 Núdzové opatrenia	0,00
------------------------------------	-------------

19.030106 Prípravné a následné opatrenia

328 776,63

Medzisúčet	328 776,63
-------------------	-------------------

19.030107 Osobitní zástupcovia Európskej únie

SZBP/2014/02/OZEÚ pre Zakaukazsko a pre krízu v Gruzínsku – rozhodnutie Rady 2014/22/SZBP	1 040 000,00
SZBP/2014/04/OZEÚ pre Sahel – rozhodnutie Rady 2014/130/SZBP	1 350 000,00
SZBP/2014/17/OZEÚ pre Afganistan – rozhodnutie Rady 2014/383/SZBP	3 760 000,00
SZBP/2014/24/OZEÚ pre Bosnu a Hercegovinu – rozhodnutie Rady 2014/384/SZBP	5 250 000,00
SZBP/2014/22/OZEÚ pre ľudské práva – rozhodnutie Rady 2014/385/SZBP	550 000,00
SZBP/2014/21/OZEÚ pre Kosovo – rozhodnutie Rady 2014/400/SZBP	1 450 000,00
SZBP/2014/20/OZEÚ pre Zakaukazsko a pre krízu v Gruzínsku – rozhodnutie Rady 2014/438/SZBP	1 380 000,00
SZBP/2014/30/OZEÚ pre Africký roh – rozhodnutie Rady 2014/673/SZBP	890 000,00
Medzisúčet	15 670 000,00

19.0302 Nešírenie a odzbrojenie

SZBP/2014/03/WHO II – rozhodnutie Rady 2013/668/SZBP	1 727 000,00
SZBP/2014/01/BAFA – ATT IV – rozhodnutie Rady 2013/768/SZBP	5 200 000,00
SZBP/2014/06/odborné obce II – rozhodnutie Rady 2014/129/SZBP	3 600 000,00
SZBP/2014/36/HCoC III – rozhodnutie Rady 2014/913/SZBP	990 000,00
SZBP/2014/34/ RLZ Sahel – Líbya – rozhodnutie Rady 2014/912/SZBP	3 561 257,06

Medzisúčet	15 078 257,06
-------------------	----------------------

SPOLU	304 386 823,83
--------------	-----------------------

Viazané rozpočtové prostriedky prenesené do roku 2015⁸¹:**19.030104 Iné opatrenia a operácie krízového riadenia**

SZBP/2015/02/EUCAP Sahel Mali – rozhodnutie Rady (SZBP) 2015/76 (celkové viazané rozpočtové prostriedky vo výške 11 400 000 EUR)	11 250 000,00
--	---------------

19.0302 Nešírenie a odzbrojenie

SZBP/2015/10/OPCW VI – rozhodnutie Rady (SZBP) 2015/259	2 528 069,00
SZBP/2015/05/KOZMICKÝ PRIESTOR – UNIDIR a SZBP/2015/06/KOZMICKÝ PRIESTOR – UNODA – rozhodnutie Rady (SZBP) 2015/203	1 274 398,85

Spolu	15 052 467,85
--------------	----------------------

⁸¹ Viazané rozpočtové prostriedky prenesené do roku 2015 v súlade s článkom 13 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách

Príloha V: Posúdenie koordinácie a komplementárnosti SZBP s ďalšími vonkajšími finančnými nástrojmi EÚ

Na účely koordinácie a komplementárnosti SZBP/SBOP s ďalšími vonkajšími finančnými nástrojmi EÚ, ďalšími hlavnými vonkajšími nástrojmi EÚ v rámci okruhu IV rozpočtu EÚ s významom pre komplexný prístup sú: nástroj predvstupovej pomoci (IPA), nástroj európskeho susedstva (ENI), európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva (EIDHR), nástroj na podporu stability a mieru (IcSP), nástroj partnerstva (PI) a nástroj financovania rozvojovej spolupráce (DCI). Dôležitý je aj Európsky rozvojový fond (ERF), ktorý sa financuje mimo rozpočtu EÚ.

Tieto nástroje začlenené do viacročného finančného rámca na obdobie 2014 – 2020 sú určené na podporu vonkajších politík Európskej únie, pričom sa navzájom posilňujú, ale každý z nich pôsobí z iného uhla. Na komplementárnosť nástrojov sa dbalo predovšetkým prostredníctvom celého procesu prijímania týchto nástrojov.

Komplexnosť strategického a operačného plánovania misií SBOP sa stala bežnou praxou aj v roku 2014. Zástupcovia ESVČ a útvarov Komisie zodpovedných za plánovanie a vykonávanie nástrojov EÚ sú úzko zapojení do všetkých fáz procesu strategického a operačného plánovania, napr. počas procesu prípravy koncepcie krízového riadenia (CMC), koncepcie operácií (CONOPS), operačného plánu (OPLAN) a strategického preskúmania (SR). Usporiadávajú sa spoločné misie v teréne so zástupcami rôznych útvarov EÚ. Delegácie EÚ zohrávajú v rámci komplexného prístupu významnú úlohu, a to nielen počas mapovania a identifikácie bezpečnostných potrieb, ale tiež počas identifikácie projektov, predovšetkým v oblasti *reformy sektora bezpečnosti* (napr. správa, polícia, spravodlivosť) v plnej komplementárnosti so SBOP.

Napriek tomu pri porovnávaní SZBP/SBOP s nástrojmi EÚ v rámci okruhu IV (a ERF) je dôležité zohľadniť ich odlišné právne rámce, postupy a aktérov vykonávania. Napríklad nariadenia o IcSP, ENI, DCI, IPA, PI a EIDHR sú prijaté podľa ZFEÚ (riadny legislatívny postup). Rozhodnutia Rady v oblasti SZBP týkajúce sa civilných misií a vojenských operácií sa prijímajú podľa ZEÚ. Okrem toho sa časové harmonogramy a začiatkové/konečné dátumy programovania rozvojovej pomoci často značne líšia od dátumov v rámci plánovania misií v oblasti krízového riadenia. Zosúladienie všetkých potrieb a splnenie všetkých cieľov správnymi nástrojmi a v správnom okamihu je preto naďalej výzvou. Napokon, projekty rozvojovej pomoci vykonáva celá škála organizácií ako vykonávajúcich agentúr, zatiaľ čo v prípade misií SBOP sú vykonávajúcimi aktérmi väčšinou vládni experti členských štátov EÚ.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené príklady komplementárnosti misií SBOP s inými vonkajšími nástrojmi EÚ. Koordinácia a komplementárnosť v skutočnosti zahŕňajú celú škálu činností a projektov financovaných zo strany EÚ, ako aj činnosti národných a medzinárodných aktérov (napr. OSN, OBSE, AÚ, NATO, USA, Čína, dvojstranné činnosti členských štátov EÚ atď.).

MISIA ALEBO OPERÁCIA SBOP	SÚVISIAC VONKAJŠIE NÁSTROJE EÚ – POĎA JEDNOTLIVÝCH KRAJÍN	PRÍKLADY KOORDINOVANEJ A KOMPLEMENTÁRNEJ ČINNOSTI EÚ
EUBAM Libya	ENI, IcSP	V roku 2014 sa pre pilotné oblasti stanovené pre činnosť EUBAM naplánovali programy a projekty ESP a IcSP na zabezpečenie komplexného prístupu. Napr. odbornú prípravu v oblasti riadenia hraníc mali sprevádzať programy na podporu zamestnanosti mladých ľudí, zlepšenie zdravotnej starostlivosti a odbornej prípravy a na zabezpečenie veľmi potrebného sústredenia pozornosti na úrovni komunit. Bohužiaľ, vzhľadom na bezpečnostnú situáciu sa tieto programy nemohli realizovať.

EUPOL Afghanistan	DCI, IcSP	Financovanie z DCI poskytovalo trvalú zásadnú podporu Trustovému fondu pre právo a poriadok v Afganistane (LOFTA) v záujme udržateľnosti polície a budovania kapacít, a plne sa ním dopĺňa odborná príprava, poradenské a monitorovacie činnosti v rámci EUPOL. Z IcSP EÚ poskytovala finančné prostriedky dvom strediskám odbornej prípravy.
EUAM Ukraine	ENI, IcSP	Pred tým, ako sa prijalo rozhodnutie o misii SBOP pre reformu sektora civilnej bezpečnosti, sa vykonalo preskúmanie existujúcich nástrojov a programov EÚ. Misia SBOP pokrýva potreby, ktoré by nebolo možné pokryť z iných nástrojov EÚ. Koordinácia s ďalšími nástrojmi bude pokračovať a EUAM bude podporovať identifikáciu budúcich programov EÚ v sektore civilnej bezpečnosti.

EUCAP Sahel Niger	EDF, IcSP	Delegácia EÚ koordinuje všetky opatrenia EÚ v sektore bezpečnosti. Táto koordinácia sa realizuje prostredníctvom pravidelných stretnutí a neustálou výmenou informácií v snahe zistiť synergie a zvýšiť vplyv EÚ. Príkladmi takejto koordinácie a spolupráce sú mnohé kurzy odbornej prípravy organizované spoločne v rámci dvoch alebo viacerých projektov EÚ a spoločné opatrenia EUCAP–PAJED s cieľom zriadiť a posilniť kapacity centier krízového riadenia vo všetkých regiónoch. Bezpečnostná zložka podporného programu ERF pre spravodlivosť a právny štát (PAJED) zahŕňa jeden projekt vykonávaný spoločne s EUCAP, ktorého cieľom je zabezpečiť vybavenosť a odbornú prípravu spoločných operačných centier. Projekt ERF pre miestny rozvoj troch severných regiónov (25,6 milióna EUR) pokračuje prostredníctvom dvoch krátkodobých opatrení IcSP (29 miliónov EUR) s cieľom prispieť k stabilizácii regiónov čeliacich veľkým bezpečnostným hrozbám prostredníctvom štrukturálnych a dlhodobých akcií. EUCAP prevzala niektoré činnosti programu CT–Sahel (dlhodobý program IcSP), keďže trvanie jeho národného prvku sa ukončilo v októbri 2014.
--	------------------	---

EUCAP Sahel Mali	ERF, IcSP	Zmluvou v oblasti budovania štátu v rámci ERF sa podporuje malijská vláda pri poskytovaní základných služieb v procese prechodu a národného uzmierenia. Okrem toho, cieľom projektu ERF vo výške 12 miliónov EUR je podporovať reformu v sektore spravodlivosti. Ďalej prvý program IcSP vo výške 9 miliónov EUR vytvoril podmienky pre nasadenie misie EUCAP Sahel Mali tým, že sa poskytlo vybavenie jednotkám polície a žandárskym jednotkám, ktoré sa môžu zúčastniť na výcviku v rámci EUCAP. Zvažuje sa druhý program (5 miliónov EUR), ktorého cieľom by mala byť renovácia a vybavenie ústrednej policajnej stanice v Bamaku. EUCAP poskytne technickú pomoc a monitorovanie novej štruktúry.
EUFOR RCA	ERF, IcSP	V nadväznosti na spoločnú misiu v Stredoafrickej republike sa nástroje EÚ (hlavne ERF a IcSP) presmerovali na prebiehajúce programy s cieľom dosiahnuť synergie s úsilím misie prispieť k vytvoreniu chráneného a bezpečného prostredia v problémových oblastiach v Bangui. To zahŕňalo aj nové rozhodnutie o IsSP (4 milióny EUR) pre ohrozené komunity so zameraním na územia, na ktorých hliadkuje EUFOR.

EUTM Somalia EUNAVFOR Atalanta EUCAP Nestor Africký roh	ERF, IcSP	Tri operácie SBOP, ktoré sú všetky zakotvené v pakte pre Somálsko, disponujú osobitnou koordinačnou zložkou, ktorú poskytuje aktivované operačné centrum umožňujúce interakciu s ostatnými nástrojmi EÚ. Na zvýšenie súdržnosti, vplyvu a viditeľnosti EÚ bol vymenovaný osobitný zástupca EÚ (OZEÚ), ktorý má prispievať k napĺňaniu regionálneho prístupu EÚ k navzájom prepojeným výzvam, ktorým čelí Africký roh. OZEÚ zohráva mimoriadnu úlohu vo vývoji špecifickom pre Somálsko. Od roku 2009 sa v rámci programu IcSP pre kľúčové námorné trasy realizovali činnosti zamerané na zaistenie udržateľnej námornej bezpečnosti a budovanie kapacít námornej správy v regióne. Program v rámci ERF na podporu projektu regionálnej námornej bezpečnosti (MASE) má tiež za cieľ dlhodobé budovanie kapacít v oblasti námornej bezpečnosti. Výcviková misia EÚ (EUTM) má za cieľ rozvíjať somálske policajné zložky. EÚ okrem toho prispieva k zlepšeniu bezpečnostnej situácie v Somálsku tým, že poskytuje významnú finančnú podporu misii Africkej únie v Somálsku (AMISOM) (k dnešnému dňu takmer 771 miliónov EUR) prostredníctvom mierového nástroja pre Afriku v rámci ERF.
--	-----------	--

EU BAM Rafah EUPOL COPPS	ENI	Úsilie EUPOL COPPS o pokrok v realizácii kľúčových reforiem v oblasti trestného súdnictva aj sektora bezpečnosti je plne v súlade so zameraním rozvojovej spolupráce s Palestínou na oblasť právneho štátu⁸² (dôležitá oblasť č. 1: Podpora správy na miestnej a národnej úrovni). Opätovné nasadenie misie EUBAM RAFAH na hraničných priechodoch v Gaze by bolo dôležitým faktorom umožňujúcim úspešné vykonávanie rozvojových projektov EÚ v tejto oblasti (hlavne uľahčením vstupu stavebného materiálu do pásma).
---	-----	--

EÚ je odhodlaná ďalej zlepšovať koordináciu a komplementárnosť vo svojej vonkajšej činnosti. Nadväzujúc na závery Rady o komplexnom prístupe⁸³ Komisia v apríli 2015 predložila akčný plán.

Súdržné a komplementárne uplatňovanie vonkajších nástrojov EÚ sa bude prehĺbovať tiež posilnenou úlohou podpredsedov v Európskej komisii pod vedením predsedu Jeana-Clauda Junckera. Vysoká predstaviteľka Únie/podpredsedníčka Komisie v tomto zmysle bude vo vzťahu k vonkajšej činnosti viesť a koordinovať prácu všetkých komisárov pôsobiacich v oblasti vonkajších vzťahov.

⁸² Toto označenie nemožno vykladať ako uznanie Palestínskeho štátu a nie sú ním dotknuté pozície jednotlivých členských štátov k tejto otázke.

⁸³ Pozri aj závery zo zasadnutia Rady Európskej únie, závery Rady o komplexnom prístupe EÚ, 3 312. zasadnutie Rady pre zahraničné veci, 12. 5. 2014.